

Mitologije človeštva

BRANKO ZIHERL

Podobno kot nas ni nihče vprašal, ali se želimo naroditi v ta svet, tudi Gea ni nikogar spraševala, ko je spočevala svojega »Homo sapiensa«. Naložila mu je breme samozavedanja in ga prepustila njegovim tokovom, ceprav kot nekaj, kar bo verjetno še dolgo ostalo nedokončano. Morda je človeška vrsta danes res dejavnik sprememb geoloških razsežnosti, ki premika gore pri iskanju rudnin, preusmerja reke za gradnjo mest v puščavi, krči gozdove, da bi napravil prostor za posevke in živino, ali spušča odpadne snovi v ozračje in tako spreminja njegovo kemijsko sestavo, vendar ta zadrega se zdalec ni enoplastna. Niti ni pretirano ironično, če človeštvo s svojimi napor, da bi povečalo donosnost Zemlje, v bistvu zmanjšuje njeno sposobnost za zagotavljanje življenja vsem biološkim vrstam, kajti sleher na »ironija« se začena za antropocentrističnimi predstavami o svetu. Celo podmene, da je mimo čas ekonomije, v kateri je toliko razpoložljivih naravnih virov, da omogočajo stalno gospodarsko rast in cedalje višji življenjski standard, so videti vprašljive, saj napeljujejo na zelo totalitarne rešitve. Na pragu kibernetične epohe torej, ko bosta tehnologija in trgovina že omogočali spoprijeme z večjimi izzivi - s stabilizacijo rasti prebivalstva, zmanjšanjem prekomerne potrošnje in prerazporeditvijo bogastva -, se vedno ostajajo takšna predvidevanja na ravni klasične Apokalipse. Zato ne kaze prezreti izkušnje z mitologiziranjem celih kultur, znotraj katerega nikoli ni bilo mogoče kvantificirati homogenosti ali heteronomenosti napredka, ceprav dokaj praktično vplivata na življenje ljudi. Okoljevarstvena filozofija se bo brzkone morala spremeniti v ozaveščeno potrebo ljudi ali prevladujočo formo mentis - kot je zapisal Ales Debeljak -, onstran vseh mitologij, mrznje in destruktivnih postopkov, zaradi katerih se nam pogostoma razkrajajo tla pod nogami. Sele potem bomo lahko kaj stavili na upanje, da bodo okoljevarstvena poročila nekoč bolj optimistična - »upanje« je namrec človeška, ne Zemljina lastnost! Ker smo si tudi dan Zemlje izmislili ljudje, je nespametno vsak dan zapravljati darežljivost »zelene zavetja« in postavljati na laž svoje dobre domislice. Vsaj danes razmislimo o tem!

PARLAMENT / PO IZVOLITVI PODPREDSEDNIKOV

Nove napetosti v kartelu večine

Krščanski center protestira, ker ni dobil nobeno podpredsedniško mesto

Podpredsednik zbornice Luciano Violante (DSL)

RIM - Senat in poslanska zbornica sta včeraj izvolili podpredsednike. Tako v senatu kot v zbornici sta dva podpredsednika pripadla večinski koaliciji, dva pa najmočnejšima opozicijskima strankama DSL in Ljudski stranki. Med podpredsedniki zbornice je tudi bivši predsednik protimafijske komisije Luciano Violante.

Po izvolitvi je KDC ostro polemiziral z Berlusconiem in zagrozil z umikom iz večine in samo s tehnično podporo vladi.

Na 2. strani

Neodgovorna stališča o odnosih s Slovenijo

RIM - Kaksno stališče bo bodoča italijanska vlada zavzela do odnosov s Slovenijo? Če naj sodimo po dosedanjih mlo rečeno neodgovornih izjavah posameznih »uglednih« predstavnikov večinskih strank, obeti prav gotovo niso pozitivni. Dejstvo pa je, da se stališča treh sil, ki bodo sestavljale novo večino, tudi bistveno razlikujejo. Najbolj agresivno je seveda Nacionalno zavezništvo (bivša neofasistična MSI), katerega predstavnik Mirko Tremaglia se je v intervjuju za Corriere della Sera brez ovinkov zavzel za »izničenje« Osimskih sporazumov in spremembo meja. Berlusconi je bolj previdna in trdi, da je treba vprašanja odnosov s Slovenijo reševati na evropski ravni (za zdaj pa je vsekakor postavila veto na vstop Slovenije v Evropsko unijo). Severna liga pa je za zdaj se neznanca: njen predstavnik Maroni pravi, da gre za »lažni problem«, ki pa doslej ni prišel na dnevni red pogajanj o sestavi nove vlade.

Tremaglieve izjave v uglednem milanskem dnevniku so vsekakor izzvale pravi plaz polemičnih izjav, predvsem s strani vsedravnih predstavnikov DSL in Ljudske stranke. Sam tajnik DSL Achille Occhetto je stališča Nacionalnega zavezništva o Osimu ocenil kot »dokaz neodgovornosti nove večine«, medtem ko je odgovoren za mednarodne odnose v isti stranki Piero Fassino poudaril, da tovrstna stališča najbolj škodijo prav italijanski manjšini v Istri. Bivši zunanji minister Beniamino Andreatta je po obdobju »absurdnih in protizgodovinskih stališč« opozoril snujočo vlado, naj dobro premisli, da ne bi pahnila Italije »ob rob tradicionalnih zahodnih zavezništva«.

Deželni tajnik Slovenske skupnosti Martin Breclj je govoril o »nevarni demagogiji«, ki škodi interesom same Italije, trzaski Pannellovi pristasi pa so za danes napovedali manifestacijo v prid vstopa Slovenije v Evropsko unijo.

Na 3. strani

ITALIJA

Inflacija upada

RIM - Po uradno se ne potrjenih podatkih so marca cene v povprečju manj narasle kot v prejšnjih mesecih. Prvi izračuni pravijo, da so v devetih vzorčnih mesecih delavske in uradniške družine v povprečju potrosile 0,2-0,3 odstotkov več kot mesec prej. Če bo statistični zavod Istat te podatke potrdil, potem se bo letna inflacija znižala s 4,2 na 4,1-4,0 odstotkov.

Med vzorčnimi mesti je tokrat izjema Trst, kjer marčni povisek znaša 0,6 ods., k temu pa so se najbolj pripomogli izdatki za stanovanje.

Na 27. strani

BOSNA / SRBSKI VODITELJ KARADŽIĆ SLEPOMIŠI S PREDSTAVNIKI ZN

V Goraždu ljudje umirajo kot muhe

SARAJEVO, GORAŽDE - Thorvald Stoltenberg je zatrdil, da mu je voditelj bosanskih Srbov Radovan Karadžić sporočil, da bo premirje v Goraždu nastopilo v tistem trenutku, ko bo v mesto pripeljal konvoj ZN s pomočjo, ki se je na pot iz Sarajeva odpravil včeraj, vendar se trenutno ne ve, kje je. Popoldan je predsednik bosanske vlade Haris Silajdžić mednarodno skupnost in ZN obvestil o srbskem ultimatu prebivalcem Goražda, po katerem naj bi se včeraj do šestnajste ure vsi ljudje umaknili v trikilometrski krog v strogem središču mesta, sicer da bodo mesto zraynali z zemljo.

Po radijskih zvezah iz mesta prihajajo vsak dan bolj žalostne vesti in dramatični pozivi svetovnim politikom, naj vendarle nekaj storijo za več kot 60 tisoč ljudi, ki nemočno opazujejo, kako umirajo njihovi bližnji, prijatelji, so-delavci. Po podatkih UNHCR je bilo samo včeraj v mestu ubitih vsaj 47 in ranjenih več kot sto ljudi. Ob tem se ZDA, EU in Rusija se vedno ne morejo sporazumeti o obliki pritiskov na Srbe in dolgoročni politiki glede ogroženega območja. Nato bo o BiH razpravljaj predvidoma spet danes. (Agencije)

Na 19 strani

Telefonska diplomacija še ni obrodila vidnejših sadov (Telefoto: AP)

GORICA / V KULTURNEM DOMU

Letošnji Film video monitor poklon režiserju Giralidiju

Prireditve bo zaobjela zadnje leto slovenske proizvodnje

Režiserju Giralidiju so nazdravili v hotelu Palace (Foto Davorin Krizmančič/KROMA)

GORICA - V goriskem Kulturnem domu se je sinoči začel 9. Film video monitor. Prireditve bo do nedelje zaobjela proizvodnjo slovenskega filma, tv in videa v zadnjem letu in retrospektivni "homage" obmejnemu režiserju Francu Giralidiju.

Na otvoritveni slovesnosti je deželno vlado Fjk predstavljaj odborik za kulturo Mario Puiatti, ki je poudaril da gleda deželna uprava z velikim zanimanjem na slovensko kulturo. Iz Slovenije, žal, ni bilo uradnih predstavnikov vlade in kulturnih institucij.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Trst: težave z občinskim statutom

Trzaski občinski svet bo drevi pričel razpravo o reviziji statuta. Glede Slovencev je prišlo do nekaterih nesoglasij med zupanom in koalicijo, ki ga podpira.

Stran 5

Gorica: spet financerska šola

Vesti iz Rima, da naj bi obrambni minister skušal s sklicevanjem na vojaško tajnost vsiliti gradnjo financerske sole-vojašnice na goriskem letališču, so v Gorici ponovno izzvale reakcijo zoper vsiljene odločitve.

Stran 9

Kino Vittoria v Gorici - filmi in razstave

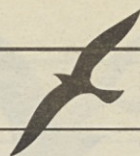
Ob glavni dvorani kina Vittoria na goriskem Travniku je v razstavnih prostorih na ogled razstava »Presenze«, na kateri sodeluje osem umetnikov in ki sta jo pripravila zadruga Transmedia in združenje Exit.

Stran 11

Touvier vložil priziv

Nacistični kolaboracionist Paul Touvier, ki so ga v sredo obsodili zaradi zločinov proti človeštvu, je vložil priziv.

Stran 13

PARLAMENT / IZVOLITEV PODPREDSEDNIKOV

KDC polemičen z Berlusconiem

Krščanski center grozi samo s tehnično podporo vladi, ker ni dobil nobenega mesta

RIM - Senat in poslanska zbornica sta včeraj izvolila podpredsednike, tajnike predsedstva in parlamentarce, ki so zadolženi za red in varnost obeh domov parlamenta. S tem je bilo zadosčeno pravilniku, predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro pa bo tako lahko začel s posvetovanji, po katerih bo poveril mandat za sestano nove vlade. Čeprav s Kvirinala še ni uradne potrditve, je verjetno, da bo Scalfaro začel s posvetovanji že danes.

Za podpredsednike senata so bili izvoljeni Carlo Rognoni (DSL), Michele Pinto (Ljudska stranka), Marcello Staglieno (Liga) in Romano Miserville (Nacionalno zavezništvo), v poslanski zbornici pa bodo predsednico Irene Pivetti nadomestili Luciano Vialonte (DSL), Lorenzo Acquarone (Ljudska stranka), Adriana Poli Bortone (Nacionalno zavezništvo) in Dotti (Forza Italia).

Nobeno od teh mest ni pripadlo desnemu krilu bivše Krščanske demokracije, ki se je na volitvah predstavilo kot Krščanski demokratični center. In to je izvalo ostro polemiko KDC, saj je Francesco D'Onofrio ocenil, da je tudi tokrat »prevladala strankarska logika«, koordinator gibanja Pieferdinando

Casini pa je namignil na možnost, da bi sploh ne vstopili v vlado in jo samo podprli od zunaj. Kot prvi znak protesta pa je KDC odtegnil podporo kandidatom večinske koalicije za podpredsedniška mesta.

Silvio Berlusconi, ki si prizadeva, da bi razširil večino tudi na sredinske sile in dvori Ljudski stranki ter Segnjevimi paktistom, je ostro reagiral. Poudaril je, da je zagrenjen zaradi stališča, ki ga je zavzel Krščanski demokratični center, predvsem pa je njegovim voditeljem očital izdajstvo. Dejal je namreč, da so bili vsi izvoljeni na listah in z glasovi Forza Italia, takoj po izvolitvi pa so sklenili, da se ločijo in ustanovijo avtonomno skupino.

Odnos do vlade povzroča napetosti tudi med Segnjevimi paktisti, saj so se včeraj tudi bivši republikanci, ki so pristopili k paktu, zavzeli za bolj odprt odnos do Berlusconija, medtem ko Mario Segni vztraja v opozicijski politiki.

Skratka Berlusconi ne bo imel lahkega dela z oblikovanjem vlade, razdeljena pa je tudi opozicija, saj niče ne kaže, da bi se center pozitivno odzval Occhettovemu vabilu k sodelovanju.

NEAPELJ / SPLET MED GOSPODARSTVOM IN KAMORO

Predsednik Foggie Casillo v zaporu

Zaplenili so mu imetje, vredno 2.000 milijard lir

Pasquale Casillo je po aretaciji dolžil poslanca Luciana Violanteja, da je kriv njegove nesreče (Ap)

FOGGIA - Pričevanja kamorističnih skesancev Carmineja Alfieri in Pasqualeja Galassa, ki sta sodila v sam vrh neapeljske organizacije mafijskega kova, razkrivajo razsežnost spleta med organiziranim kriminalom, politiko in podjetništvom. Pred nekaj dnevi so prav na osnovi pričevanj obeh skesancev aretirali bivšega palermskega kvestorja Mattea Cianqueja, včeraj pa je finančna straža vklepala v liseice enega največjih podjetnikov z Juga, mednarodnega trgovca s pšenico Pasqualeja Casillo. Skupaj s Casillom, ki je tudi predsednik nogometnega kluba Foggia, so bili aretirani štirje njegovi sodelavci in fukionar neapeljske carinske službe Corrado Maffei.

Casillo je obtožen goljufije (protizakonito si je pridobil za okoli 180 milijonov dolarjev - skoraj 300 milijard lir - podpor Evropske unije) in sodelovanja z organizacijo mafijskega kova. Na ukaz tožilstva je finančna straža zaplenila vso Casillovo imovino v vrednosti okoli dva tisoč milijard lir.

Pasquale Casillo, ki je star 46 let, je bil eden od najvidnejših podjetnikov na italijanskem Jugu. Po rodu je sicer iz Neaplja, njegovo operativno središče pa je bilo v Foggii. V svojem gospodarskem vzponu je Casillo računal na pomoč neapeljskih političnih krogov (med njegovimi botri naj bi bil Antonio Gava, je tudi osumljen sodelovanja s kamoro). Ob političnih protekcijah pa je po preiskovalcih lahko računal tudi na pomoč kamore. Na teh temeljih je Casillo zgradil gospodarski imperij, ki je vreden okoli dva tisoč milijard lir, saj vključuje 60 firm, 30 ladij, 250 tovornjakov s prikolico, dve letali in ima 2.200 uslužbencev. Se decembra je Casillo z 243 argentinskimi firmami podpisal pogodbo v vrednosti 60 milijonov dolarjev za pridelovanje pšenice.

Grupa Casillo se je kepila in razvijala vse do pred dvema letoma. Tedaj so se ji zamajali temelji, ker se je zadolžila (okoli 1000 milijard lir dolga in neplačanih davkov), predvsem pa je pričevanje skesanca Pasqualeja Galassa začelo razkrivati ozadje spleta med gospodarstvom in organiziranim kriminalom.

NOVICE

Elia tudi formalno zunanji minister

RIM - Nino Andreatta je včeraj formalno predal posle "začasnemu" zunanjemu ministru Leopoldu Elii (na sliki AP). Andreatta je, kot znano, odstopil, potem ko je bil izvoljen za načelnika poslanske skupine Ljudske stranke. Elia, ki je tudi član Ljudske stranke, bo ostal na krmilu italijanske diplomacije vse do imenovanja nove vlade. Ministrski predsednik Carlo Azeglio Ciampi pa je "ad interim" prevzel posle notranjega ministra, po odstopu Nicole Mancina, ki je bil izvoljen za načelnika senatorjev Ljudske stranke.

Od danes dražje cigarete

RIM - Cigarete in cigare so od danes dražje. Zavožek cigaret domače proizvodnje se bo podražil povprečno za 200 lir, tuje cigarete pa se bodo podražile za 300 lir. Podražitev bo po predvidevanjih ministrstva za finance prinesla v državne blagajne okrog 530 milijard lir samo v letu 1994.

Požar skoraj uničil Abetejevo tiskarno

RIM - Požar je včeraj zgodaj zjutraj skoraj popolnoma uničil tiskarno, ki je last predsednika Confindustrie Luigi Abeteja. Preiskovalci in gasilci so preprečili, da je bil ogenj podtaknjen in da je torej v bistvu slo za atentat. Tiskarna, ki je med največjimi v srednji Italiji, se nahaja v Pomezii, industrijskem kraju nedaleč od Rima. Točne škode se niso ocenili, govori pa se o več milijardah lir.

Kmalu sodna obravnava proti voditeljem Gladia

RIM - Nekdanji general Pietro Inzerilli in se nekateri drugi bivši vidni voditelji tajnih služb bodo na zatozni klopi na procesu o tajni organizaciji Gladio, ki se bo začel v kratkem. Obtoženi so rovarjanja proti državnim institucijam. Tvegajo stroge zaporne kazni.

Zaradi stavke casnikarjev tiskovne agencije ANSA, ki nam posreduje poročila z vsedržavnega in mednarodnega področja, utegnemo biti danes nekatere vesti nekoliko pomanjkljive. Bralce prosimo za razumevanje.

Di Pietro oster s Cusanijem: Molčal je, ker mu je to gmotno koristilo

MILAN - Milanski tožilec Antonio Di Pietro (na sliki AP) bo danes z zahtevo kazni za obtoženca Segia Cusanija končal svoj tridnevni zaključni poseg na prvem procesu o podkupninski aferi.

Včerajšnji del posega je Di Pietro namenil podkupninam, ki jih je družba Enimont s posredovanjem Sergia Cusanija plačala političnim strankam. In v tem okviru je poudaril, da mu ni uspelo dobiti dokaza, da je iz teh sredstev dobila podkupninski denar tudi KPI. Indici navajajo ko temu, je menil Di Pietro, jasnega dokaza pa ni. Zaradi tega je predlagal depenalizacijo kaznivega dejanja in predajo zbranega gradiva milanskemu prefektu.

Oster je bil milanski tožilec s Severno ligo (»Naj bo komu vsec ali ne, je vzela denar, kot vsi ostali«) in v dokaz

svoje trditve izročil sodnemu zboru pismo Lige pooblaščenemu upravitelju Montedisona Carlu Sami. Skratka Antonio Di Pietro, ki ga Forza Italia snubi kot možnega pravosodnega ministra, ni bil usmiljen z vladno stranko.

Danes bo Di Pietro končal z zahtevo kazni in iz njegovih dosedanjih besed je mogoče sklepati, da zahteve ne bodo zmerne, saj tožilec sumi, da je obtoženec del denarja, ki je bil namenjen podkupninam, dal v lastni zep.

Danes bo za zaključne posege vrsta na predstavnikih prizadetih strank, jutri pa bo začel s svojim - najbrž dolгим - posegom Cusanijev zagovornik Sergio Spazzali, prav na koncu pa bo spet spregovoril obtoženec, ki baje že tri tedne pripravlja poseg.

POLITIČNA SCENA

Titanic prve republike

VOJMR TAVCAR

spremljevalci italijanskega političnega dogajanja, pa je bila prekoocenka predvsem vir informacij. Se posebej, če so bili dovolj izkušeni, poučeni o navadah in obredih, da so znali pravilno tolmačiti nekatere signale in dogodke. Prekoocenka je bila ves povojni čas »delovno mesto« Vittoria Oreficeja, najbolj znanega italijanskega novinarskega metuljčka, ki je prav na foteljih - zlasti na demokratskem - zbral največ gradiva za tisto vsakodnevno tiskovno poročilo o italijanskem dogajanju, ki je bilo za marsikateri časopis eden od glavnih virov informacij. Na foteljih prekoceanke rad posega Guido Quaranta, ki je s tako nabranimi anekdotami napisal že kopico knjig o muhah, napakah, račih in neumnostih italijanskih politikov.

V zadnjih dveh letih, od kar je izbruhnila podkupninska afera, pa je bila prekoocenka predvsem prizorišče zatona zavezništva Craxi-Andreotti-Forlani. Vsem je se živo v spominu

poparjeni in nagubani Bettino Craxi, ko je ob razpravi o tem, ali bo parlament dovolil sodno preiskavo proti njemu, skoraj apatično slonel v kotu prekoceanke in buljil v prazno.

Z začetkom druge republike tudi prekoocenka, simbol italijanske politične scene počasi zgublja na pomenu. Poslanci Severne lige je niso nikoli ljubili, v njej so se zadrževali le porredko. In njihovem zgledu, kot kaže, po radovednosti prvih dni sledijo tudi zavezniki Forza Italia, prilagodili pa so se mu v precejšnji meri tudi poslanci Nacionalnega zavezništva, kljub dejstvu, da so bili njihovi predhodniki - misovci kar vestni obiskovalci usnjenih foteljev.

Kaže, da nova mlada predsednica poslanske zbornice Irene Pivetti sedaj namerava prepreciti novinarjem dostop do prekoceanke. K temu naj bi jo baje silil Umberto Bossi, jezen nad novinarji, ki so ga prejsnji petek obstopili z beležnicami in magnetofoni in ga oblegali vse do sanki, kjer si je hotel v miru privoščiti kavico in sladico. Kljub dejstvu, da mlada predsednica se ni sprejela vodstva združenja parlamentarnih novinarjev - kar prica o njenih težavnih odnosih s tiskom - nihče ne verjame, da si bo upala dejansko zapreti informaciji duri prekoceanke. Pred njo sta nekaj takega že poskusila Giuliano Amato, predvsem pa Marco Pannella, a jima ni uspelo. Bolj verjetno je, da se bo hodnik izpraznil sam, če v njem ne bo več politikov in ne bo več virov informacij.

Druga republika noče več tega Titanika, ki je bil simbol in ustanova prve. Imela bo svoje simbole in svoje ustanove. Vprašanje pa je, ali bodo boljše in prozornije od prve.

OSIMO / ZANIMIV ČLANEK V CORRIERE DELLA SERA

Kako si desničarski kartel zamišlja odnose s Slovenijo

Tremaglia (Nacionalno zavezništvo): Izničiti Osimo in spremeniti meje - Caputo (Forza Italia): Probleme rešiti na evropski ravni

MILAN - »Slovenija in Hrvaska nimata vstopa v Evropsko unijo. Izničiti Osimski sporazum. Istra in Dalmacija italijanski.« S temi tremi gesli milanski Corriere della Sera povzema stališča Nacionalnega zavezništva (AN), kot jih v intervjuju za ugledni dnevnik razlaga Mirko Tremaglia, dolgoletni misovski poslanec in sedaj eden od najbolj vplivnih sodelavcev tajnika AN Gianfranca Finija. V novem zavezništvu, ki se pripravljajo, da sestavi novo italijansko vlado, pa so stališča glede tega vprašanja različna. Livio Caputo, ki ga milanski dnevnik označuje kot »diplomatske mozgane« Berlusconi-je, pravi, da so stališča Mirka Tremaglie »nerealistična«.

V obsirnem članku na straneh zunanje politike Corriere della Sera obnavlja prigode okrog veta za vstop Slovenije in Hrvaske v Evropsko unijo ter citira poslanca AN, po katerem mora Italija »v tej fazi zavzeti do Slovenije odločno nasprotovarno stališče.« To pa zato, razlaga Tremaglia, »ker je Slovenija svoj čas zavrnila sporazum v korist italijanske manjšine ter se vedno prezira človekove pravice.« To preziranje naj bi se kazalo »glede vprašanj jezikovne zaščite, sol, povračila škode beguncem in vrnitve zaplenjene imovine«.

Corriere ugotavlja, da stališča Forza Italia glede tega niso tako različna od tistih, ki jih zagovarja AN, in spet navaja Caputo: »Od vlade smo zahtevali, naj ne sprejema obvez glede vstopa Slovenije v Evropo«, vsekakor pa se Forza Italia zaveda, da »je treba vprašanje rešiti na evropski ravni«.

Ne gre pa samo za vprašanje vstopa v EU. »Treba je izničiti celotni Osimski sporazum,« citira milanski dnevnik Tremaglio, »treba je spremeniti ozemelske klavzule. Če to ne bo mogoče doseči na bilateralni ravni, se bomo obrnili na OZN«. Sprememba meje torej, ki da ne sme biti tabu tema. »Istra in Dalmacija,« razlaga Tremaglia, »sta zgodovinsko italijanski. Gre za zasedena ozemlja, kamor se imajo pravico vrniti tisti, ki so bili s silo izgnani.«

Livio Caputo je glede tega bolj previden: »Osimo je treba revidirati, ne pa izničiti. Revizija pa mora scititi italijanske interese, na primer z zakonodajo, ki bi omogočila vrnitev imovine, ki jo je komunistični režim zaplenil. Doselej sta Slovenija in Hrvaska izkoristili sibkost prejšnjih italijanskih vlad, toda zdaj se morata obnasati kot Evropejci, če hoteta vstopiti v Evropo.«

Pravi plaz kritik: »Neodgovorna stališča«

RIM, TRST - »Misovec Tremaglia je odložil krinko. Njegove izjave o reviziji meje s Slovenijo razkrivajo italijanskemu javnemu mnenju pravo oblicje desnice, ki prevzema vaje države: to je iredentistična in izolacionistična desnica, ki lahko spravi Italijo iz Evrope in jo pritegne v balkanski konflikt.« Piero Fassino, ki v vsedržavnem vodstvu Demokratske stranke levece odgovarja za mednarodne odnose, je izjave predstavnika Nacionalnega zavezništva v dnevniku Corriere della Sera označil kot neodgovorne: »Postavljati danes ozemelske zahteve pomeni resno ogroziti italijansko skupnost v Istri in Dalmaciji ter hudo prizadeti možnosti gospodarskega in trgovinskega razvoja italijanskega severovzhoda, ki slonijo na tesnih in nujnih odnosih dobrega sosedstva, sodelovanja in vzajemnega zaupanja.«

Ko pa bi italijanska vlada osvojila Tremaglijeva stališča - meni Fassino - bi to privedlo do hudega spora z Evropsko unijo, ki bi le težko sprejela dejstvo, da goji neka njena članica ozemelske skominke do druge države, in to na območju, ki ga ze tako pretresa vojna, ki ji ni videti konca. Zato danes ne gre za spreminjanje meje in postavljanje novih zidov, poudarja član vodstva DSL, ampak za krepitve politike odpiranja meje, sodelovanja, medsebojnega integriranja in skupnega razvoja. Samo taka politika lahko nudi polno zaščito individualnih in kolektivnih pravic italijanske skupnosti Istre in Dalmacije.

Trzaski evropski poslanec DSL Giorgio Rossetti je mnenja, da bi na Tremaglijeve izjave lahko odgovorili z ironijo, ko ne bi slo za predstavnika koalicije, ki bo kmalu vladala in na celu katere bo stala sila, ki sicer nima glede vprašanja odnosov s Slovenijo in Hrvasko enakih stališč, je pa na isti valovni dolžini. Če bo politika nove vlade tako agresivna, kot napoveduje gen. Caligaris (»Problemi ne prihajajo od Srbov, pač pa od Slovencev in Hrvatov«),

nas čakajo hudi casi, katerih posledice bo nosil v prvi vrsti Trst, Italija pa se bo znašla na mednarodni ravni povsem izolirana.

Bivši zunanji minister Beniamino Andreatta, ki je zdaj načelnik poslanske skupine Ljudske stranke, po eni strani napada zunanjo politiko AN, po drugi strani pa ugotavlja, da se s temi stališči ne strinja celotni večinski kartel. Zahteva po spremembi meje je po njegovem »absurdna in protizgodovinska«, zato poziva vlado, naj dobro premisli o teh temah, da se ne bi Italija »znasla ob robu tradicionalnih zahodnih zavezništov«.

O »nevarni demagogiji, ki bi utegnila povzročiti veliko škodo miroljubnemu sožitju, pa tudi samim interesom Italije,« govori tudi novi deželni tajnik Slovenske skupnosti Martin Breclj. »Povsem nezgodovinsko je potegovati se za nemogoče spremembe meje, kot nekateri neodgovorno predlagajo, saj bi to pomenilo izzivati vojno. Meje je treba premostiti z vsestransko krepitvijo sodelovanja in sožitja in z odpiranjem vrat Evrope.«

Breclj tudi opozarja, da je bila Slovenija delezna priznanj s strani evropskih oblasti zaradi njene politike do italijanske in madžarske manjšine: »Modro bi bilo, ko bi tudi Italija zagotovila podobno zaščito slovenski manjšini v Furlaniji - Julijski krajini, s čimer bi oprala hud madež z italijanske demokracije.«

Odločno v prid vstopa Slovenije v EU pa so se izrekli radikalc Listi Pannella, po katerih bi prav ta vstop uknil carinske pregrade in torej pospešil izmenjave, kar bi lahko privedlo tudi do možnosti vrnitve zapuščene imovine oziroma ekvivalentnih dobrin ali do pravicnega, pa cprav zapoznelega, povračila škode, kot tudi do polnega spoštovanja pravic italijanske manjšine v Sloveniji. V prid vstopa Slovenije v EU bo Lista Pannella priredila danes popoldne manifestacijo pred slovenskim konzulatom v Trstu, njena delegacija pa se bo srečala s konzulom.

Travanut brani posebnost in pristojnosti Dežele

TRST - Posebnost in avtonomija dežele Furlanije-Juljske krajine ne moreta biti v dvomu. To je po prepričanju predsednika deželne vlade Renza Travanuta izhodišče za politiko decentralizacije in regionalizacije v Italiji.

Travanut je v dolgem sporočilu ostro zavrnil vse doslej predlagane modele regionalizacije Italije, tako federalni vzorec treh republik Severne lige kot tudi predlog Ustanove Agnelli (FJK bi bila po tem vzorcu privešek Veneta), poredvsem pa je obsodil dejstvo, da ni se nihče vprašal za mnenje dežel, ki so za reformo neposredno zainteresirane.

Med posebnostmi, ki opravičujejo obstoj avtonomne dežele FJK Travanut navaja prisotnost slovenske manjšine, dejstvo, da je italijanska manjšina v Istri edina italijanska manjšina, ki živi izven državne meje, pomen meje od Trbiza do Milj, dejstvo, da je FJK izven glavnega italijanskega komunikacijskega omrežja. Obenem pa se predsednik deželne vlade zavzema zato, da bi drugace porazdelili davčni priliv in da bi FJK lahko nastopala - sicer v skladu z državnimi stališči - kot osebek tudi v zunanji politiki.

OGLEDALO

Za ravnovesje med močjo in demokracijo

ACE MERMOLJA

V zgodovini človeške misli, na primer v filozofiji in umetnosti, a upam si trditi, da tudi v znanosti, ali vsaj v nekaterih znanostih, se srečujemo z veličastnimi miselnimi spomeniki, ki zarijo v luči smisla in smiselnosti, ki odkrivajo ciljnost sveta in kot poslednjo resnico najvišjo in končno bit, ki ureja svet ter hrani svoj in naš smisel. V bistvu gre tu za visoko pozitivno misel. Obenem najdemo v naši civilizacijski strugi nasprotna stališča, ki pristajajo na slučaju, in praznini, in človekovi bistveni osamljenosti. Miselni tokovi so povezani z življenjem, to je z našim konkretnim bivanjem.

Ko je razpadla grška polis in je po Aleksandrovem zavzetju »sveta« postal starogrški svet kozmopolitski ter doživel kontaminacijo »barbarov«, je Epikur zoperstavil veličastnemu filozofskemu sistemu Platona in Aristotela misel o »slučajnosti« našega bivanja. Iz atomov nismo po volji Ideje ali Boga, ampak zaradi posebne kavzalnosti. Človekova sreča ne počiva v razumu Vseobsegajočega, ampak je v sprejemanju danosti in v zavesti, da ko smo, ni smrti in ko je smrt, nas ni. S tem je uročil strahovit dvom in strah pred koncem. Do države, ki sta jo njegova velika prednika teorizirala v luči večne resnice, je imel odnos distance. Epikur je bil avtarhičen.

V času mogočnega in arogantnega Rima, ki je zamenjal staro tradicijo s kultom materialne in politične moči, ob zatonu rimske Republike in nastajanju imperija, je Lukrec napisal pesnitev De rerum natura (O naravi). Umrl je tragичno, kot je v bistvu tragicen njegov ep. Naslonil se je na Epikura in napadel blesece, a zanj puhlo in razvrednoteno življenje rimskih mogotcev. V predhodkih, nesramnosti imenitnikov in v kultu individualne moči je videl propad starih korenin in vrednot. Poizkusil je izvesti (spodletelo) revolucijo s predlogom, naj se človek vrne k naravi, k njeni in torej tudi človekovi resnici. Takratni čas je bil presenetljivo podoben našemu. Vse se je spreminjalo, predvsem pa vrednote, s katerimi se je utemeljeval stari Rim.

Omenil sem filozofa in pesnika, ker sta zaznamovala naslo civilizacijsko bit z razpoko, ki je v naših spreminljivih casih se kako opazna. Gre za razpoko med »kulturo« oblasti in akcije ter »kulturo« refleksivne kontemplacije, ki je se vedno poklic intelektualcev. Zareza je danes vidna v Italiji, v Sloveniji in v vsej Evropi.

Ko listam italijanske casopise, berem, kako se center odločanja seli iz Rima v Milan. Milanska borza beleži ob padcih tudi težko razpoložljivo evforijo. Podjetniki, industriji in trgovci zahtevajo, naj se z dejanji in učinkovito akcijo sprevrze pravila stare rimske politike. Jasno je, da so dejanja potrebna, aktivistična mrzlica pa dokazuje, da Berlusconi se zdalec ni izraz samega sebe. Ob nestrpnem in tudi evforičnem trepetanju tistih, ki imajo kapitale in sredstva, zasledujem skepso vidnih italijanskih intelektualcev. V njej je tudi moj strah, da bi se naša »polis« ne spremenila v veliko podjetje, kjer imperativ učinkovitosti nadomestja sposobnost političnega posredovanja, usklajevanja, kompromisov a tudi svobode. Sumim, da se lahko zlomi ravnotežje med močjo in demokracijo; natančno kot v Lukrecovem Rimu, kjer je volja do moči zadusila demokracijo.

V meni ni nostalgije po starem, sprašujem pa se, če bo v revansi starih in novih »imenitnikov« se kaj mesta zame in za mnoge druge, ki so meni podobni. Se bomo zatekli v (onesnaženo) naravo ter razmisljali o njeni in naši resnici?

Poosamosvojitveni pesimizem je na podoben nasin zajel tudi mnoge intelektualce v Sloveniji. Nekateri so se povzpeli po političnih stopnicah, mnogi pa opazujejo, kako nista zmagala ne poezija in niti poduhovljeno slovanstvo. V dir se je pognala stara in nova favna moč akcije, biznisa, vsakodnevnne politike, kranjskih juppyjev in primorskih trgovcev. Intelektualci, ki se jim življenje ni bistveno spremenilo v boljše, se obnasajo različno. Nekateri protestirajo z Janšo proti udbomafiji, drugi postajajo avtarhični, tretji, verjetno, ostajajo pri svojem poklicu. Svet se ne vrti v smeri »njihove« resnice.

Spremembe porivajo v ospredje moze akcije in zastavljajo kontemplativne osebe. Tu ni bistveno, kdo ima bolj »prav«, pri teku so važnejši drugačni (fizični) atributi. Kritični in razmislijuoci duhovi ostajajo dragoceni, vendar dvomim, da lahko intelektualne elite spreminjajo lahkotnejše vrednostne lestvice.

Ne verjamem v državo pesnikov, niti ne v državo filozofov, ki vedo za poslednjo resnico. Predvsem pa sem skeptičen do tistih praktičnih in pragmatičnih vedcev, ki mislijo, da so vse rešitve v kulturi akcije. Pragmatizem in tehnokratizem se zlahka prevesta v avtoritaro voljo po odločanju, ki ji ni do tega, da bi poslušala drugačna mnenja. Refleksivna kontemplacija nas sama po sebi ne resi težav in stiske, ne zdi pa se mi razumno odganjati pesnikov iz države, ker so neproduktivni, ali pa celo premalo poslušni. Zgodovina je vendarle dala kakemu intelektualcu prav. Epikurova avtarhiija se je izkazala kot smiselna slutnja. Lukrecijev upor je nakazal usodo Rima. Brez akcije ne bi bilo imperijev, prvi simptomi krize in propada pa so postali otipljivi, ko so ostali glasovi razumnikov in pesnikov klic v puscavi.

DOBERDOB / POZIV AKTIVISTOV IN INVALIDOV NOB

Še posebej aktualen 25. april

DOBERDOB - V sredo zvečer so se v Doberdobu v lepem številu prvič sestali na tovariškem srečanju predstavniki Združenj aktivistov iz Zvez vojnih invalidov NOB na Goriskem in Trzaskem, ki se vedno, kljub oddaljenosti let, povezujeja več kot 2500 udeležencev narodnoosvobodilnega gibanja. Na srečanju so bili postavljeni temelji za tesnejše medsebojno sodelovanje. Zavest, da je takšno sodelovanje vedno bolj potrebno, je bila tako na Goriskem kot na Trzaskem že dalj časa prisotna, saj so si problemi, s katerimi se organizaciji ukvarjata, podobni če ze ne isti tako na družbeno-politični kot zlasti praktični ravni, ko gre za reševanje sprotih vprašanj invalidskega, zdravstvenega in socialnega znacaja, ne nazadnje pa tudi družabnega.

Po uvodnem pozdravu predsednika invalidske komisije za Gorisko Stanka Gergoleta je o ciljih sodelovanja zlasti v sedanjih casih, izčrpnje govoril predsednik Združenja v Trstu Srečko Colja, ki je tudi izkoristil prilžnost, za čestitke odborniku Združenja tov. Mirku Coku ob njegovi 70-letnici. Coljeva izvajanja so dopolnili se članica odbora v Trstu Nevenka Pecar, ki je dala nekaj koristnih informacij s področja zdravstvene in socialne oskrbe invalidov in oskrbe potrebnih bivših aktivistov

NOB, Erika Pavlin, predstavnica Združenja aktivistov za Gorisko, ki je ponovila potrebo in željo po tesnejšem sodelovanju, in član odbora Joze Koren z nekaj mislimi tudi v zvezi s politično situacijo v Italiji po zmagi desničarskih sil na zadnjih parlamentarnih volitvah.

Ob zaključku pogovora, v katerega so posegli se drugi prisotni, so soglasno odobrili predlog za poziv demokratičnim silam in vsej slovenski zamejski javnosti v zvezi s praznovanjem letošnjega 25. aprila, Dneva vstaje v Italiji, in 27. aprila, Dneva upora proti okupatorjem v Sloveniji. Izjava se glasi:

»Združenje aktivistov in Zveza vojnih invalidov NOB na Goriskem in Trzaskem pozivata ob 25. aprilu, Dnevu vstaje italijanskega naroda proti fašizmu, vse protifašiste in demokrate, da se polnostevilno udeležijo svečanosti v pocatitev tega, za italijansko demokracijo odločilnega dejanja.

Aktivisti in invalidi NOB na Goriskem in Trzaskem izrazamo svojo veliko zaskrbljenost sprico ponovnega prihajanja fašistov in drugih desničarjev na oblast, toliko bolj, ker ze njihovi prvi javni nastopi in izjave kažejo, da bodo skušali na vse načine zaostriti odnos do slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in se bolj skriti s težavo priborjene in ze tako omejene

narodnostne pravice, po drugi strani pa z izsiljevanjem mlade samostojne slovenske države zavreti pozitiven razvoj meddržavnega sodelovanja in zasejati nemir v naših obmejnih krajih.

Proslavljanje Dneva vstaje italijanskega naroda proti fašizmu mora zato izzveneti v potrjevanje velikih moralnih vrednot protifašističnega in narodno-osvobodilnega boja za mir in sožitje v svetu in pri nas ter v odločno obrambo vseh demokratičnih dosežkov italijanske družbe. Pri tem pa je, se bolj kot doslej, nujno, da strnemo vrste vsi demokratični ljudje neglede na narodnost, ideološko in strankarsko pripadnost, vero in druge razlike. Ta poziv naslavljam predvsem mladim generacijam, kajti za njihovo sedanjost in prihodnost gre.

Ob 25. aprilu, izrazamo aktivisti in invalidi narodnoosvobodilnega gibanja na Goriskem in Trzaskem vso solidarnost tudi vsem udeležencem narodnoosvobodilnega boja maticnega slovenskega naroda ob 27. aprilu, Dnevu upora proti okupatorju slovenske zemlje. Tudi v Sloveniji, kot pri nas, so na delu sile, ki skušajo zamegliti neovrgljivo zgodovinsko resnico o moralni veličini narodnoosvobodilnega boja slovenskega naroda, ki jo priznava ves svobodoljubljen in demokratičen svet.«

BENEŠKA SLOVENIJA / PRAZNIK SVOBODE

Jutri v Špetru osrednja svečanost ob 25. aprilu

»Prepričevalna akcija« proti udeležbi na proslavi

NOVICE

Kakšna usoda čaka reko Nediza?

CEDAD - Prebivalstvo nadiskih dolin je vznemirjeno zaradi nevarnosti, da bi reki Nediza zadali smrtonosni udarec. Dejstvo je, da vodstvo vodovoda Pojana, ki oskrbuje Nadiske doline in Cedad, namerava pomanjkanje vode rešiti s izkoriščanjem izvira Arpit v občini Podbonec. Na takšen način pa bi zmanjkalo vode za samo Nedizo, ki jo bogati prav izvir Arpit. Proti takšnemu posegu so svoj glas dvignili najprej naravovarstveniki, ki bodo jutri v Cedadu zbirali podpise proti odločitvi direkcije vodovoda Pojana. Sicer so se o tem vprašanju pogovarjali v četrtek zvečer tudi predstavniki ribiskih družin iz Nadiske doline in odločno protestirali zoper takšno izbiro. Ribiči ugotavljajo, da bi dodatna izsušitev Nedize pomenila pravo naravno katastrofo. Na drugi strani pa odgovorni pri vodovodu ugotavljajo, da se v poletnih mesecih srečujejo z vrsto težav, saj iz izvira Pojana priteče premalo vode, da bi lahko zadostili vse večjemu povpraševanju po dragoceni tekočini. Zaradi tega so prišli do zaključka, da bi si lahko pri izviru Arpit »izposodili« potrebne količine vodnega bogastva. (R.P.)

Karitas se zahvaljuje za pomoč beguncem

TRST - Pred kratkim so se na Karitas v Ajdovščini ponovno oglasile gospe Irena, Majda in Nadja, članice Slovenskega dobrodelnega društva iz Trsta. V polnih avtomobilih so pripeljale razno blago, ki so ga zbrale od dobrih ljudi onstran meje. Njihova dobra volja in želja pomagati je prav občudovanja vredna. Glede na to, da je v Ajdovščini v begunskem centru se vedno 500 ljudi iz Bosne ter jih okrog 200 živi pri svojih, so potrebe se vedno velike. Oblačil sicer ne rabimo toliko, pač pa higienski material in hrana, predvsem za otroke, je več kot dobrodošla. Istocasno je pripeljala pomoč tudi gospa Majda, Slovenka iz blizine Milana in srečanje je bilo tako priscrno, da ga zlepa ne bomo pozabili. To je dokaz vec, da smo Slovenci tostran in onstran meje povezani. V imenu prostovoljk Karitas in ljudi, ki jih bo ta pomoč dosegla, se želimo zahvaliti vsem, ki kakorkoli pomagata. (R.P.)

SPETER - Osrednja slovesnost v Nadiskih dolinah ob 25. aprilu bo tokrat v Špetru. Občinska uprava v sodelovanju z borčevskimi organizacijami in solami prireja jutri Praznik svobode, s katerim zeli opozoriti na pomembnost tega datuma, se posebno v tem času, ko se veča krog tistih, ki bi osvobodilnemu gibanju hoteli odvzeti zgodovinski pomen.

Takšni se najdejo tudi v beneskih dolinah, kjer je v teku prava prepričevalna akcija proti udeležbi na občinski slovesnosti. Nekateri posamezniki, tako so nam povedali, hodijo od hiše do hiše in prepričujejo vašcane, naj se ne udeležijo slovesnosti ob 25. aprilu.

Sobotna manifestacija se bo začela ob 10.30 pred

cerkvico sv. Kvirina, kjer bodo položili vence padlim v vseh vojnah. Ob tej priložnosti bodo spregovorili Francesco Pittana, predsednik združenja bivših borcev, Sergio Matteligi, predsednik karabinjerskega združenja, ter Paolo Manzini, predsednik VZPI-ANPI za Nadiske doline.

Po masnem obredu bodo ob 11.30 odkrili spomenik padlim za svobodo, ki ga je postavila domača sekcija VZPI-ANPI. Slavnostna govornika bosta špetski župan Firmino Marinic in član Furlanskega instituta za preučevanje osvobodilnega gibanja Gianpaolo Gallo.

Osrednja slovesnost ob Dnevu osvoboditve v Furlaniji pa bo v Vidmu, in sicer v ponedeljek ob 9.30 na Trgu 1. maja. (R.P.)

Junija na Premu srečanje primorskih književnikov

TRST - V začetku tedna je bila v Sezani seja izvršnega odbora Združenja književnikov Primorske. Seja je bila posvečena srečanju primorskih književnikov na Premu, ki bo v nedeljo, 19. junija. Na letošnjem premskem srečanju bodo predavali literarni zgodovinarji in prevajalci, vsebinsko pa bo razčlenjeno na tri tematske sklope. Prof. dr. Boris Paternu bo spregovoril o Edvardu Kocbeku ob 90-letnici rojstva velikega slovenskega pesnika in misleca.

O mladi slovenski

prozi bodo razpravljali Tea Stoka, Matevž Kos in Matej Bogataj. Na okrogli mizi z naslovom Pretoki med italijansko in slovensko literaturo pa bodo uvodni referat v razpravo imele Patrizia Vascotto, predsednica Skupine 85, ter prevajalki Diomira Bajc in Jolka Milic.

V večernem literarnem srečanju, ki je kot vedno krona shoda književnikov na čudovitem gradu na Premu, pa bodo nastopili nekateri najvidnejši primorski in osrednjeslovenski pesniki in pisatelji. (ris)

PISMO UREDNIŠTVU

Skrb SKGZ za ohranjanje ravni kulturnega delovanja

Spostovano uredništvo

V sicer zanimivi razpravi, ki jo je objavil Primorski dnevnik preteklo nedeljo z naslovom "Ali bomo lahko kos novemu času?", se v pogovoru sodelujoči Ivan Verč spušča v kategorico in popolnoma neutemeljeno trdi, da "SKGZ dobesedno pozablja na našo kulturo" in dalje navaja kot "konkreten primer ukinitev naše založbe".

Ivan Verč preprosto ne vidi (ali noče videti), da je SKGZ preko svojih izvoljenih organov in včlanjenih organizacij skoro vsakodnevno angažirana za ohranjanje ravni kulturnega delovanja, ki je v času krize in se zlasti težav z javnimi finančnimi prispevki izpostavljen stalnemu pritisku in negotovosti. O razlogih za krizo pa se

tudi veliko ve in piše, zato je kazanje s prstom na SKGZ kot krivca za to stanje povsem iz trte izvito in so take izjave enostavno zavajanje ljudi.

Nič manj ni zavajajoča trditev o odgovornosti za "ukinitve naše založbe". Izdajanje knjig je v preteklosti potekalo v okviru Založništva tržanskega tiska, ki nadaljuje to dejavnost pod imenom Devin, v partnerstvu z založbo Mihelac. Gre za odločitve podjetja, ki je poslovno povsem logično utemeljena z dejstvom, da potrebuje slovenska (tudi zamejska) knjiga tržišče, brez katerega ji ni obstanka. Da se vsaj krijejo stroški izdajanja, je treba namreč knjigo ne samo izdelati, temveč tudi uspešno prodati.

Tajnik SKGZ
Boris Peric

POGOVOR S SLOVENSKIM ETNOLOGOM

Milko Matičetov bo jutri postal častni občan Rezije

RUDI PAVSIČ

REZIJA - Milko Matičetov (na sliki), priznani slovenski etnolog iz Ljubljane, sicer sin kraske zemlje, raziskovalec slovenskega ljudskega slovstva, bo jutri postal častni občan Rezije. Tako je sklenil občinski svet pod Kaničnikom, ki je odločil, da svojemu velikemu prijatelju izroči častno občanstvo kot »izraz zahvale za nestete studije in raziskave, ki jih je posvetil rezijanskemu jeziku, kulturi in ljudskim tradicijam.«

Slovesnost na rezijanskem županstvu bo v soboto, 23. aprila ob 9.30.

Profesor Matičetov, kdaj ste se prvič srečali z rezijansko stvarnostjo?

»To je bilo v Gorici, kjer sem studiral. V malem semenišču sem začel zbirati pravljice, pesmice in pregovore, o svojem domačem kraju, o Krasu. Ker so bili dijaki z vseh mogocih krajev, smo zbrali kar precej zanimivega gradiva, seveda tudi taksnega, ki je zanimalo območje Rezije.

Po maturi leta 1938 sem prvič obiskal Rezijo. S kolesom sem z Breginjo prevozil čez Prosnid in Brezje in prisel v Ter ter se nadalje usmeril proti Muzcem.

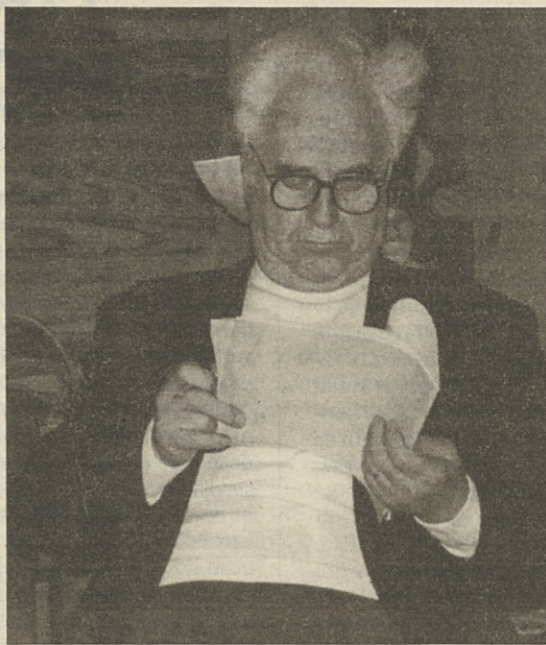
Prvi neposredni stik z Rezijani sem imel v gostilni, kjer sem z velikim zanimanjem sledil pogovorom domaćinov. Če nekako poenostavim, lahko rečem, da sem Rezijo spoznal ob pijaci, ob "passereti".

Po tem prvem stiku sem se na univerzi v Padovi poglobil v te raziskave. Sporazumno s profesorji sem odšel v Ter, kjer sem preživel ves mesec avgust leta 1940. Posvetil sem se predvsem rezijanskim pravljam, tako kot so mi jih pripovedovale domačinke.

S svojim delom sem zelel nadaljevati, a zaradi vojne sem ga bil prisiljen prekiniti. Tako v času vojne kot tudi takoj po njej so bili stiki z Rezijo pretrgani.

Kljub nekajletni odsotnosti ste se v Rezijo ponovno vrnili. Kdaj?

»V dolino pod Kaničnikom sem prisel leta 1962 in to po uradni poti. V okviru sodelovanja akademije Santa Cecilia iz Rima in same radiotelevizijske hiše z našimi strokovnimi institucijami, sem imel namreč, da se posvetim zbiranju ljudskih pesmi. Moram reči, da sem med svojim delom zbral res veliko zanimivega gradiva. Med pomembnejšimi doku-

menti smo nasli pesnitev Lepa Vida v rezijansčini in to v zaselku Liscace.«

Odtlej ste z Rezijo v nekakšnem »stalnem stiku«. Sicer o Reziji ste večkrat spregovorili tudi, ko ste bil daleč od nje.

»Res, o tej prelepi dolini, o njenih ljudeh in o njeni bogati ljudski tradiciji sem spregovoril na številnih simpozijih in studijskih srečanjih. Moram reči, da so mene mikale predvsem pravljice, medtem ko so drugi raziskovali plesne tradicije, instrumentalno glasbo in druge izraze ljudskega izročila. Na podlagi teh raziskav je izšlo tudi več knjig in studij, ki govorijo o rezijanski stvarnosti. Osebnost sem prispeval knjigi "Rožice iz Rezije" leta 1972, leto kasneje pa "Zverinice iz Rezije". Prva knjiga obsega predvsem lirčne pesmice, medtem ko so v drugi priobčene pravljice o zivalih.«

Rekli ste, da ste sodelovali na številnih simpozijih. Kako mednarodni jezikoslovci gledajo na »fenomen« Rezija?

»Mednarodna stroka z zanimanjem sledi pojavu Rezija, saj se redko najdejo takšne »oaze«, kjer so ohranjene tolikšne značilnosti. Vzemimo, na primer, rezijanski ples. To je nekaj svojstvenega, saj ima določene intermezze, med katerimi plesalci pojejo. Takšen način plesnega izražanja je težko zaznati drugje.«

Kaj bi svetovali cloveku, ki se želi poglobiti v rezijansko stvarnost?

»Lansko jesen je izšel moj znanstveni in osebni kredo v rezijansčini. Objavljen je v furlanskem zborniku, ki ga je izdala videmska akademija in v katerem so obravnavana vprašanja jezikovnih stvarnosti v Furlaniji. V njem sem skušal resnično podati

celovito sliko rezijanskega narečja, podkrepljenega s strokovnimi podatki in raziskavami.«

Rezijansko narečje je večkrat predmet spornih tolmačenj. Nekateri ga celo uvrščajo med narečja izza Karpatov.

»Poljski jezikoslovec Baudouin De Courtenay je v začetku rezijanscino opredelil kot zmes jezikov, kar drži le v tolikšni meri, da so vsi jeziki izraz določene mešanice. Normalno je torej bilo, da so si tudi Rezijani za določene abstraktne izraze izposojali besede pri sosedih.

Ce pa bi De Courtenay danes dobil v roke to, kar so napisali nekateri rezijanski pesniki (Quaglia, Paletti), bi strmel nad čistostjo rezijanskega dialekta, saj so te pesmi izraz čistosti, to je najbolj intimnega dela posameznika. Iz tega sledi, da De Courtenayeva trditev o nekakšnem vplivu Turancov, ki so se poslovanili, ne drži in to je poljski raziskovalec v zadnjih letih tudi delno priznal.

Ta misel velja tudi za druga slovenska narečja na Videmskem. Zaradi tega ni mogoče odobriti teze tistih, ki govorijo o jeziku slovanskega izvora. Sicer o tem skušam razložiti prav v spisu videmske akademije.«

Poglavitno vprašanje je, kako ohraniti rezijansko narečje.

»Velik problem je v dejstvu, da se niza stvelo otrok in da je vse manj tistih, ki bi bili pripravljeni prispevati, da bi se mladi učili rezijanscine. V nekaterih krajih v družinskem krogu res govorijo v narečju, druge pa je italijanscina že postala poglavitni govorni jezik. S pomočjo narečja pa se pride tudi do knjižnega jezika. Sola v tem procesu odigrava primarno nalogo.«

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržanskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomski propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1253244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT, finančni in legalni 120.00 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi 850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 50 SIT

Prednaročnina za Italijo: 300.000 LIT velja do 31. 1. 1994

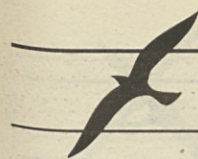
Postni t.r. PRAE DZP St. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.500 SIT, plačljiva preko DISTRIEST, Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

OBČINA TRST / REVIZIJA STATUTA

Deljena mnenja o naši manjšini

Župan ni v sozvočju s svojo večino?

Trzaski občinski svet bo na drevisnji seji začel obravnavati spremembe k občinskemu statutu. Gre za korenito revizijo temeljnega občinskega dokumenta, ki je med obravnavanjem nekaterih predlogov sprožila nekaj trenj in nesoglasij med županom Riccardom Illyjem in politično večino, ki ga podpira. Nesoglasja zadevajo predvsem vprašanje omembe slovenske navzočnosti v statutu. Nekateri spore so že premostili, nekatere pa se ne.

Občinski svetovalci Peter Mocnik in Andrej Berdon (SSK-Zavezništvo za Trst) in Giorgio De Rosa (nacelnik DSL) so na raznih sejah pristojnih komisij ter na sestankih večinskih sil postavili zahtevo, da se v uvodni člen statuta vključi tudi zgodovinsko prisotnost avtohtone slovenske manjšine. Statut, ki so ga odobrili v času Staffierijeve uprave, namreč popolnoma briše slovensko navzočnost, ki je bežno omenjena le v členu o rajonskih svetih in pri poslovanju občinskega pravobranilca. Svetovalci Zavezništva in DSL (Ljudska stranka je glede tega zelo previdna) so

mnenja, da je treba sedaj popraviti to krivico in priznati Slovencem dostojanstvo tudi v občinskem statutu.

Župan pa ima o teh vprašanjih, kot kaže, drugačno stališče, nekatera različna mnenja pa se pojavljajo tudi znotraj samih večinskih strank, npr. v DSL, kjer si nista popolnoma v sozvočju De Rosa in tajnik stranke Stelio Spadaro. Sporen ni vsekakor le prvi temeljni člen. Tudi o občinskem referendumu je bilo slišati različna mnenja, sedaj pa se vsi strinjajo, da ni mogoče zahtevati ljudskega glasovanja o ustavnih vprašanjih, kot je npr. zaščita Slovencev.

Od danes dalje se torej v zvezi z revizijo statuta napovedujejo maratonske in najbrž tudi precej vroče seje občinske skupščine. Celo vrsto popravkov najjavljata Komunistična prenova in dešničarska opozicija, Illy pa bi želel, da bi spremembe statuta odobrili v dvotretjinsko večino. Pri tem pa se politična koalicija, ki ga podpira, ne sme izneveriti svojim načelnim vizijam o sožitju in o temeljnih pravicah občanov slovenske narodnosti.

OPČINE / NA SEJI RAJONSKEGA SVETA

Spomin na bombardiranje

Predsednica Moro izrekl solidarnost tudi svetovalcu Sosiču

Te dni mineva 50 let od tragičnega bombardiranja Opcin. Dne 20. aprila 1944 so se zavezniška letala po bombardiranju Tržica podala se nad Opcine z namenom, da bi onesposobila železnisko postajo, ki je predstavljala za nemško vojsko pomembno strateško točko. Po tragični pomoti pa so bombe padle v samo jedro vasi, med hise okrog glavnega vaskega trga Brdine ter povzročile strašno razdejavanje in pokol nedolžnih prebivalcev. Zivljenje je izgubilo 42 ljudi, med katerimi je bilo tudi več otrok, izpod rusevin več kot tridesetih hiš pa so potegnili več desetih ranjencev. Tako tragične katastrofe Opcine se niso dozevale. Ostala je neizbrisno vtišljena v spomin vseh, ki so jo okusili.

Teh dogodkov se je predsinocnjim spomnil tudi vzhodnokraski rajonski svet. Predsednica Silvana Moro je namreč v začetku redne seje v daljšem spominskem govoru opisala grozote tistega aprilskega dne pred 50 leti ter izrazila solidarnost vsem Opcincem, ki jih je bombardiranje tako hudo prizadelo. Posebej pa je poudarila, da se morata tudi ob spominu na tragično bombardiranje Opcin, kot na brezštevilne druge vojne dogodke, utrjevati v ljudeh trdna želja in konkretno prizadevanje v naporih za utrjevanje in trajno zagotovitev miru. Oopenske žrtve bombardiranja, je dejala, terjajo od vseh nas trdnost in zavest o nesmiselnosti in grozotah vojne, ki se žal še vedno pojavlja na vseh koncih in krajih sveta in tudi v naši neposredni bližini. Mir pa ne pomeni samo

odsotnost vojn in konfliktov, je na koncu dejala Morova, temveč predpostavlja in zahteva pogoje svobode, spostovanja ljudi in skupnosti, čuta strpnosti, zmožnosti sožitja in solidarnosti.

Predsednica je nato v imenu vzhodnokraskega rajonskega sveta izrazila vso solidarnost in sočutje svetovalcu Zoranu Sosiču, ki je kot otrok doživel bombardiranje Opcin in je bil celo med ranjenci, saj so ga kot mnogo drugih potegnili izpod rusevin. S tem izrazom solidarnosti So-

siciu je simbolično izrekla solidarnost vsem žrtvam tragičnih dogodkov pred petdesetimi leti ter vsej skupnosti, ki je toliko pretrpela med vojno vibro.

V nadaljevanju se je prislo do srečanja med rajonskimi in občinskimi svetovalci, ki prebivajo na Opcinah. Potem ko so se zaustavili ob raznih problemih, ki zadevajo vzhodnokrasko območje, so se tudi konkretno dogovorili za stalno sodelovanje, vzajemno informiranje in skupno reševanje odprtih vprašanj.

OKROGLA MIZA V ČASNIKARSKEM KROŽKU

Perspektive Palestine po sporazumu

Debato organizirala »Salaam-Ragazzi dell'olivo« in Arci - Uvodna beseda Pavla Stranja

»Palestina včeraj, danes, jutri: perspektive po sporazumu«: to je bila tema včerajšnje okrogle mize v Casnikarskem krožku, ki sta jo organizirala trzaski odbor organizacije »Salaam-Ragazzi dell'olivo« (humanitarno združenje za podporo palestinskim otrokom, ki sloni na voluntarizmu in se zavzema za mir, solidarnost in sodelovanje med narodi) ter ARCI skupaj z organizacijami študentskih predstavnikov v trzaskem študentskem domu.

Uvodno besedo je imel raziskovalec in član znatvenega sveta Slorija Pavel Stranj, sodelovali pa so se Stefano Chiarini, casnikar dnevnika »il manifesto«, Roberto Giudici, član vsedravnega izvršnega odbora Salama ter Amjad Yaaqba, predstavnik PLO za področje treh Benecij (Triveneto). Stranj, ki sodeluje z organizacijo Salaam, je podal zgodovin-

Z včerajšnje okrogle mize o palestinskem vprašanju (Foto Ferrari/KROMA)

ski uvod, v katerem je občinstvu predstavil problematiko, o kateri je bil govor, in sicer, kaksne nove perspektive odpira podpis dogovora med PLO ter Izraelom in predvidevanja o tem, kako se bo položaj razvijal. Kot je

Stranj pojasnil, je palestinsko javno mnenje, bodisi v Palestini kot verjetno tudi povsod drugod, razdeljeno in se vedno bolj izpostavlja močna opozicija stališčem PLO in njeni politiki. Ta opozicija je zelo skeptična do

začete poti in zelo kritična do samega vodstva PLO, ki je omogočilo sedanje situacijo in tudi skuša zasoje premostiti; morda je res celo vprašljivo, če bo vodstvo PLO svoje nacрте uspelo izpeljati do konca.

TUDI V ODGOVOR NA POSKUSE RAZVREDNOTENJA ODPORNIŠTVA

Proslave osvoboditve izpod nacifašizma

Osrednja proslava bo 25. aprila v tržaški Rižarni

Bliza se 25. april in s tem proslavljanje 49-letnice osvoboditve izpod nacifašizma v Italiji. Najnovejši politični zasuki v državi pa so nad njim vrgli težke sence, saj se iz vrst zdaj večinske desnice pojavljajo predlogi, naj bi to obletnico raje posvetili zgodovinski spravi med fašizmom in antifasizmom in s tem seveda razvrednotili odporništvo, ki ga je še vedno veljavna ustava postavila za temelj italijanske republike.

Temu poskusu razvrednotenja vrednot odporništva pa se tudi marsikdo postavlja po robu. Tako bo 25. aprila velika proslava osvoboditve izpod nacifašizma v Milanu. Skupina predstavnikov Instituta Gramsci za Furlanijo-Juljsko krajino, in sicer Giorgio Conetti, Giorgio Depangher, Angela Felice, Giancarlo Ghirardi, Giorgio Negrelli, Giuseppe Petronio in Carlo Tullio Altan, so včeraj objavili poziv, v katerem javno vabijo državljane k udeležbi milanske proslave in drugih, ki se bodo ob 25. aprilu, zvrstile po vsej državi. Podpisniki poziva poudarjajo, da ta datum slej ko prej predstavlja mejnik za italijansko demokracijo. Res je, da je Italija nasla svojo demokratično enotnost na volitvah z dne 2. junija 1946, toda 25. april je bil predpogoj zanjo. Nespostovanje te resnice bi po prepričanju predstavnikov Instituta Gramsci pomenilo zgodovinski falzifikat in bi načelo samo identiteto Italije.

Kot običajno, bo tudi letos osrednja proslava 25. aprila na Trzaskem v Rižarni. Proslavo prireja Trzaski pokrajinski odbor za obrambo vrednot odpor-

ništva z začetkom ob 10. uri. Program predvideva polaganje vencev ob častni vojaški straži. Sledili bodo razni verski obredi, in sicer katoliški, židovski ter srbsko-pravoslavni. Slavnostni govorniki bodo trzaski pokrajinski komisar Domenico Mazzurco, ki je tudi predsednik antifasističnega odbora, trzaski pokrajinski tajnik sindikata CISL Luciano Kakovic, zgoniška zupanja Tamara Blazina ter zgodovinar Elio Apih. Proslavo bo sklenil nastop Trzaskega partizanskega pevskega zbora Pinko Tomazic pod vodstvom Oskarja Kjudra.

Trzasko združenje deportirancev in protifasističnih političnih preganjancev (ADPPIA) vabi svoje clane, naj se proslave v trzaski Rižarni udeležijo polnostevilno, in sicer zaviti v svoj društveni robec. Zbirališče bo ob 9.45 v Ul. Valmaura pred prevoznimskim podjetjem Danichelli. Clani ADPPIA se bodo ponovno zbrali v Rižarni v petek, 29. aprila, ob 10.30, da bi se spomnili 49-letnice osvoboditve prezevelih same trzasko Rižarne.

Poziv k udeležbi na manifestacijah ob 25. aprilu so objavili tudi trzaski sindikati CGIL, CISL in UIL ter trzasko Združenje za mir. Slednje v svojem tiskovnem poročilu opozarja tudi na pomen 11. člena republiške ustave, ki zavrača vojno kot sredstvo za razreševanje mednarodnih sporov.

Poleg v Rižarni bodo osvoboditev izpod nacifašizma v teh dneh proslavili tudi v okoliskih občinah. Tako bodo v Repentabru priredili manifestacijo

Oskrunjeni spomenik v Krizu (Foto KROMA)

v nedeljo, 24. t. m., z začetkom ob 11.40 pri naravnem skalnatem spomeniku vsem žrtvam fašizma na Colu. Poleg nagovora župana bo tudi kulturni spored, ki ga bosta oblikovala pevski zbor Doberdob in osnovnošolska mladina. Pred tem bodo ob 11.15 položili venec k spomeniku padlim v NOB v Repnu, ob 11.30 pa bodo položili cvetje na grob komandanta Bazoviske brigade Franca Nemgarja.

Devinsko-nabrezinska občinska uprava bo počastila spomin padlih z svobodo v ponedeljek, 25. aprila. Od 8. ure dalje bo delegacija predstavnikov občine in krajevne sekcije VZPI položila vence pred spomeniki padlim v posameznih vaseh, osrednja proslava pa bo pred spomenikom v Nabrezini. Tu bosta govorila mlada občinska svetovalec Franc

Fabec v slovensceni in Massimo Veronese v italijansceni, nastopili pa bodo nabrezinska godba ter zbora Igo Gruden in Fantje izpod Grmade.

Na pobodo kriske VZPI pa bodo 25. aprila ob 10. uri postavili bronasto ploščo v spomin na padla Josipa Košuto in Ivana Grudna ob cesti Kriz-Nabrezina ter s tem zamenjali kamnito ploščo, ki je bila kar 5-krat oskrunjena, kot je razvidno na sliki.

Osvoboditev izpod nacifašizma bo proslavila tudi miljska občinska uprava. Ze jutri bo od 10. ure dalje delegacija polagala vence k spomenikom padlim, osrednja proslava pa bo v ponedeljek ob 11.30 na Trgu Marconi. Tu bodo govorili zupan Sergio Millo, sen. Paolo Sema za VZPI in predsednik Društva Slovencev miljske občine Jurij Vodopivec.

SODNA KRONIKA

Še nobene odločitve glede Richettija in Cemita

Bivši trzaski župan Franco Richetti in bivši odbornik za javna dela Lucio Cernitz (oba KD), ki sta skupaj s številnimi drugimi političnimi predstavniki vpletena v preiskavo o cistilni napravi v Zavljah, se bosta jutri morala znova vrniti pred sodnika za predhodne preiskave, saj so včerajšnjo obravnavo, podobno kot tisto konec marca, odložili. Richetti in Cernitz sta osumljena korupcije in motenja drazbe, vendar sta vsekoli trdila, da s podkupninami nimata nič supnega, tako da sta njuna odvetnika zahtevala oprostitev. Sodnik bo moral odločiti, če zahtevo sprejme ali določi datum procesa. V preiskavo so vpleteni se Mario in Donatello Cividin ter Giuseppe Zacheria (proces bo 7. novembra) ter socialista Gianfranco Carbone in Augusto Seghene, Antonio Coslovich (KD) ter inz. Dorian del Monaco.

Otrok niso hoteli cepiti: Za nekaj ur jih bo prevzela Občina

Sodišče za mladoletne je za nekaj ur suspendiralo očetovsko oblast dvema zakonskima paroma, ki nista nameravala cepiti svojih otrok. Gre za prvi tovrstni primer v Trstu in Občina bo na domestila starše za cas, ki je potreben, da otroke cepijo. Družine, ki so včlanjene v Alister (združenje za svobodo zdravstvenih terapij), pa se upirajo obveznemu cepljenju. Trdijo namreč, da se Občina v teh primerih ne more poslužiti sil javnega reda. Ni torej jasno, kako bo občinska uprava lahko zadostila sodniški odločitvi.

NOVICE

Mednarodni posvet esperantistov

V konferenčni dvorani ekonomske fakultete (Trg Europa) se bo danes ob 17. uri pričelo mednarodno srečanje esperantistov skupnosti Alpe-Jadran. Prireditelj poteka pod pokroviteljstvom deželne uprave, univerze in trzasko občinske uprave. Sodelujejo udeleženci iz Italije, Česke, Hrvaske, Slovenije, Madžarske in Avstrije.

SKP: V obmejnem pasu igralnice in še kaj hujšega..

Slovenija ne sme kompromitirati svojega mednarodnega ugleda "s predrznimi turističnimi objekti" na področju, ki meji z Italijo in posebno s trzaskim teritorijem. Tako meni načelnik deželnih svetovalcev Komunistične prenovе Fausto Monfalcon, ki pod predrznimi turističnimi objekti pojmuje igralnice (norme o njihovem poslovanju ne predvidevajo zaščite za mladoletnike) in še kaj hujšega. Monfalcon ima očitno v mislih nekatere nočne lokale in podobno, ki kot gobe po dežju rastejo vzdolž meje. Vse to po njegovem mnenju škodi ugledu Slovenije, kar velja tudi za nekatere neumestne urbanistične posege in za načrtovani avtodrom pri Kozini, za katerega namerava sezanska občina - vsaj tako meni Monfalcon - zaprositi za prispevke iz evropskega projekta Phare. Gre za nesimpatične posege, podčrtuje zastopnik SKP, ki bi želel o teh zadevah zvedeti za stališče predsednika Dezele Travanuta.

Seji rajonskih sosvetov

Sentjakovski rajonski svet se bo sestel v torek, 26. aprila ob 20. uri. Na dnevnem redu ima med drugim problematiko parkirišča na Trgu Peruginu. Dan kasneje ob isti uri pa bo zasedal rajonski svet za Skedenj in Sv. Ano. Razpravljali bo o celi vrsti tekocih zadev in o resolucijah, ki so jih predložile razne svetovalske skupine.

Priznanje pogumnemu alžirskemu državljanu

Trzaski prefekt Luciano Cannarozzo bo jutri ob 11. uri podelil Alžircu Abdehamidiju Laroiu posebno odličje notranjega ministrstva. Moški je novembra leta 1992 rešil priletno žensko iz požara, ki je zajel njeno stanovanje. Trzacanka je bila že v nezavesti, poseg pogumnega moskega pa ji je rešil življenje.

Vodeni ogled v Revoltelli

Odbornistvo za kulturo Občine Trst sporoča, da bo danes vodeni ogled razstav v muzeju Revoltella. Vstopnica stane dva tisoč lir, zbirališče ob 17.30 ob vhodu muzeja v Ul. Diaz 27.

Konferenca o miru

Studijski krožek Che Guevara prireja danes, ob 17.30, v gledališču Miela konferenco o miru. Uvodne misli bo podal prof. Luca Toschi z veronske univerze, sodeloval pa bo tudi novinar dnevnika il Manifesto Matteo Moder. Konferenci bo predsedovala Margherita Hack.

SKGZ / POKRAJINSKI ODBOR

Ne prepustiti pobude desnici

Pregled položaja na Tržaškem po parlamentarnih volitvah

Trzaski pokrajinski odbor Slovenske kulturno gospodarske zveze je na zadnji seji posvetil največ pozornosti položaju, ki se na Tržaškem oblikuje po rezultatu parlamentarnih volitev.

V krajevnih razmerah se namrec že očitno zacenjajo cutiti posledice volilne kampanje in tudi prvih korakov novoizvoljenih desničarskih parlamentarcev, ki niso izgubljali časa za uresničevanje napovedi o zaostitvah v odnosu do sosednje republike Slovenije.

Gre za težnje, je bilo rečeno na seji pokrajinskega odbora Slovenske kulturno gospodarske zveze, ki jih je bilo sicer pričakovati. Bila bi pa huda napaka, če bi prepustili pobudo v rokah tistih, ki hočejo postaviti na kocko v dolgih letih pridobljeno in kljub vsemu zelo razširjeno zavest, da z zapiranjem meje Trst nima perspektive.

Pokrajinski odbor Slovenske kulturno gospodarske zveze je poudaril potrebo, da se napredne in demokratične sile otresejo poparjenosti in zmede, ki neizbežno lahko sledi volilnemu porazu, kajti demagogemu in glasnemu pritisku nacionalistične desnice se je mogoče uspešno postaviti po robu najprej s tehtno presojo napak in slabosti, kajti ob demagogiji so tudi te prispevale k odpiranju poti k desnici. Demokratične sile morajo nujno in položaju primerno razviti nove

sposobnosti reagiranja, da ne bo pobuda, kot rečeno, ostala v rokah desnice.

Za trezno in kritično razpravo se je pokrajinski odbor zavzel tudi znotraj slovenske narodnostne skupnosti, kjer le generični apeli za strnjeno nastopanje niso dovolj. Volilni rezultat je pokazal, da je tudi med Slovenci nemalo takih, ki so kljub vsemu verjeli obljubam po čudežnih in naglih rešitvah s predstavo o lažnem življenju, ki so jih spretno ponudile nove politične formacije, kot da gre za loterijo na sejm, ne pa za realističen in verodostojen program za izhod iz gospodarske in družbene krize.

Pokrajinski odbor je v nadaljevanju seje razpravljal se o načrtih za obeležitev 40-letnice Slovenske kulturno gospodarske zveze, ki je bila ustanovljena v novembru leta 1954.

Dr. France Bernik čestital Borisu Kuretu

Predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti prof. dr. France Bernik je avtorju knjige Ricmanje in Log Borisu Kuretu poslal prijazno pismo, v katerem mu čestita »za izjemno zanimivo in potrebno monografijo o Ricmanjih in Logu. Zahvaljujem se za prijaznost, za knjigo s posvetilom in seveda izražam vso pripravljenost,

GLEDALIŠČE / ZAIGRAJ ŠE ENKRAT, SAM

Gostovanje z delom Woodyja Allena

Komičen lik nevrotičnega anti-junaka

Jutri bo v Kulturnem domu v Trstu gostovala Drama SNG iz Ljubljane z delom Woodyja Allena »Zaigraj se enkrat, Sam v režiji Borisa Cavazze. »Play it again, Sam« je druga gledališka igra Woodyja Allena, nastala leta 1969. Istega leta je zreziral tudi svoj prvi igrani film Vzemi denar in beži. Igra sodi torej med tista zgodnja dela, v katerih avtor - predvsem po svoji podobi - oblikuje lik junaka ali bolje anti-junaka, plašnega in zmeraj nekoliko zmedenega mladenci, ki negotovo stopa skozi življenje, ki se mu stvari v glavnem ponesrečijo, ki je kronični »loser«, a kljub temu ali prav zato vzbuja smeh in simpatije. Čeprav se Allen z resnimi filozofskimi ali psihološkimi in moralnimi problemi spoprime šele v kasnejših delih, pa že tudi v nepretrčljivi komediji, kakšna je Zaigraj se enkrat, Sam, zasledimo tisto vprašanje, ki Allena muci nenehno in

zmeraj enako intenzivno - to pa je vprašanje človekove (junakove) identitete. Allan Felix (ime kot večkrat pri Allenu junaka ironično označuje), ki ga zapusti žena, se mora soočiti s spoznanjem, da je v očeh svoje bivše žene, nekaj čisto drugega, kot si je predstavljal o sebi sam. Ker pa tudi sam ni zadovoljen s seboj, si nenehno privzema nove vloge. Te izzivlja predvsem v svojih sanjarijih, pa tudi v življenju, predvsem ob srečanjih z ženskami, na katere je treba narediti vtis. Ker pa je za povrh se ljubitelj filma in filmski kritik, se v njegovih sanjarijah zrcalijo poglavitni stereotipi »ameriškega snac«: uspešni, odločni, potentni macho tipi, ki se jim zenske ne morejo upirati. Enega takih uteleša legendarni Bogey v kulturnem filmskem evergreenu Casablanca. Specifična allenovska komika se razen v duhovitih dialogih in pogosto že kar absurdnih situacijah odraža predvsem v njegovem nevrotičnem junaku, ki nenehno preskakuje iz življenja v sanje, iz realnosti v fantazijo, iz depresije v

evforijo (in narobe), iz vloge v vlogo kratka. V junakovem subjektivnem pogledu spreminjajo vloge in podobe tudi ljudje, ki ga obdajajo. Toda Allen ne bi bil Allen, če bi v tem nenehnem nadevanju mask in prevzemanju različnih vlog videli samo junakovo negotovost, strah pred svetom in ljudmi, ne pa tudi (avtorjevo) veselje do igranja in potrebo po teatraliziranju življenja, po zunanem, »filmskem« pogledu nanj. Ko svojega junaka po vseh mogočih peripetijah in neuspehih vendarle pripelje do ljubezenske izpolnitve, govori o tem, da je samo ljubezen tista, ki da človeku gotovost, da začne verjeti vase in je lahko preprosto tak, kakršen je. Presenetljivo optimistična ugotovitev za človeka, ki »v življenju obzaruje samo to, da ni kdo drug«, za manhattanškega intelektualca, ki je svojemu filmskemu junaku Zeligu, cigar problem je v tem, da se kamaleonsko priljubljuje ljudem, s katerimi se druži, stira najst let pozneje položil v usta izjavo, da je »biti to, kar si, tipično ameriško«.

POSVET / ZNAČILNOSTI »SUPERRAČUNOV«

Nova dognanja matematične vede

V konferenčni dvorani trzasko ekonomske fakultete je bil včeraj mednarodni posvet na temo »Superračuni v univerzitetnem in raziskovalnem delu«. Izvedenci iz ZDA in Evrope so na njem govorili o novih možnostih, ki jih odpi-

ra informatika za matematično obdelovanje kompleksnih pojavov, kot sta npr. vihar ali teritorij. Danes lahko tudi osebni računalniki obravnavajo probleme, ki so jim do nedavnega bili kos edino superračunalniki. (Foto KROMA)

KULTURA / JUTRI PREDSTAVITEV V KD PREŠEREN

Običaji postavljanja majev v brošuri dolinske nižje šole

Tradicionalno majsko praznovanje se letos v Bregu začne s pomembnim kulturnim dogodkom: jutri, v soboto, 23. aprila, ob 20. uri bo namrec v veliki dvorani občinskega gledališča France Prešeren v Boljuncu predstavitev brošure z naslovom Maji v Bregu. Kot že sam naslov napoveduje, gre za obravnavo starodavnih običajev postavljanja majev, ki se iz leta v leto trdno obnavlja v nekaterih vaseh dolinske občine.

Knjiga je sad raziskave dijakov nižje srednje šole Simon Gregorčič v Dolini, opravili pa so jo v lanskem šolskem letu pod mentorstvom profesorjeve Irene Poropat, Marije Kostnapfel, Fulvie Premolin in Borisa Pangerca. Slednji je

zbrano gradivo nato predelal v obliki posameznih opisov postavljanja majev v Prebenegu, Dolini, Boljuncu, Borstu in Ricmanjih.

Pobuda o raziskovanju in zapisu vaskih običajev pa je pravzaprav dozorela v domačem KD Valentin Vodnik, ki je s tem želelo spodbuditi tesnejše sodelovanje med vaskim kulturnim jedrom in solsko stavarnostjo. Iz začetne zamisli se je pobuda razvila v večje razsežnosti in se sedaj ponuja javnosti kot zaokrožena, s fotografskim gradivom obogatena brošura, v kateri se naši slovenski običaji predstavljajo tudi italijansko govorečim sosedom. Gradivo je prevedla prof. Fiorella Serio. Poleg nje pa bo na jutrisnji pred-

stavitvi v Boljuncu spregovorila o brosurji Maji v Bregu tudi etnologinja Martina Repinc. Dogodek bo obogatil se nastop nižjesolcev, ki so za to priložnost pripravili poseben spored pesmi: zapeli bodo namrec prav tiste pesmi, ki jih v Bregu pojejo ob postavljanju majev.

Brošura ima se poseben pomen: nastala je pred dvema letoma na pobudo dolinskega društva, zrastle je ob sodelovanju dijakov in solnikov, »luč sveta« pa bo zagledala kot dejanje več kulturnih društev in breških sredin. Tako so brošuro Maji v Bregu - I maj nel Breg izdali in založili KD Valentin Vodnik, KD Jože Rapotec, SKD Slavec, KD France Prešeren, PD Slovenec, dolinska majenca,

fantovske iz Boljunca, Ricmanj in Loga, fantovska in dekliska iz Borsta in Zabrezca ter dolinska nižja srednja šola Simon Gregorčič. Izdajo pa so podprli številne organizacije, podjetniki, bančni zavodi in trgovci, posebej je svoje pokroviteljstvo ponudila tudi Občina dolina.

Za danes, 22. aprila, bo v dolinski galeriji Torkla, ob 19. uri, na vrsti odprtje razstave izdelkov dolinskih srednjeh solcev. Pobuda nastaja v sodelovanju med srednjo šolo Simon Gregorčič in KD Valentin Vodnik. Razstavi je naslov Iz skolijske biser, ponudila pa bo zanimiv vpogled v likovno ustvarjalnost mladih v dolinskem Bregu.

Damiana Ota

DOLINA / NA DANAŠNJI DAN PRED 50 LETI

Ko so esesovci prihrumeli v vas in morili ter odganjali ljudi

Jutri se bodo preživeli spomnili dogodkov na skupnem kosilu

Dne 22. aprila 1944 so bile lipe in kostanji sredi Doline v vonjivem cvetju, kot danes, ko mineva 50 let, odkar so esesovske zveri vdrle v vas in pobijale, morile in odganjale ljudi kot klavno živino. Bilo je lepo pomladno jutri in ni dajalo slutiti, da bo dan prinesel toliko gorja, strahu in trpljenja.

Nemška kolona je iz trzasko smeri prihrumela v vas in že med potjo ustrelila Marija Lovriho, očeta dveh otrok. Esesovci so obkolili Dolino, močno oborožena četa pa je krožila od hiše do hiše in zganjala ljudi k studencu na Koluži ter jih natovarjala na kamione.

Nekatera dekleta so skusala zbežati, a so jih

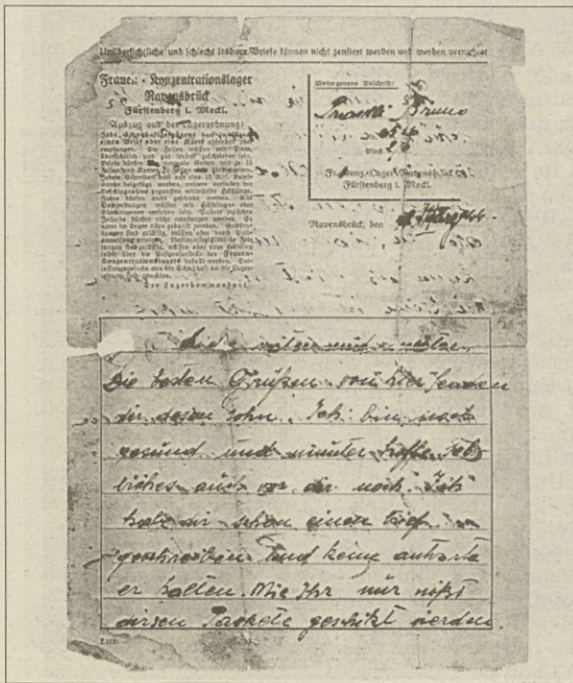
vojaki dohiteli, jih surovo pretepali in jih skupaj z drugimi naložili na tovornjake. Nasli so tudi Savico Sancin in Danilo Ota, ki sta se bili skrili v seno. Danilo Ota - ki je bila noseča in hudo ranjena - so na poti med Boljuncem in Trstom ustrelili in odvrli v robidovje, kjer so jo sele po nekaj dneh našli otroci.

Ob dveh popoldne so nemški tovornjaki odpeljali v koronejske zapore kaksnih 60 mladih fantov in deklet. Skoro poldrugi mesec so jih zaslisevali in mucili, nekatere so izpustili, večino pa nato odpeljali v Nemčijo, najprej v taborišče Walstruhe, nato pa v Wartenberg blizu Berlina.

Tочно leto dni kasneje, 22.4.1945, je tudi dolinske taboriščnice in taboriščnike osvobodila sovjetska rdeča armada.

Preživeli se bodo zalostnih, a tudi lepih dogodivščin iz medvojne izkušnje spomnili jutri, v soboto, s skupnim kosilom v Zadrzni gostilni v Dolini; se prej pa se bodo poklonili padlim tovariscam in tovarisem s polagajanjem cvetja k spomeniku NOB na Taborju v Dolini. To smo zapisali tudi zato, ker se v bosanskem zverinjaku zgodovina ponavlja. Pregovor pravi, da kdor preteklost pozablja, mu je usojeno, da jo ponovno doživi.

Plačajo pa vedno nedolžni.

Pismo iz Ravensbrücka, ki ga hranijo pri Prešljevih

BORŠT / OBČNI ZBOR PD SLOVENEK

Šolo nameravajo poimenovati po tragično umrlem Saši Ota

Predsednik društva Emil Petaros podal izčrpno sliko delovanja

DAMJANA OTA

Predsednik Petaros poroča na občnem zboru PD Slovenec (F. Krizmančič/KROMA)

Stevilne in korenite spremembe na mednarodnem prizorišču so v dobi zadnjih treh let imele svoj vidni vpliv tudi na sicer ožji družbeni krog Borsta in okolice. Gre za niz dogodkov, ki so sprmenili lice neke stvarnosti in zato tudi večjih organizacij, ki v njej delujejo. Tudi v domaćem prosvetnem društvu Slovenec se tako odražajo dejavniki, ki sicer v večjem obsegu pogojujejo družbeni razvoj.

Zamajali so se družbeno-politični ideali, spremenila so se pravila gospodarskega trziska. Zgodovinski premik v maticni Sloveniji je torej tudi v breski vasi postavil pod vprašaj odnos do nekaj trdno zaklizenih »resnic«, vojna v bivši Jugoslaviji je se posebej krvavo posegla v to vasko skupnost s tem, da ji je vzela enega najaktivnejših društvenih članov, Saso Oto. Ob vsem tem pa so nekateri problemi ostali isti: se vedno se srečujemo, na primer, z demografskim padcem, brezposelnostjo.

Na rednem obnem zboru PD Slovenec iz Borsta in Zarezca je tako Emil Petaros v svojem osrednjem poročilu podal nekoliko širšo sliko stanja, v katerega se vključuje tudi problematika domače kulturne sredine. Zal se tudi PD Slovenec srečuje s pomanjkanjem dovoljnjega števila ljudi, ki bi sledila rednemu delovanju. Skupina domaćinov si sicer z dobro voljo prizadeva za

uresnitve tistih pobud, ki so že tradicija društva. Zato so se v zadnjih treh letih le zvrstili Prazniki vina in proslave oziroma prireditve ob raznih priložnostih, kot so, denimo, obhajanje vaškega zavetnika sv. Antona, martinovanje, dan slovenske kulture.

Najsvetlejša točka kulturnega delovanja pa je dejansko mešani pevski zbor Slavec-Slovenec, ki ga sestavljajo tudi pevci iz sosednjih Ricmanj in Loga. Pod vodstvom Danijela Grbca se je zbor udeležil marsikaterega pomembnega gostovanja (predlani je bil na Taboru slovenskih pevskih zborov v Sentvidu pri Sticni, redno poje na koncertih revije Primorski poje, nastopa na skoro vseh pri-

reditvah v domačem društvu in SKD Slavec).

Pomembna naloga, ki si jo je društvo zastavilo za bliznjo bodočnost, je uresnitve predloga o poimenovanju borstanske sole po tragično umrlem sovascanu. Sasa ni bil le podpredsednik društva in dragocen sodelavec, bil je predvsem prijatelj, ki bo s svojo odprtostjo, vedrinjo in duševno bogatostjo ostal trajen zgled v vasi in širši okolici sploh. Prav v upoštevanju njegove velike družbene vloge pobudo PD Slovenec pozdravlja tudi ZSKD, kot je v svojem pozdravu poudaril trzaski predsednik Boris Pangerc, ki je zbranim na obnem zboru v borstanski srenjski hiši objasn timeri se PD Slovenec sedaj srečuje, pa je Pangerc opozoril zbrane na dejstvo, da je društvo le temeljni kamen v vasi, ki mora ostati in bo nedvomno ostal tudi zato, da ohrani kar so predhodniki pred nami ustvarili.

pokrajinsko porazdelitev delovanja znotraj sicer se vedno deželne zveze slovenskih kulturnih društev. Tak korak je utemeljil tudi kot izbira ZSKD, da se približa svojim članicam in tako vzpostavi boljše sodelovanjsko vez. Po drugi strani ZSKD pričakuje od društev pomoč v smislu obvesčanja in opozarjanja na posamezne probleme, tudi zato, da se ta vez utrdi do najgloblje mozne mere.

Kljub težavam, s katerimi se PD Slovenec sedaj srečuje, pa je Pangerc opozoril zbrane na dejstvo, da je društvo le temeljni kamen v vasi, ki mora ostati in bo nedvomno ostal tudi zato, da ohrani kar so predhodniki pred nami ustvarili.

VČERAJ-DANES

Danes, PETEK,
22. aprila 1994
KAJTIMIR

Sonce vzide ob 6.07 in
zatone ob 20.00 - Dolžina
dneva 13.53 - Luna vzide
ob 16.05 in zatone ob
3.54.

Jutri, SOBOTA,
23. aprila 1994
JURIJ

VREME VCERAJ: temperatura zraka 13 stopinj, zračni tlak 1009,1 mb, ustaljen, veter zahodnik 17 km na uro, vlaga 65-odstotna, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 12,2 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Teresa Spanò, Elisa Marchesan, Mario De Zanet, Kostanca Vajtho.

UMRLI SO: 80-letni Francesco Schiulaz, 84-letna Elena Iovane, 87-letni Alessandro Fornasier, 72-letni Bruno Carli, 80-letni Domenico Predonzani, 58-letni Saza Basic, 99-letna Ernesta Tinos, 90-letna Evelina Spagnul, 74-letni Libero Ruzzier, 80-letni Giovanni Gelcich.

LEKARNE

Od ponedeljka, 18., do
nedelje, 24. aprila 1994.
Normalen urnik lekarn
od 8.30 do 13.00 ter od
16.00 do 19.30

Lekarne odprte od
13.00 do 16.00

Istrska ulica 33 (tel.
727089), Ul. Belpoggio 4
(tel. 306283), Zavljje - Ul.
Flavia 89 (tel. 232253).

FERNETICI (tel.
413212) - samo po telefonu
za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od
19.30 do 20.30

Istrska ulica 33, Ul.
Belpoggio 4, Trg Giotti 1,
Zavljje - Ul. Flavia 89.

FERNETICI (tel.
416212) - samo po telefonu
za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od
20.30 do 8.30

Trg Giotti 1 (tel.
635264).

Za dostavljanje zdravil
na dom tel. 350505 - TE-
LEVITA

Urad za informacije
KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije
KZE deluje od ponedeljka
do petka od 8. do 13. ure.
- tel. 573012.

Zdravstvena dežurna
služba

Nočna služba od 20. do
8. ure, tel. 118, predpraznična
od 14. do 20. ure in
praznična od 8. do 20.
ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala
KZE-USL: 399-1111.

OBVESTILA

SRENJA BOLJUNEC
sklicuje JAVNO SEJO danes,
22. t. m., ob 20.30. Dnevni red:
kuponprodajna pogodba z
dezeo FJK 5451 kv. m za hitro
cesto. Dvig namenskih fondov
za načrte popravil srenjske
hise (farovz) ter razno.

SKD CEROVlje - MAVHINJE
priredi skupaj s krajevno
skupnostjo Gorjansko v
nedeljo, 24. t. m. pohod
prijateljstva Mavhinje -
Gorjansko. Zbirališče ob 10.
uri v trgu v Mavhinjah. Na
meji bo govor predstavnikov
občinskih oblasti, v Gorjanskem
bomo postregli s kosilom,
sledil bo kulturno zabavni
program. Po želji bo za povatek
deloval avtobusni prevoz.
Za informacije tel. na st.
299335 od 19. do 20. ure.

SKD I. GRUDEN sporoča,
da se je pričelo vpisovanje
v poletno središče ZIV ZAV,
ki bo od 18. do 30. julija na
igriscu SD Sokol v Nabrezini.
Prijavnice dobite pri učiteljicah
vrtec in sol. Za pojasnila
tel. na st. 200620.

SLOVENSKI DIJASKI DOM
SRECKO KOSOVEL (tel. 573141)
sporoča, da je v teku vpisovanje
za POLETNO SREDISCE v Trstu,
za letovanje na PTUJU (do 31.
maja), letovanje v PORTOROŽU
(do 11. junija) in v ZELENEM
CENTRU v Vrhpoljah.

NABIRANJE FOTOGRAFIJ
IN DOKUMENTOV O EX TOVARNI
DREHER - Od 5. do 16. septembra
letos bo na ogled razstava o
bivši pivovarni Dreher. Stare
fotografije in dokumente
sprejemajo vsako sredo, od 17.
do 19. ure na sedežu ANLA v
Galeriji Feniče.

KNJIZNICA P. TOMAZIC
IN TOVARISI - Prosvetni dom -
Općine Do 28. t. m. od 16. do 20.
ure ogled dokumentarne
razstave ITALIJA - NASTANEK
FASIZMA, 2. SVETOVNA VOJNA,
ODPORTNISVO, USTAVA. Za
sole po dogovoru v jutranjih
urah. Tel. st. 213578.

OD BRDA DO SEL - KD V.
Vodnik vabi na 3. celodnevni
pohod, ki bo v ponedeljek, 25.
t. m. po zemljiscih domaće
srenje z odkrivanjem novih
poti in postavljanjem tablic na
ledine. Zbirališče ob 9. uri na
Zgurencu, ob 12. uri piknik na
Goli casti. Prijave in vpisovanja
zbira Aldo v Gostilni pri
Sudencu do nedelje, 24. t. m.
zvečer. Ob 17.30 se zberemo
pri spomeniku na Taborju na
proslavi dneva osvoboditve v
priredbi sekcije VZPI-ANPI
Dolina-Mackolje-Prebenog s
sodelovanjem MoPZ V.Vodnik.

PLESI - PLESI. ACLI prireja
večerne izlete v najboljše
deželne plesišče. Za informacije
tel. na st. 370525 po 10.30 in
17.30 ali na tel. st. 380100 v
Ul. sv. Franciska 4/1 st.A.

V BABNI HISI v Ricmanjih
bo v soboto in nedeljo tečaj o
Novi stvarnosti harmonike. Za
tečaj, ki bo obravnaval problem
uvajanja v nove programe za
harmoniko, je dal pobudo
harmonikarski ansambel
Miramar, umetniški vodja bo
prof. E. Zajec, mentorji pa E.
Spantacini, S. Scappini, C.
Rojac, F. Rossato in D. Zerjal.

ČESTITKE

Te dni je slavil 70-letnico
nas redni član MIRKO COK iz
Lonjerja. Se na mnoga leta mu
želimo vsi od TPPZ P. Tomazic.

IZLETI

DRUSTVO SLOVENSkih
IZOBRAZENECV v Trstu vabi na
voden celodnevni izlet v
savrinsko Istro v nedeljo, 24. t. m.
Vpisovanje pri odbornikih ali
v uradih Slovenske prosvete,
Donizettijeva 3 se danes med 9.
in 13. uro.

PRISPEVKI

V spomin na Angela Turka
daruje Nadja Pahor 50.000 lir za
Zadrzni center za socialno
dejavnost.

Namesto cvetja na grob
soletnika Srečka Razma daruje
Zora Milkovic 20.000 lir za
sirote iz Mostarja - Sklad
Lucchetta-Ota-D'Angelo.

V drag spomin na do-
brega in prijaznega Aleksandra
Grgica (Semcev) darujeta Zora
in Ines Stancerjeva 30.000 lir za
Sklad Mitja Cuk.

Za spominsko sobo Koso-
velove brigade v Stanjelu
prispeva sekcija VZPI-ANPI
Devin-Nabrezina 400.000 lir.

V spomin na Marico Starc
vd. Daneu daruje Iva Pirjevec
15.000 lir za Kulturni dom
Prosek-Kontovel.

Namesto cvetja na grob
Valerije Carli darujejo Jordan,
Cinzia, Ilija in Mija Kalc
50.000 lir za SKD Primorec
Trebče.

V spomin na Valerijo Carli
darujeta Lucijan in Nerina
Padovan 20.000 lir za vzdrževanje
Ljudskega doma v Trebčah.

†
Zapustil nas je naš dragi
moz, oče in nono

Romano Bizjak-Bisiacchi

Zalostno vest sporočajo
žena Mira, sin Enio, nevesta Nela,
vnuka Roberto in Federica ter
nečakinja Mara z družino

Pogreb bo jutri, 23. t. m.,
ob 10.30 iz mrtvasnice
glavne bolnišnice na
katarinarsko pokopališče.

Trst, 22.4.1994

†
Dne 20. t. m. je preminil
nas dragi

Bruno Carli

Pogreb bo jutri, v soboto,
23. t. m., ob 12. uri iz
mrtvasnice glavne bolnišnice
v trebensko cerkev.

Zalostno vest sporočajo
žena Bruna, svaka Avgustin
in Danilo, svakinje Natalina,
Marija, Klara in Elena ter
nečaka Bogdan in Dorina z
družinami, prijatelji ter ostalo
sorodstvo

Trebče, 22.4.1994

**SLOVENSKO
STALNO
GLEDALIŠČE**

GOSTUJE DRAMA SNG LJUBLJANA
Woody Allen

ZAIGRAJ ŠE ENKRAT, SAM

Režija BORIS CAVAZZA

Jutri, 23. aprila, ob 20.30 - ABONENTI IMAJO POPUST

KD S. SKAMPERLE vabi na večer

ZDRAVIMO SE S POMOČJO NARAVE

na katerem bo dr. Jože Tomažinčič tudi praktično prikazal kako se zdravimo z zelišči in drugimi naravnimi pripomočki

danes, 22. aprila t.l. ob 20.30 v društvene prostore

— Vrdeška cesta, 7 —

Društvo slovenskih izobražencev in
Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček

FRANC JEZA

(1916 - 1984)

Simpozij ob 10-letnici njegove smrti

Z referati bodo sodelovali:

inž. FRANC GOLICNIK, prof. dr. MARTIN JEVNIKAR, prof. dr. JANKO PRUNK, dr. DRAGO LEGIŠA, prof. VLADO HABJAN in SAŠA MARTELANC

Srečanje bo v Peterlinovi dvorani v Trstu,
Ul. Donizetti 3, 22. t. m., ob 16. uri.

KINO

ARISTON - 17.15,
21.00 »Schindler's list«, r. Steven Spielberg.

EXCELSIOR - 16.45,
18.35, 20.25, 22.15
»Trappola d'amore«, i. Richard Gere, Sharon Stone, prepovedan mladini pod 14. letom.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.45, 18.30, 20.15,
22.00 »Maniaci sentimentali«, i. Ricky Tognazzi, Barbara De Rossi.

NAZIONALE 1 - 16.00,
18.00, 20.05, 22.15 »Rapa Nui«, r. Kevin Reynolds, prod. Kevin Costner.

NAZIONALE 2 - 16.00,
18.00, 20.05, 22.15 »Getaway« i. Kim Basinger, Alec Baldwin, prepovedan mladini pod 14. letom.

NAZIONALE 3 - 16.15,
18.15, 20.15, 22.15 »Delamorte Dell'Amore«, i. Rupert Everett, Anna Falchi.

NAZIONALE 4 - 16.30,
18.20, 20.15, 22.15
»L'amico d'infanzia«, r. Pupi Avati

GRATTACIELO - 17.55,
20.05, 22.15 »My Life - Questa mia vita«, i. Michael Keaton, Nicole Kidman.

MIGNON - 16.30,
19.00, 21.45 »Il rapporto Pelican«, r. Alan J. Pakula, i. Julia Roberts, Denzel Washington.

EDEN - 15.30 - 22.00
»Una zia, due nipotine, 30 cm di cameriere« porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 15.45,
17.50, 20.05, 22.15 »Philadelphia«, i. Tom Hanks, Denzel Washington.

ALCIONE - 18.30,
20.15, 22.00 16.30, 18.20,
20.15, 22.15 »Il giardino segreto«, r. Agnieszka Holland.

LUMIERE - 17.00,
19.30, 22.00 »Tra cielo e terra«, r. Oliver Stone. Jutri: »L'ombra del lupo«.

RADIO - 15.30 - 21.30
»Occhi per godere«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PIREDITVE

SKD PRIMOREC - TREBCE obvesca, da je odprta razstava domačih

PUBLIEST

Tel. (040) 7796611

oglasi - obvestila:

8.30 - 12.30

osmrtnice - sožalja:

8.30 - 12.30

13.30 - 17.00 (razen sobote)

mu na Opcinah. Izvaja gledališka skupina Slovenskega kulturnega kluba, režija Lučka Susič.

V NEDELJO, 24. aprila, bo ob 11. uri pred ploščo padlim pred Narodnim domom, Vrdeška cesta POCASTITEV IN POLAGANJE VENCEV ob 25. aprilu. Vabimo k udeležbi vse prebivalce ter slovenska in italijanska socio-kulturna društva teritorija.

KRISKA SEKCIJA VZPI - ANPI EVALD ANTONCIC vabi v ponedeljek, 25. t. m. na odkritje obnovljene bronaste plošče padlima borcecema Josipu Kosuti in Ivanu Grudnu na pokrajinski cesti v Krizu. Zbirališče ob 10. uri v kriskem ljudskem domu.

ODBOR ZA POSTAVITEV SPOMENIKA padlim v NOB s Kolonkovca, iz Skednja in od Sv. Ane vabi vse demokratične organizacije na polaganje vencev in cvetja, ki bo pri začasnem spomeniku pri Sv. Ani v ponedeljek, 25. t. m., ob 11.30.

CLANI SEKCIJE VZPI Dolina-Mackolje-Prebenedeg se bodo za praznik osvoboditve, v ponedeljek, 25. t. m., poklonili v vojni preminulim tovaršem. Ob 13. uri bomo položili cvetje k spomeniku padlim v Mackoljah, ob 13.30 pa v Prebenedegu; ob 17. uri pa bo proslava ob spomeniku padlim v Dolini. Sodeluje MoPZ V.Vodnik.

GLASBENA MATICA vabi na koncert pianiste Katje Milic v četrtek, 28. t. m., ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu. Spored: L. van Beethoven - Sonata in A-duru op. 101, C. Debussy - Immagine I. Reflets dans l'eau, Hommage à Rameau, Mouvement, V. Ukmar - 3 ekspressije in R. Schumann Simfonične etude v obliki variacij op. 13. Zadnji abonmaji v petek, 13. maja (KD ob 20.30). Nastopil bo MePZ "Obala" pod vodstvom Walterja Lo Nigra.

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - Tajništvo Trst sporoča kandidatom, ki so vložili prošnjo za vstop v triletno lestvico, da bo urad za neučno osebo na solskem skrbništvu (Ul. Cumano 2 - Trst, tel.st. 9499203) odprt tudi danes, 22. t. m. ob 15. do 17. ure.

RAVNATELJSTVO SREDNJE SOLE I. CANKAR V TRSTU obvesca starše učencev, da bo roditeljski sestanek danes, 22. t. m., ob 17.30. Po sestanku ob 19. uri bo zdravnik dr. B. Spacapan spregovoril staršem o zasvojenosti mamil in alkohola v mladini.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - Tajništvo Trst in Gorica obvescata, da so objavljene izčrpane lestvice za poučevanje na slovenskih srednjih in visjih solah. Nove lestvice so namenjene začasnemu namestitvi profesorjem, ki so že vključeni in želijo dopolniti točkovanje z novimi uradnimi listinami, kot tudi tistim, ki prvič prosijo za vstop. Natečajni razredi na Trzaskem: matematika in fizika; književnost in latinski jezik na visjih srednjih solah, topografija in topografsko risanje, ruralni objekti; laboratorij tehnične mikrobiologije; književnost, latinski in grški jezik na klasičnem liceju. Natečajni razredi na Goriskem: tuj jezik - angleščina; tuj jezik in književnost - angleščina, književnost, latinski in grški jezik na klasičnem liceju; tuj jezik in književnost - nemščina. Prošnje sprejemata solski skrbništvi v Trstu in Go-

rici do 30. aprila. Obrazce dobite na sedežu sindikata v Trstu, ul. Carducci 8, tel. st. 370301, vsak ponedeljek 17.30 - 18.30, torek, 11.30 - 13.00, sredo 15.30 - 17.00 in četrtek, 9.30 - 11.00.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - Tajništvo Trst in Gorica obvescata kandidati, ki so se prijavili k učiteljskemu natečaju na podlagi izpitov in uradnih listin, da bo pisna naloga v ponedeljek, 2. maja, ob 8. uri na OS Bazoviški junaki v Rojanu, Ul. Montorsino 8 - Trst. Kandidati naj prinesejo s seboj osebni dokument.

MALI OGLASI

OSMICO je odprl v Nabrezini Mario Gruden. Toci malvazijo, refosk in savignon.

OSMICA je odprta pri Simčevih v Krizu st. 202.

OSMICO ima odprto Boris Skrk v Praprotnu. Nudi točno in ustekleničeno vino.

OSMICO je odprl Alojz Kante - Praprot 18. OSMICO ima do 1. maja odprto Zvonimir Lorenzi - Lonjer. Toci belo in crno vino.

OSMICO ima do 1. maja Miro Zigon v Zgoniku.

OSMICO ima odprto Milic, Repen 49.

OSMICO ima odprto Mario Zobec v Zabrezcu. Toci belo in crno.

OSMICO ima Jurij Stulbelj v Sempolaju.

OSMICO ima odprto Frandoli v Slivnem.

OSMICO sta prvič odprla Milko in Nevenka v Salezu - Bajti. Vabljeni.

PRODAM avto lancia delta HF 1.6 turbo i.e., letnik november '89, rdece barve, stresno okno interno recaro, za ca 10.500.000 lir. Tel. 0481/521511 ob delovnih urah.

PRODAM motor jamaha XT 600, letnik 87 z 31.000 prevoženih km, v dobrem stanju. Tel. st. 229237.

PRODAM enciklopedijo Slovenije in kamniti sod. Na ogled v Doberdolu, ul. Boneti 2, vsak dan ob 16. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah zjutraj.

MLADA GOSPA izkušena prodajalka, isče katerokoli delo v južnih krajih v Trstu ali na Opcinah. Tel. 211213

ISCAMO hisno pomočnico, ki ima izkušnje z dojenčkom. Plača po dogovoru. Pisite na Publist, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod geslo "Pridne roke".

ZARADI popravil na lastnem domu nujno iščem v najem za maj in junij stanovanje prazno ali opremljeno v Trstu ali okolici. Tel. st. 661256.

OPREMLJENO STANOVANJE, 85 kv.m., z dvoriščem in vrtom, daje mo v najem nerezidentom. Tel. 420604 po 20.30 ali pustiti sporočilo.

DAJEM V NAJEM v centru mesta prostor, 90 kv.m., primeren za urad ali ambulanto, II. nadstr. Tel. 228390.

V NEDELJO popoldne sem na Opcinah blizu spomenika našla mladega psa rjave barve. Lasnika prosimo, naj se javi na tel. st. 44003 v večernih urah.

22-LETNA KNJIGOVODKINJA nudi lekcije iz angleščine. Tel. st. 211345.

ZDRAVA HRANA! Ne obotavljaj se. Teža ni več problem. Kolesterol, celulit, kopčenje masco, be, krvni pritisk, zobna gniloba in druge bolezni ne bodo več ogrozale tvoje zdravje! Zajemcen uspeh. Tel. st. (0481) 882172 ob uri obedov.

GORICA / 25. APRIL

Polaganja vencev

V mestu že jutri na pobudo SKGZ in VZPI

S polaganji vencev, ki jih jutri prireja Pokrajinski odbor SKGZ za Gorisko in mestni odbor VZPI-ANPI, se začneja niz slovesnosti ob 25. aprilu, ki so letos zaradi polemik glede poskusov oživljanja ali vsaj opravičevanja fašizma se posebno občutene. V Gorici bodo jutri popoldne

polaganja ob 16. uri pri obeležju talcem na gradu, nato ob 16.20 v zaporu v Ul. Barzellini, ob 16.40 pri železniški postaji in spomeniku deportiranim v nacistična taborišča, zaključna slovesnost pa bo ob 17. uri pred grobnico partizanom na glavnem goriskem pokopališču.

KINO

GORICA

KULTURNI DOM - 9. Film video monitor: 9.00-11.00 hommage F. Giraldu; 15.00 popoldanski program (Ljudje ob meji - tv); 20.30 Večerni program Tv filmov.

VITTORIA 18.00-21.30 »Schindler's list«. Rež. Steven Spielberg, igrajo Liam Neeson, Ben Kingsley, Beatrice Maccolla. Dobitnik 7 oskarjev. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 18.00-22.00-22.00 »Rapa Nui«. Kevin Costner.

TRZIC
COMUNALE 18.00-20.00-22.00 »L'amico d'infanzia«. Pupi Avati.

PIREDITVE

KD SABOTIN in rajonski svet za Pevmo, Oslavje in Stmaver vabita na pogovor z Vladom Klemsetom o preučevanju krajevnih imen. Srečanje bo nocoj ob 20.30 v bivši soli v Stmavru. Ob tej priložnosti bodo predstavili tudi knjigo o krajevnih, ledinskih in vodnih imenih v Stmavru.

MESANI PEVSKI ZBOR PEVMA vabi na koncert harmonikarskega zbora gojencev sole M. Kogoj Glasbene Matice iz Trsta, podružnica Prosek-Kontovel. Koncert bo v jutri v župnijski cerkvi v Pevmi ob 20.30.

IZLETI

SPD GORICA sporoča, da bo avtobus za Stico v nedeljo, 24. t.m., odpeljal ob 7. uri iz Rozne doline. Na voljo je še nekaj mest (tel. 882079).

DRUŠTVO KRVO-DAJALCEV IZ DOBERDOBA sporoča izletnikom na Holandsko, da bo avtobus odpeljal iz Doberdoba v sredo, 27. aprila, ob 7.30.

PD NOVA GORICA vabi člane primorskih in drugih slovenskih planinskih društev, da se udeležijo izleta v spanska gorovja (Sierra de Gredos in Sierra Nevada). Izlet bo od 16. do 28. avgusta 1994. Prenosišča v campingih. Pri dveh avtobusih je na voljo se okrog 15 mest. Informacije na tel. 0038665-23030 ob torkih in četrkih od 15. do 18. ure, ob ponedeljkih, sredah in petkih pa od 8. do 10. ure.

RAZSTAVE

V LIKOVNI GALERII kina Vittoria na Travniku je do 15. maja na ogled skupinska razstava osmih umetnikov iz Furlanije - Julijske krajine z naslovom Presenze. Razstava, ki jo prireja skupina Exit, je na ogled po urniku kinodvorane.

V GALERII KATOLISKE KNJIGARNE v Gorici je se na ogled razstava slik Hermana Kosica.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

AL GIARDINO, Korzo Verdi 57, tel. 531879

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU

CENTRALE, Trg Republike 26, tel. 410341

POGREBI

Danes ob 10.25 Luigia Blasig vdova Furlan iz splosne bolnišnice v Gradisce.

SKLAD FUTURA

ZA PRIHODNOST ZAČNITE SKLADATI.

Zanesljivost Kmečke banke

in izkušnja zavarovalnice

RAS skupaj za Sklad Futura.

Načrt dopolnilnega socialnega skrbstva

z zagotovljeno osnovno naložbo ali dopolnilno pokojnino,

ki se sproti ovrednoti.

Osebe Kmečke banke vam je na voljo za vsa potrebna pojasnila.

Zagotovite si brezskrbnost s Skladom Futura.

Banca Agricola Gorizia
Kmečka banka Gorica

V sodelovanju z

GORICA / TIK PRED OBČINSKIMI VOLITVAMI

Spet strašijo s financarsko šolo

Hoče Rim vsiliti vojaško tajnost?

MARKO MARINCIC

Nevarnost gradnje financarske sole-vojašnice ponovno lebdi nad goriskim letališčem. Iz Rima je te dni pršla vest, da je obrambni minister Fabbri z odlokom označil strukturo kot vojaško-obrambni objekt. To pomeni, da je gradnja podrejena vojaški tajnosti in je zato možna brez vsakršnega privoljenja in brez posvetovanja z gorisko občinsko upravo.

Zadeva je precej kompleksna in jo gre obnoviti vsaj v glavnih obrisih. Zagovorniki gradnje so ves čas vztrajali pri vojaški tajnosti, ki bi državnih oblasti dala možnost, da obide vsa dolocila regulacijskega načrta in vojašnico vsili kljub nasprotovanju goriske javnosti in občine. Potreben je bil le soglasni pristanek paritetnega odbora, ki ga sestavljajo predstavniki dežele FJK in vojaških oblasti. Odbor lani soglasja ni dal. V pomanjkanju soglasja ima besedo obrambni minister, ki je kot receno odločil, da naj se vojašnica kljub vsemu sezida. Dežela pa ima se možnost priziva (in kaže, da je odbornik za finance Degrassi že nastopil v tem smislu), o katerem dokončno razsodi predsednik vlade. Možno je torej, da bo o gradnji financarske sole v Gorici naposled odločil Silvio Berlusconi, sevedam če bo on postal predsednik vlade.

Ce te nove vesti iz Rima niso kaj nič spodbudne, pa gre po drugi strani

povedati, da se je v Gorici ponovno angazirala in utrdila fronta nasprotnikov gradnje. Prav predsinoci je bila na se-dežu Severne lige zanimiva odprta razprava o tem problemu. Liga je kot glavna poročevalca povabila dva vidna predstavnika napredne koalicije transverzalecev, inž. Nicolôja Fornasirja in dr. Carla Micheluttija, in tudi predsednika odbora in predstavnikov Lige (po-leg aktivistov so bili prisotni mestni tajnik Roberto Visintin in dva od članov "trojke" - Gualtiero Franco in Adriano Zamparo -, ki vodi prave Lige na obcinske volitve) v bistvu soglasna. Eni in drugi so namreč poudarili odločen "ne" gradnji financarske sole na letališču.

Argumenti, s katerimi so utemeljili to stališče, so sloneli predvsem na potrebi, da Gorica svobodno odloči, kako načrtovati svojo bodočnost. Iz uvodnih poročil dr. Micheluttija in inž. Fornasirja je namreč jasno izšla ugotovitev, da bi gradnja vojašnice stala 200-250 milijard lir, ta denar pa naj bi v veliki meri crpali iz sredstev, ki so bila z Osimskimi sporazumi dodeljena za gradnjo drugih infrastruktur. Gorica, je poudaril Fornasir, ima danes možnost, da veliko koristneje uporabi te milijarde in navedel možnost

gradnje avtoceste, ureditev vstopov v mesto, razvoj obmejnih struktur upoštevajoč tudi perspektivo odprave carinskih pregrad, ko bo nekega dne Slovenija sprejeta v Evropsko unijo. Kar devet ministrov se je ob podpisu ti. Listine za Gorico pred goriskimi predstavniki obvezalo, da bodo spoštovali izbire mesta glede uporabe osimskih milijard. »Kako je mogoče, da sedaj obrambni minister krši to obvezo devetih vladnih kolegov?«, se je vprašal Fornasir.

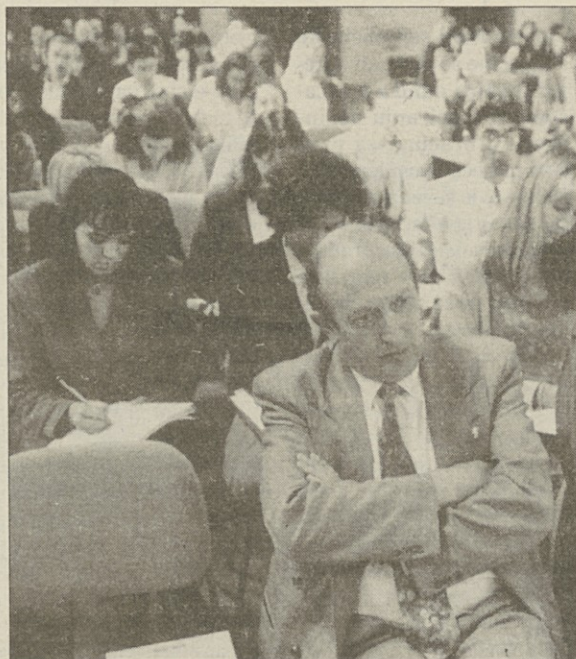
Poleg pritiska na rimsko vlado se krepi tudi gibanje proti gradnji vojašnice v Gorici. Nocoj bo zasedal odbor za varstvo letališča, ki načrtuje nove akcije. Na sejo so uradno povabili tudi Severno ligo, ki se glede tega problema močno razhaja od gibanja Forza Italia. Na predsinocni razpravi je namreč eden predstavnikov Forza Italia, inž. Sergio Fornasir, skušno agitirati z oguljenimi nacionalističnimi prijemi in domnevnimi koristmi, ki naj bi jih Gorica imela od vojašnice, vendar so ga tako voditelji kot baza Severne lige kmalu utisali.

Ce bo torej, kot vse kaže, ta problem postal v naslednjih tednih eno od pomembnih vprašanj v volilni kampanji za goriske občinske volitve, utegne financarska sola imeti pomemben vpliv na zavestnost in najbrž tudi na izbire volilcev.

UNIVERZA / POSVET

O nacionalnosti in religiji narodov Bližnjega vzhoda

Srečanje je bilo na visoki ravni

Podžupan Jeruzalema D. Cassuto med slušatelji (foto SR)

Včeraj se je nadaljeval in zaključil mednarodni posvet o perspektivah miru na Bližnjem Vzhodu, ki so ga organizirali študentje mednarodnih in diplomatskih ved goriske univerze. Pozornost se je osredotočila na kulturo identitete in religijo narodov, ki živijo na tem področju.

Dosti se je govorilo o tujku-Izraelu, ki se utaplja v morju Islama. Zidovska identiteta in njen prvotni pomen sta se izgubili v dolgih stoletjih diaspore in jima je bilo treba najti novo definicijo v letih poustvarjanja izraelske države, je slusateljem razložila profesorica Trevisan-Semmi iz beneške fakultete o orientalskih vedah. Tudi drugi narodi na tem področju so se v stiku z novoustanovljeno zidovsko državo znašli na prece-

pu in so si morali poiskati svoj prostor avto-definicije. Skozi tolmačenja Korana in pisanja novih zakonov o narodnostni in verski identiteti, so si predvsem Palestinci potrdili in utrdili svojo narodnostno zavest. O tem in o Islamu nasploh je spregovoril profesor Scaramel, docent arabske literature in jezika v Benetkah. Beseda je tekla se o večno kršenih človekovih pravicah, diplomaciji in njeni vlogi in o vlogi ženske v tej težki mejni situaciji.

Po besedah slusateljev je bil to eden izmed boljših posvetov, kar jih je bilo doslej na goriski univerzi in čeprav za kratek čas je postala Gorica kraj soočanja med religijami, daljnimi kulturami in protokolarni objekt. (et)

NOVICE

Kosovelova prireditve v Trziču

Na pobudo Javnega večnamenskega kulturnega centra v Ronkah, Slovenske komisije, ki deluje v sklopu centra, in v sodelovanju z odborništvom za kulturo občine Trzič, bodo danes ob 18.30 v dvorani Palazzetto Veneto v Trziču predstavili knjigo "Srečko Kosovel" prof. Borisa Pahorja. Kosovelove poezije bodo recitali gojenci Gledališke sole iz Gorice in člani gledališkega laboratorija Artisti Associati. Knjiga je izšla pri pordenonski založbi Studio tesi.

Obrazci 730 za davčne prijave

Ravnateljstvo službe za neposredne davke sporoča, da so brezplačni obrazci za prijavo dohodkov mod. 730/94 na razpolago na županstvih, v uradih deželne finančne uprave in na poštini uradih. Odvisni delavci in upokoenci se lahko do 30. aprila obrnejo do centrov za davčno pomoč (CAAF).

Okrogla miza o vzgoji in okolju

Pokrajinska uprava sporoča, da bo v sklopu ciklusa srečanj "Greenteach" o vzgoji k varstvu okolja danes ob 18. uri v pokrajinskih muzejih na gradu okrogla miza na temo: Vzgoja k varstvu okolja - je to potreba ali nekaj odvečnega? Okrogla miza bo namoestila napovedano predavanje dr. G. Corteseja, ki bo naslednji petek ob isti uri.

Sprehod z ukradenim avtom

V sredo zvečer okrog polnoči so policisti našli ukraden avto znamke fiat 500 na Travniku. Dva mlada Goricana, ki sta bila v njem, nista policistom vedela povedati, kako sta avto dobila, kraje avtomobila pa na noben način nista hotela priznati. Ker je lastnik avta (GO 43225) iz ulice Cocevia prijavil krajo avta že okrog 17. ure, je bilo policistom jasno, da sta 41-letni Romeo Delcuore in 33-letni Davide Mauri avto ukradla zato, da sta se vozila po mestu. Oba so policisti prijavili sodnim oblastem.

Ruska delegacija na avtoportu

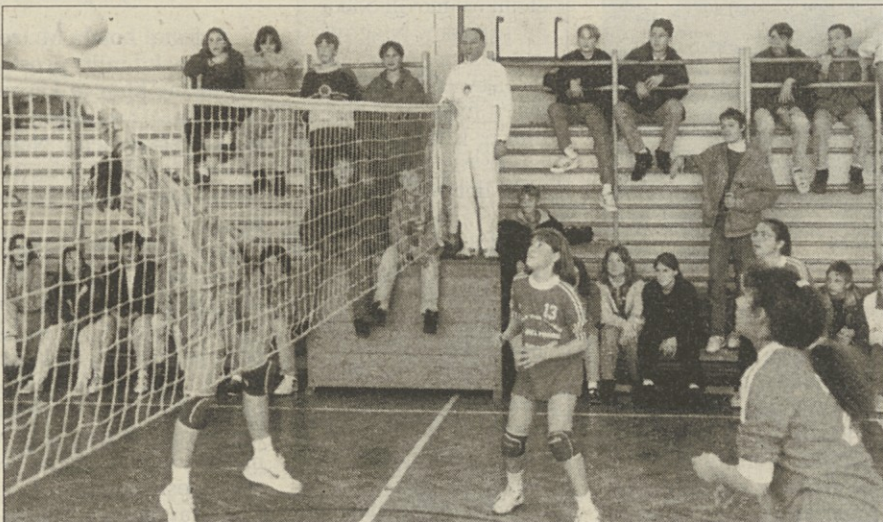

Delegacija ruskega ministrstva za industrijo, ki jo je vodil visoki funkcionar Andrej Vladimirovič pavlov, je bila na obisku v Gorici in si ogledala avtoportu ter druge obmejne naprave. V delegaciji so bili podjetniki in upravitelji regije Smolensk. V Rusiji nameravajo realizirati blagovni terminal in druge strukture za izboljšanje blagovnega tranzita, za zgled pa so vzeli prav goriske obmejne naprave. Pri goriski družbi SDAG upsajo, da bodo tudi po tej poti lahko vzpostavili neposredne vezi z ruskimi spediterji in gospodarstveniki, kar bi izboljšalo blagovno izmenjavo v obojestransko korist. (foto Studio Reportage)

ŠEMPETER / OBISK ŠOLE IZ ROMANSA

Prijateljsko srečanje med pobratenima šolama

Tokrat so se že osmič srečali učenci in vzgojitelji na šolah iz pobratenih krajev, ki zglejedo sodelujeta

V Šempetru je bilo včeraj že osmo srečanje med učenci domače osnovne šole Ivana Roba in sovrstniki iz šole G. F. del Torre iz Romansa. Šempeter in Romans sta pobratena in tudi šoli sta se aktivno vključili v vsakoletna srečanja, iz katerih so se rodile tudi druge zanimive oblike sodelovanja. Včeraj sta bili po pozdravih šolnikov, petju in recitacijah na vrsti srečanja v odbojki in košarki ter prijateljska družabnost. (foto Studio Reportage)

GLASBA / KONCERT VINICIA CAPOSSELE

Melanhonični čar iz temačnih lokalov

Nocoj reggae večer pri Miljotu v Devetakih

Temačni lokali, jazz in swing glasbena podlaga, kaka punca ze v letih, na pol prazni kozarci: vzdušje drugorazrednega lokala, v katerih se sleherni poslušalec spusti ob poslušanju lepe glasbe Vinicia Capossele. Tako je bilo tudi v avditoriju Fogar v torek zvečer, kjer se je kakih stopetdeset mladih zbralo na odličnem koncertu kantavtorja iz Reggio Emilie, ki je med najzanimivejšimi novostmi na italijanski glasbeni sceni.

V spremstvu kontrabasa Enrica Lazzarinija in bobnarja Lucia Voiella je Capossela v več kot dvournem nastopu zabaval prisotne s starimi swingi, melanhoničnimi baladami in na pol jazz zgodbami o pisani popu-

laciji, ki se shaja v prej omenjenih lokalih latin-ske amerike in zakotnih četrti ameriških veleme-st. Poleg znanih skladb smo poslušali tudi nekaj hitov (Amburgo, Zampandò, Riccione fine stagione) iz novega albuma,

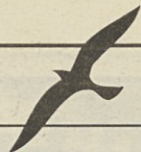
ki bo izšel jeseni.

Za ljubitelje glasbe naj omenimo se zanimivi koncert reggae glasbe v izvajanju skupine Positive Men iz Padove, ki bodo nastopili danes zvečer v gostilni pri Miljotu v Devetakih. (AW)

Jutri odprtje sejma Expo-mego

Na razstavišču pri ločnem mostu bodo jutri ob 11. uri odprli letošnji 24. goriski sejem Expomego. Značilnost sejma naj bi letos bila v poudarku ponudbi blaga, opreme in storitev za prosti čas. Prav na temo prostega časa so naravnane številne obrobne prireditve, ki se bodo zvrstile od ponedeljka dalje s sodelovanjem nekaterih mestnih združenj. Na sejmu, ki bo odprt o delavnikih od 16. do 22. ob sobotah in praznikih pa od 10 do 22., bodo v nedeljo ob 11. uri podelili priznanja za zvestobo delu.

POSTOJNA - Na pobudo turističnih delavcev občin Cerknica, Ilirska Bistrica in Postojna so na včerajšnji seji območne gospodarske zbornice v Postojni ustanovili odbor za turizem. Njegova glavna naloga bo usklajevanje in organizacija turističnih aktivnosti, ki so po mnenju notranjskih turističnih delavcev prevec razpršene. Najpomembnejše naloge odbora bodo usklajevanje promocije notranjsko-kraškega območja v siovenskem in evropskem prostoru, usklajeno uvajanje informacijske mreže, sodelovanje pri nastajanju Notranjskega parka, pripravi zakonodaje s področja turizma, gostinstva in ekologije, organizacija seminarjev za turistične delavce, sodelovanje pri organizaciji poklicnega izobraževanja in podobno. (M. G.)

LIKOVNA UMETNOST / PRVA SKUPNA POBUDA TRANSMEDIA-EXIT

Različne »Prisotnosti« osmih umetnikov

Razstava je na ogled zraven glavne dvorane kina Vittoria v Gorici

JURIJ PALJK

V Gorici je med obratovanjem kina Vittoria na ogled v prostorih zraven glavne dvorane kina Vittoria na Travniku likovna razstava »Presenze« (na sliki - foto Studio Reportage - utrinek z otvoritve).

Razstavo sta organizirala slovenska kulturna zadruga Transmedia, ki upravlja kinematograf Vittoria, in gorisko kulturno združenje Exit. Goriski kulturniki združenja Exit so do nedavnega imeli svojo razstavno dvorano, v kateri so bile ze prirejene priložnostne razstave, predvsem med filmskim festivalom Film video monitor, ki ga prireja goriski Kinoatelj. Dogovorili so se s podjetnim upraviteljem goriskega kina, Igorjem Princicem in sedaj je pred nami prva likovna razstava z naslovom »Presenze« (Prisotnosti). Napisali smo prva zato, ker so se med zadrugo Transmedia in združenjem Exit dogovorili za nadaljnje sodelovanje. Razstave naj bi postale tako v kinu Vittoria redne, kar je za vsako likovno galerijo izjemnega pomena, predvsem pa naj bi predstavile obiskoval-

cu kina tudi sodobni utrip likovne umetnosti v Gorici, v deželi in seveda v srednjemevropskem prostoru. Oba organizatorja sta poudarila, da imajo likovne razstave veliko skupnega s filmskim svetom, katerega predstavljajo v kinu Vittoria, saj gre pri obeh umetnostih za svet vizualnosti, mnjenja so tudi, da so sedanji časi taki, ki zahtevajo od vseh kulturnih organizatorjev medsebojne povezave in pomoč, saj se vsak dan slabše piše vsemu kulturnemu delovanju tudi v Gorici. Po razstavi »Presenze« bodo v kinu Vittoria v kratkem predstavili tudi delovanje goriskega Kinoatelja s pomočjo plakatov in drugega materiala, ki ga je Kinoatelj v več kot desetletnem delovanju tiskal za razne svoje prireditve.

Na razstavi »Presenze« so na ogled dela osmih avtorjev iz naše dežele, ki se ukvarjajo s slikarstvom in grafiko, prisoten pa je tudi en fotografski mojster. Tokrat razstavljajo: profesor na likovni akademiji Brera v Milanu in slikar goriskega rodu Mario Di Iorio, znani goriski slikar in grafik Franco Dugo, Ignazio Doliach iz Krmina, Trzacanka nemškega rodu Beate Treptow in Gorican Mauro Mauri, fotograf Roberto Kusterle in zelo poznani grafik in slikar ter Pasolinijev osební prijatelj iz bližnjega Cervinjana Giuseppe Zigaina. Slovenske slikarje zastopa trzaski

odlični, Cernigojev učenec Franko Vecchiet, ki je za razstavo prispeval dve svoji grafiki večjega formata v zanj značilnih krhko-neznih barvah.

Razstava »Presenze« je skupinska in kot taka ima svoj čar, predvsem pa svoje meje. Zelo težko je namreč pripraviti dobro likovno razstavo osmih umetnikov in od vsakega posameznika vzeti samo po dve likovni deli, ze izbor je težak in se slabše je to, ker take vrste razstava vedno vsiljuje obiskovalcu primerjavo med enim in drugim likovnim umetnikom in mu tako skorajda onemogoča kolikor toliko nepristransko ogledovanje vseh avtorskih del. Goriska razstava »Presenze« ima hibo tudi v tem, da tokrat prireditelji (še?) niso velikega

razstavnega prostora »razbili« z razstavnimi panöji, kar bi mu vsekakor dalo večjo dinamiko in tudi samo razstavo bi naredilo prijetnejšo.

Razstava »Presenze« je predvsem dobra zamisel in je seveda krstna razstava v sodelovanju združenja Exit in zadruga Transmedia, predstavlja pa nam osem sodobnih imen iz naše dežele, katerih ljubiteljem likovne umetnosti ni potrebno posebej predstavljati, ker gre za ze zelo uveljavljene in dobro poznane umetnike. Prihodnjim likovnim razstavam v kinu Vittoria pa bo razstava »Presenze« služila za zgled in seveda tudi za primer razstave, ki bi se jo z malenkostnimi dodatki dalo se veliko izboljšati.

RICMANJE / KONCERT

Uglašenost dua Donis- Michelazzi

LUISA ANTONI

V nedeljo je Glasbena sola Godbe na pihala iz Ricmanj predstavila koncert dua, ki ga sestavljata flavtist Ettore Michelazzi in harfistka Tatiana Donis. Organizatorji so si zeleli, da bi lahko številno občinstvo ravno preko tega koncerta bolje spoznalo koncertne značilnosti flavte in harfe; obenem pa je pomenilo to glasbeno srečanje javno predstavitev Ettoreja Michelazzija, kateri poučuje letos na Glasbeni soli Godbe na pihalav Ricmanjih.

Duo, ki ga sestavljata mlada diplomiranka trzškega konservatorija, je prvič javno koncertiral v juniju 1992, od takrat pa je ze večkrat nastopil v nasi deželi in pa v Sloveniji ter Hrvaški. Spored glasbenega popoldneva se je pričel z Divertimentom sodobnega italijanskega skladatelja Adoneja Zecchija; v pristnem duhu »divertimanta« sta oba instrumentalista zelo spretno podala potek skladbe, kateri so nato sledile Cinq nuances M- Berthomieuja. Prvi del je zaključil Swing I Jacquesa Bondona iz leta 1972, v katerem se je spevnejši part flavte opiral na spremljavo harfe. V drugem delu pa sta bila na vrsti Sonata v Es duru Louisa Sphora in pa Suite op. 6 B. Hilseja. Iz celotnega koncerta je izstopala ob dobri tehnični pripravi obeh instrumentistov, tudi njuna uravnotežena skupna igra, ki se je izkazala bodisi v ritmični uglajenosti podajanja, kot tudi v istem pojmovanju glasbenih stavkov.

SODOBNA GLASBA

Niz glasbenih popoldnevov

Zaključil se je v ponedeljek s predstavitevijo Sacherjevih skladb

V ponedeljek, 18. t.m. se je zaključil cikel koncertov, ki ga je priredila zavarovalnica Assicurazioni Generali v sodelovanju s prof. Stefanom Sacherjem. Poglavitni cilj glasbenih popoldnevov sta bil predvsem predstavitev in spoznavanje glasbe našega časa; uvodna beseda prof. Sacherja je se dodatno pripomogla k boljsemu razumevanju sodobnega glasbenega sveta.

Stefano Sacher je zaključil glasbene studije iz kompozicije, nato pa je se sledil in zaključil tečaj za zborovodje na konservatoriju. Nadaljno se je izpopolnjeval na zborovodskem področju v Fiesolah pod mentorstvom Samuela Vidasa ter se ukvarjal tudi z orkesterskim dirigiranjem pod vodstvom Nicole Rescigna in Donata Renzettija.

Na ponedeljkovem koncertu, ki je nosil naslov »La leggerezza, la parodia, la scena« (Lahkotnost, parodija, scena), je Stefano Sacher predstavil dve svoji stvaritvi, in sicer »Ynnuf« malenkost za glas in klavir ter scensko glasbo za pravljico Oscarja Wilda »Slavec in roza«. Po krajši malenkosti za glas in klavir v izvedbi sopranistke Laure Antonaz, je komorna skupina Nova sinfonietta, pod taktirko samega skladatelja, izvedla scensko glasbo, ki se je razvijala preko posameznih, zaključenih prizorih; med posameznimi glasbenimi deli pa je recitator Corrado Cannulli podajal občinstvu odlomke iz omenjene pravljice Oscarja Wilda.

L.A.

RAZPRAVE / SPREMNA PRIREDITEV STALNEGA GLEDALIŠČA FJK

Boj med čustvi in pravili

So še veljavna pravila iz Schillerjeve dobe, ki jih prinaša drama Spletke in ljubezen?

BOJANA VATOVEC

Nered čustev in pravila očetov je bil naslov srečanja, ki ga je Stalno gledališče Furlanije-Juljske krajine priredilo v petek popoldne kot eno spremnih prireditev ob uprizoritvi Schillerjeve drame Spletke in ljubezen. Pobuda je privabila res veliko ljudi, zlasti ker sta bila med gosti napovedana znana novinarka Natalia Aspesi, ki za petkovo prilogo dnevnika La Repubblica ureja zelo brano rubriko pisem bralcev o ljubezenskih težavah, in pisatelj Aldo Busi, ki je Schillerjevo delo na novo in po mnenju izvedencev odlično prevedel prav za to priložnost in ki poleg tega slovi po zvezdnisko spektakularnih in neprotokolarno polemičnih nastopih. No, Busi je sklenil tudi tokrat potrditi svoj sloves muhaste zvezde in ga na srečanje ni bilo, ker se mu je zdel avto, s katerim naj bi se pripeljal v

Trst, preskromen zanj. Kljub njeovi odsotnosti pa je bilo srečanje nadvse zanimivo in živahno, saj je duhovita in elegantna Natalia Aspesi kot vedno očarala vse prisotne in tudi ostalim napovedanim gostom, to so režiser predstave Nanni Garella, psihiater Franco Rotelli, kritik rock glasbe Carlo Muscatelli in kritik Gianfranco Capitta, ki je povezoval posamezne posege, ne manjka ne podkovanoosti ne živahnosti.

Na srečanju naj bi udeleženci razglabljali o usodnosti čustev danes v primerjavi z ljubezensko zgodbo med mladima Ferdinandom in Luizo, ki jo pripoveduje Friedrich Schiller, saj je tudi Nanni Garella poudaril, da njegova postavitev sloni na podmeni, da je mogoče s čustvi na novo zgraditi omikane odnose med ljudmi, ki so se v zadnjem času dokaj pobarba-

rili. V Schillerjevi usodnosti drami je poleg tega ena osrednjih tem vulgarnost oblasti, ki se vsiljuje celo v čustveno življenje ljudi, je v uvodnem posegu poudaril Gianfranco Capitta. Je tudi dandanes tako?

Natalia Aspesi je na podlagi številnih prejetih pisem o čustvenih težavah ugotovila, da nezmožnost ustvarjanja zadovoljivih ljubezenskih razmerij se vedno močno pogotuje življenje ljudi. Med ovire spada zlasti gospodarska odvisnost, saj si mladi brez zaposlitve ne morejo ustvariti družine. Vsekakor zelo veliko ljudi doživi usodno ljubezensko srečanje po poroki, vendar se zaradi tega zakonca ne razideta, kajti zakon ostaja trdna vrednota, ljubezen pa je lahkotno prijetno razvedrilo zunaj doma.

Kritika Carla Muscatella, ki se

posveča zlasti mladi rockovski glasbi, je Gianfranco Carpitta vprašal, kako bi mlada junaka Schillerjeve drame danes doživljala svojo ljubezen. Zelo verjetno bi se spoznala na koncertu rock glasbe, ki nudi mladim govorico za utrditev kolektivne identitete zunaj družbenih razredov in znotraj določene generacijske skupine. Mladi ne iščejo lastnih modelov v vrednotah, ki so jih prejeli od staršev, temveč v protagonistih lahke glasbe, ki so večkrat mitizirani. Negativna plat je zlasti zmotno prepričanje, da lahko glasba spremeni svet. Poseben paradoks pa je v tem, da mladi vidijo svoje predstavnike v osebnostih, ki so večkrat umetno ustvarjene za čisto komercialne namene.

Psihiater Franco Rotelli je poudaril, da si je od Schillerjevih ca-

sov meščanska družba zlasti v psihoanalizi našla novo sredstvo, s katerim svet čustev, ki ga ni mogoče racionalizirati, obravnava kot anormalen in potemtakem kot bolezen. Čustva so tako uokvirjena v sheme, ki omogočajo njihovo razlago, kar pa zanika njihovo bistveno iracionalno naravo. Dramatičnost čustev tako izgubi simbolični pomen in tragicnost ne gane več kolektivnega domislijskega sveta, čeprav se vedno obstaja v realnem življenju. Kar se oblasti tiče, je opozoril, da se prav v čustvih urešničuje največja oblast ene osebe nad drugo, najbolj grozovita oblika izvajanja te oblasti pa je ljubezen do vodje. Mladi se morda dandanes ubranijo pred to pretirano oblastjo z manjšo prizadetostjo. Čeprav imajo v bistvu manjšo oblast in so v večji meri odvisni, so obenem manj zasusnjeni.

PORTUGALSKA / DVAJSET LET PO REVOLUCIJI

Sicer ni dežela sanj, je pa demokratska

Portugalci so se podali v boj proti diktaturi z nageljni

LIZBONA - Dvajset let po revoluciji, ki je utrla pot demokraciji, so karizmatični levicarji, ki so bili doslej na oblasti, počasi utočili v pozabo, in Portugalska je odvrnila svoj pogled od Afrike proti Evropi.

Marksisti so podprazavili portugalske banke in velika podjetja. Zdaj so odstopili svoj prostor novodobnim gospodarstvenikom, ki imajo polne roke dela s prodajo portugalskih bank in velikih podjetij. Zrahljana levicarska vladna koalicija se je umaknila devetletni ustaljeni vladavini desno sredinske Socialdemokratske stranke (PSD), ki ji naceluje ministrski predsednik Anibal Cavaco Silva, in ki premore spostljivo parlamentarno večino.

»To ni ravno Portugalska iz naših sanj,« je dejal polkovnik Vitor Alves, eden tistih mladih oficirjev, razocaranih nad kolonialno vojno z nacionalistično gverilo v Afriki, ki so 25. aprila 1974 organizirali uspešen državni udar. »Je pa ena stvar, ki je za nas ključnega pomena, in ki smo jo očitno tudi dosegli,« je dejal novinarjem. »Na portugalskem danes vlada demokracija, ki je prav tako dobra ali slaba kot tista, ki vlada v Franciji, Združenih državah ali Nemčiji, z napakami vred.«

»Grandola Villa Morena« je slava pesmika, ki je bila v noči prevrata znamenje tankom, naj gredo v Lizbono in naredijo konec skoraj petdesetletni diktaturi. Stari režim, ki mu je naceloval diktator Antonio de Oliveira de Salazar vse do svoje smrti leta 1970, se je sesul v prah brez vsakršnega odpora. Edine žrtve so bili trije ljudje, ki so

skupili kroglo med jurišnem množico na stab tako imenovane PIDE, osovražene tajne policije. Marcela Caetana, izgnanega ministrskega predsednika, so aretirali, medtem ko je iskal zatočišče na policijski postaji s kovčki pripravljeno pot v Brazilijo. Vojne v Angoli, Mozambiku in Gvineji Bissau so se nenadoma prenehale in do konca leta 1975 so vse portugalske kolonije v Afriki dosegle neodvisnost.

Nove oblasti v Lizboni so se nato začele spogledovati z Evropo. Zmernejši Socialisti in Socialdemokrati so v bitki za oblast premagali komuniste, ki so se poskušali zblizati z Moskvo in leta 1977 je Portugalska že zaprosila za članstvo v Evropski skupnosti. Od leta 1986, ko je članstvo tudi dosegla, je Cavaco Silva porabil že 12 milijard dolarjev pomoči iz Bruslja za modernizacijo in liberalizacijo gospodarstva, izgradnjo cest, sol in bolnišnic, skratka, za dvig življenjskega standarda.

Stari slogani, ki vpijejo po socializmu, stankah in protestnih shodih, so že izhlapeli, vendar jim grafiti na zidovih Lizbone še ne dajo utočiti v pozabo.

Vendar sredi rahlo razpadajočega mestnega središča že rastejo gizdavi poslovniki nebotičniki in starinski rumeni tramvajem že dela družbo prava reka osebnih vozil. Demokracija pa je dvignila svojo glavo tudi v Spaniji, ki se je »včlanila« v Evropsko skupnost približno ob istem času kot Portugalska. Prav to je stoletja sprte Iberce zopet zblizalo in

med njimi vzpostavilo nove vezi. Se pred dvajsetimi leti sta si bili ti dve državi zelo gorki. Dandanes je Spanija eden glavnih trgovskih partnerjev, takoj za Nemčijo, meja je odprta 24 ur na dan, policijski in carinski pregledi potnikov pa so se skrčili na minimum.

Predsednik Mario Soares, ustanovitelj opozicijske Socialistične stranke (PS), je eden redkih »političnih preživelih« iz revolucionarnih dni, ko so dekleta polagala cvetje v topove nasmejanih vojakov. Toda tudi Soares se bo umaknil iz politike, ko se bo leta 1996 končal njegov predsedniški mandat.

Politični voditelji nove generacije so večinoma tehnokrati, kot je na primer Cavaco Silva, ki se revolucije sploh ni udeležil. To so razmeroma mladi politiki v svojih 30-ih in zgodnjih 40-ih, ki so med revolucijo se »sesali palec«. V to mlado generacijo sodi tudi Antonio Guterres, 44-letni kandidat Socialistov za ministrskega predsednika, če bi seveda Cavaco na naslednjih parlamentarnih volitvah leta 1995 izgubil.

Vojaski oficirji, ki so leta 1974 zgrabili oblast v svoje roke, so za deset let zasenčili komaj godno portugalsko demokracijo in po mili volji razveljavljali zakone, ki jim niso bili všeč. Vojska je postala organizacija, ki je bila dobesedno neodvisna od javnosti in popolnoma samostojna. Tudi oni so danes utonili v pozabo. Major Otelo Saraiva de Carvalho, karizmatični vodja uporniških čet, je ustanovil ekstremistično levicarsko stranko in si prislužil pet let ječe zaradi vzpodbujanja mestne

levicarske gverile. Tudi general Antonio Ramalho Eanes, ki je, potem ko je izničil levicarske poskuse prevzema nadzora nad armado, deset let služil kot izvoljen predsednik, je popolnoma izginil iz javnega življenja.

Toda sedaj onadva in »general z monoklom«, kojeniški oficir Antonio Spínola, katerega knjiga »Portugalska in prihodnost« je vzpodbudila mlade oficirje leta 74 k uporabi, lahko uživajo kanček stare slave ob letošnji proslavi dvajsete obletnice revolucije. »Nekateri stvari se niso na svojem mestu,« je Saraiva de Carvalho opozoril na naraščajočo nezaposlenost, preslabo socialno, solstvo in zdravstvo. »Toda močno upam, da bomo v prihodnje zgladili tudi to.«

Robert Powell / Reuter

Portugalci pravijo, da imajo še zmeraj dovolj časa, da popravijo vse napake

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA

Spomenik nizozemskim pionirjem ali krematorij

FRANCIS MDLONGWA / REUTER

PRETORIA - Mogočni simbol nadvlade belcev nad temnopoltimi se se vedno sopiri sredi južnoafriške prestolnice, a njegovi dnevi so steti. Granitna in marmorna spominska grobnica, ki so jo pred 45 leti zgradili afrikanerski oblastniki, se v post apartheidski JAR sooča z negotovo prihodnostjo.

Neusmiljeni kritiki se iz zgradbe na veliko norčujejo, češ da spominja na krematorij ali na velikanški toaster. Kdo ve, kaj jo čaka, ko se bo prihodnji mesec po 350 letih v vladno palačo spet vselilo temnopolto mostvo? Spomenik pionirjem (Voortrekker Monument) pa je za potomce nizozemskih priseljencev, afrikanerje, najsvetejši od svetih krajev. Snežno bel napis pri vhodu zapoveduje: »Obiskovalci morajo biti primer-no oblečeni! Odraslim brez obuvanja, ženskam v kratkih krilih in moškim v majicah brez rokavov je vstop prepovedan. Živali in zivila je treba pustiti pred vhomod.« Nekaj metrov naprej stoji se eno opozorilo, ki naproša obiskovalce za popolno tišino.

Afriski narodni kongres (ANC) pod vodstvom legendarnega Nelsona Mandele, ki mu mediji napovedujejo nesporno zmago na bližnjih volitvah, se je že obre-gnil ob neskladno razmerje med spomeniki belim in temnopoltim zgodovinskim osebnostim.

Niti slavni kralj Shaka, veliki bojevniki in utemeljitelji zulujskega naroda, nima svojega spominskega obeležja. Generalni sekretar ANC Cyril Ramaphosa napoveduje, da bo nova oblast pod vodstvom njihove stranke zgradila cela »pokopališča herojev« in pri-pravila spodobne komemoracije množici aktivistov, ki so dali življenje v boju proti rasizmu. Drugi predstavnik ANC Wally Serote trdi, da ni bila sprejeta se nobena odločitev v zvezi z objekti, kakršen je Voortrekker, vendar pa bodo njihov prostor v zgodovini go-

tovo na novo določili.

Za afrikanerje je Voortrekker srce spomina na bele žrtve spopadov v tridesetih letih prejšnjega stoletja. Takrat so se skupine evropskih priseljencev iz priobalne Kaplandije pospešeno prebijale v notranjost dežele ter, kot pravijo afrikanerji, »sirile civilizacijo med barbarskimi crnskimi ljudstvi«.

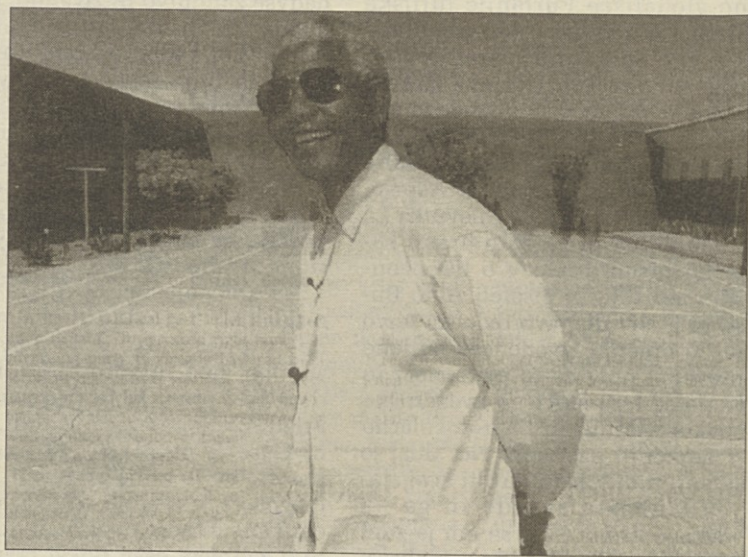
Medtem ko ima za belce ta kolonizacija skoraj biblični značaj, pa se je temnopolto prebivalstvo spominja kot poniževalne invazije. Afrikaner Luther Bezuidenhout je že 15 let oskrbnik Voortrekkerja. Preprčan je, da morata vloga in videz spomenika tudi po zamenjavi oblasti ostati nespremenjena. »V državi je dovolj prostora za vse - tako rase kot spomenike,« pravi. »Zgodovine ni mogoče spreminjati, prav tako ne dejstev. Sem pač belec sredi črne Afrike in nimam kam oditi. Če me nočejo tu, me bodo morali ubiti.«

Neki beli obiskovalec grobnice je k temu dodal: »Nihče ne ve, kaj se bo zgodilo s Voortrekkerjem ali, denimo, spomenikom Paula Krugerja (prvega voditelja afrikanerjev). Ze res, da je bila

preteklost marsikdaj kruta do temnopolte večine, vendar upam, da razumejo, kaj nam pomenijo ta obeležja. Prav bi bilo, da se nova vlada posveti zatiranju političnega nasilja, gradnji sol in bolnišnic ter gospodarskim težavam, naše zgodovinsko izročilo pa pu-sti pri miru.«

V sosednjem Zimbabveju, ki se je z gverilsko vojno osamosvojil leta 1980, so oblasti predsednika Mugabeja hitro in neizprosno opravile z vsem, kar bi utegnile spominjati na dobo britanske kolonialne vladavine. Nekdanja Rodézija je dobila novo ime, lik ustanovitelja Johna Rhodesa je izginil iz narodne zgodovine, ceste, ulice in zgradbe pa so preimenovali po voditeljih osvobodilnega boja.

Ceprav nova južnoafriška oblast verjetno ne bo posegla po tako skrajnih sredstvih, pa bodo afrikanerski »sveti kraji« nedvomno izgubili precej blisca, saj ne bodo več edini državni spomeniki. Voortrekker obisce iz dneva v dan več ljudi, kar 15 tisoč na mesec, saj želijo vsaj se enkrat videti veličastno grobnico v vsem njenem sijaju.

Nelson Mandela meni, da je premalo spomenikov črnim junakom

Američani bodo na jezeru Michigan uprizorili izkrcavanje v Normandiji

CHICAGO - Obale Michiganskega jezera bodo spremenili tako, da bodo čim bolj spominjale na obale Normandije: na eni chicaskih plaz v Illinoisu bodo uprizorili pravo zavezniško izkrcanje, ki bo eden poglavitnih dogodkov, s katerimi bodo v ZDA obeležili 50-letnico dneva D.

Cetrtega junija bo 400 prostovoljcev, oblečenih v uniforme zaveznikov, v približno 90-minutnem programu, ki se bo začel opoldne, uprizorilo naskok na najlepše mestne plaze Michiganskega jezera. Te bodo za to priložnost pravi posnetek obale Omaha, kakršna je bila videti ob zori 6. junija 1944. Na njej bodo utrde in obrambni stolpi, ki jih bo branilo približno sto prostovoljcev v nemških uniformah. Za primerno zvono spremljavo bodo poskrbeli pol stoletja stara motorna letala, ki bodo nizko preletavala prizorišče, na katerem ne bo manjkalo oklopnikov in džipov, sredi tega veličastnega pirotehničnega spektakla pa se bodo na valovih Michiganskega jezera pozibavale vojske ladje. Le padalcev ne bo zaradi nevarnosti, saj bi utegnili pristati na stavbah, ki se raztezajo neposredno za peščeno obalo.

Zagotovo pa si bo vse to ogledalo od 300 do 400 tisoč gledalcev, kot je zagotovil Kenneth Plummer, upokojeni polkovnik, ki je glavni organizator te proslave. Ob tem nazornem prikazu izkrcanja se bo zvrstila tudi vrsta prireditev, s katerimi bodo »pocastili nekdanje bojevnike in njihove družine« ter vse tiste, ki so prispevali k zmagi v tej vojni. Organizirali

jih bodo veterani iz Illinoisa, ki združujejo 850 tisoč nekdanjih borcev, med katerimi jih je kar 380 tisoč neposredno sodelovalo v drugi svetovni vojni, je povedal Kenneth Plummer. Člani te veteranske organizacije so že začeli obiskovati številne sole v okviru »vzgojne kampanje, s katero bodo skušali najmlajšim pojasniti del zgodovine, v katerem so sami sodelovali, in jim predvsem posredovati tista spoznanja, ki jih ob drugi svetovni vojni ne smemo pozabiti.«

Enaintridesetega maja bodo v Chicagu tudi spominsko obeležili manj znano epizodo te vojne, tako imenovano operacijo Halyard, v kateri so srbski kmetje pomagali, da je 438 ameriških vojakov, ki so izvedli napad na črpalnico nafte v rokah nacistov, uspešno pobegnili z letalom. Mesto bo obeležilo tudi dogodek, ko so v Dakarju junija 1944 zajeli nemško podmornico U-505, od takrat razstavljeno v chicaskem muzeju. K proslavi tega dogodka so povabili tudi nemške podmornicarje, ki so jih takrat zajeli. V številnih varietejih in glasbenih gledališčih pa bodo znova izvajali programe, ki so jih obiskovali vojaki v 40. letih.

Vsem nekdanjim udeležencem operacije dan D pa bodo priredili velik banket. Med uglednimi povabljenici je tudi general William Westmoreland, nekdanji vrhovni poveljnik ameriških sil v Vietnamu, ki se je prav tako - kot major - udeležil izkrcanja v Normandiji, je še povedal Kenneth Plummer. (AFP)

FRANCIJA / SODSTVO

Kolaboracionist Touvier je že vložil priziv

O prizivu se lahko izreče samo vrhovno sodišče

PARIZ - Nacistični kolaboracionist Paul Touvier, človek, ki so ga v sredo prvič v zgodovini Francije obsodili zaradi zločinov proti človeštvu, je že vložil priziv pri francoskem vrhovnem sodišču.

Touvierja, ki je danes star 79 let, je porotno sodišče v Versaillesu obsodilo na doživetno ječo, ker je leta 1944, ko je bil sef obvesčevalne službe lyonske kvizlinske milice, ukazal ustreliti skupino sedmih Židov v mestecu Rillieux-la-Pape v okolici Lyona. Nekdanjega kvizlinga so včeraj zjutraj odvedli v pariski zapor La Santé, so sporočili iz urada javnega tožilstva.

Pred sodno razpravo, ki je trajala pet tednov, so Touvierja spustili na svobodo, za kar je moral plačati varščino, med samo obravnavo pa je bil zaprt v versailleskem zenskem zaporu nedaleč od sodne palače.

Touvierjev branilec Jacques Trepolet de Villers je samo nekaj ur po procesu vložil prošnjo za priziv. Po francoskem zakonu v primeru razsodbe porotnega sodišča ni mogoče vložiti priziva pri kateremkoli višjem sodišču, ampak samo pri vrhovnem prizivnem sodišču. Če le-to sprejme prošnjo za priziv, obtožencu znova sodi novo porotno sodišče.

ZRN / NEONACISTIČNO NASILJE

Ni miru za Turke

Turki pred hišo v severnonemškem Bielefeldu, ki so jo zažgali neonacisti, da bi proslavili Hitlerjev rojstni dan. Policija je že aretirala 6 mladih osumljencev (Telefoto AP)

NOVICE

Požar na Galapagoških otokih opustošil otok Isabelo

QUITO - Požar, ki je teden dni divjal na otoku Isabeli (Galapagoski otoki), se je včeraj začel približevati obali, kjer živijo orjaskе zelve. Ekvadorske oblasti so pred sinočnim preglasile izredno stanje, saj je ognjena fronta dolga 15, široka pa tri kilometre. Po zadnjih informacijah so plameni unicili več kot 1.200 hektarjev gozdnih površin. Skoda je neprecenljiva, saj so Galapagoski otoki pravi biološki relikv, samo tu namreč se živijo posebne živalske in rastlinske vrste. Reševalci bodo sedaj poskušali na varno spraviti zelve velikanske, kar pa zaradi njihove teže ne bo lahek posel. Ekvadorsko zunanje ministrstvo je že zaprosilo za pomoč ZDA, ki bodo poslale svoje izvedence. Vsak čas pa bi morali na to oddaljeno tihoceansko otocje prispeti dve protipožarni letali.

Kvadratni meter riževega polja stane 117 tisoč dolarjev

TOKIO - Na Japonskem so cene zemljišč izredno visoke, v mestih pa skoraj nedostopne. Kljub temu pa so japonski naravovarstveniki v samem središču Tokia najeli 63 kvadratnih metrov zemljišča, za katero so odsteli kar 760 milijonov jenov (7,5 milijona dolarjev ali 12 milijard lir), tako da stane kvadratni meter kar 117 tisoč dolarjev.

Zemljišče, ki je bilo do sedaj parkirno v trgovskem središču Ginza, bodo spremenili v riževo polje. Riž bodo gojili s prastarimi biološkimi metodami, obenem bodo tu prodajali biološko hrano iz raznih naravovarstvenih poljedelskih združenj. Slovesno presajanje prvih sadik riža bo 11. maja, o kakovosti v mestu gojenega riža pa si nihče ne beli glave.

BLIŽNJI VZHOD

Prva pasja vročina

V Tel Avivu je temperatura dosegla 39 stopinj Celzija, tako da si je vsaj mladina privoščila nekaj popoldanske svežine na plažah ob Sredozemskem morju (Telefoto AP)

HONG KONG / POROČILO AMNESTY INTERNATIONAL

Večja pozornost za človekove pravice

Komisija za človekove pravice mora nastati pred prihodom Kitajske leta 1997

HONG KONG - Človekoljubna organizacija Amnesty International je včeraj pozvala Hong Kong, naj čim prej ustvari neodvisno komisijo za varstvo človekovih pravic, in to se preden kolonija preide pod kitajsko oblast.

Chris Avery, eden od pravnih strokovnjakov Amnesty International, je za novinarje izjavil: »Menimo, da je nastanek komisije za človekove pravice nujen ravno sedaj, ker bi komisija tako imela nekaj let casa, da bi dokazala Kitajski, da zanj ne predstavlja nikakršne nevarnosti.« Pristavil je: »Če bo komisija ustvarjena in bo že delovala ter jo bo hongkonska skupnost močno podpirala do leta 1997, bo to najučinkovitejše jamstvo za nadaljnji obstoj komisije.« V primeru,

da hongkonski vladi ne bi uspelo ustvariti take komisije sedaj, bi Hong Kong presel pod kitajsko oblast, ne da bi sistem varstva človekovih pravic v državi deloval povsem učinkovito.

Pri Amnesty International so mnenja, da se v Hong Kongu človekove pravice sicer spoštujejo, razmere pa je mogoče se izboljšati. Profesor Johannes Can s hongkonske univerze, ki je sodeloval pri poročilu organizacije o hongkonskih razmerah, je dejal, da Pekingu nastanek te komisije ne bi bil pogodu, a zaradi »temeljne prava«, hongkonskega pravnega sistema po letu 1997, ne bi mogel poseči.

Amnesty International se zavzema za nastanek komisije za člo-

vekove pravice, ker meni, da je sedanji hongkonski pravni sistem predrag in je zaradi tega nedostopen povprečnim ljudem. Mnogi namreč preprosto dopuščajo kršenje svojih pravic, saj bi sicer tvegali finančni propad zaradi odvetniških stroškov. Amnesty je tudi pozvala vlado, naj nakaze več denarja za človekove pravice. V proračunu za leto 1993-94 so za vzgojo in pospeševanje človekovih pravic namenili samo približno milijon hongkonskih dolarjev (128.000 ameriških dolarjev), medtem ko so nakazali kar 1,2 milijarde hongkonskih dolarjev (153,8 milijona ameriških dolarjev) za nakup stanovanj za državne uradnike. Poročilo so v tork predložili hongkonskemu guvernerju Christopherju Pattenu.

KMETIJSTVO / MADHYA PRADEŠ POSTAL SVETOVNI CENTER PRIDELOVANJA SOJE

Indijska soja bo morda rešila problem lakote, ki razsaja po nerazvitih državah

HATHOD (INDIJA) - Indijski poljedelci se morajo za svoj nenadni gospodarski uspeh zahvaliti ameriški tehnologiji, predvsem pa novi kulturi, ki jo pridelujejo na svojih poljih - soji.

O soji v teh krajih se pred desetimi leti niti niso slisali niso, danes pa je prav ta rastlina popolnoma spremenila smernice indijskega kmetijstva. V začetku so jo uvajali le kot stransko kulturo, danes pa predstavlja glavni dohodek poljedelcev. Novost je spremenila Hathod, nekdanje prašno, od sonca razbeljeno vas v državi Madhya Prades v model hitrega in učinkovitega kmetijskega razvoja. Nekoc neugledna in neperspektivna vas je postala pravo malo mesto, kjer se na ulicah kar valijo pocasne kolone traktorjev, med njimi pa precej hitreje svigajo hitri Hondini

motorji, vsak vreden najmanj tisoč dolarjev, ki so bili nekoc le sanje revnih prebivalcev, kasneje pa so za nekaj casa postali statusni simbol, dokler jih niso izpodrinili dragi avtomobili. Na skoraj vsaki strehi je gozdček različnih anten, radijskih in televizijskih, med njimi pa satelitski krozniki niso prav nobena redkost.

»Res, soja je pravi blagoslov,« pripoveduje Kewal Singh, robot kmet, ki se mu že na daleč vidi, da je svoje prve dohodke vložil v zlatnino, ki si jo je navedil po celem telesu, pri tem pa ga ni skrbel zunanji videz, temveč mu je slo samo za količino. Singh posedla s svojimi desetimi prijatelji pred združeno banko, kjer se večkrat takole zberejo in modrujejo o pozabljeni revščini iz polpreteklosti. »Dnevi, ko smo morali poži-

gati svoje nasade sladkornega trsa, ker so bile odkupne cene prenizke, so minili. Nasi otroci se danes verjetno niti ne spomnijo, kakšen je sladkorni trs.«

Za več tisoč poljedelcev v Madhya Pradesu predstavlja soja glavni pridelek, sele na drugem mestu so žita. Kmetje so kmalu spoznali, koliko denarja se skriva v pridelovanju soje in zato se je kmalu večina odločila za investiranje v vodnjake in bencinske vodne črpalke, s katerimi danes namakajo svoja dobičkonosna polja.

Gene za toni soje se vrtijo okrog 9.200 rupij (296 dolarjev), za toni pšenice pa dobijo le 97 dolarjev. V odkupnem centru v Indori, glavnem mestu Madhya Pradesa, pripovedujejo, da so kmetje postali pravi poslovneži, polni vseh zvijaz. Skrbno namreč pazijo na

ponudbo in tako sojo raje zadržujejo v svojih skladiščih, kot pa da bi vso količino naenkrat ponudili kupcem, zaradi česar bi cena drastično padla. Zaradi konstantnega, umetno povzročenega pomanjkanja so se cene dvignile, in so tako se lanskega novembra dosegale 193 dolarjev za toni, danes pa dobijo kmetje kar za dobrih 100 dolarjev več.

Strokovnjaki ocenjujejo, da bi se lahko izvoz indijske soje v letu 93/94 za 30 odstotkov povečal in zrasedl dveh milijonov ton na 2,6 milijona ton.

Proizvodnja soje je najmočnejše narasla ravno v Madhya Pradesu, kjer so jo se pred nekaj leti uporabljali predvsem kot neugledno krmno za živino. »Zakaj ravno Madhya Prades? Ugodne vremenske razmere - malo dežja - v nasprotju z ostali-

mi kulturami soji zelo ustrezajo,« pojasnjuje S.S.L. Tiwari, kmetijski strokovnjak za stročnice. »Ocenjujemo, da bi lahko do konca stoletja pridelek soje s 5,96 milijona ton dvignili na 11 milijonov ton. Zato bomo prihodnji mesec za naše poljedelce organizirali posebne strokovne seminarje, na katerih se bodo podrobno seznanili z najnovejšimi metodami pridelovanja soje.«

Ze sedaj so Indijci kar za polovico presegli povprečen hektarski donos soje: »Smo sele na začetku. Kulture se ne poznamo dobro, vsako leto pa se naučimo tudi veliko, veliko novih stvari o njej...«

Mogoče bo ravno soja, pridelana v Indiji, rešila pereco in narasajočo vprasanje svetovne lakote.

Dev Varam / Reuter

ZRN

Nemška policija že sviri pred naraščajočo korupcijo

BONN - S korupcijo se ne ubadajo samo Italija in Japonija, tudi nemška zvezna kriminalistična policija (BDK) sviri pred naraščajočo korupcijo med uradniki in funkcionarji, kar je bilo do nedavnega nekaj nepojmljivega. To je prislo do izraza na včerajšnjem bonskem sestanku, na katerem so posredovali zadnje ugotovitve kriminalistov. Iz njih izhaja, da narasča stevilo javnih uradnikov in funkcionarjev, ki proti plačilu dajejo organiziranemu kriminalu informacije in usluge. Zato v Bonnu napovedujejo odločen zasak po ameriskem zgledu, tako da bi s skrbnim nadzorovanjem javnih uradnikov in skrbno selekcijo v kati zatrli vsako obliko korupcije. V prihodnje ne bodo dopustili niti običajnega »podmazanja«, ki je bilo zelo razširjeno v gradbenistvu. Ta pojav je trenutno se omejen, tako da ga je mogoče zaježiti in odpraviti, preden se bo razširil.

NOVICE

Zvezni kancler Vranitzky zaključil uradni obisk v ZDA

NEW YORK/DUNAJ - Avstrijski zvezni kancler Franz Vranitzky je včeraj zaključil svoj petdnevni uradni obisk v ZDA in se vrnil v Avstrijo. Visek uradnega obiska avstrijskega kanclerja je bilo srečanje z ameriskim predsednikom Billom Clintonom v Beli hiši v Washingtonu. Ob tej priliki je avstrijski politik predlagal Dunaj kot konferenčni kraj, na katerem naj bi strokovnjaki iz cele Evrope in ZDA izdelali načrt za obnovo Bosne in Hercegovine, ko bo v tem delu Evrope dosežen trajen mir. Clinton da je predlog »dobro sprejel«, je Vranitzky dejal v pogovoru z novinarji. Zadnja postaja kanclerjevega obiska v ZDA je bilo včeraj srečanje z generalnim sekretarjem OZN Bhutrosom Galijem v New Yorku. Tudi pri tem razgovoru je stal v ospredju vse bolj zapleten in nevaren položaj v Bosni in Hercegovini.

Anti-EU-demonstracija avstrijskih kmetov na Dunaju

DUNAJ - Več sto avstrijskih kmetov je včeraj opoldne s traktorji demonstriralo proti načrtovanemu pristopu Avstrije k Evropski uniji. Demonstracija je povzročila predvsem v centru mesta večji prometni kaos, demonstrantom pa se je pridružilo tudi nekaj svobodnjaskih in zelenih politikov. Demonstranti so med drugim zahtevali objektivno informacijo o EU ter televizijsko konfrontacijo ministra za kmetijstvo Fischlerja z nasprotniki EU.

Umrla Eva-Maria Kaiser

DUNAJ - V 67. letu starosti je v avstrijski prestolnici umrla Eva-Maria Kaiser, »mati austropopa«. Kaiserjeva je bila avstrijskim radijskem poslušalcev skozi desetletja pojem na glasbenem področju, saj je moderirala vrsto glasbenih oddaj. Bistveno je prispevala tudi k uresnitvi avantgardističnih glasbenih projektov znotraj (ORF).

Huda prometna nesreča šestih francoskih turistov na avtocesti

DUNAJ - Na tako imenovani zahodni avtocesti se je včeraj zjutraj v bližini kraja Enns zgodila huda prometna nesreča, katera je terjala življenje dveh francoskih turistov, štirje potniki pa so bili težko ranjeni. Nesreča se je zgodila na odseku s protiprometom. Osemsedežni bus s francoskimi turisti zaradi prevelike hitrosti ni moral pravočasno ustaviti. Zaneslo ga je na nasprotni pas, kjer je čelno trčil v tovornjak.

Bencin dražji za dvajset grošev

DUNAJ - Bencin je v Avstriji spet postal dražji. Pri samopostreznih crpalkah stane Super plus (98 oktanov) zdaj 10, 62 silingov, Eurosuper pa 10,12 silingov.

Sindikata novinarjev zahteva odložitev radijskih licenc

DUNAJ - Sindikat avstrijskih novinarjev zahteva odlog razdaje licenc za zasebne regionalne oddajnike. Le-ti naj bi lahko začeli obratovati šele potem, ko bosta izposlovana tudi kolektivna pogodba in uredniški statut za bodoče sodelavce zasebnih radijskih oddajnikov.

KOROŠKA / PO ZERNATTOVEM PREKLICU PAKTA S HAIDERJEM

Napad svobodnjakov na televizijsko hišo v Celovcu

Skušali so s silo vdreti v tv-studio in preprečiti Zernattov nastop

CELOVEC - Koroška v teh dneh doživlja politično razgibane, iz vidika demokracije deloma celo zaskrbljujoče trenutke. Tako se je v sredo zvečer - samo nekaj ur po preklicu pakta med Haiderjem in Ljudsko stranko s strani deželnega glavarja Christofa Zernatta - pojavila skupina vodilnih koroških svobodnjaskih politikov v deželnem studiu Avstrijske radiotelevizije (ORF) v Celovcu in hoteli preprečiti nastop Zernatta v informativni televizijski oddaji »Večerni studio«.

Po besedah tajnika Ljudske stranke Wutteja se je skupina, v kateri sta bila tudi namestnik deželnega glavarja Reichhold in deželni svetnik Freunschlag, s parolami kot »Nas

nihce ne bo ustavil«, hotela s silo vdreti v snemalni studio, v katerem je sedel deželni glavar in avstrijski publiki razložil, zakaj se je po samo 48 urah odločil za preklic dogovora s Haiderjem.

Nastavljenecem radiotelevizije je sele po eni uri uspelo rešiti problem; - politiki so končno le zapustili hišo.

Razprava o novemu koroškem deželnem glavarju se je medtem spet začela od začetka: socialdemokratski predsednik Michael Ausserwinkler in Zernatto kot sef Ljudske stranke sta se dogovorila, da bosta stranki takoj začeli s pogajanjmi, pri čemer je Ausserwinkler namignil, da SPÖ ne za vsako ceno vztrajajo pri zahtevi po funkciji de-

Hiša avstrijske radiotelevizije (ORF) v Celovcu. Slika: Fritz zelne glavarja. Pomembnejše da je širok koalicijski sporazum.

Haider pa je javnost ponovno presenetil: na tiskovni konferenci na Du-

naju je Zernattu predlagal, naj se pakt med FPÖ in ÖVP »obrne«. »Ljudska stranka dobi od nas dodatni sedež v deželni vladi ter dve tretjini vseh referatov, zato pa izvoli svobodnjaka za deželnega glavarja, pri čemer ni nujno, da je to Jörg Haider«, je dejal hudo porazen sef FPÖ.

Zernatto »ponudbo« ni komentiral, opozoril pa je, da so najprej na vrsti pogajanja s SPÖ. Haiderjev predlog pa je že odklonil sef zvezne ÖVP in vicekancler Erhard Busek, generalni tajnik SPÖ Josef Cap pa ga je označil kot »visek barantanja s političnimi funkcijami«. Na včerajšnji seji deželne zbornice pa je bila izvolitev glavarja ponovno preložena. **Ivan Lukan**

KOROŠKA / 2. KULTURNI TEDEN KOROŠKIH SLOVENCEV

Prispevek k boljšemu sožitju

Minister N. Michalek

CELOVEC - »V demokraciji je se posebej pomembno, da se vrednote kot so etnicne, kulturne in tudi verske manjsine, ne samo priznajo, temveč da se družba tudi prizadeva za njihovo ohranitev in jim zagotovi tudi njihov nadaljni razvoj«.

S temi besedami je v občinskem gradu v Trgu (Feldkirchen) odprl avstrijski pravosodni minister Nikolaus Michalek 2. kulturni teden koroških Slovencev, ki naj bi bil nov prispevek k boljšemu sožitju in razumevanju med večino in manjšino na Koroškem.

Slavnostni govornik je tudi poudaril, da se pospeševanje manjšine naj ne omeji samo na nego tradicije in folklorne, temveč da more zajeti vsa življenska področja današnje sodobne družbe. Promocija manjšine je zaradi tega izredno pomembna prav za ohranitev njene identitete ter za njeno kulturno samozavest.

Teden koroških Slovencev tudi letos prireja Biro za slovensko narodno skupnost pri deželni vladi (vodja Pavle Apovnik) v sodelovanju z mestom Trg in slovenskemu oddelku ORF v Celovcu,

obsiren program pa so bistveno sooblikovale tudi obe osrednji kulturni organizaciji koroških Slovencev, SPZ in KKZ.

V okviru se je manjšina predstavila z glasbo, likovno umetnostjo, ljudskim izročilom in literarnim branjem, sodelovale pa so tudi nemško govoreče skupine iz Trga.

Otvoritvene slovesnosti so seudeležili tudi zastopniki Slovenije na celu z ambasadorico R Slovenije na Dunaju Katjo Bohovo, generalnim konzulom Jožetom Jerajem ter poslancem Zmagom Jelincem. **(I.L.)**

Smolnig in Kert nova predsednika

CELOVEC - Pred nekaj dnevi se je v Celovcu na novo konstituiral Nemško-slovenski koordinacijski odbor koroškega Skofijskega sveta, hkrati se je končala doba starega odbora, ki sta ga doslej uspešno vodila Ernst Waldstein in Valentin Inzko.

Sestav novo izvoljenega Nemško-slovenskega koordinacijskega odbora je sledeč: Mirko Laufegger, profesor na slovenski gimnaziji iz Slovenjega Plajberka, Fritz Kert, glavnošolski učitelj iz Nonče vasi, Poldej Kassl, zupnik v Bilcovsu, Peter Smolnig, zdravnik iz Zitare vasi, Marija Ackermann, veroučiteljica iz Metlove, in provizor Georg Pichomer iz Tropolj v Ziljski dolini.

Za nova predsednika odbora sta bila izvoljena Peter Smolnig in Fritz Kert.

»Vtis, ki sem ga dobil na ustanovni seji, je ta, da je ta forum pripravljen in sposoben za pogovor, ki ima kulturno pečat«, je takoj po izvolitvi povedal novi predsednik Fritz Kert ter hkrati opozoril, »da so v nekaterih (dvojezičnih) krajih se pomanjkljivosti, ki jih je treba dosledno zasledovati in v interesu skupnega življenja pozitivno rešiti.«

Oba nova predsednika koordinacijskega odbora sta izpostavila zgledno vlogo dosedanjih predsednikov.

KOROŠKA / OB 52. OBLETNICI PREGONA KOROŠKIH SLOVENCEV

Spomin - temelj identitete

Spominska svečanost v občinskem centru v Celovcu - Zgodovinar Stuhlpfarrer: pregona prvotno niso načrtovali v Berlinu, temveč na Koroškem - Predstavljena dokumentacija

IVAN LUKAN

CELOVEC - V spomin na nacistični pregon koroških Slovencev aprila leta 1942 v takratni nemški rajh, ki pomeni začetek etničnega čiščenja v Evropi, so Zveza slovenskih izseljencev, Slovenski znanstveni inštitut in celovski univerzitetni inštitut za sodobno zgodovino priredili spominsko proslavo.

Predsednik Zveze slovenskih izseljencev, bistrski podžupan Joze Partl, je dejal, da izseljenci hočejo odpustiti, toda ne pozabiti. Kajti izgnani so bili zato, »ker so bili Slovenci«, je poudaril Partl in pregon postavil v vzročno povezavo z NOB.

Slavnostni govornik univerzitetni docent Karl Stuhlpfarrer je poudaril pomen in važnost spomina in spominjanja za ohranitev narodne identitete. Izpostavil je, da je eden od ciljev nacizma, ki je temeljil na terorju, bil rop in popolno uničenje drugih narodov, med drugim Judov, Romov, Cehov, Poljakov, Slovencev, Srbov, Rusov, itd.

Se posebej je Stuhlpfarrer opozoril na dejstvo, da pregona koroških Slovencev prvotno niso načrtovali v Berlinu, ampak so ga dolgoročno, že od začetka 30-ih let, pripravljali na Koroškem. Pri tem so sodelovale vse

Izseljena slovenska družina iz Koroške v nekem nemškem taborišču.

strukture, od politikov preko policije in njenih informantov do uradni-

kov in celo železnice. Teh dejstev da ne gre pozabiti, ceprav bi jih ne-

kateri radi prikrili. Spomin in spominjanje nista samo, pravica, ampak

dolžnost, ker krepita in ostrita pogled v bodočnost, ker sta važna za kolektivni spomin, je zaključil slavnostni govornik in poudaril, da »če se Slovenci sami ne bojo spominjali teh in drugih dogodkov, da bodo to zanje storili drugi in po svoji verziji«.

Sonja Wakounig in Herbert Macho sta v okviru svečanosti brala iz policijskih protokolov in zandarmerskih poročil pred izseljevanju in po njem, univerzitetni docent Valentin Sima in vodja SZI Avgustin Malle, ki sta pripravila izbor pisnih dokumentov za proslavo, sta predstavila knjigo o pregonu koroških Slovencev pod naslovom »Narodu in državi sovražni«.

Vladar in demos

A black and white portrait of a man with a full beard and glasses, looking slightly to the right. The image is cropped to show his head and shoulders.

Znano je reklo, da ima ljudstvo tako vlado, kakršno si zasluži. Znano je tudi, da ga uporabljajo tudi Marx in marksisti. V njihovih ustih dobi misel revolucionarni pomen: če mi priporočate, da je vladar baraba, ki vas ni vredna, pojedite in ga zrušite. Če tega niste sposobni, zastojte tožite in stokate, saj ste vredni svojega vladarja, čeprav je najslabši. Seveda pa reklo uporabljajo tudi vladarji sami, čes, kako bi lahko bil moder in dober, ko pa vladam razuzdanemu in nespametnemu ljudstvu? Tako bi lahko slovenski parlament branili pred različnimi napadi in očitki, ki se "zapicijo" v vse mogoče: od visokih plač do nesprejemljivih odločitev, z dokazovanjem, da parlament s svojimi razmerji, pa tudi s svojimi nezmernostmi in stalnimi premiki političnih pozicij odseva dogajanja v slovenski družbi. Nic boljši ni od ljudstva, pač pa predstavlja pravo podobo Slovenije, kakršna je ta trenutek: nestanovitna in nezadovoljna.

Reci, da ima ljudstvo tako vlado, kaksno si zasluži, potemtaka lahko pomeni poziv k prevratu zoper nezasluženo vladavino ali poziv k podreditvi se tako zanikni vladavini, pa če ste z njo se tako nezadovoljni.

Prevratnost in sluznost - ne ena ne druga nam nista tuji. Vendar se v avanturo prehoda cez Rdece morje (kot so nam izstop iz socializma in Jugoslavije opisovali tisti, ki so nas skusali preleviti v prežvekovalce trave) nismo podali z mislijo, da bomo v obljubljeni deželi izbirali med revolucijo in podloznistvom. Ce smo pod starim rezimom že hodili z dvignjeno glavo, čemu bi jo zdaj upognili pod slabo in napacno vladavino? Ce smo iz starega rezi- ma znali oditi brez kaotičnih in bolecih do- godkov, ki jih prinašata prekucastvo in prevratnost, zakaj bi morali danes rušiti?

Ce se povprašamo o sedanji slovenski politiki, o njenih posamičnih nosilcih (Kučan, Drnovsek, Rigelnik, Jansa...) in o njenih ustanovah (državni zbor, vlada, ustavno sodišče, predsednik republike...), nam uvodna modrost ne more odgovoriti na našo dilemo. Če se bo namreč slovenska družba razdelila na »mlačne«, ki bodo razlagali, da sta vsak politik in vsaka politika dobra za to, da nam vlada, ker pač taki smo, in na »razgrete«, ki bodo vsak trenutek pripravljeni postavljati naskočiska upora - bo slovenske pomladi v dolgi zimi nezadovoljstva nepreklicno konec.

Kako lahko ljudstvo, razdeljeno na zoperstavljene in tudi sovražne skupine, sploh komu prizna pravico, da vlada, pravico, da določa zakone, razsoja in sodi. Že Hegel je trdil, da je kaj takega mogoče samo, če brez ugovora dopustimo, da je nekdo rojen za vladarja, pa naj je osebno se tak butec: vladanje je dedna lastnost. V dobro urejenem svetu se reda in miru pač ne da vzdrževati drugače, kot da si prepovemo postavljati vprašanje, ali je vladar pravi človek na pravem mestu.

Demokraciĉno ljudstvo na kaj takega ne more pristati in je zato stalna zrtev vidnega paradoksa demokracije: kako to, da v najboljsem od vseh slabih naĉinov vladanja pripadejo najvidnejša mesta vedno napacnim ljudem, pokvarjenim in neumnim in zakaj so vedno bolj zastopani tisti drugi in ne nasi, ĉe nas je veĉ in ce imamo prav? Ce ob sooenju s tem paradoksom ne sprejmemo izbire med revolucijo in podloznistvom, ĉe torej hoĉemo ostati demokraciĉno ljudstvo, moramo v ustavno in zakonito doloĉenih mejah pristati na - Hegla. Ljudi, ki zasedajo najvišje funkcije, smo prisiljeni menjavati na naĉin, ki hkrati vzdrzuje demokraciĉno avtoriteto funkcij, ki jih ti ljudje imajo trenutno v rokah, in demokraciĉne pristojnosti funkcij smemo spreminjati le zato, da bi dosegli veĉ reda in miru, ne pa zaradi karakterja osebe ali oseb, ki funkcijo trenutno zasedajo.

Vse drugo je odločitev za izstop iz demokratičnega reda. Zato se od slovenskih politikov in političnih institucij danes upravičeno pričakuje, da nam ne bodo razlagali, da ima ljudstvo tako vlado, kakršno si zasluži. Pričakuje se, da bodo sposobni braniti demokratični red in mir, ker se samo v njem lahko ohranijo.

Ce tega ne bodo sposobni, bodo dobili tako ljudstvo, kakršnega si zaslužijo.

LJUBLJANA - Ali je brigadir Anton Krkovic fatamorgana ali clovek iz krvi in mesa? Tudi tako se je mocece vprasati po bliskovito razsirjeni novici, da se je Krkovic mudil v slovenskem parlamentu minuli torek popoldan, da se je ob tem zdrazil v kabinetu Franceta Bucarja in da je tam nekaterim poslancem »pripovedoval naravnost grozljive stvari o vpletenosti slovenskih kriminalistov in pripadnikov organov za notranje zadeve v neecedne in nezakonite mednarodne posle«.

Vest je očitno vznemirila tudi nekatere člane Bucarjeve komisije. Tako je **Igor Bavcar** včeraj kar med dopoldansko sejo te komisije na tej osnovi zahteval od **Bucarja**, naj komisiji predloži seznam vseh dokumentov, s katerimi komisija razpolaga v zadevi Smolnikar. France Bucar pa je dejal, da seznama pač ne bo, kajti vse, kar ima on, imajo tudi člani komisije. S tem je posredno zanikal, da mu je **Krkovič** karkoli predal, po seji pa je odklonil novinarjem pojasniti karkoli v zvezi s tem. Kar pomeni, da ni potrdil, a tudi ne zanikal, da ga je **Krkovič** vsaj obiskal.

Parlamentarni kuloarji pa so samodejno »delovali« se naprej. Iz vsega se je napletla naslednja zgodba: Anton Krkovic je obiskal prostore parlamenta v torek zvečer in v sredo okrog 19. ure, in sicer s spremstvom nekega neznanca. Pripeljala naj bi ga poslanka (od nedavnega SDSS) **Irena Oman**. Po prvi inaciji je Krkovic prinesel s seboj

dva kovčka materiala, ki močno bremenijo kriminaliste, po drugi inaciji pa naj bi imel v rokah dve vrečki. Skupaj z Omanovo pa naj bi zavila v pisarno predsednika komisije za delo, družino in socialne zadeve, sicer krščanskega demokrata, **Stefana Kocipra**. Po tem pa so ga videli odhajati tudi v pisarno poslane skupine SLS. Dokumente, ki jih je Krković prinesel, je menda uspel prebrati poslanec SPS **Sašo Lap**, govorijo pa o vpletenosti kriminalistov v prekupčevanja z mamili, avtomobili, celo otroki in belim blagom.

Pa pojčimo po vrsti. Irena Oman nam je dejala, da sta s Krkovičem stara prijatelja, da sta sicer v stiku, a da njej ni nicesar prinesel. Res je, da je bil v parlamentu, da verjetno ima dokumente ali pa da jih je neke deponiral. Kociper je domala obnemel, ko smo mu dejali, naj bi se neka »primopredaja vsrila v njegovi pisarni«, in se na glas vprašal: »Kaj pa on sploh ima s tem!«

Koliko resnice je v govoricah? Drago Ferš in France Bučar (Foto: Boban Plavevski/B+D)

Z vprašanjem, ali se je Krkovič v sredo mudil v pisarni SLS, pa smo se obrnili na poslaca te stranke **Štefana Matusa**. Tudi on je zanikal, ob tem pa se je vprašal, kdo in zakaj sploh napleta takšne zgodbe.

Hkrati pa so parlamentarni kuloarji v vso zadevo zapletli se ljubljanskega temeljenega javnega tozilca **Tomaza Miklavčiča**. Krkovič naj bi obiskal tudi njega in mu prav tako izročil za kriminaliste obremenilne dokumente. Poleg tega naj bi skupaj obiskala tudi Depalo vas. »To drži,« je zadevo včeraj potrdil Miklavčič. V Depalo vas sta odšla na Miklavčičevo željo (bila

sta sama), ker si je tožilec zelel ustavirati lastno sli-ko o dogodku na samem mestu dogodka. Od Krkoviča pa je prejel tudi nekatere dokumente, ki si-cer ne namigujejo na trgo-vino z belim blagom («ta trditev je prehuda»), go-vorijo pa, na primer o zvo-dništvu. »Opozoriti vas moram, da ti doku-menti ne pomenijo se ni-cesar. Stejemo jih le za glas o kaznivem dejanju; za namig, ce hocete, kar se ni ne sum, se manj pa utemeljen sum,« nam je dejal tožilec. Na tem pri-meru pa je pojasnil tudi upravičenost dela krimi-nalistov, ki so mu jih do-delili pri preiskovanju ce-lozne zadeve Smolnikar.

Kakorkoli ze, dejstvo je, da se je Krković minule dni vendarle »sprehajal« po parlamentu. Tpopčas, kot kaže, dejansko postaja tudi deponija za obremenilne dokumente, ki jih z odhodom s položaja s seboj odnašajo tisti, ki so te položaje zasedali. A to je splošen okvir tega vprašanja. Konkreten pa je tisti, ki se nanasa na govorice o tem, da je vsa zadeva močno povezana z ozadjem pisanja znamenitega pisma o postenih policistih, se bolj pa z njihovimi avtorji. Imajo Krković in dokumenti, ki jih nosi s seboj, kaj opraviti tudi s tem?

Ivanka Mihelčič

»Na najboljši poti, da nič ne ugotovi«

Obrambno ministrstvo bo zadeve razčistilo v tednu dni

LJUBLJANA - Komisija državnega zbora za nadzor nad delom varnostnih in informativnih služb je doslej sklepala le o dogodku v Depali vasi. Ob tem je sklenila, da je v primeru Smolnikar prislo do prekracitve pooblastil. Tega sklepa nova dejstva ne morejo ovreci. Dokler vlada in pristojna in ministrstva ne koncajo svojega dela, komisija niti ne more sklepati o drugih dejstvih.

To sta sklepa, ki so jih člani omenjene komisije v svojem včerajšnjem nadaljevanju torkove seje po dveurni razpravi, opravljene pred pričetkom zasedanja državnega zbora, sprejeli z večino glasov in ob precejšnjem negodovanju posameznih članov. Sklepe je predlagal **Igor Bavec**, pa se to po razpravi, za katero je nekajkrat ugotovil, da se vodi brez vsakršnega reda in metodologije, kar pomeni, kot je dejal, da je komisija na najboljši poti, da nič ne ugotovi.

Namesto da bi nadaljevali tam, kjer so ostali po torkovem sestanku (na začetku vladne kronologije, ki je pripeljala do odstavitve Janeza Janše) in se po tem lotili še vladnega poročila o dosedanjih izsledkih v zvezi z zadevo Smolnikar, so se poslanci včeraj že uvodoma zapletli v strogo zaupne priloge kriminalistične službe MNZ, ki jim jih je prinesel sef kriminalistov **Mitja Klavara**.

Gradivo je vsebovalo fotokopije številnih dokumentov, ki govorijo o prodajah in preprodajah orožja, nalogah, ki so si jih medsebojno delili uslužbenci obrambnega ministrstva **Lovsin, Njavro, Krković** in drugi, zahtevah za kontrole telefonov in podobno.

Klavora je včeraj pojasnil, da je komisiji posredoval to gradivo, ki je bilo za kriminaliste osnova, da so kasneje prek Bizjaka prisli do predsednika vlade in mu poročali, ter v pogovoru s takratnim ministrom Janso zadeve razciscevali. Kazalo je, da so bili na dobri poti geleda tega sodelovanja in razciscevanja, a na to se je zgodila Depala vas, je včeraj dejal **Bizjak**. Tudi sam je opozoril, da verodostojnost teh dokumentov sele poskušajo preveriti in da zadeva ne gre brez sodelovanja obrambnega ministrstva, kar je potrdil tudi **Jelko Kacin**. Kljub temu so nekatere poslanci (**Izoe Pucnik**,

Alojz Metelko) vstrajali, naj pove, zakaj verodostojnosti niso ugotovili že prej, drugi pa so spet terjali od Kacina, da poda natančen rok, kdaj bo jasno, za kaksne dokumente sploh gre. Pohvalili so Kacina, ko je dejal, da za to potrebuje njihovo ministrstvo vsaj teden dni, ter grajali Bizjaka, kaj je on počel dva meseca. Dobesedno na gluha usesa je pri tem naletela Bizjakova razlaga o tem, da za tovrsto razvozlavanje zadeve manjka zlasti kooperativnosti obrambnega ministrstva. Nekateri poslanci so od Bizjaka včeraj zahtevali, naj pove, od koga so kriminalisti dobili ta zaupna gradiva, pa je dejal, da od »občanov«. Na vprašanje, kdo je Smolnikarju dal pozivnik, pa je Bizjak odgovoril, da nek pripadnik specialne enote policije, in sicer »iz prijateljskih vzgibov«. Dodal je, da zadevo pravzaprav sele raziskujejo. Vendar so poslanci vtirjali pri imenu in priimku Smolnikarjevega »prijatelja«. Zato so nekaj minit pred koncem sejo zaprli za javnost, Bizjak pa jim je potem zaupal, da gre za visokega častnika specialne enote policije (V. Beznika).

Ivanka Mihelcic

Parlament o delovanju varnostnih služb

LJUBLJANA - Parlamentarna razprava o dogodku v Depali vasi se je začela s pojasnilom Franceta Bucarja, predsednika parlamentarne komisije, ki nadzira delovanje varnostnih služb. Ta je državnemu zboru najprej govoril o mehanizmi delovanja tajnih služb, ki so bile sestavni del prejšnjega sistema, v katerem je ta dejavnost »prerasla v znanost zla«.

Bucar je protestiral, ker se vlada obnaša arogantno do parlamenta, saj ni pripravila praktično nikakršnega poročila o delu varnostnih služb. V imenu vlade mu je odgovoril **Lože Janko**, ki je poudaril, da predpisi o nadzoru nad varnostnimi službami obstajajo, ena od ravni nadzora pa je tudi parlamentarna komisija, ki jo vodi Bucar. »Vlada po dogodku v Depali vasi enostavno ni mogla poročati državnemu zboru, ker v tako kratkem času ni bilo mogoče sestaviti celovite informacije,« je dejal Janko. **Jozef Skolc** (LDS) je po tem predlagal preložitve te točke dnevnega reda na naslednjo sejo, saj razprava in sklepanje brez ustreznih dokumentov nista mogoča. S tem se je strinjal **Nace Polajnar** (SKD) in **Zare Pregl** (SLS), ki je predlagal parlamentu nekaj sklepov. Tožilstvo naj razisce, ali je v Depali vasi prišlo do prekrasitve pooblasti v dveh ministrstvih (obrambnem in notranjem). Sova naj poroča, ali v državi obstajajo tajne službe, ki niso pod parlamentarnim nadzorom. Parlament pa naj obravnava varnostni položaj po zamenjavah v MORS in po tem, ko so »stare strukture prevladale v MNZ in zdaj tudi v MORS«. **Jože Pučnik** (SDSS) je premiuero ocital, da je že decembra vedel za sume prisluškovanja in zasledovanja, vendar do danes nobeden od teh očitkov ni do kazan. Vprašal je, ali ne gre za ponovitev Jegličevega pisma, ki je povzročilo cistko v Visu. **Tone Persak** (DS) je med drugim vprašal, ali res nastaja - mimo zakona - nova varnostna služba v MNZ. **Irena Oman** (SPS) je nastela celo vrsto dogodkov pred, med in po osamosvojitvi, ki naj bi dokazovali »nacrtno kampanjo« zoper ministra Janso in somisljenike. »Pricakujem odstop ministra Iva Bizjaka in predstojnika kriminalistov Mitje Klavore,« je dejala Omanova. Sledilo je glasovanje, pri katerem se je velika vecina poslancev odlocila za prelozitev razprave na prihodnjo sejo.

Tanja Staric

Tanja Starič

NA KRATKO

Slavnosni nastop
Milene Muhič - Lizika

MARIBOR - Dramska produkcija SNG Maribor se bo v tej sezoni obogatila z se eno premiero, z obnovitvijo legendarne monodrame Lizika dramske umetnice Milene Muhič. Od rojstva predstave, ki sega daleč v leto 1975, jo je Milena Muhič odigrala skoraj tristo krat ob neprikritem navdušenju gledalcev vseh starosti in poklicev. Igralka v predstavi dokazuje svojo izredno igralsko moč in sugestivnost v interpretaciji preproste, čustvene, življenjsko polne in iskrene Lizike. Njena izpoved ostaja tudi danes več kot aktualna, prepričljiva, s humorjem in duhovitostjo nadgrajen gledališki monolog. Slavna premiera bo na velikem odru SNG Maribor danes, 22. aprila ob 22. uri. **PR**

Retrospektiva
Janeza Marenčiča

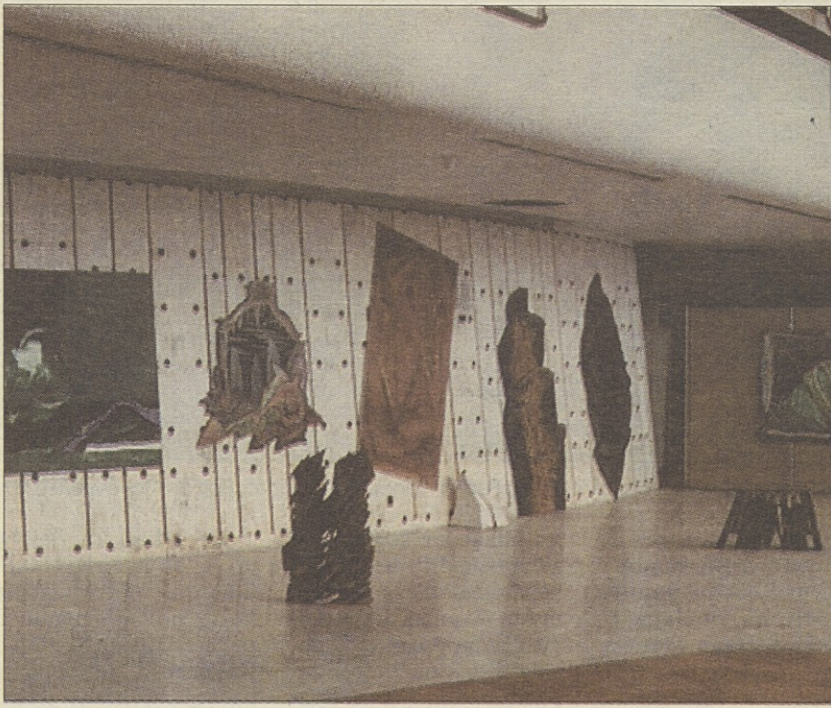
DUNAJ - V Galeriji Ulysses, eni najuglednejših tukajšnjih galerij, ki je na znamenitem Opernringu, so 19. aprila odprli retrospektivno razstavo fotografij Janeza Marenčiča, ki jo je pripravila ljubljanska Moderna galerija. Lastnica Galerije Ulysses Gabriele Vimmer, ki ima zelo razvejane mednarodne kontakte in med drugim zastopa Arnulfa Rainerja, si je ob otvoritvi Rainerjeve razstave v Ljubljani decembra lani ogledala retrospektivno razstavo Janeza Marenčiča, ki je bila prav tedaj tudi na ogled v Moderni galeriji. Navdušena nad delom našega fotografa, ki ga je torej spoznala povsem naključno, je zaprosila Moderno galerijo za prevzem razstave. Menila je namreč, da bi bilo treba Marenčičevo delo vsakakor predstaviti tudi dunajskemu oz. širšemu avstrijskemu občinstvu, še posebej zato, ker je Marenčič svoja prva mednarodna priznanja za fotografijo prejel prav z objavo v tem okolju. Predstavitelj našega ustvarjalca v tako ugledni ustanovi nedvomno pomeni veliko priznanje kvaliteti njegovega življenjskega dela, obenem pa nakazuje, da se slovenski umetnosti vrata v svetovno likovno prizorišče lahko odpirajo morda tudi z ustvarjalci, ki so bili doslej, z izjemno poznavalcev, celo domačemu občinstvu domala neznani. Razstavo spremlja katalog, za katerega so bili v nemščino prevedena besedila kataloga, ki ga je ob ljubljanski retrospektivi izdala Moderna galerija. **PR**

Slovenski slikarji v Palači narodov

ZENEVA - V torek, 12. aprila se je tu mudil na enodnevnem delovnem obisku Ignac Golob, državni sekretar v Ministrstvu za zunanje zadeve. Ob tej priložnosti je v Palači narodov v Zenevi prisostvoval otvoritvi razstave z naslovom Sodobna slovenska likovna umetnost - Fragmentarni pregled, ki so jo pripravili Stalna misija RS pri Uradu ZN v Zenevi, Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov in Likovni salon Palace narodov. Pregledno skupinsko razstavo sedemnajstih mednarodno priznanih slovenskih likovnikov, ki na poseben način govorijo o identiteti naše likovne umetnosti, je predstavil in odprl dr. Anton Bebler, veleposlanik in stalni predstavnik RS pri Uradu ZN v Zenevi. Otvoritev je v imenu odsotnega generalnega direktorja Urada ZN v Zenevi dr. V. Petrovskega pozdravil sef njegovega kabineta Dick, sicer pa so bili na otvoritvi tudi visoki uradniki Urada ZN, diplomatski zbor, novinarji ter zenevski galeristi in likovni kritiki, kakor tudi številni Slovenci iz Zeneve in bližnje okolice. Razstava v Palači narodov bo odprta do 25. aprila in je po dogovoru vključena v program, namenjen obiskovalcem Palace. Tako si je razstavo že prvi dan ogledalo več kot 400 obiskovalcev te ustanove, do njenega zaključka pa si bo lahko ogledalo nekaj tisoč ljudi iz vsega sveta. Razstava je pred tem že potovala po Skandinaviji, junija pa bo gostovala v Mestni hiši v Vaduzu v Lichtensteinu.

Besedilo in fotografija: Pavel Dolinar

Bienale Artes '94

NOVA GORICA - Figuralika v sodobni slovenski likovni umetnosti, galerija Artes Nova Gorica, ul. Gradnikove brigade 6 (obrtniški dom), postavitev, izbor in katalog dr. Ivan Sedej. Sodeluje deset slovenskih slikarjev: Zvest Apollonio, Joze Ciuha, Zmago Jeraj, Metka Krasovec, Klavdij Palčić, Rudi Skočir, Klavdij Tutta, Kamila Volcansek, Petra Varl Simončič in Žarko Vrezec. Otvoritev je bila 15. aprila, odprto vsak dan do 19. maja.

Mala revija kakovostnih umetniških stvaritev nam nudi zanimiv in strnjen vpogled v usodna umetniška dogajanja na Slovenskem v fluidnem prostoru med modernističnim izročilom in postmodernimi pogledi na figuraliko in poslanstvo umetnosti. Dela avtorjev (vsak je zastopan s po dvema deloma manjšega formata, nastalima v zadnjem času) različnih generacij in nazorov pa pričajo, da je njihov edini skupni imenovalac - kakovost. Risbe, gvasi, akvareli in akrilne podobe desetih slovenskih likovnih umetnikov razkrivajo deset različnih pogledov na umetnost in njeno funkcijo. Posebna ziri je dodelila tudi štiri nagrade, ki jih bo na otvoritvi podelil predsednik novogoriškega občinskega izvršnega sveta Crto-mir Spacapan. Nagrade so prispevali Adria avto, SKB banka, Adriatic in Projekt Nova Gorica, mecen prvega bienala Artes '94 pa so Cassa di risparmio Videm in Pordenon, Slovenica, MIP, obrtna zbornica in skupščina občine Nova Gorica. Petčlanska strokovna komisija je podelila štiri nagrade, in sicer prvo Jozetu Ciuhi, drugo Zmagu Jeraju in tretjo Klavdiju Tutti. Priznanje strokovne ziri je pa je dobil Rudi Skočir.

Vojo Cuder

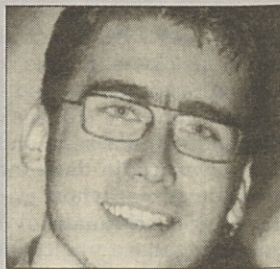
POP NOVICE

Novi posnetki Šank Rocka

Velenjska hard rock skupina Šank rock je v studiu Rose posnela dve novi skladbi. S prvo se bodo udeležili letošnjega rockovskega festivala v Mari-bour, druga pa je slovenska priredba uspešnice Should I Stay Or Should I Go skupine Clash iz oktobra 1982. Besedili za obe je prispeval Zoran Predin (Lačni Franz). 29. aprila pa bo skupina nastopila na glasbenem sejmu v Celju.

Novi album Jana Plestenjaka

Skofjeloški pevec in kitarist Jan Plestenjak dokončuje snemanje svojega drugega albuma. Plošča naj bi bila posneta in zvočno oblikovana do začetka maja, do izida pa bo potem minilo se kakšen mesec, tako da bo album izšel ravno pred poletjem. Plestenjak snema ploščo skupaj s basistom Janijem Hacetom, ki je igral tudi na zadnjem singlu Ne, ne, ne.

Remiks Pet Shop Boysov

Londonski tehno pop duo Pet Shop Boys bo v začetku junija izdal nov album. Na plošči bo šest pesmi z albuma Relentless (Neusmiljen; gre za mini album, ki je bil naprodaj v skupnem paketu z lanskoletnim albumom Very), dodani pa bodo še remiksi skladb s plošče Very (Zelo) in B-strani zadnjih singlov.

Že novi posnetki Nicka Cavea

Nick Cave skupaj s svojo spremljevalno skupino Bad Seeds komaj nekaj dni po izidu najnovejšega albuma Let Love In (Pusti ljubezen notri) že snema nove posnetke, ki jih je označil kot morilske balade. Doslej sta nastala dva posnetka, petnajstminutna O'Malley's Bar (O'Malleyjev bar) in Red Right Hand (Rdeca desna roka). Tretjo skladbo, ki jo je napisal, Where The Wild Roses Grow (Kjer cvetijo divje rože) pa naj bi posnel v duetu s najstinsko zvezdnico Kylie Minogue. Slednja se ni odgovorila na Caveov predlog.

Bono v filmu

Pevec skupine U2, Bono, se bo poskusil v filmu, najprej kot pisec scenarija, nato pa se kot igralec. Scenarij, ki ga je napisal skupaj s kanadskim pisateljem Nicholasom Kleinom, se imenuje The Million Dollar Hotel. Bono pa naj bi igral v filmu Strange Days, ki ga bo režirala Kathryn Bigelow, pojavil pa naj bi se tudi v filmu z naslovom Johnny Demonic skupaj z Keanujem Reevesom, Dolphom Lundgrenom in raperjem Ice-T-jem.

Solo plošča pevca Pogues

Bivši pevec irske skupine The Pogues Shane McGowan se je po dveletni odsotnosti odločil posneti prvi solo album. Plošča naj bi izšla konec letošnjega leta, produciral pa jo bo McGowan kar sam ob pomoči Dare Jordana, ki je leta 1990 sodeloval s Poguesi.

Pripravil: M. M.

IZŠLO JE / PLOŠČE

Edith Piaf

30e Anniversaire (EMI, 1993); CD; 65 min; sanson; prodaja: DZS - Plečnikova knjigarna, Subiceva 1, Ljubljana; 2.620 SIT.

Lani je minilo 30 let od smrti pariskega slavca Edith Piaf. Od malega je bila prepuscena sama sebi in tudi zato je postala tako samo-svoja ter močna oseba z izrazito umetniško karizmo, ki v vseh teh desetletjih ni zbledela. Plošča, ki je pred nami, je kronološka zbirka 20. največjih uspešnic iz obdobja med letoma 1946 do 1962. Razlogi, zaradi katerih niso vključeni starejši posnetki, niso znani, verjetno pa gre za vprašanje njihove tehnične kvalitete. Toda kot je pred leti rekel neki zagrebški etnomuzikolog ravno glede starih vinilnih plošč: reci, da so te plošče zaradi tega, ker prasketajo in skripajo, zanič, je tako, kot bi rekel, da je neka knjiga ničvredna zato, ker je strgan ovitek, ali je natisnjena na slabem papirju. Bistveni so notranjost, vsebina, bogastvo, ne pa zunanji »olupek«, pa najsi bo se tako zguljen. S takšnim argumentom v roki lahko pozabimo za današnje razvajeno uho relativno slab zvok skladb iz obdobja 1946-1955.

Pomembne so pesmi, te pa so vse tu: La Vie En Rose, Les Trois Cloches, Hymne a L'amour, L'accordeoniste, La Foule, Milord, Mon Dieu in kajpak Non, Je Ne Regrette Rien.

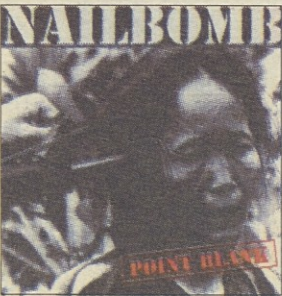
(M. M.)

Nailbomb

Point Blank (Roadrunner, 1994), CD, rock, 62. min. Distribucija NIKA, prodaja RecRes, Resljeva 2, Lj., 2.300 SIT.

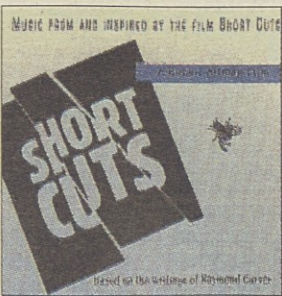
Nailbomb sta Max Cavallera (Sepultura) in Alex Newport (Fudge Tunnel), ki jima pri zvočni detonaciji pomagajo člani Sepulture in Fear Factory. Projekt se glasbeno ob vseh metalnih podtonih približuje močno ojačanemu hardcoru ali celo nabijanju Dead Kennedys ter nadaljuje tam, kjer se niso upale nadaljevati pravoverne metalne skupine - v stvarnem svetu. Podobno kot pri Sepulturi v zadnji fazi je manevrski prostor Nailbomb med vsemi oblikami nasilja sodobnega sveta. Tako kot je svojčas angleška skupina Discharge svoje križe proti vojniam in nasilju obdala z energetsko nabito glasbeno spremljavo, tudi Nailbomb svoja besedila več kot primerno ozvočijo. To ni glasba za lahke trenuke in sprostitve, to je ozvočena nočna mora, ki postaja stvarnost. Če so bile v glasbi teme vojn, religije, nasilja televizije in samoiskanja v tem kaosu pred časom že precej izrabljene, jih Nailbomb ozivljajo v novi vsebini in novi zvočni obliki. S hrupnim basom, rezkim ropotom kitare, bobnecimi ritmičnimi udarci in kriki, ki za sabo puscajo prazen prostor. Z upanjem, da se bodo namesto nasilja vanj vselile bolj konstruktivne oblike življenja. (D. C.)

Različni izvajalci

Short Cuts (Soundtrack); (Imago, 1994); CD; filmska glasba; 70 min; prodaja: DZS - Plečnikova knjigarna, Subiceva 1, Lj.; 2.620 SIT.

Short Cuts je na vse pretege hvaljen najnovejši film starega mojstra Roberta Altmanna. Glasba na pričujočem CD-ju je ali glasba iz filma ali pa glasba, ki je bila navdahnjena s tem filmom. Jazzovski del izvaja Annie Ross z Low Note kvintetom, klasični pa Lori Singer z Trout kvartetom. Eno skladbo sta prispevala Bono in The Edge iz U2, drugo Elvis Costello, tretjo Iggy Pop, kar nekaj sta jih napisala blueser Dr. John in legendarni pisec besedil Doc Pomus. Tu je še skladba jazz-funk pianista Horacea Silverja, kompozicija Imitation Of A Kiss, ki so jo napisali člani jazz zasedbe Jazz Passengers, predelava jazz standarda I'm Gonna Go Fishin' Dukea Ellingtona in Peggy Lee ter tri klasike Igorja Stravinskega, Victorja Herberta in Antonina Dvoraka. Poleg glavnih izvajalcev se kot gosta-vokalista pojavita Iggy Pop in Michael Stipe iz skupine R.E.M. Glasbeni producent Hal Willner je zbral kipo sodelujočih, ki je naredila glasbo za svojo dušo, prijeten standarden jazz s sodobnimi prijemmi, brez prevelike komercialne obremenjenosti, z močnim čustvenim in umetnim nabojem. Short Cuts je plošča, namenjena poslušanju ob treh ponoči, po obisku nočnega kluba, ob kozarčku pijače pred spanjem. (M. M.)

Sepultura

Refuse/Resist (Roadrunner, 1994) CD single, rock, 10 min. Distribucija NIKA, prodaja RecRes, Resljeva 2, Lj., 1.450 SIT.

Najnovejša izdaja brazilskih metalcev je »sneta« z njihovega zadnjega, petega, albuma Chaos A. D., dvema skladbama s te plošče je na CD singlu dodana se priredba komada skupine Final Conflict. Če smo pri omembi metala navajeni ovitkov in besedil v stilu »groza in strah« s po možnosti veliko krvi in nasilja, pa vedno več skupin prekinja s to mrtvasko tradicijo. Death metal ni samo metal in se manj »death«. Ze na zadnji veliki plošči so se Sepultura pokazali v nekoliko drugačni glasbeni podobi. Se vedno ohranjajo energijo in zvočni udar, vendar ob tem dvigujejo svojo glasbo na bolj razdelano raven, spreminjajo se tudi imidž plošč in besedila, ki postajajo izredno angazirana. »Kaos je tukaj zadnjih dva tisoč let in z vsakim dnem je še slabše,« je dejal pevec in kitarist Sepulture Max Cavallera ob izidu zadnjega albuma, »zato smo ploščo tudi tako naslovili«. Sepultura se vedno bolj približujejo upornemu duhu nekdanjega punka, namesto mrtvaskih glav je na ovitku CD singla fotografija

protestov v Seoulu leta 1989, namesto metalne fantastike so na notranji strani tanki na pekinških ulicah. In poleg tega se glasba, ki z brutalnostjo neposredno asociira na brutalnost sveta, iz katerega izhaja. (D. C.)

M N E N J E

Balet brez strokovnega nadzora

BRED A PRETNAR

V nedeljo, 17. aprila, sem si ogledala letno produkcijo srednje baletne sole, osrednje državne izobraževalne institucije v Sloveniji. Program baletne sole je bil sestavljen iz treh delov. V prvem so se predstavile učenke pripravnice baletne sole. Nastop učencev prvega razreda (nižje baletne sole), v katerem uči zunanja sodelavka, pedagoginja Elvira Sivic, je nakazal, česa se otroci učijo in česa naj bi se naučili v prvem razredu. Nato je do nastopa učenk prvega letnika srednje baletne sole nastala vrzel. Učenke drugega in tretjega razreda (pedagoginja Alenka Tomc) bi se morale predstaviti z zahtevnejšim solskim programom. Enako velja za učenke četrtega razreda (pedagoginja Darja Sebastjan). Matej Selan, pedagog na SBS, je kombinacije zastavil tako, da smo prepoznali določene elemente, ki so del obveznega programa (prvi letnik SBS). Svojega prispevka ni prepustil svoji koreografski domisljiji, kar je bilo v prid informaciji o predelanem programu! Učenci drugega, tretjega in četrtega razreda (Matej Selan, Franci Ambrožič in Maruša Vidmar) so nastopili v koreografiji gosta Mihaila Djurića

Drugi del so učenci začeli s karakternimi in stilnimi plesi. S koreografsko kompozicijo Vlasta Dedovića, ki je ustrezala svobodnemu programu, sta nastopili Tjasa Kmetec in Spela Stele. Če si je Spela Stele s to variacijo na prvem tekmovalstvu za baletne plesalce priplesala bronasto odličje, ga je tokrat od nje prevzela Tjasa Kmetec. Preostali program je bil v znaku (cit. gl. list) »uspešnega sodelovanja med baletno solo in beograjskim plesalcem, koreografom in pedagogom Mihajlom Djurićem. Letos je že tretjič sodeloval v pripravi letne produkcije baletne sole.« Prisel je naravnost iz Portsmoutha (New Hampshire, ZDA), kjer je umetniški direktor New England Balleta in kjer vodi baletno solo. V njegovih prispevkih je cutiti močan vpliv ameriške province. Svobodnemu programu je ustrezal le Valse Fresco P. I. Čajkovskega. V tretjem delu programa pa je z Minkusovimi variacijami neusmiljeno masakriral klasično baletno repertoarno izročilo. Koreograf je (Minkusove!) variacije tako poenostavil (in spremenil), da razen glasbe ni ostalo ničesar. Tega pač niso mogli (ne bi smeli!) spregledati tisti, ki obvladajo klasično baletno repertoarno izročilo. Glede na to, da Ljubljana ni takšna provinca kot New Hampshire, si koreograf tega ni smel dovoliti! Bolje! Odgovorni, ki so ga najeli, mu tega ne bi smeli dovoliti. Bilo je zaljivo za naše kulturno okolje in nas kulturni hram.

Srednjo baletno šolo financira ministrstvo za šolstvo in sport. Sprašujem se, ali ministrstvo sploh izvaja strokovni nadzor nad programom baletnega izobraževanja? V Sloveniji imamo nekaj strokovnjakov, ki bi ministrstvu lahko pomagali pri tem nadzoru, da se to ne bi ponavljalo iz leta v leto. Imamo celo strokovnjake za posamezna področja. Zakaj jih ministrstvo ne pokliče na pomoč? Naj jih nastojem: dr. Henrik Neubauer (vodstvene, režijske in koreografske izkušnje), nekdanja baletna prvakinja Lidija Sotlarjeva (klasični repertoar), Majna Sevnikova (stilni plesi in zgodovina baleta), Jelena Marković (karakterni plesi) in Ksenija Hribar (sodobni ples). Vsi omenjeni imajo toliko znanja, izkušenj in izobrazbe, da bi lahko strokovno usmerjali in preverjali ustreznost pedagoškega kadra, ki mu je zaupano baletno izobraževanje. Le tako bomo balet lahko znova spravili na noge.

LIKOVNA UMETNOST / USPEŠNICA NEWYORŠKE GALERIJSKE SEZONE

Življenjsko sporočilo: glej, skozi kaj grem

Hannah Wilke iz serije Intra-Venus, Gal. Ronald Feldman

Po odmevnosti sodec ima razstava Intra-Venus manj znane ameriške umetnice Hannah Wilke, s katero je galerija Ronald Feldman začela koledarsko leto, vse moznosti, da postane uspešnica letošnje newyorskke galerijske sezone.

Intra-Venus je zadnje delo Hannah Wilke. Umetnica je pred letom dni umrla za rakom. V zadnjem stadiju bolezni je v sodelovanju z možem Donaldom Goddardom posnela serijo fotografij, ki so dokumentirale fizične in psihicne transformacije obolelega telesa. Barvne fotografije so ponujale proces destrukcije in umiranja ter galerijski prostor napolnjevale z morbidno bolečino. Gledalcu, sicer vajenemu krutih prizorov iz časopisov in televizije, je zastajal dihanje in korak. Nihče si ni mislil, da se lahko te-

lesna lepota in vitalnost Wilkejeve spremenita v grozljivo prikazen in da bo radoživost njenih del grozece usahnila.

Hannah Wilke je bila rojena leta 1940 v New Yorku. Po končani umetniški soli Tyler School of Art v Philadelphiji je več let poučevala kiparstvo na School of Visual Art v New Yorku. V umetniški svet je vstopila ob koncu šestdesetih let s skulpturnimi nenavadnih materialov, kot je zvečilni gumi, in neobičajni oblik. Kipi so imeli podobo abstrahirajočih, mehko padajočih ter v cvet povezanih rastlinskih listov in so spominjali na nagubane sramne ustnice. Na neki način je njeno delo sodilo v skulpturalno estetiko postminimalizma, ki se je izoblikovala v sedemdesetih letih in ki so ji pripadale umetnice, kot sta Eva Hesse in Keith

Sonnier. Wilke je k temu prispevala erotično ikonografijo in zabavno politično vsebino, navezujočo se na feministično gibanje.

Bolj kot skulpture zaznamujejo njeno ustvarjanje performansi in fotografije. V performansu Hannah Wilke through the Large Glass se je zavestno naslonila na Duchampovo delo The Large Glass (Veliko ogledalo), ki ga je lahko dodobra preučila med svojim studijem v Philadelphiji, saj je stalno razstavljeno v tamkajšnjem muzeju. Marcel Duchamp je bil izhodišče celotnega konceptualizma Wilkejeve.

Material in motiv njenih fotografij je bila lepota lastnega telesa, ki je ustrezala vsakršnim standardom. Na fotografiji iz leta 1980 je Hannah v jeansu z odprto zadrgo, razgaljenimi prsi, sproščeno naslonjena na steno. Njena podoba zelo spominja na lepoticke iz Playboya. V ameriški družbi, kjer je prikazovanje golote se dandanes predmet cenzure, so tovrstne fotografije dvigovale prah puritanske morale. Serija fotografij In memoriam: Selma Butter (Mommy), 1978-83, je bila predhodnica Intra-Venus. Posnela je sebe skupaj z mamo, ki so ji amputirali dojke. Na fotografijah je kruto združena dihotomija vitalne lepote hčerke in ostarele mame z golim, bolnim telesom, na katerem so bili vidni znaki kirurških posegov.

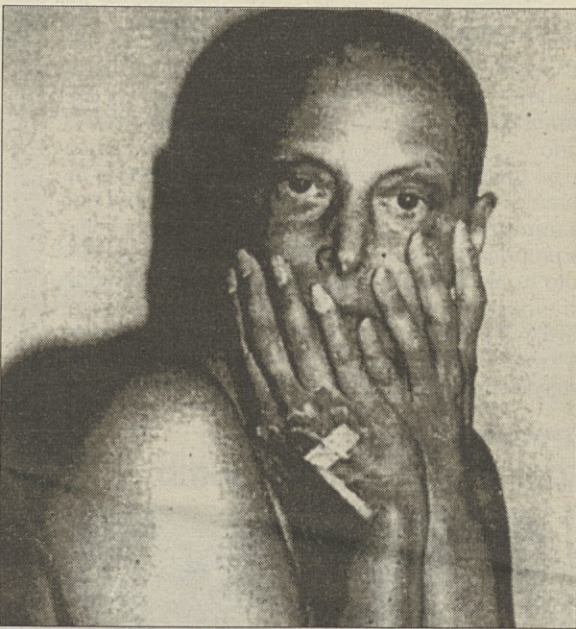
Razstava Intra-Venus, ki bi jo lahko prevedli v Boginja ljubezni, odvisna od zdravlja, jukstapozicijo diptihov se stopnjuje, saj kontrastira custvena in fizična stanja od slabega k slabšemu. Zaradi kemoterapije je Hannina glava plešasta, njeno telo je otelo, obraz napihnen, oči upadle in koža potemnela. Na zapestju in rokah so obliži, izpod katerih visijo cevke z injekcijami. Na eni fotografiji mutasto izteguje

jezik, da bi kamera zaznala vse spremembe na površini jezika zaradi jemanja zdravil. Na drugi z nasmeškom grške kariatide stoji gola s cvetjem, ki pokriva njene redke lase. Na tretji izsušeno golo telo v napol sedeci pozi razkazuje mednožje. Realnost njenega bolezenskega stanja izpostavlja tudi velikost fotografij, ki ustreza naravni velikosti človeškega telesa. S tem je se dodatno virtualno odpravljena (in hkrati naglasena) estetska distanca. V sodobni fotografiji uporabljata podobne efekte Cindy Sherman in Andres Serrano.

Hannah Wilke torej se vedno, posthumno sokira ljudi. Celoten del kreativenga življenja je kot »body« artistka uporabljala lastno telo za predmet umetniških stvaritev. Z njo mi je vznemirjala dvojno moralo in puritanci se je spominjajo kot »fanny girl«. S svojo močno osebnostjo je navdihnili nastanek marsikateri umetniške slavni ameriški umetnikov poparta in minimalizma, ki je danes razstavljena v muzeju. Dolga leta je bila v ozadju ustvarjanja Claesa Oldenburga, ki mu

je stala ob strani in mu pomagala iz depresivnih stanj pijanosti. Njena ustvarjalnost je tudi za takšnimi skulpturami Roberta Morrisa, nastalimi kot reakcija na prve predstavitve Josepha Beuysa v Ameriki leta 1973.

Vendar je sok serije Intra-Venus najbolj boleč, kar jih je umetnica povzročila. Po eni strani je zalosten, po drugi hoče biti le umetnost. Življenjsko sporočilo, glej, skozi kaj grem, postaja estetska norma, lastna smrt pa je umetnost. To dokumentiranje smrti ima moč, da gledalca psihično prestavi v džunglo, v kateri vladajo kruti naravni zakoni. Galerija kar naenkrat postane prostor divjine, ki sredi navidez urejene in nenevarne velemestne civilizacije ogroža mirno eksistenco civiliziranih ljudi. Umetnost realno krutega, kot je smrt, skorajda fizično napada gledalca. To naj bi bil tisti občutek priamarnosti, ki ga je velemestni človek izgubil in ki mu ga lahko kulturni svet obnovi in ponudi. Na koncu postane njegova učinkovitost osnova za uspeh. Lilijska Stepančić

Hannah Wilke iz serije Intra - Venus, Gal. Ronald Feldman

LITERATURA / SESTANEK LITERATOV DRUGIH NARODOV V SLOVENIJI

Le srečevanje in promocija literature

LJUBLJANA - V torek, 19. aprila so se na sedežu Zveze kulturnih organizacij Slovenije po daljšem premoru ponovno sestali literati, ki stalno živijo v Sloveniji, ustvarjajo pa v jezikih drugih narodov.

V okviru odbora za literarno dejavnost ZKOS je že vrsto let delovala skupina literatov, pripadnikov narodnih manjšin in priseljencev, ki je pripravljala literarne večere, letna srečanja z uglednimi pisci in izdajala zbornik literarnih besedil ter informativni bilten. V zadnjih letih je bila dejavnost nekoliko skromnejša, čeprav ni nikoli povsem zamrla, tako

da je bilo oktobra lani v Murski Soboti že petnajsto zaporedno literarno srečanje.

V Sloveniji je v letu 1993 poleg italijanske in madžarske narodne skupnosti delovalo še šest priseljskih društev, ki so prijavila svoje kulturne programe na razpis Ministrstva za kulturo za leto 1994, nekaj pa jih je bilo se na občinski ravni. Večina priseljskih društev, ki delujejo na državnih ravni, se bo v kratkem preoblikovala v združene ali zveze, tako da bodo povezala sedanje »poddružnice« ali posamezne skupine in društva po Sloveniji.

Ker ima večina teh

društev v svojih programih tudi literarno dejavnost ali vsaj izdajanje glasil z literarnimi prilogami, se je udeležencem torkovega sestanka najprej zastavilo vprašanje, če je v tem trenutku sploh smotno ozivljati delo odbora, ki združuje literarne ustvarjalce v neslovenskih jezikih. Glede na to, da se odpirajo nove možnosti za objavljanje in tudi drugo literarno delovanje v okviru omenjenih društev, bi lahko povezovanje predvsem pripadnikov narodov iz nekdanje Jugoslavije dobilo politične prizvoke in s tem povsem negativno konotacijo.

Tudi na sami seji je

prislo do posamičnih poskusov širitve programa odbora na področja zunaj literarnega ustvarjanja, z argumenti, da so pripadniki vseh drugih narodov v Sloveniji v podobnem položaju in da bi bil potreben skupni nastop za reševanje nekaterih vprašanj.

Obveljalo pa je večinsko mnenje, da je odbor potreben izključno kot prostor srečevanja piscev in promocije literature v neslovenskih jezikih, predvsem sedaj, ko društvena glasila se niso povsem zazivela. Vsa druga vprašanja ohranjanja kulturne identitete pa naj rešujejo nacionalna kulturna društva oziroma narodne

skupnosti, pri čemer bodo v skladu s sprejeto kulturno politiko dobila tudi podporo Ministrstva za kulturo, kakor je izjavila prisotna svetovalka ministra Suzana Curin Radovič.

Ob koncu so navzoci izbrali tričlanski iniciativni odbor, ki bo pripravil predloge za ozivitev dela odbora, oblikoval novo zasnovno revijo in pridobil nove sodelavce. Člani odbora so Antonija Snel, Dusan Cunjak in Jure Driljevan. Zveza kulturnih organizacij Slovenije pa bo se naprej nudila pomoč pri delu odbora, izhajanju publikacij in pripravi prireditvev.

Vojko Stopar

RAZPIS ABONMAJA ZA SEZONO 1995 - 2045
SISTEM KOZMIZEM

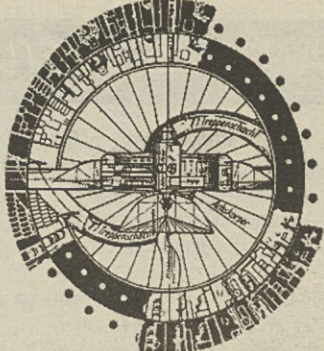
NOORDUNG

KOZMOKINETIČNI KABINET NOORDUNG, SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE IN CSI MOSKVA RAZPISUJEJO ABONMA "KUPOLA ENA PROTI DESET MILIJONOV" IN ABONMA "KUPOLA ENA PROTI PET TISOČ" ZA SEZONO 1995 - 2045.

ABONMA "KUPOLA ENA PROTI PET TISOČ" JE NAMENJEN GLEDALCEM OD 8 DO 12 LET. RAZPISNI POGOJI BODO OBJAVLJENI V ABONMA "KUPOLA ENA PROTI DESET MILIJONOV" JE NAMENJEN GLEDALCEM OD 16 LET. RAZPISNI POGOJI BODO OBJAVLJENI V MEDIJAH V NASLEDNJIH DNEH.

IMETNIKOM ABONMAJEV PONUJAMO OGLED ŠESTIH PREDSTAV "PROJEKTA NOORDUNG".

KART V PROSTI PRODAJI NE BO MOGOČE KUPITI.

KOZMIZEM
LJUBLJANA DUNAJKOZMIZEM
LJUBLJANA DUNAJ

PREMIERA PRVEGA PROJEKTA 28. APRILA 1995.

DRUGI PROJEKTIL BO IZSTRELJEN 28. APRILA 2005.

TRETJI PROJEKTIL BO IZSTRELJEN 28. APRILA 2015.

ČETRTI PROJEKTIL BO IZSTRELJEN 28. APRILA 2025.

PETI PROJEKTIL BO IZSTRELJEN 28. APRILA 2035.

SESTI PROJEKTIL BO IZSTRELJEN 28. APRILA 2045.

BLIŽNJI VZHOD / PERES-ARAFAT

Sporazum vse bliže

Premier Rabin bo z Golana umaknil židovske priseljence

BUKARESTA, KAIRO, JERUZALEM - Izraelski zunanji minister Simon Peres in vodja Palestinske osvobodilne organizacije Jaser Arafat sta na včerajšnjih pogovorih v romunskem glavnem mestu skušala zgladiti se zadnja nesoglasja, ki obe strani ločijo od sporazuma o palestinski avtonomiji na območju Gaze in Jeriha.

Na pogajanjih v Kairu pa sta delegaciji Izraela in PLO ratificirali sporazum o delitvi in nadzoru nad zalogami vode na prihodnjih avtonomnih območjih, je včeraj sporočil vodja palestinske delegacije Nabil Saath. Zaloge vode v Gazi in Jerihu bodo nadzorovali in upravljali Palestinci, pod izraelsko upravo pa bo ostalo 22 vodnih črpalnic v Gazi. Sporazum je dokončen, kar pomeni, da dopolnila niso možna. S tem sporazumom sta PLO in Izrael končala pogajanja o vseh osemindesetih civilnih vprašanjih. Palestinska stran je zatrdila, da je zadovoljna in da so dosegli vse, kar so zahtevali.

Izrael in PLO pa se še vedno ne moreta sporazumeti glede pravne ureditve na zasedenih ozemljih in glede izpustitve palestinskih zapornikov. Vendar je Saath novinarjem povedal, da se delegaciji vse bolj približujeta rešitvi spornih vprašanj in da bosta Izrael in PLO sporazum o palestinski avtonomiji podpisala najverjetneje že 2. maja letos.

Štiri dni po obisku Jaserja Arafata v Kremlju bo izraelski premier Jicak Rabin v nedeljo odpotoval na tridnevni obisk v Moskvo, kjer se bo z ruskimi predstavniki pogovarjal predvsem o krepitvi rusko-izraelskih odnosov in o bližnjem zasedenim mirovnem procesu. Da si Izrael res prizadeva za mir v tem delu sveta, dokazuje včerajšnja izjava izraelskega premiera na srečanju Združenega gibanja židovskih priseljencev, da bo za doseg miru s sosednjo Sirijo ukazal evakuacijo vseh 15 tisoč židovskih priseljencev z Golan-ske planote.

(Reuter, STA)

NOVICE

Rusko-ukrajinska pogajanja

SEVASTOPOL - Obrambna ministra Ukrajine in Rusije sta včeraj začela pogovore o nadzoru nad črnorskimi ladjevji. Kot poročajo opozovalci, bodo to zelo naporna pogajanja, saj nobena stran ne bo popustila pri svojih zahtevah, koliko ladij in opreme želita nadzorovati. Cilj ruskega obrambnega ministra Pavla Graceva je, da ukrajinskega kolega prepriča, naj Rusiji prepusti popoln nadzor nad floto in njenim oporiščem v Sevastopolu. Ukrajinski minister Vitalij Radetski pa je se pred začetkom pogajanj izjavil, da Ukrajina ne bo sprejela nobenega kompromisa o pravici do lastništva ali prodaji svojega dela črnorskoga ladjevja. (Reuter)

Severna Koreja bi lahko izdelala pet jedrskih bomb

SEUL - Ameriski obrambni minister William Perry, ki je na obisku v Južni Koreji, je včeraj na tiskovni konferenci opozoril, da ima Severna Koreja dovolj plutonija in da je sposobna izdelati tudi pet jedrskih bomb. Minister je zato Pjongjang znova pozval, naj mednarodni organizaciji ZN za jedrsko energijo dovoli pregled njenih jedrskih potencialov in nadzor nad zamenjavo goriva v jedrskih reaktorjih. (Reuter, Telefoto: AP)

V soboto mirovna pogajanja v Ruandi

KIGALI - Predstavniki ZN v Ruandi so sporočili, da so se uporniki in vlada včeraj dogovorili, da bodo v soboto sedli za pogajalsko mizo. Sporočajo tudi, da so se uporniki in vlada ustno dogovorili, da bodo scitili begunce, če bodo ZN iz države umaknili vseh 1600 pripadnikov mirovne misije Unamir. Vendar se boji nadaljujejo, uporniki naj bi zavzeli že večji del severnega dela države, vladne enote pa izgubljajo položaje in nadzor tudi v glavnem mestu. (Reuter)

Šimon Peres in Jaser Arafat sta zadovoljna s pogovori v Bukarešti

JAR / DO VOLITEV JE LE ŠE PET DNI

Najmanj časa ima Buthelezi

Člani Inkatha in Nacionalne stranke zanikali govorice o »zaroti«

JOHANNESBURG - V petih dneh, kolikor je južnoafriškimi strankam se ostalo do prvih večerasnih volitev, imajo najbolj ne-hvaležno delo tisti, ki na volitve pripravljajo Zuluje. Njihov vodja Manguthu Buthelezi, ki se je sele v torek sporazumel z Mandelo in De Klerkom o udeležbi na volitvah, je ob tem ravnodušno ugotovil, da je le bog ustvaril svet v šestih dneh.

Člani neodvisne volilne komisije že od torka, ko je Buthelezi podpisal sporazum in pozval svoje ljudstvo, naj se udeleži volitev, noč in dan hodijo od hiše do hiše in poučujejo ljudi, kako bodo izpolnjevali volilne listice. Pred-

stavniki stranke Inkatha in trenutno vladajoče Nacionalne stranke so zanikali namigovanja, ki so se pojavila v delu tiska, o dogovorih za povolične

zveze proti Mandelove-mu Afriskemu nacionalnemu kongresu. V Natalu oziroma KwaZuluju živi skoraj petina prebivalstva južne Afrike. (Reuter)

Buthelezi na predvolilnem zborovanju (Telefoto: AP)

NIZOZEMSKA / PRED PARLAMENTARNIMI VOLITVAMI

Krščanski demokrati bodo izgubili oblast

Ogrožajo jih upokojenci in brezposelnost

HAAG - Petnajst dni pred parlamentarnimi volitvami na Nizozemskem, ki bodo 3. maja, javnomnenjske raziskave napovedujejo velikansko politično zmedo, kakršne se ni bilo po koncu druge svetovne vojne.

To zmedo je se bolj zaostrila odločitev premiera Ruuda Lubbersa, da po treh zaporednih mandatih, ko je bil na oblasti dvanajst let, tokrat ne bo več kandidiral. Ta 54-letni državnik je namreč uradni kandidat, ki naj bi nasledil Jacquesa Delorsa na celu Evropske komisije. Kot kažejo podatki javnomnenjskih raziskav, bodo krščanski demokrati (CDA), ki so pol stoletja vodili vladne koalicije, tokrat izgubili svoj položaj. Med šestopost naj bi za seboj potegnili tudi partnersko laburistično stranko, ki ima 49 sedežev v parlamentu, v primerjavi s 54 sedeži, kolikor so jih od skupnih 150 sedežev zasedali poslanci CDA.

Na marčevskih občinskih volitvah se je večina tistih, ki so se obema omenjenima strankama odrekli, izrekla za desne liberalce (VVD) ter za majhno levo centristično D66, kakor tudi za zelene in v manjšem številu za malostevilne stranke skrajne desnice. Nizozemski politologi napovedujejo, da bo ta razpršenost glasov povzročila se več težav na parlamentarnih volitvah. To pestro opredeljevanje volilnega telesa analitiki pojasnjujejo predvsem z gospodarsko krizo, v kateri se je Nizozemska znašla s kratkim zamikom sele leta 1992, ter z dejstvom, da vladni koaliciji z nobenim ukrepom ni uspelo zavreti narasčanja števila brezposelnih. Poleg tega je vlada v želji, da bi uravnotežila proračun, uvedla vrsto korenitih omejitev, ki pa so

prizadele predvsem socialno politiko, natančneje pokojninsko. CDA je v svojem volilnem programu predlagala, da bi pokojnine zamrzili za obdobje petih let. Ta predlog je dvignil veliko prahu. Povzročil je odcep članov tako imenovanega tretjega življenjskega obdobja, ki so začeli ustanavljati svoje stranke, številne pa so bile tudi demonstracije upokojencev po vseh večjih nizozemskih mestih, ki so se končale z odločitvijo premiera, da na teh volitvah ne bo več kandidiral. Zadnji in nemara celo usodni udarec pa je CDA povzročila afera, v katero je bil vpleten minister za pravosodje Ernst Hirsch Ballin. Njegovo ministrstvo, ki je zadolženo tudi za nadzor nad policijo, obtožujejo, da je decembra 1993 razpustilo policijsko skupino, ki je bila zadolžena, da se infiltrira v vrste organiziranega kriminala, ne da bi ob tem poskrbela za njihovo varnost.

Eden od poslancev je ministra celo obtožil, da je odgovoren za pošiljko 40 ton mamil na nizozemsko ozemlje, količino, od katere je policija zasegla le stiri tone, preostala mamila pa so izginila »na terenu«. Tudi priznanje ministrstva, ki je temu sledilo, ni povsem v nasprotju z visoko številko, saj so po njegovem razpecevalci vnovčili 25 ton mamil. Vse to močno bega 11, 1 milijona volilcev, ki se bodo odločali o 709 kandidatih na 26 listah v enem samem krogu volitev, po proporcionalnem sistemu. Javnomenjske raziskave ugotavljajo, da je razpršenost naklonjenosti volilcev tolikšna, da imajo najpomembnejše stranke praktično enake (ne) možnosti za uspeh. Razumljivo je, da politologi že zdaj napovedujejo precejšnje zaplete pri sestavi prihodnje vlade. (AFP)

O čem pišejo drugje po svetu

»Zdaj lahko poskusamo ugotoviti, kdo in zakaj je dal ukaz za začetek bombardiranja Bosne. Lahko vzdihujemo nad neslavnimi dogodki tako obetavno začete misije odposlanca Vitalija Curkina. Srbe lahko in moramo obtožiti nepopustljivosti in trmoglavosti, prav tako kot izničenja mirovnega procesa. Pri tem pa ne smemo spregledati delovanja Zahoda, ki ni omogočil mime rešitve spora, temveč jo je celo otežil. Tudi OZN, ki je v Bosno sicer poslala občudovanja vredno človekoljubno pomoč, nosi del odgovornosti za neuspeh pogajanj.« (Moskovske Novosti, Moskva)

»Je kdo pripravljen tako imenovana varnostna območja OZN zascititi do te mere, da bi tja poslal dovolj vojakov? Če ni, nam ne preostane drugega, kot da olajšamo evakuacijo in s tem rešimo desetisoce beguncev. (...) Ne smemo bežati, ostati moramo zraven in storiti vse, kar je v naši moči. Vendar si ne delajmo več utvar, prosim. OZN ne more končati vojne, ki je nočejo končati Srbi (ali Muslimani). Mi, na Zahodu, smo naredili veliko skode. Vendar tu ne gre za München ali Abesinijo, ne gre za vse ali nič. Gre za Bosno leta 1994 in sami smo si krivi, da se učimo posebno grenko lekcijo. In zdaj pojdemo naprej.« (The Guardian, London)

»Vsi vpleteni si morajo priti na jasno, da obsirni letalski napadi neizogibno vodijo k umiku Unproforja iz Bosne in Hercegovine. Nato mora vztrajati, da tako hitro in gladko, kot je le mogoče (in to ne bo lahko), v načrtu generalnega sekretarja Butrosa Galija sprejme vse potrebne ukrepe za umik. Hkrati mora OZN odpraviti svoj bojkot dobavljanja orožja bosanski vladi... Če je OZN spoznala, da mora tudi sama na srbsko nasilje odgovoriti z nasiljem, bi bilo res absurdno, da te pravice ne bi priznala nekomu, ki mu hoče celo pomagati.« (Financial Times, London)

»Izjave Borisa Jelcina o bosanskem problemu v Moskvi niso sprejeli kot bistvene obogatitve dosedanjega stališča, temveč kot nadaljevanje koncepta, ki ga je Curkin dvakrat uspešno uporabil in ki bi moral se vedno zeti uspehe. V tem smislu bi lahko Jelcinovo posredovanje pomirilo sicer nestevilne glasove, da zaradi trme nekega bosanskega poveljnika, ki je bila grenka izkušnja predvsem za Curkina, moskovski diplomaciji grozi zbegnanost. Temeljna napaka zanje ne bodo le nenehne moskovske improvizacije, temveč tudi pomanjkanje koordinacije med političnimi vrhovi, parlamentom in strankami.« (Basler Zeitung, Basel)

»Tako kot zdaj Gorazde preprosto ne gre več naprej. Če naj imajo modre celade nekakšen smisel, sprtim stranem ne bodo mogle postavljati pogojev. Vlada v Sarajevu mora sprejeti razmejitvene črte, ki jih bodo določile OZN in vesile. Če jih bodo sprejeli, bo Unprofor dobil konkreten in dosegljiv cilj in bodo srbske napade lahko strogo kaznovali. Takrat bodo lahko izvedli tudi prave bombne napade, pri čemer ne bodo izključena niti srbska središča, kakršno je Pale. V tem primeru bi bila vloga OZN kot talca v vojni brez konca popolnoma izključena.« (Svenska Dagbladet, Stockholm)

»Clintonovim načrtom stojijo na poti velike ovire. Jelcin je med svojim zadnjim telefonskim razgovorom z ameriškim predsednikom se vedno vztrajal in nasprotoval možnim bliskovitim napadom. Malo je manjkalo, da bi celo nasprotoval novim gospodarskim ukrepom. Očitno se vedno upa, da bo Beograd posredoval v bosanski krizi, če bi ga spodbudili z odpravo sedanjih sankcij. (...) Washington bo v vsakem primeru preprečil razširitev vojne na druga področja Balkana.« (Corriere della Sera, Rim)

»V verigi dogodkov pri Gorazdu ni najpomembnejše dejstvo, da muslimanskemu mestu po odločnih akcijah Nata grozi predaja, temveč začetek oboroženega spopada med svetovnimi silami in bosanskimi Srbi. To se je jasno pokazalo pri neuspešnem streljanju srbskih topov v smeri Natovih oboroženih sil. Srbi so se do zdaj zadrževali in niso ostro nasprotovali dejavnostim OZN v osrednji Bosni, zdaj pa so prehod mirovnih posrednikov na stran Muslimanov sprejeli kot dokončno dejstvo.« (Utro Rossii, Moskva)

»Če hoče mednarodna skupnost pogajanja nadomestiti z orožjem, bo naletela na odločnega in ostrega nasprotnika. Če se hočejo zdaj članice Nata odločiti za nasilno rešitev, potem ne more iti zgolj za poskus, da bi popravili položaj pri Gorazdu. V tem primeru jim ne bi preostalo nič drugega, kot da vsem Srbom napovejo vojno. Potem ne bi več slo za omejene vojaske posege, to bi bila že vojna. To pa je korak, ki potrebuje nekaj časa, preden bi lahko sklepali odločitve. Medtem bo Gorazde utonilo v pozabo in na površje bodo priplavala nova vprašanja in misli, zakaj naj bi sploh napadli. Razmisljanja o BiH sprožajo jezo, kot vsak problem, ki ga ne moremo rešiti. Zato obstaja še en slaboten zarez upanja, ki temelji na moči političnega pritiska. Ta pa izhaja iz dejstva, da tudi Beograd nasprotuje napadu bosanskih Srbov na Gorazde, ki je na nasprotovanje naletel tudi pri tradicionalnih srbskih prijateljih v Moskvi.« (Prace, Praga)

DANES PO SVETU

WASHINGTON - Grski premier Andreas Papandreu se bo sestal z ameriškim predsednikom Billom Clintonom

PARIZ - Francoski premier Edouard Balladur bo gostil predsednika Evropske komisije Jacquesa Delorsa

SEVASTOPOL - Nadaljevanje rusko-ukrajinskih pogajanj o črnorskem floti

SAO PAULO - Srečanje zunanjih ministrov Evropske unije in skupine Rio

TOKIO - Koaličijske stranke bodo nadaljevale pogajanja o novi vladi

BOSNA IN HERCEGOVINA / RUSKA POBUDA

Jelcin sklicuje novo mirovno konferenco

Washington si kljub temu prizadeva za letalske napade

MOSKVA, SARAJEVO, WASHINGTON - Ruski predsednik Jelcin zeli ohraniti diplomatsko pobudo v zvezi z balkansko krizo, saj je v četrtek prekinil kratkotrajno protisrbsko razpoloženje moskovske diplomacije in mednarodno skupnost pozval k sklicu mednarodnega vrha, na katerem bi s predsednikom Clintonom, predstavnikom ZN, Evropske unije in sprtih strani izdelali skupen in usklajen nacrt resitve konflikta.

Tiskovni predstavnik Kremļa Kostikov je pojasnil, da sta se predsednika Jelcin in Clinton v sredo ponoči približno 40 minut pogovarjala po telefonu. Ruski voditelj je ameriskemu povedal, da kljub vsemu naprotuje kakršnikoli enostranski letalski akciji zveze Nato. Clinton je po besedah

Kostikova obljubil, da se bodo ZDA do nadaljnjega »vzdržale slehernega ukrepanja s silo«. V zvezi z Jelcinovim predlogom je Kostikov dejal: »Seveda takega srečanja ni mogoče pripraviti čez noč, do njega pa bi moralo priti v mesecu dni.«

Zdi se, da izjave iz Kremļa niso povsem v skladu z delovanjem ameriške vladne administracije. Clinton je sicer izjavil, da velja o Jelcinovi pobudi premisliti, vendar si je State Department v četrtek prizadeval, da bi Nato čim prej odobril predsednikov predlog. Takrat se je Clinton zavzel za odločen odgovor na srbsko nasilje in poostreitev sankcij proti Beogradu. Atlantski svet Nata naj bi se na predlog odzval že danes. Ameriški obrambni minister Perry je med obiskom v Seulu dopolnil

predsednikove izjave in dejal, da nacrt ne izključuje možnosti letalskih napadov na srbska skladišča streliva in oskrbovalna središča.

Kostikov je zatrdil, da med ZDA in Rusijo ni nesoglasij, le trezna in pragmatična presoja posameznih nacionalnih interesov. Dodal je, da je Moskva kljub zgodovinskim vezem s Srbijo povsem nevtralna. V zadnjih dneh pa je bilo nekaj znamenj o neenotnih mnenjih znotraj ruske administracije.

Potem ko je namestnik zunanjega ministra Curkin ogorčeno napadel bosanske Srbe, ker niso spoštovali dane besede, ga je obrambni minister Gracsev posredno demantiral, čes da sta »obe strani enako krivi«. V četrtek je nato pršla spravljiva izjava z zunanjega ministrstva, da bo o vsem odločil Jelcin,

ki bo »v polni meri upošteval tudi naše mnenje«.

Na rusko zunanjo politiko ima seveda precejšen vpliv tudi moskovski parlament, ki je nameraval v četrtek v nekdanjo Jugoslavijo poslati posebno delegacijo, da bi se na lastne oči prepričala o aktualnih dogodkih. Sele na osnovi poročila naj bi poslanci sprejeli dokončno stališče. Delegacija je po pogovoru s Curkinom za 24 ur odložila pot na Balkan.

Oglasil se je tudi Rado van Karadžić, ki je v intervjuju za televizijsko mrežo CNN izjavil, da so »tista (varovana) območja v resnici oporišča, odkoder muslimanske sile zacenjajo ofenzive proti srbski strani«. Zagotovil je, da Srbi ne bodo popustili, ne glede na to, kdo jih napada.

(AFP, Reuter, dpa)

BIH / PO TREH TEDNIH SRBSKEGA OBSTRELJEVANJA

Iz Sarajeva je krenila pomoč za Goražde

Srbske granate so od konca marca ubile 436 prebivalcev Goražda, ranile pa 1467

SARAJEVO, GORAŽDE - Sarajevo je danes kljub nenehnim srbskim napadom na Goražde zapustil konvoj s 141 britanskimi, francoskimi, norveškimi in ukrajinskimi modrimi celadami, med katerimi je tudi 35 zdravnikov, namenjen v šestdeset kilometrov oddaljeno muslimansko enklavo, je sporočil tiskovni predstavnik ZN v Sarajevu Rob Annink.

Drama Goražda in njegovih prebivalcev se nadaljuje. Tako sta dve tankovski granati znova zadeli bolnico in ubili petnajst ali celo dvajset ljudi, so sporočili predstavniki or-

ganizacije Zdravniki brez meja. Po doslej zbranih podatkih, ki so zaradi nenehnega srbskega obstreljevanja seveda nepopolni, je v stiriindvajsetih dneh srbskega obstreljevanja umrlo 436 ljudi, 1467 pa je bilo ranjenih. Samo v sredo je bilo ubitih 44 ljudi, med njimi 15 otrok, 137 pa je bilo ranjenih, je povedal tiskovni predstavnik Visokega komisariata ZN za begunce (UNHCR) v Sarajevu Kris Janowski.

Po besedah tiskovnega predstavnika Anninka je Unprofor od Srbov dobil dovoljenje za pošiljanje konvoja v mesto, ki bi moral po prvotni zamisli steti

kar 1.000 ukrajinskih vojakov, vendar so morali njihovo število zaradi srbskega vztrajanja zmanjšati na sedanjih 141. Unprofor je upal, da bi v Goražde lahko poslal tudi dvanajst vojskih opazovalcev, vendar za to še ni prejel srbske

odobritve. Kot je sporočila francoska tiskovna agencija AFP, je v Rogatici, približno dvanajst kilometrov severno od Goražda, 350 srbskih žena zadrževalo konvoj, ki pa je po tem incidentu vendarle krenil proti Goraždu. (AFP, Reuter)

Varnostna območja v Bosni

Nenehni srbski napadi so Goražde že popolnoma uničili, enako pa se utegne goditi tudi ostalim varnostnim območjem pod nadzorstvom ZN.

BIHAC: Zadnje mesto v severozahodni Bosni, kjer so Muslimani večinsko prebivalstvo. Predvojna populacija 71 tisoč prebivalcev je narasla na približno 300 tisoč ljudi. Mesto obklopujejo Hrvati in Srbi. Slednji enklavo skoraj vsak dan obstreljujejo s topništvom. V mestu je približno 1.200 francoskih modrih čelad. Muslimanski vodja Fikret Abdić je poskrbel za dobro preskrbo z živili in drugimi proizvodi, s katerimi redno oskrbujejo tudi druge predele enklave.

SARAJEVO: Glavno mesto BiH so srbske sile oblegale do februarja, ko so podpisali premirje, na podlagi katerega so Srbi umaknili svoje topništvo, k čemur je pripomogla tudi Natova grožnja z letalskimi napadi. V torek je skupina 150 srbskih vojakov iz vojašnice modrih čelad odpeljala 18 protiletalskih topov. Pred vojno je v mestu živel približno 526.000 prebivalcev, danes pa jih je le še 380.000. Večina jih je pobegnila. Hrano v oblegano mesto dovažajo z letali, trenutno pa so zračni most in vse ostale polete ZN ukinili zaradi povečanja srbske vojaške aktivnosti.

GORAŽDE: Muslimansko območje, približno 50 km jugovzhodno od Sarajeva, Srbi oblegajo že od izbruha vojne v aprilu 1992. Srbske ofenzive na jugu države so v mesto prignale veliko število beguncev, tako da je predvojna populacija s 37 tisoč zrasla na 65 tisoč prebivalcev. Hudi srbski napadi so v zadnjih treh tednih zahtevali več kot 300 življenj, več kot 1.100 ljudi pa je bilo huje ali lažje ranjenih. V mestu je ostala le peščica delavcev različnih mednarodnih organizacij. Človekoljubni konvoji lahko pridejo v mesto po zemlji le občasno, zato večino hrane in zdravil na mesto odvržejo z letali.

○ Muslimani
○ Bosanski Srbi ● Bosanski Hrvati

TUZLA: To industrijsko mesto je pred vojno naseljevalo 132 tisoč ljudi, iz vzhodne Bosne pa je pribežalo še 60 tisoč beguncev, večinoma Muslimanov, ki so zbežali pred srbskim terorjem. ZN so marca z velikim pompom odprli letališče, ki pa ga Srbi še danes redno obstreljujejo, tako da letala s pomočjo še ne pristajajo na njem.

SREBRENICA: Večinsko muslimansko prebivalstvo. Uradni viri ocenjujejo, da je v mestu pred vojno živel 30 tisoč ljudi, danes pa je število naraslo na 70 tisoč. Aprila 1993 so se voditelji dogovorili, da bodo področje demilitarizirali. Hrano dovažajo predvsem po kopnem. V mestu je 600 danskih modrih čelad.

AP/Wm. J. Castello

ZEPA: Gorska enklava, skoraj 40 km oddaljena od Sarajeva, v kateri je pred vojno živel približno 6 tisoč prebivalcev, večinoma Muslimanov, danes pa ocenjujejo, da v mestu in okolici živi 40 tisoč ljudi, med njimi 8 tisoč otrok. Hrano dovažajo občasni človekoljubni konvoji čez ozemlje, ki ga nadzorujejo Srbi, iz Beograda. Vse konvoje so ustavili po Natovih napadih na srbske položaje v bližini Goražda 10. in 11. aprila.

HRVAŠKA / KRIZA ŠOLSTVA

Štavka učiteljev v srednjih šolah

Zahtevajo višje plače in odstop ministrice za kulturo, prosveto in šport

ZAGREB - V četrtek se je na vseh srednjih šolah na Hrvaškem začela splošna stavka. Po najnovejših informacijah se je med tristo osemdesetimi srednjimi solami kar tristo trideset sindikatov srednjesolskih profesorjev odločilo za stavko.

Osnovne zahteve sindikata so 70-odstotno povečanje sedanjih plač srednjesolskih profesorjev, katerih vrednost v hrvaških dinarjih znasa približno 300 mark.

Ker pa se solstvo (kakor tudi vojska in policija) napajata iz državnega proračuna, ki je dokončno določil, kolikšna vsota iz državne blagajne je namenjena profesorjskim plačam, hrvaška vlada zavrača ultimati-

vne zahteve sindikatov.

Ministrski predsednik Nikica Valentić zatrjuje, da bi se, če bi profesorjem ugodili, znova zvišala inflacija, oziroma da bi prislo do izbruha hiperinflacije in da zahteve profesorjev neposredno spodbujajo stabilizacijski program vlade.

Poleg povečanja plač profesorski sindikat zahteva tudi ustanovitev ministrstva za solstvo in odstop sedanje ministrice za kulturo, prosveto in šport Vesne Girardi-Jurkic.

Vlada je v četrtek zavrnila zahteve sindikatov z opozorilom, da jim bodo zaslužek za vse dni, ko stavkajo, odtegnili od plače.

Darko Pavčić

V Goražde se je odpravilo 35 zdravnikov in 141 vojakov Unproforja (Telefoto: AP)

Makedonija želi postati polnopravna članica zveze Nato

PRISTINA - V pogovoru za albanski tednik Zëri iz Pristine je makedonski predsednik Kiro Gligorov poudaril, da je odprava grške gospodarske zapore predpogoj za dosego kompromisa o spornih vprašanjih.

Opozoril je, da nevarnost izbruha spopadov na tem delu Balkana se ni minila, saj vojna v nekdanji Jugoslaviji se traja, neresen je problem Kosova, odnosi med Skopjem in Atenami so vselej zapleteni, prav ta-

ko pa ne gre zanemariti incidentov na albansko-grški meji.

V zvezi z navzočnostjo ameriških vojakov v Makedoniji je Gligorov dejal, da je njihova naloga ohraniti mir na tem območju, kar nedvomno prica o tem, da je obstoj Makedonije kot države v interesu Združenih držav Amerike. V morebiten spor bi se po njegovih besedah vmesli tudi Grčija in Turčija, ki sta članici zveze Severnoatlantske vojaške zveze, kar bi zagotovo pripeljalo

do nepredvidljivih posledic tako za zvezo Nato kot za Washington.

Makedonski predsednik Kiro Gligorov je svoje ocene sklenil z ugotovitvijo, da se bo njegova država po sprejetju v Organizacijo združenih narodov zavzemala tudi za vstop med polnopravne članice Severnoatlantske zveze, saj lahko le v okviru mehanizma »kolektivne varnosti« zagotovi svoj trajni obstoj.

Blerim Shala

Ameriški vojaki varujejo makedonsko-srbsko mejo (AP)

NOVICE

Grčija je izgnala albanskega diplomata

ATENE - Grske oblasti so včeraj že drugemu albansko-mu diplomatu v zadnjih desetih dneh ukazale, naj najpozneje do petka zapusti državo. Tiskovni predstavnik grške vlade Evangelos Venizelos je povedal, da je Grčija albansko veleposlanstvo v Atenah že pred časom opozorila, naj zmanjša število osebja. Ker tega niso storili, se je grška vlada odločila, da sama »zreducira« osebje veleposlanstva. (Reuter)

Dokumenti o ruski invaziji na Češkoslovaško leta 1968

PRAGA - Rusija je javnosti posredovala več tajnih dokumentov o pripravah nekdanje Sovjetske zveze na invazijo na Češkoslovaško leta 1968. Ti dokumenti vsebujejo tudi zapis o telefonskem pogovoru med takratnim voditeljem SZ Leonidom Brežnjevim in Aleksandrom Dubckom, v katerem predsednik Češkoslovaske zavrača sovjetske zahteve po odstopu. Brežnev je Dubčka opozoril oz. mu zagrozil z invazijo, vendar mu Dubček ni verjel, saj se je zanašal na zagotovila Josipa Broza Tita, da do napada ne bo prislo. (STA, AP)

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

10.00	Video strani
10.05	Mladi Sherlock, 4/9 del angleske nadaljevanke
10.30	Pod vulkanom , pon. ameriskega filma, 1984
	Igrajo: Jacqueline Bisset, Albert Finney, Anthony Andrews in drugi; glasba Alex North; režija John Houston.
12.20	Ze veste
12.50	Poslovna borza
13.00	Porocila
13.05	Video strani
15.50	Kam vodijo nase stezice, oddaja TV Koper-Capodistria
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike
18.00	Regionalni studio Koper
18.45	Pari, tv igrice
19.10	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Forum
20.35	Jackie Robinson pred vojskim sodiščem , ameriski film
	Igrajo: Andre Braugher, Daniel Stern, Ruby Dee, Stan Shaw, Paul Dooley, Bruce Dern, Kasi Lemmons in drugi; režija Larry Pearce.
22.15	Dnevnik 3, VPS 2215
	Sova
22.40	Ko se srca vnamejo, 19. del ameriske nanizanke
	Skandal
23.10	Prihodnjič posljem ogenj, 1/4 del ameriske nadaljevanke
	Prestolnica pod vladavino strahu
00.00	Gola drugačnost , angleski film
01.20	Video strani

SLOVENIJA 2

15.00	Video strani
15.10	Svetovno prvenstvo v gimnastiki: Mnogoboj (2), posnetek iz Brisbanea
16.15	Svetovno prvenstvo v latinskoameriskih plesih za starejše mladince, posnetek iz Ljubljane
	Sova, ponovitev
17.20	To je ljubezen, 7/19 del angleske nanizanke
	Vdova srednjih let
17.50	Vse ali nič, 3., zadnji del angleske nadaljevanke
	Zrcalna podoba
18.45	Znanje za znanje:
	Ucite se z nami
19.30	Dnevnik 2
19.56	Sport
20.05	Moski, ženske: O raku
21.10	Sejem Informatika
21.15	Opus
22.15	Danski dnevi v Ljubljani, reportaža
00.20	Video strani

KANAL A

07.00	Borza dela
07.15	Video strani
12.00	Na velikem platnu
12.15	Luc svetlobe, ponovitev 149. dela ameriske nadaljevanke
13.05	Magnetoskop, ponovitev
13.35	Prva dela: Martin Scorsese, oddaja o režiserjih
14.05	CMT
14.30	Borza dela
14.45	CMT
16.10	Spot tedna
16.15	Na velikem platnu
16.30	Ameriskih 10, glasbena oddaja
17.00	Drakula, ponovitev 8. dela am. nanizanke
17.30	Kdo je ubil njenega moza, pon. ameriskega filma
	Igrajo: Farrah Fawcett-Majors, Jeff Bridges, John Wood, Tammy Grimes, John Glover in drugi; režija Lamont Johnson.
19.10	Luc svetlobe, 150. del ameriske nadaljevanke
20.00	Pozitiv +, glasbena oddaja
20.30	Prva dela: Oliver Stone, oddaja o režiserjih
21.00	Porocila
21.20	Teden na borzi
21.30	Trije glumaci , ameriska komedija
23.00	Porocila
23.20	Spot tedna
23.25	Prostovoljci , jugoslovanska komedija
01.00	Eroticni film
02.20	Video strani

MMTV (62. kanal)

12.30	Video strani - panorama
17.00	Program Discovery
19.00	Obvestila in napoved filmov
19.10	Risanka
19.20	Bravo Maestro; 19.30 TV Akvarij
20.05	Avtodrom, avtomobilistična oddaja, test Renault 5 Plus
20.20	Joe, ameriska drama
22.07	Video strani
23.00	Program Discovery
01.00	Adult Channel

RAI 1

6.45	Jutranja oddaja Unomatina, (7.00, 8.00, 9.00) dnevnik, gospodarstvo
9.30	Dnevnik, 9.35 nan. Cuori senza età, 10.00 dnevnik
10.05	Film: L'uomo più forte del mondo (kom., ZDA '75), 11.00 dnevnik
12.00	Nan.: Blue jeans
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik in aktual. tednik TG 1 Week end
14.20	Dok.: Kvarkov svet
15.00	Nan.: Saranno famosi
15.45	Mladinska oddaja Uno per tutti, vmes variete Solletico, risanke in nanizanke
17.30	Nan.: Zorro
18.00	Dnevnik, informacije o prevoznosti cest
18.15	Nan.: In viaggio nel tempo (i. Scott Bakula)
	Variete: Grazie mille!!!
19.00	Dok.: Hitchcock
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Film: Tesoro, mi si sono ristretti i ragazzi (fant., ZDA '89, i. R. Moranis)
22.30	Nan.: Hinchcock
23.00	Aktualno: TG 1 Ore 23
23.30	Aktualno: Sredozemlje
24.00	Dok.: Velike razstave
0.25	Dnevnik in vreme
0.35	Dok. DSE: Portogruaro
1.00	Film: Eddie Chapman Story (krim., Fr. '66)

RAI 2

6.35	Dok.: V kraljestvu narave
7.50	Oddaja za najmlajše
8.45	Dnevnik Euronews
9.00	Nan.: Lassie, 9.30 Il medico di campagna
10.20	Nad.: Quando si ama
11.45	Dnevnik 2
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo in vreme
13.40	Nad.: Santa Barbara, 14.45 Beautiful
14.30	Aktualno: I suoi primi 40 anni (vodi E. Sampò)
15.30	Dnevnik
15.35	Kronike v živo
17.00	Dnevnik, 17.05 Odpri prostor
17.20	Pogum življenja
18.20	Sportne vesti
18.30	Aktualno: In viaggio con Sereno variabile
18.45	Nan.: Hunter
19.35	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Aktualno: I fatti vostri (vodi Giancarlo Magalli)
23.00	Aktualno: Potebujem te
23.15	Dnevnik in vreme
0.05	Pregled tiska
0.20	Boks: Perna-Tralomgo (IP v superlahki kat.)
1.20	Filmske novosti
1.25	Pogum življenja

RAI 3

6.45	Jutranja odd.: L'altrarete
7.30	Kulturni dnevnik Tortuga, 9.30 dok. Zenith
10.00	DSE Parlato semplice
12.00	Dnevnik ob 12-ih
12.15	TGR E - O gospodarstvu
12.30	Dove sono i Pirenei?
14.00	Dezelne vesti, dnevnik
14.50	TGR Italija
15.15	Sport: Derby, 15.40 kosarka, 15.55 odbojka
16.30	DSE Alfabeto TV, 17.00 Faraonovo oko
17.45	Znanstveni dnevnik
18.00	Dok.: Geo
18.35	Sport, Insieme, vreme
19.00	Dnevnik, dezelneste vesti
19.50	BlobCartoon, Blob, Una cartolina
20.30	Film: Affittasi killer (krim., ZDA '91, i. R. Wagner, N. Everhard)
22.30	Dnevnik in vreme
22.45	Aktualno: Milano, Italija, 23.45 Diritto di replica
0.30	Dnevnik, pregled tiska in vreme
1.00	Fuori orario

RETE 4

7.00	Nan.: Druzina Bradford, 7.45 nad. Piccola Cenerentola, 8.30 Valentina
9.00	Variete: Buona giornata, vmes 9.10 nad. Camilla, 10.25 Guadalupe, 11.00 Febbre d'amore, 11.45 Maddalena, 12.30 Antonella, 14.00 Sentieri, 15.00 Primo amore, 15.40 Principessa, 16.15 Topazio, vmes (11.30, 13.30) dnevnik
17.10	Kviz: La verità, vmes (17.30) dnevnik
17.45	Rubrika o lepoti
18.00	Funari News, vmes (19.00) dnevnik
20.30	Nad.: Beautiful
22.30	Film: Stregata dalla luna (kom., ZDA '84, i. Cher), vmes (23.45) dnevnik
0.35	Pregled tiska
0.45	Film: La Parmigiana (kom., It. '83, i. C. Spaak)

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Variete: Maurizio Costanzo Show (pon.)
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Nad.: Beautiful
14.05	Kviz: Sarà vero?
15.25	Agenzia matrimoniale
16.00	Otroska oddaja
17.55	Dnevnik TG 5 - Flash
18.00	Kviza: OK il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna (vodi Mike Bongiorno)
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Variete: Scherzi a parte (vodijo Teo Teocoli, M. Boldi, P. Prati)
23.00	Variete: Gommapiuma
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik
1.30	Sgarbi quotidiani

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.30	Nanizanke
12.20	Aktualno: Tu Italia
12.30	Odpri studio
12.35	Fatti e misfatti
12.45	Nan.: Licia, dolce Licia
13.20	Otroski variete
14.00	Odpri studio
14.30	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Smile
16.10	Nan.: I ragazzi della prateria
17.25	Variete: Benny Hill
17.40	Sport studio
17.55	Nan.: Power Rangers, 18.30 Bayside School, Genitori in blue jeans
19.30	Odpri studio
19.50	Radio Londra
20.00	Variete: Karaoke
20.35	Film: Giustizia all' inferno (krim., ZDA '92)
22.50	Film: Foto pericolose (dram., ZDA '87)
0.50	Aktualno: Tu, Italija

TELE 4

13.30	19.30, 23.00 Dogodki in odmevi
20.35	Nad.: Dollmaker
22.55	Gospodarska stran

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 23.00 Dnevnik, 13.30 Sport
14.05	Film: Il papavero è anche un fiore (pust., ZDA '66)
20.30	Aktualna odd.: Domino
23.00	Glas. kom.: Accendiamo la lampada (2. del)

Koper

16.00	Euronews - TV novice
16.10	Finale pokala evropskega prvenstva v kosarki, posn. iz Tel Aviva
17.45	No Comment
18.00	Slovenski program: Studio 2 - mozaična oddaja
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.30	Carobna svetilka, otroški program: Azzurro Quotidiano; Prvenci: John Carpenter, am. dokumentarna serija Stanje stvari - mladi
20.30	Nocojsnja gostja je italijanska gledališka in filmska igralka Ottavia Piccoli, ki te dni sodeluje pri Stalnem gledališču v Trstu s Schillerjevim delom »Spletke in ljubezen« v režiji Nannija Garelle. Oddajo vodi Laura Vianello.
21.30	Odpri strani, oddajo pripravlja Rosanna T. Giuricin
22.00	V ospredju, avtor Bruno Agrimi
22.15	TV dnevnik
22.30	Juke Box, glasbena oddaja v živo, vodi Alex Bini

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Pri Huxtablovih
10.30	Stara fregata, angleska komedija
12.15	Domače reportaže
13.00	Cas v sliki
13.10	Mi
13.35	Druzinske vezi
14.00	Dr. Kulani-zdravnik na Havajih
14.45	Pogledi od strani
15.00	Otroski program
15.45	Smrkci
16.00	Vroca sled, serija
16.30	Kremenckovi
17.10	Wurlitzer
18.00	Cas v sliki
18.05	Mi
18.30	Kralj nageljnov, serija
19.22	Znanost
19.30	Cas v sliki
20.00	Sport
20.15	Derrick, serija
21.20	Pogledi od strani
21.30	Moja mačeha je vesoljka , ameriska komedija
23.10	Cas v sliki
23.35	Doomwatch, angl. ekološka shriljivka
01.05	FBI, serija
01.50	Porocila
	Tisoc mojstrov in

Avstrija 2

14.50	Tisoc mojstrov in: Emilo Vedova: Slika casa
15.00	Lipova ulica, serija: Tresoce roke
15.30	Dobrodošli v Avstriji: Schönbrunn
15.55	Neskončen dan, nemski film
17.30	Oblikovalka narava, 3/6 del dokumentarne serije
18.00	Pri Huxtablovih: Theova nova služba, 2. del
18.30	Milijonsko kolo
19.00	Zvezna dezela danes
19.30	Cas v sliki
20.00	Kultura
20.15	Kazen za nekdane grehe
21.00	Trailer, oddaja za ljubitelje filma
22.00	Večerni studio
22.30	V zariscu, prenos iz dunajskega Metropol
00.00	Rdci kavc, talkshow
00.30	Cetrta dimenzija
00.45	Manhattan Cable
01.05	Cetrta dimenzija

Hrvatska 1

08.00	Dobro jutro
10.00	Porocila
10.05	Otroski program
	Ekologija
11.00	Izbor iz tujega programa: Moja knjiga o dzungli
11.35	Sandokan, 18/26 del risane serije
12.00	Porocila
12.05	TV-koledar
12.15	Divja vrtnica, 74/199 del mehiske nadaljevanke
12.40	Samci, 2/7 del angleske humor. serije
13.05	Ciklus filmov Clint Eastwooda: Veliki izziv , ameriski film, 1977
	Igrajo: Clint Eastwood, Sandra Locke, Pat Hingle, Bill McKinney, Michael Cavanaugh, Carole Cook, Mara Corday in drugi; režija Clint Eastwood.
14.50	Monoplus
15.30	Family Album, 26/26 del
16.00	Porocila
16.05	Palčki nimajo pojma
16.30	Antena, izbor iz satelitskega programa
17.00	Hrvaska danes
18.00	Porocila
18.05	Kolo sreče
18.35	Santa Barbara, 694. del ameriske nadaljevanke
19.30	Dnevnik 1
20.05	Sport
20.15	Zabavnoglasbena oddaja
21.05	Latinica
22.05	Porocila
22.10	Lepa nasa, dok. oddaja
22.40	Slika na sliko
23.40	Porocila v nemščini
23.45	Prevec nagnusen, kanadski film

Hrvatska 2

15.35	TV-koledar
15.45	Neprimerna zenska, pon. 4., zadnjega dela am. nadaljevanke
16.35	Sandokan, pon. 18/26 dela risane serije
17.00	Ko bom ljubljena, ameriski film, 1990
18.35	Vojne v miru, 3/12 del dokumentarne serije
19.00	Risanka
19.30	Dnevnik
20.15	Beverly Hills, 90210, 6. del amer. nadaljevanke
21.00	Zemljo moramo resiti v dveh tednih, dok. film
21.50	Rock koncert: Paul Winter
23.50	Sejamski vodici
23.00	Zivljenjski slog
23.30	Delo na crno, 22/27 del ameriske nanizanke
00.15	Hit Depo
02.45	Video strani

Madžarska

09.00	Cez dan
09.30	Riviera, serija
10.30	Dallas, 174. del serije
11.30	Igra
12.00	Opoldanski zvon
12.07	Gospodarski porocivalec
12.32	Usode
13.12	Nemscina
13.52	Velike družine, franc. serija
15.16	Dan Zemlje
15.40	Vaska TV, pon.
16.00	Dnevnik
16.11	Domače naloge
16.31	Druzinski racunalnik
17.00	Letni kolobarji
17.30	Teka, koristni napotki
17.40	Okno
18.55	Pravljica
19.20	Volitve
19.30	Dnevnik
20.15	Dallas, serija
21.10	Panorama
22.13	Halo petek!, program
22.38	Minispoti
22.50	Grenke solze Petre von Kant, nemski film

TV SLOVENIJA 2 18.45
ZNANJE ZA ZNANJE
Borza in borzništvo

Zadnja sedma oddaja iz niza "Borza in borzništvo" je namenjena privatizaciji in trgu vrednostnih papirjev, ki sta neločljivo povezana. Večina podjetij se namreč lastniki prav preko izdaje delnic. Poleg tega pa se bo na Ljubljanski borzi trgovalo tudi z delnicami pooblaščenih investicijskih družb, v katera bomo državljanji lahko vlagali svoje lastniške certifikate. Se-le preko cene delnic skladov, ki se bodo oblikovale na trgu pa bo mogoče ugotoviti njihovo pravo uspešnost.

ČIŠČENJE ZOB

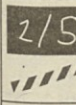
Gotovo že vsi veste, da so poglavitno vzrok nastanka zobne gnilobe in bolezni obzobnih tkiv bakterijske zobne obloge ali bakterijski plagi. - Kako s preprostimi, že dolgo znanimi pripomočki učinkovito ohranimo svoje zobe, nas bo seznanil prof.dr. Matjaž Rode.

TV SLOVENIJA 2 20.10
MOŠKI, ŽENSKO
O raku

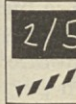
Vodi Manca Košir. Gosti: dr. Marija Vegelj Pirc, Darinka Gomišček, dr. France Černe, Marjan Remic Manca Košir se bo s svojimi gosti pogovarjala o tabu temi - o raku. Mnogi se pogovoru o tej pogosti bolezni izogibajo, sogovorniki v oddaji Moški, ženske pa razmišljajo o raku kot izjemni življenjski izkušnji. Rak je čudežno zdravilo za ljubezen. Rak pomaga do globljih spoznanj v življenju, uči prepoznati smisel bivanja, pokaže nove vrednote... Rak prinaša novo pomlad življenja - ljubezen do veselja in veselje do ljubezni. In vero v prihodnost.

TV SLOVENIJA 2 22.20
NORA,
gledališka predstava

Ena najbolj znanih gledaliških iger norveškega dramatika Henrika Ibsena "Nora ali Hlisa lutka" je s krajsimi in daljšimi preslečki že več kot sto let prisotna na slovenskem odru. Najnovejšo uprizoritev tega dela, ki je v času svojega nastanka zavzeto in radikalno izpostavilo problem neenakopravnega odnosa med moškim in ženo, danes pa odpira širše psihološko - moralno vprašanje odnosa med spoloma, je z ansamblom Prešernovega gledališča v Kranju pripravil Dušan Mlakar. Visoko profesionalna realistična uprizoritev z odlično Judito Zidar, ki je za vlogo Nore prejela letošnjo nagrado Prešernovega sklada, uvršča to predstavo med tiste gledališke dogodke, ki si jih je vredno ogledati.

TV SLOVENIJA 1 20.30
JACKIE ROBINSON PRED
VOJAŠKIM SODIŠČEM

Režija: Larry Peerce
igrajo: Andre Braugher, Daniel Stern, Ruby Dee, Stan Shaw, Paul Dooley, Bruce Dem, Kasi Lemmons Ameriški televizijski filmi zelo pogosto predstavljajo izseke iz življenja in delovanja znamenitih ljudi, ki so se zapisali v zgodovino - v dobrem ali slabem pomenu. Jackie Robinson je prav gotovo človek, ki je odločilno pomagal spreminjati odnos večine do rasnega razlikovanja, predvsem v vojski in v športu. Bil je namreč prvi črnski igralec baseballa, ki je zaigral v prvi ligi najbolj popularne ameriške igre z žogo 1947. leta. Pot do afirmacije pa je bila izjemno težka, saj so bila vrata črncem povsod zaprta. Še pred vojno je z izjemnimi predispozicijami opaziral na svoje športne sposobnosti. Ker ni mogel prodrati v športno elito, se je posvetil treniranju. Med vojno je bil od 1942. leta naprej vojaški trener in po enem letu je napredoval kljub nasprotovanjem v poročnika. V okolju, kjer niso poznali črnskih oficirjev, je zbujal odpor in predpostavljali so iskalni na našli priložnosti, da se ga znebijo. Premeščen je bil, iz dežja pod kap, v Teksas, kjer so bili rasistični odnosi še veliko bolj izraziti. Lokali in avtobusi prav tako ločeni, za bele in črnuhe. Jackie Robinson, čeprav v tem okolju prvi črnski oficir, svoje avtoritete ni mogel uveljaviti. Uprl se je ustaljenim pravilom in končal pred vojaškim sodiščem. Po zaslugi izjemno spretnega odvetnika je bil oproščen in prav ta proces je nekakšen mejnik v zgodovini ameriškega prava. Film zajema obdobje Robinsonovega vojaškega služenja od 1942. do 1944. leta, kjer je kot vzgojitelj, trener in oficir oral ledino v spreminjanju medčloveških, medrasnih odnosov. Dobra igra vseh nastopajočih, ob čvrsti dramaturgiji uvršča film v vrh tovrstne televizijske produkcije.

KANAL A 21.30
TRIE GLUMAČI,
ameriška komedija

Režija: Edward Bernds;
igrajo: Moe, Shemp Howard, Larry Fine.
Slavna in priljubljena skupina ameriških komikov je od sredine 20-ih let pa tja v zgodnja šestdeseta leta zabavala mlado in staro vse Amerike. Razvili so značilen, povsod prepoznaven slog, ki je postal nov kamenček v mozaiku nove ameriške kulture. Film je pregled njihovega ustvarjanja ob 60-letnici.

TV SLOVENIJA 1 / NOCOJ OB 23.50

Kako sprejeti drugačnost

GOLA DRUGAČNOST, angleški film

Režija: Fritz Lang
scenarij: Bartlett Cormack
in Fritz Lang
fotografija: Joseph Ruttenberg
glasba: Franc Waxman
igrajo: Spencer Tracy, Sylvia Sidney, Walter Abel, Bruce Cabot

Od leta 1930, ko se je Spencer Tracy prvič pojavil na filmskem platnu, pa do leta 1936, ko je nastopil v Besu, filmu, ki je bil za tiste čase izredno pogumen, je bil Tracy eden najbolj zaposlenih igralcev v Hollywoodu.

V šestih letih trideset vlog, to je dosegel, ki skoraj nima primere. Bes pa ni bil zanimiv samo zaradi izredno odigrane vloge Spence-rya Tracyja, ampak tudi za-

radi režije nemškega režiserja Fritz Lang, ki je s tem filmom začel svojo ameriško kariero.

Bes je zastrašujoča studija o silovitosti in moči množice. Film je posnet v trdih sivih tonih, značilnih za Langove nemške filme. Tracy je nastopil v vlogi Joa Wheelerja, postenega in marljivega fanta, ki se na poti k nevesti znajde v jeci majhnega mesteca zahodne Amerike, osumljen, da je zagrešil umor. Kljub zatrjevanju, da je nedolžen, ne preprica ne sodnika, ne vzne-mirjenih prebivalcev mesta. Nasprotno, razjarjena in zapeljana množica, zahteva morilca in brez pomislekov verjame, da je storilec neznan tujec, zato se zbere

pred zaporom. Ker ji ne uspe vdreti v ječo, zaneti požar. Fant se po skoraj čudeznem naključju izmuzne smrti, vendar ga kruto doživetje popolnoma zlomi. Medtem ko so vsi prisotni, vključno z njegovo nevesto, prepričani, da je mrtev, se v svoji prizadetosti in zagrenjenosti zateče k bratoma, obseden od želje po mascevanju. Glavne krivce hoče spraviti na vislice. Njegov dramatični nastop na sodišču, kjer se nepricakovano pojavi pred osuplo množico, sicer pomeni oprostitev za udeležence linca, bolečine pa ne omili: izgubil je vero v zakon in človeka, brez tega pa je težko živeti. Vendar ima Joe Wheeler srečo: resi ga ljubezen.

TV SLOVENIJA 2 21.20
OPUS,
oddaja o kulturi

V oddaji OPUS bomo obravnavali tri velike glasbene dogodke:

Slovenske glasbene dneve s poudarkom na osrednji osebnosti - Vinku Globokarju, dve novi slovenski baletni deli in mednarodno zborovsko prireditev Naša pesem.

Gostje v studiu bodo: novi umetniški vodja baleta Edi Dežman, predsednik mednarodne žirije Naše pesmi Lojze Lebič, dirigentka Nada Matošević, oddajo bo popestrila še sopranistka Norina Radovan z Gerschwinovo skladbo, pa plesalca Andreja Hriberšek in Andrew Stevens. V rubriki pomagajmo mladim talentom se bo predstavila mlada nadarjena violinistka, ki studira v Pragi Anja Bukovec. Oddajo vodi Darja Korez-Korenčan, predvajali pa jo bomo v petek, 22. aprila ob 21.20 na drugem programu TV Slovenija.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

09.00 Video; 12.00 The Soul; 13.00 Greatest Hits; 14.00 Video; 16.30 Coca Cola Report; 16.45 MTV v kinu; 17.30 Pulse With Swatch; 18.00 Music Non Stop; 20.00 Greatest Hits; 21.00 Most Wanted; 22.30 Beavis & Buttthead; 23.00 Pono-vitve

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 09.40 Risanke; 10.30 The Pyramid Game; 12.00 Sally Jessy Raphael; 13.30 E Street; 14.00 Barnaby Jones; 15.00 Čipke II, 5/6 del; 16.00 Drugačen svet; 16.45 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek; 19.00 Paradise Beach; 19.30 E Street; 20.00 Reklame, serija; 20.30 M.A.S.H.; 21.00 Rokoborba; 22.00 Crime International; 22.30 Videnja; 23.00 Ponovitve

PRO 7

06.00 Ponovitve; 11.45 Pri Huxtablovih; 12.15 Agentka s srcem; 13.10 Hotel; 14.05 Dinastija; 16.00 Popolna tuja; 16.35 Risanke; 17.55 Parker Lewis; 18.25 Naš hrupen dom; 18.55 Drugi svet; 19.25 Pri Huxtablovih; 20.00 Poročila; 20.15 Modri grom, am. akcijski film; 22.20 Renegade; 23.15 Poročila; 23.25 Buldožer, am. akcijski film

PREMIERE

07.00 Romeo; 08.55 Usodna privlačnost, am. psih. srhljivka; 11.40 Colette, nem.-angl.-franc. drama; 14.00 Romeo; 16.15 Lepa Lili, franc. drama; 18.15 Operacija soljena govedina, franc. akcijska komedija; 20.00 Poročila; 20.15 Genialno normalen, kan. kom.; 22.00 Čvek; 22.25 Čarovništvo, ital. komedija

EUROSPORT

08.30 Aerobika; 09.00 Jahanje; 10.00 Atitika, pregled sezone '93; 12.00 Nogomet; 13.00 Ko-sarka: EP iz Tel Aviva; 14.30 Garsko kolesarjenje, pregled; 15.00 Tenis; 15.30 Avtomobilizem; 16.30 Hokej-NHL liga; 18.00 Motociklizem, magazin; 18.30 Motorsport International; 19.30 Športna poročila; 20.00 Nogomet; 22.00 Boks, dvoboji profesionalcev; 23.30 Speedworld

SAT 1

09.00 Ponovitve; 12.55 Tenis: ATP turnir iz Monte Carla, prenos; 17.00 Pet krat pet; 17.30 Regionalna poročila; 18.00 Pojdi na vsel; 19.00 Poročila; 19.19 Nogomet; 19.30 Kolo sreče; 20.15 Bogovi so padli na glavo, južnoafr. komedija;

22.20 Nogomet; 23.05 Poročilo o najstnikih, nemški seksi film; 00.40 Star 80, am. film

RTL

09.05 Serije, ponovitve; 12.00 Opoldanski magazin; 14.10 Umor je napisala, serija; 17.00 Kdo je šef?; 17.30 Strašno prijazna družina; 18.00 Družinske vezi; 18.45 Poročila; 19.10 Eksplozivno; 19.40 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Domača melodija; 21.15 Pri Stanglu, nemška serija; 21.45 Pod eno odejo, serija; 22.15 Kako, prosim?; 23.15 Gottschalk; 00.00 Poročila

RTL 2

05.25-16.55 Ponovitve serije; 16.55 Družina Robinson; 17.50 Umik; 18.20 Nasmehnite se, prosim; 18.55 Poročila; 19.00 Puščavska vročica, 2/9 del nemške serije; 20.00 Poročila; 20.15 Mož iz Alama, am. vestern; 21.45 Poročila; 22.00 Mož iz Virginije, am. vestern; 23.45 Naročilo za umor, am. kriminalka

SKY MOVIES

17.00 Showdown; 19.00 Ernest Scared Stupid; 21.00 Beethoven; 23.00 White Sands

MOVIE CHANNEL

17.00 Don Quixote; 18.00 Puss In Boots; 19.00 What About Bob?; 21.00 Legacy Of Lies; 23.00 Trancers III: Deth Lives

FILMNET +

14.00 Wildness Family; 16.00 K-TV; 18.00 Not Without My Daughter; 20.00 A Fistful Of Dollars; 22.00 Rush; 00.00 Sometimes They Come Back

SUPER CHANNEL

05.30 Verska oddaja; Novice; Gospodarstvo; Super Shop; 18.00 Današnje novice; 19.00 Poročila; 19.30 Kultura; 20.00 Frontalno; 21.00 Moto šport; 22.00 Poročila; 22.30 Gospodarstvo; 22.45 Market Wrap; 23.00 Jay Leno Show

CNN

06.00-23.00 World News; 07.30 MoneyLine; 11.30 World Report; 12.30 Business Report; 13.30 Business Day; 14.30 Business Asia; 15.00 Larry King Live; 17.30 Cnn & Co; 20.00 World Business Today; 21.00 International Hour; 23.00 World Business Today Update; 23.30 Showbiz Today

RADIO

Slovenija 1

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio Ga-ga; 10.30 Pregled tiska; 11.05 Petkovo srečanje in Glasbena oprema; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 18.30 Gremo v kino; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Oddaja za pomorščake; 20.30 Sloven-cem po svetu; 22.30 Informativna odd. v tujih jezikih; 23.05 Lit. nočno.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutr-anja kronika; 7.25 Zvezdni pregled; 8.00 Gospodarski vestnik; 8.40 Rekreacija; 9.10 Koledar prireditev; 11.00 Country glasba; 11.15 Minute za naš jezik; 11.35 Obvestila; 11.50 Vreme; 13.00 Val 202; 14.00 Drobtnice; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Petkova centrifuga; 17.15 Nedeljski izlet; 17.50 Šport; 19.30 Stop pops; 21.45 Igra; 22.20-23.00 Koncert.

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Izobraževalni program; 10.05 Izbrana proza; 11.05 Reprize in soočanja; 12.05 Igramo in pojemo; 13.40 Galsb. tradicija; 14.05 Gymnasium; 15.00 Šanson; 16.05 Od uverture do plesa; 16.45 Likovni odmevi; 17.00 Solistični koncert; 18.05 Ti in opera; 20.00 Koncert Slov. filharmonije; 22.05 Igra; 23.00 Šestnajst strun; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper
(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba, koledar; 6.30 Osmrtnice; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Vsak dan je dober dan; 9.00 Servisne informacije, prireditve; 9.20 Vreme za konec tedna; 9.45 Mnenjsko rešeto; 11.00 Hladno toplo vroče; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podknice; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.35 Amerika, velika odkritja malih ljudi; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Amerika, 2. del; 19.30-23.15 Večerni program Modrega vala RK; 23.15 Nočni program RS.

Radio Koper
(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 7.05 Dobro jutro, otroci; 8.00 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Aktualnosti; 9.32 Bilo je nekoč; 9.40 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Zeliščarstvo; 11.00 Kulturna oddaja; 12.00 Romagna mia; 13.00 Glasba po

željah; 14.05 Zgodovina in turizem; 16.00 Modri val; 18.00 Igra; 18.45 Folk.

R. Glas Ljubljane

5.15, 7.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.25 Vreme; 8.15 Napoved; 9.25 Kam danes v Ljubljani; 11.00 Anketa; 12.00 BBC Novice; 12.15 Šport; 13.55 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.10 Spoznajmo se; 16.25 Nagradna uganka; 17.00 Anketa; 17.55 Špekakla; 18.30 Oddaja BBC; 20.00 Marlboro; 22.00 Rockoteka.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.40 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Tema dneva; Lutke; 10.40 Informacije - Zaposlovanje; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Ko sem se majhen bil; 19.20 Večerni program do 24.00.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Štajerske miniature; 10.05 Evropa; 11.45 Infoservis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 14.05 Kadar boš na rojzo šel; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Železi ste; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.45 Šport; 19.30 Glasba; 20.00 Petkovi akvareli; 22.00 Zrcalo dneva - Nočni pr.

Radio Študent

11.00 Rec Rec News; 12.00 Borzni parket (pon.); 14.00 OF (24 urino); 15.30 Kinoburger; 17.00 Jocular tedna; 19.00 Tolpa bumov; Swamp Terrorists; 20.00 Radio ropot; 22.00 Idealna godba; 0.30 Satelit.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Dopisnice z najbližjega vzhoda; 8.40 Potpuri; 9.00 Iz studia z vami; 9.15 Odprta knjiga: Most na drini (I. Andrić, r. Marko Sosić, 43. del); 10.30 Intermezzo; 11.45 Okrogla miza; 12.40 Primorska poje; 13.20 Orkestri; 13.30 Za smeh in dobro voljo; 13.45 Narodnozabavna glasba; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček; 14.30 Od Milj do Devina; 15.00 Nekaj minut z...; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; Slov. skladatelji in izvajalci na lasejskih ploščah; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Slov. lahka glasba; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30 Poročila; 10.00 Matineja; 17.00 Odd. o živilih Venus (vsakih 14 dni); 19.00 Operetni svet.

Radio Koroška

18.10-19.00 Kulturna obzori.

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
Danes, 22. aprila, ob 20. uri: Betontanc - TATTOVI MOKRIH ROBČKOV (KD).
V nedeljo, 24., ob 19. uri in v ponedeljek, 25. aprila, ob 20. uri: SERAPIONS THEATER, Dunaj Trankred Dorts s sodelovanjem Ursule Ehler - OBJEMAL SEM SENCO, SNUBIL PRIVID IN ZIVEL SEN (GD).
V nedeljo, 24. aprila, ob 21. uri in v ponedeljek, 25. aprila, ob 23. uri: Damir Zlatar Frey - POMLADNO OBREDJE.

DRAMA SNG, tel.: 061/ 221-511

Danes, 22. aprila, ob 19.30: M. Frisch - DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE, za izven.
V soboto, 23. aprila, ob 19.30: M. Krleža - V AGONIJI, za izven. Gostovanje SSG iz Trsta.

MALA DRAMA

V soboto, 23. aprila, ob 20. uri: G. Léautier - RAGLJA, za izven.

OPERA, tel.: 061/ 331-950

V ponedeljek, 25. aprila, ob 15. uri: J. Strauss ml. - NETOPIR. Razprodano!
V soboto, 23. aprila, ob 19. uri: baletni večer z deli Janija Goloba - MATICEK SE ZENI in Janeza Gregorca - PERPETUUM, premiera.
V torek, 26. aprila, ob 15. uri: baletni večer, za abonma red torek I, za izven.

SMG, tel.: 061/ 1253-312

Danes, 22. aprila, ob 20. uri: A. Strindberg - GOSPODICNA JULIJA, za izven.
V soboto, 23. aprila, ob 21. uri: B. M. Koltes - ROBERTO ZUCCO, za izven.
V torek, 26. aprila, ob 19.30: E. Filipčić - PSIHA, za izven.

MGL, tel.: 061/ 210-852

Danes, 22. aprila, ob 19.30: A. P. Cehov - GALEB, za abonma red V. Predstava bo se v torek, 26. aprila, ob isti uri, za abonma torek.
V soboto, 23. aprila, ob 19.30: I. Cankar - ZA NARODOV BLAGOR, za izven in konto.

MALA SCENA

Danes, 22. aprila, ob 22. uri: G. Barilly - MEDENI MESEČ, za izven in konto.

LGL, tel.: 061/ 314-962

V soboto, 23. aprila, ob 11. uri: v Kulturnici A. Papler - HUĐOBNI GRASČAK, za izven. Ob 18. uri: na velikem odru E. Umek - MACJA SOLA NI PRAVA SOLA, za izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE, tel.: 061/ 312-860

Danes, 22. aprila, ob 18. uri: P. Ustinov - KOMAJ DO SREDNJIH VEJ, za izven.

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 061/ 332-288

Danes, 22. aprila, ob 21. uri: Gledališče Ane Monro - VARIETE.

V nedeljo, 24. aprila, ob 20. uri: predstava KUČA BREZ KROVA v izvedbi Grupe neopopravljivih optimista iz Bosne.

CEKINOV GRAD

Danes, 22. aprila, ob 21. uri: H. Barker - NE-PREDVIDLJIVE POSLEDICE, premiera. Predstava bo se v soboto, 23., in v ponedeljek, 25. aprila, ob isti uri.

CELJE**SLG, tel.: 063/ 25-332**

V sredo, 4. maja, ob 10. uri: A. T. Linhart - TA VESELI DAN ALI MATICEK SE ZENI, za abonma 2. solski in izven in ob 15.30, za abonma 4. solski in izven.

KRANJ**PGK, tel.: 064/ 222-681**

Danes, 22. aprila, ob 19.30: Ivan Cankar - KRALJ NA BETAJNOVI, za abonma sobota 2. Razprodano! Predstava bo se v torek, 26. aprila, ob isti uri, za izven.

MARIBOR**DRAMA, tel.: 062/ 221-206**

V soboto, 23. aprila, ob 20. uri: nastop Milene Muhic z njeno monodramo LIZIKA, za abonente in izven.
V ponedeljek, 25. aprila, ob 19.30: W. Shakespeare - HAMLET, za red studentski in izven. Predstava bo se v torek, 26. aprila, ob isti uri, za red beli, abonente in izven.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST**Kulturni dom**

Jutri, 23. t.m., ob 20.30 gostovanje Drame SNG iz Ljubljane s predstavo »Zaigraj se enkrat, Sam« W. Allena. Režija Boris Cavazza.
SSG gostuje jutri, 23. t.m., ob 19.30 v SNG Drama v Ljubljani s Krležovo dramo »V agoniji«.

Verdi - Dvorana Tripcovich

Jutri, 23. t.m., ob 20. uri (red A) premiera Rossinijeve opere »Pepelka« (La Cenerentola). Režija Lü Jia. Predprodaja vstopnic za predstavo pri blagajni Dvorane Tripcovich (9-12 in 16-19). Predstave bodo trajale do 8. maja. Naslednja predstava bo G. Verdijeva »Traviata«. Dirigent Tiziano Severini. Trajala bo do 3. junija.
Gledališče Rossetti
Danes, 22. t. m., ob 20.30 (red prost) »Intrigo e amore« F. Schillerja. Režija Nanni Garella, na-

KOROŠKA

CELOVEC

Mestno gledališče - Danes, 22. t.m., ob 19.30 drama Jeana Cocteaua »Ljubezni glas«.
Jutri, 23. t.m., ob 19.30 Johan Nestory »Lumpazivagabundus«.
V torek, 26. t.m., ob 19.30 - Benjamin Britten »Smrt v Benetkah« (Tod in Venedig).

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815**Praznik danske kulture:**

Danes, 22. aprila, ob 18. uri: film JASPERSOV DUH. Režija Brita Wielopolska, scenarij Bent Rasmussen.

GALERIJA SOU, Kersnikova 4

Danes, 22. aprila, ob 20.30: solo plesni projekt VESNE LAVRIC. Predstava bo se v soboto, 23. aprila.
V nedeljo, 24. aprila, ob 21. uri: gledališko-gibalni projekt ODKRUŠKI. Predstava bo se v ponedeljek, 25., torek, 26., in sredo, 27. aprila, ob isti uri.

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 061/ 332-288

V soboto, 23. aprila, ob 17. uri: zaključna prireditve zimsko-pomladne sezone Trnkove sobote - POMLADNI ŽIVZAV NA PROSTEM. Ob 20. uri: predstavitev filmov studentov AGRFT. Predstavili se bodo Urška Kos, Zoran Zivulovic, Igor Vrtačnik, Petra Hauc, Mitja Novljan, Primož Mesko in Brane Bitenc.
V torek, 26. aprila, ob 11. uri: slovenska promo-

cija knjige JANJE BEC - Zakaj vojne v Jugoslaviji.

VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65

Danes, 22. aprila, ob 19.30: poetsko-glasbeni večer Kulturnega društva Makedonija.

BLEJ

V soboto, 23. aprila, ob 20. uri: v Festivalni dvorani večer z VLADOM KRESLINOM in BELTINSKO BANDO.

NOVA GORICA

Danes, 22. aprila, ob 17. uri: v Franciskanskem samostanu Kostanjevica otvoritev razstave slovenskih slovnic. Razstava bo na ogled do 26. aprila.

RADOVLJICA**KNJIZNICA A. T. LINHART**

V ponedeljek, 25. aprila, ob 19.30: gost EVALD FLISAR. Predstavil bo dve knjigi, za kateri je izbral besedila in jih delno tudi prevedel (Duhovni zakladi in Sufijske zgodbe modrosti).

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST**Gregorčičeva dvorana**

V sredo, 27. t. m., ob 18. uri predavanje iz ciklusa o sodobni slovenski književnosti. Denis Poniz bo spregovoril na temo »Sedemdeseta in osem-

deseta leta v slovenski dramatiki«.

Visoka sola za moderne jezike (Ul. Alviano 15)

V sredo, 28. t. m., ob 17. uri predavanje prof. Matjaža Kmecla na temo »Prvo obdobje slovenskega romana«.

V soboto, 23. aprila, bo ob 19.30 na odru ljubljanske Drame gostovalo SSG iz Trsta s Krležovo dramo V AGONIJI.

Režija: Boris Kobal

Igrajo: Jurij Souček, Maja Blagović, Vladimir Jurc in Miranda Caharija

RAZSTAVE
SLOVENIJA**LJUBLJANA****NARODNA GALERIJA, Prežihova 1**

Razstava STISKI ROKOPISI iz 12. stoletja avtorice prof. dr. NATASE GOLOB je na ogled do 29. maja.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava slik JOHANNESA DEUTSCHA je na ogled do 15. maja.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

Razstava olj ALOJZA KONČA je na ogled do 29. aprila.

GALERIJA VISCONTI FINE ART KOLIZEJ, Gosposvetska 13

Razstava objektov in kolažev JIRIJA KOLARJA je na ogled do 30. aprila.

GALERIJA SLOVENIJALE, Dunajska c. 22

Razstava SAVA SOVRETA je na ogled do 30. aprila.

GALERIJA SKUC, Stari trg 21

Razstava RASHEEDA ARAEENA je na ogled do 13. maja.

KNJIZNICA BEZIGRAD, Glinkova ploščad
Razstava otroških ilustracij slikarke ROŽE PISČANEC je na ogled do 17. maja.

KNJIZNICA PREZIOH VORANC, Trzaska 47
V ponedeljek, 25. aprila, bo ob 19. uri otvoritev razstave skulptur v lesu JERNEJA STRLETA.

RAZSTAVISČE CICERO DELO, Dunajska 5

Razstava karikatur ALJANE PRIMOŽIČ je na ogled do 5. maja.

JELOVSKOV SALON, Zaloska 61

Razstava prostorsko-barvne instalacije SKENDERJA BAJROVICA in Rdece sence zvoka KARLA AHACIČA je na ogled do 30. aprila.

CELJE**GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI, Trg celjskih knezov 9**

Razstava risb in slik METKE KRASOVEC je na ogled do 12. maja.

KAMNIK**HRAM LUŽAR, Kidričeva 6**

Danes, 22. aprila, bo ob 20. uri otvoritev razstave slik LOJZETA KALINSKA. Razstava bo na ogled do 15. maja.

KAVARNA VERONIKA

Razstava fotografij MARKA TROBEVSKEA je na ogled do 7. maja.

KRANJ

V Galeriji v Mestni hiši je na ogled razstava slik

in risb FRANCA NOVINCA.

MALA GALERIJA

Danes, 22. aprila, bo ob 19. uri otvoritev razstave MAJE POGACNIK.

MARIBOR**GALERIJA MEDIA NOX, Oroznova 2**

Razstava slik in fotografij JASNE SAMARIN je na ogled do 7. maja.

NOVO MESTO**DOLENJSKI MUZEJ, Muzejska 7**

Razstava MARIJE MOJCE PUNGERCAR je na ogled do 2. maja.

PIRAN**MEDUZA 2, Cankarjevo nabrežje 7**

Razstava risb HERMANA PECARICA je na ogled do 6. maja.

PORTOROŽ**AVDITORIJ**

Danes, 22. aprila, bo ob 20.30 otvoritev razstave slik ZVEŠTA APOLLONIA.

ROGAŠKA SLATINA**MUZEJ GRAFIČNE UMETNOSTI**

Razstava starih grafičnih listov PODOBE JEZUSOVEGA ŽIVLJENJA.

TRŽIČ**PAVILJON NOB**

Razstava PIERA CONESTABA Barvni signali je na ogled do 9. maja.

SEŽANA**KOSOVELOVA KNJIZNICA,****Mirka Pirca 1**

Razstava ilustracij DANIELA DEMSARJA in del BORISA ZULJANA je na ogled do konca aprila.

ŠKOFJA LOKA**GALERIJA FARA**

Razstava grafik studentov 4. letnika likovne pedagogike z naslovom IGRA STRUKTUR je na ogled do 12. maja.

VELENJE**KC IVAN NAPOTNIK**

Danes, 22. aprila, bo ob 19. uri otvoritev razstave plastik PETRA CERNETA.

ZAGORJE

Danes, 22. aprila, bo ob 19.30 v avli Delavskega doma otvoritev razstave KRAJINSKI POUĐARKI - cerkev kot slikarski motiv. Razstava bo na ogled do 13. maja.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TGalerija: na ogled je razstava avstralskih akvarelov Dimitrija Kodrica.

Kulturno združenje Mysotis: do 24. t. m. bo na ogled razstava slikarja Ah Ceh Chilam. Muzej Revoltella: na ogled je razstava Vidiki - Punti di vista.

Galerija Cartesius: Od jutri, 23 t.m., do 5. maja bo na ogled razstava slikarja Carmela Nina Trovata.

Galerija Al Bastione: do 29. t. m. bo na ogled razstava ruskih slikarjev Natalie Tsarkove in Alexandra Sergeheva.

Galerija Bernini: do 30. t. m. razstavljajo svoje slike G. Tonetta, L. Rocchetto Carli in M.G. Zoppas Zito.

Galerija Minerva: od 30. t.m. do 9. maja bo na ogled razstava Gianne Lampe.

Studio Tommaseo: do 1. maja razstavlja slikarka Anna Moro Lin.

Turistična ustanova (Ul. S. Nicolò 20) do 27. t. m. razstavlja slikar Piero Conestabo.

OPČINE

V dvorani HPO je na ogled razstava ob 340-letnici rokopisov zupnije sv. Jerneja.

KOROŠKA

CELOVEC

V Galeriji Ritter razstavlja do 29. maja Haim Steinbach.

V Deželni galeriji (Burggasse 8) razstavljajo Julius Deutschbauer (do 1. maja); Heimo Zobernig (do 29. maja); Haim Steinbach (do 29. maja).

Galerija Slama: na ogled je razstava Jürgena Huberja in Günterja Kempfa.

TINJE

V galeriji Tinje je na ogled razstava slik Milana Volovska iz Argentine.

BOROVLE

Galerija v gradu: do 8. maja je na ogled razstava slik Josefa Tichyja.

FELDKIRCHEN-TRG

Galerija Gwölb: na ogled je razstava Valentina Omana.

Slavnostna dvorana: na ogled je razstava o zilijski nosi.

GLASBA
SLOVENIJA**LJUBLJANA****CANKARJEV DOM,**

tel.: 061/ 222-815
Danes, 22. aprila, ob 19.30: koncert ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE, za modri abonma I in II (GD).

V torek, 26. aprila, ob 20. uri: koncert IVA POGORELICA. Program: Musorgski, Chopin.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

V nedeljo, 24. aprila, ob 11. uri: koncert orkestra COLLEGIUM MUSICUM CARINTHIA. Solista: ELENA DENISOVA - violina in VLADIMIR ROMANOV - klavir.

V torek, 26. aprila, ob 19.30: koncert SIMFONICNEGA ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE IN SOLISTOV AKADEMIJE ZA GLASBO.

K4, Kersnikova 4

V ponedeljek, 25. aprila, ob 21.30: koncert SWAMP TERRORISTS.

GORNJA RADGONA

V torek, 26. aprila, ob 20. uri: v Kulturnem domu koncert Pihalnega orkestra Gornja Radgona.

ILIRSKA BISTRICA

V četrtek, 28. aprila, ob 23. uri: v klubu MKNZ koncert angleske skupine WARDANCE.

KAMNIK**FRANCISKANSKA CERKEV**

V soboto, 23. aprila, ob 20. uri: koncert MUSICA AETERNA.

DVORANA VERONIKA

Danes, 22. aprila, ob 20. uri: skupni koncert moskega pevskega zbora DKD Solidarnost in moskega pevskega zbora Papirničar Radece.

OTOČEC OB KRKI

Danes, 22. aprila, ob 21. uri: v hotelu Grad Otočec koncert tria RATKO DIVJAK.

V soboto, 23. aprila, ob 21. uri: plesni večer z ansamblom SOK.

NOVA GORICA

V ponedeljek, 25. aprila, ob 20.30: v veliki dvorani Kulturnega doma koncert I MUSICI VENETI - Il '700 veneziano.

FJK

TRST**Kulturni dom**

V četrtek, 28. t.m., ob 20.30 bo na sporedu koncert pianistke Katje Milic. Izvajala bo Beethovneve, Debussyjeve in Schumannove skladbe.

Zadnji abonmajski koncert GM bo v petek, 13. maja ob 20.30. Nastopil bo MePZ Obala pod vodstvom W. Lo Nigra.

Gledališče Miela

Prihodnji koncert v organizaciji Zadruga Bonaventura bo danes, 22. t.m., ob 21. uri nastopila skupina Roberto Ciotti Blues Band.

Jutri, 23. t. m., ob 21. uri koncert rock, heavy in blues glasbe, v organiziraciji Združenja Anagramba.

BBC Music Club

Danes, 22. t.m., ob 21. uri pa bo nastopil Claudio Giglio New Line Brass iz Siracuse.

Pivovarna Forst

V torek, 26. t. m., ob 20.30 glasbeni večer s trzaskimi popevkari.

V četrtek, 28. t.m., ob 20.30 večer posvečen avtorjem. Na sporedu bo »Il cantatutto« Daria Sartorija v koordinaciji Edde Vidiz in Fulvia Mariona.

MILJE**Gledališče Verdi**

Jazzovska koncertna sezona: V petek, 13. maja, ob 20.30 bo na sporedu koncert Hutcherson-Montoliu Duo.

VIDEM**Palasport Camera**

V petek, 29. t. m., ob 21. uri koncert kantavtorja Francesca Guccinija. Za informacije: UTAT (tel. 630063).

GAIO DI SPILIMBERGO (PN)**Disco Rototom**

Jutri, 23. t. m., ob 21. uri večer reggae glasbe s skupino Linton Kwesi Johnson iz Jamaike.

MLADINSKE IGRE / MEDPOKRAJINSKA FAZA

Odbojkarji šole Trinko zlahka čez prvo oviro

Včeraj zjutraj so na Opčinah z 2:0 odpravili dijake tržaške šole Bergamas - 28. tega meseca v Štandrežu z Vidmom

Odbojkarji goriske nizje srednje šole »Ivan Trinko« so na medpokrajinski fazi Mladinskih iger premostili prvo oviro. Včeraj zjutraj so v openski telovadnici z gladkim 2:0 (15:11, 15:3) premagali dijake šole Bergamas, zmagovalce tržaške faze. Če bodo prihodnji četrtek v Štandrežu odpravili se videmskega prvaka (Palazzo dello Stella), jim bo tudi letos, kot že vrsto let doslej, uspela uvrstitev v meddeželno fazo. Toda, če so v prejšnjih letih sestavljali ekipo goriske šole sami registrirani odbojkarji, so letos, tako kot zahteva nov pravilnik iger, v njej sami... amaterji.

»V ekipi so letos v glavnem Doberdobi, večina fantov pa se ukvarja z nogometom. To so pravi atleti, zato so med uro telovadbe in v solskem sportnem krožku kar hitro osvajali osnovne elemente odbojke«, pravi prof. Aleksander Kodrič, ki že vrsto let vodi ekipo te naše odbojkarsko daleč najuspešnejše šole. Proti Bergamasu so Goričani začeli nekoliko boječe, ko pa so se otreli treme, so predvajali kar dopadljivo in učinkovito igro.

»Zgledalo je, kot, da bi bili res odbojkarji«, je dejal Kodrič, ki je bil z nastopom svojih fantov resnično zelo zadovoljen, saj so dobro servirali in organizirali več učinkovitih napadov.

Se bo torej Trinko tudi letos uvrstil v meddeželno fazo, po tej pa se na državni finale?

Člani ekipe šole Trinko s prof. Kodričem (foto Ferrari/KROMA)

Naraščalniki: na 4. troboju je Olympia prvič odvzela set Soči Valprapor

Prejšnji teden se je v sovojenjski telovadnici odvijal že četrti troboj slovenskih ekip za naslov pokrajinskega prvaka.

Tudi tokrat je ekipa je zmagala Soča Valprapor, ki pa je prvič letos izgubila set, iztrgala pa ji ga je Olympia.

Rezultati:

Soča Valprapor - Olympia 2:1 (15:11, 15:6, 12:5); Olympia - Valprapor Soča 3:0 (17:15, 15:7, 15:5); Soča Valprapor - Valprapor Soča 3:0 (15:10, 15:9, 15:10).

Soča Valprapor: Cernic, Marko, Mitja, Andrej Devetak, Kovic, Orel, Frandolic, Miklus D. Olympia: Pipan, Komjanc, Dorni, Klanjscek, Marini, Hlede.

Valprapor Soča: Princic, Demori, Faganel, Golob, Miklus M. Devetak T., Corva, Zuliani.

VRSTNI RED PO STIRIH TROBOJIH: Soča Valprapor 23, Olympia 11, Valprapor Soča 2.

NA GORIŠKEM / ZADNJE KOLO MED NARAŠČAJNICAMI

V poslovilnem nastopu točka za Sovodnje in Olympio

Skupina A
Libertas Cormons - Posojilnica Sovodnje 2:1 (15:8, 15:9, 11:15)

SOVODNJE: Danielis, Tomsic, Zucarin, Vizintin, Terpin, Paulin, K. in V. Batistic, Devetta, Zulian.

Sovodnje so v svojem poslovilnem nastopu iztrgale Krminčankam točko, a s svojim nastopom niso zadovoljile. Poznalo se je pomanjkanje treningov zaradi večdnega solskega izleta, kar je se posebej vplivalo na podaje in napad. Vsekakor so naše igralke osvojile tretji set, v katerem so predvsem dobro servirale, njihovega vodstva z 9:0 pa Libertas ni mogel nadoknaditi.

»Letos smo se v prvenstvu predvsem učili. Velikih ambicij nismo imeli, pokazalo pa se je, da je potencial ekipe dober. Treba je tudi upoštevati, da bodo iste igralke v tem prvenstvu igrale tudi prihodnje leto«, je sezono komentirala trenerka Sovodnje Katrin Lovisutti.

Libertas Gorica - Olympia 2:1 (15:8, 15:11, 6:15)

OLYMPIA: Sfiligij, Persè, Klede, Petejan, Fabris, Cetul, Hlede, Di Dio, Benedetti, Pipan, Dorni.

Prav v zadnji tekmi sezone so najmlajše igralke Olympie osvojile še eno

točko, se pravi drugo v letosnjem prvenstvu. Proti goriskemu Libertasu so v Ločniku opravile zadovoljiv nastop. Tekmo so začele menjave, ki so se dobro upirale nasprotnicam, se boljše je bil drugi set, krona tema pa je bila zmaga v zadnjem setu, v katerem so naše igralke povsem nadigrale nasprotnice. Dekleta, ki so krepko pod starostno mejo te kategorije, so se odlikovale po borbenosti, kar je se posebej prišlo do izraza z zagrizeno igro v obrambi.

IZIDI 13. KOLA: Farra - Staranzano 3:0, Fincantieri - Olympia 3:0 (15:5, 15:3, 15:10).

VRSTNI RED: Fincantieri in Farra 30, Libertas Cormons 20, Libertas Gorica 17, Staranzano in Sovodnje 9, Olympia 2. (Staranzano in Fincantieri imata tekmo manj)

Skupina B

Dom Korotan - Torriana 1:2 (9:15, 12:15, 15:11)

DOM: Kocijancic, Ursic, Ambrosi, Kristancic, Branca, Scarpin, Drioli

V zadnji tekmi prvenstva so domovke izgubile s prvouvrščeno Torriano, ki pa v Gorici ni pokazala nič posebnega. Tudi domovke bi morda lahko storile več, vendar pa tokrat z igro niso zadovoljile. V tekmi, ki ni bila

lepa, je Torriana dobila prva dva seta in tudi v tretjem ze vodila z 10:4. Takrat pa so domače igralke le zaigrale nekoliko bolj zbrano, manj gresile in osvojile set, ki je zgledal ze zgubljen.

IZIDI 13. KOLA: Pieris - Dom Korotan 0:3, Torriana - Libertas Villesse 3:0, Volley club Monfalcone - Azzurra 0:3, Dom Korotan - Torriana 1:2.

VRSTNI RED: Torriana 32, Azzurra 30, Dom Korotan 17, Lucinico 16, Pieris 8, Volley club 6, Libertas Villesse 5.

DECKI

Tolazilna skupina
Soča Valprapor - Arf. Allworks 3:0 (15:5, 15:2, 15:3)

Za Soča Valprapor: Braione, Devetak, Lukes, Mucci, Mania, Pellegrin, Crnic, Lutman, Mizerit, Kovic.

V nadaljevanju prvenstva deckov (tolazilni krog) se morajo se enkrat pomeriti vse ekipe, razen zmagovalca, ki je ze deželni prvak. Tekma v Sovodnjah ni bila posebno zanimiva, kajti nasprotnik ni bil doreasel nasim. Res je, da imajo tudi ostala društva problem stevila, saj je zelo malo otrok. Zato so ta srečanja bolj promocijskega značaja v upanju, da se bo se kdo od mladih približal k odbojki.

OSTALI IZIDI: Torriana - Lancia 3:0.

NARAŠČAJNICE / POLFINALE NA TRŽAŠKEM

Borovke in Kontovelke na dobri poti, da se uvrstijo v finale za naslov prvaka

Plavim proti Virtusu ni bilo lahko, Kontovelke pa so nadigrale Ricreatori - Zdaj še povratne tekme

Za nami sta prvi polfinalni tekmi prvenstva naraščajnic na Trzaskem, pred povratnimi srečanji pa sta Bor in Kontovel na dobri poti, da se uvrstita v finale za naslov.

Virtus - Bor 1:2 (7:15, 15:10, 11:15)

BOR: Boccia, Flego, Furlani D. in T., Macho, Rogelja, Sadlowski, Samec, Milicevic, Smotlak, Krasevic, Posar.

Borove naraščajnice so po dokaj izenačeni tekmi v gosteh premagale Virtus. Srečanje je bilo vse-skozi dopadljivo in privlačno, borovke pa so na koncu zmagale, ker so bile tehnično boljše nasprotnik. Nase igralke so pricale srečanje zbrano, z zelo dobro skupinsko igro pa so si takoj priigrle prednost, ki so jo ohrani-

nile do konca seta. V nadaljevanju pa se je nekoliko zataknilo. Virtus je z visoko Sciarabbo (kar 184 cm) in gibčno obrambo povzročal borovkam precej preglativ. Nase igralke so se sicer upirale, vendar pa seta niso uspeli osvojiti. V odločilnem tretjem setu pa so borovke z zagrizeno in požrtvovalno igro spet prevzele vajeti igre v svoje roke ter po hudem boju le strle odpor domačink. Za prikazano igro in veliko borbenost je treba pohvaliti vse igralke, se posebej pa Giulio Sadlowski, ki je v končnici zadnjega seta odločilno prispevala k zmagi borovk.

Povratna tekma bo že danes zvečer na stadionu »1. maj«, s pričetkom ob

19.30. (Dejan)

Kontovel - Ricreatori 3:0 (15:3, 15:4, 15:11)

KONTOVEL: Sossa, Starec, Kobau, Skrk, Stoka, Obad, Milic, K. in S. Kante, Businelli, Brezovec.

Pred dosti lažjo nalogo so bile Kontovelke, ki so povsem nadigrale svoje nasprotnice. Kontovelke svojih nasprotnic niso poznale, zato so bile na začetku nekoliko živčne, ko pa so spoznale, da jim Ricreatori ni doreasel, so se sprostile in z resnično dobro igro brez večjih težav prisle do gladke zmage, kar jim omogoča tudi, da z velikim optimizmom gledajo na povratno srečanje, ki bo v nedeljo zjutraj v telovadnici na Melari, s pričetkom ob 10. uri.

NA GORIŠKEM / ČLANSKA PRVENSTVA

Boj za napredovanje ponovno odprt

Naš prapor spet ugnal Olympio

Po zmagi Quarin Viaggija proti Libertasu Turriaco so se povečale tudi možnosti Valpraporja Soče Espego - 1. ŽD: Olympia prvič izgubila set

1. MOŠKA DIVIZIJA

Quarin Viaggi je z gladko zmago proti Libertasu iz Turjaka sebe in tudi Valprapora Soče Espego spet vključil v boj za napredovanje. Vse tri omenjene sesterke imajo po dva poraza, velikih razlik med njimi pa ni glede količnika v nizih. V minulem kolu je bil na sporedu tudi četrti slovenski derbi.

Olympia - Naš prapor

2:3 (9:15, 10:15, 15:11, 16:14, 12:15)

OLYMPIA: Komjanc, Lutman, N. in M. Pintar, Seni, Sfiligij, Spacapan.

NAS PRAPOR: Miklus, Boskin, Gulin, Legisa, V. in J. Juretic, Bevcar, Paulin in Devetak.

Tudi povratni derbi med tema ekipama se je končal po petih setih, spet pa je zmagal Naš prapor. Za razliko od prvega januarskega spopada, ko je Olympia že vodila z 2:0, so tokrat pobudo takoj prevzeli igralci Nasega prapora, ki so tudi zaradi medlega odpora svojih nasprotnikov osvojili prva dva seta. V nadaljevanju je prišlo do preobrata, tekma pa se je res razvila sele v končnici četrtega seta, ki je bil izjemno borben in razburljiv. Tie break je bil izenačen vse do menjave igrišča, takoj potem pa si je Naš prapor priigril prednost nekaj točk, ki jo je oddržal do konca tekme.

Valprapor Soča Espego - Corridoni 3:0 (16:14, 10:15, 15:6, 15:12)

VALPRAPOR SOČA ESPEGO: M. in S. Cernic, devetak, Makuc, Muzic, Plesnicar, Soban, RAdetti, Brisco.

Združena ekipa je odigrala dve tekmi. Dvoboj s Fossalonom je bil za naše igralce le navaden trening (3:0 - 15:4, 15:6, 15:2), medtem ko je Corridoni nudil precej močnejši odpor. Proti temu nasprotniku je naša ekipa nastopila brez Ursica in Ferija in imela v prvih dveh setih kar precej težav. V prvem je Corridoni na primer že vodil 14:12. Set so vseeno osvojili naši igral-

ci, v drugem pa začetnega visokega vodstva Corridonija niso znali nadoknaditi. Sele od tretjega seta dalje je slovenska sesterka pokazala svoje pravo lice, dotlej soliden nasprotnik je popustil in zmaga ni bila več pod vprašajem.

OSTALI IZIDI 17. KOLA: Torriana - Caldini 1:3, Corridoni - Acli Ronchi 3:0, Quarin Viaggi - Libertas Turriaco 3:0, Intrepida - Mossa 1:3.

VRSTNI RED: Libertas Turriaco (17 tekem) 30, Quarin Viaggi (16) in Valprapor Soča Espego (16) 28, Mossa (17) 22, Naš prapor (17) 20, Caldini (16) in Olympia (17) 14, Corridoni (17) 12, Torriana (17) in Intrepida (17) 10, Acli Ronchi (17) 8, Fossalon (16) 6.

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Olympia - Morarese 3:1 (15:9, 15:6, 13:15, 15:4)

OLYMPIA: Princi, Bulfoni, H. in K. Corsi, M. in V. Cernic, Sosol, Capocchiani, Cerne.

Olympia je prvič letos izgubila set, na ta »dogodek« pa je bilo potrebno počakati celih 15 kol. Goricanke, ki so si se zagotovile prestop v visjo ligo, so zaigrale slabo in so se prilagodile igri sibkejših nasprotnic, vendar pa je bila razlika v kvaliteti takšna, da do preseñenja ni moglo priti. Trenerka Kristanciceva je tokrat uvrstila na igrišče tudi tiste igralke, ki ponavadi manj igrajo, vendar pa to ne more biti opravičilo za povprečen nastop, čeprav je seveda zdaj razumljivo, da igra naša sesterka nekoliko

manj zbrano.

Jutri bo Olympia pred težjo nalogo, saj se bo pomerila s San Luigijem, na tekmi pa ne bo kapetanke Kristine Corsi.

OSTALI IZIDI 15. KOLA: Corridoni - Acli Ronchi 1:3, Libertas Cormons - Farra 0:3, Libertas Villesse - San Luigi 3:1, Staranzano - Azzurra 3:1.

VRSTNI RED: Olympia 30, Staranzano 22, Farra in Acli Ronchi 16, Corridoni 14, San Luigi in Libertas Villesse 12, Morarese 10, Libertas Cormons in Azzurra 8. (San Luigi in Acli Ronchi)

2. ŽENSKA DIVIZIJA

Dom Imsa - Libertas Capriva 0:3 (8:15, 5:15, 7:15)

DOM IMSA: Tomsic, Lando-Musina, Kovic, Tronkar, Humar, Kocina, Mozetic.

Domovke so v tem srečanju precej razočarale. »Razlika je bila v tem, da so one igrale zelo borbeno, mi pa sploh ne«, je povedal trener Jerončić, ki z igro svojih varovank nikakor ni mogel biti zadovoljen, če vemo, da ni Capriva pokazala nič posebnega in je bila po tehničnem plati celo slabša od goriske sesterke.

Edini, ki si zaslužita pohvalo za vložen trud, sta Elena Kovic in Manuela Tomsic.

OSTALI IZIDI 9. KOLA: Pro Romans - Grado 1:3, Pieris - Torriana 3:0, Lancia - Intrepida Marinao 1:3.

VRSTNI RED: Pieris 16, Intrepida Mariano 12, Libertas Capriva in Grado 10, Pro Romans, Torriana in Dom Imsa 8, Lancia Krmin 0.

TENIS / SEZONA EKIPNIH TEKMOVANJ PRED VRATI

Od Gajinih ekip že jutri v areni ženske, v nedeljo pa moški

Ženska ekipa v enaki postavi kot lani, v moški nekaj sprememb

Tenisaci gropsko-padriskje Gaje se tudi letos vneto pripravljajo na začetek tekmovalne sezone, ki bo dosegla svoj vrhunec v mesecu maju, ko bodo v popolnem teku izločilna kola deželnih ekipnih tekmovalcev v različnih kategorijah. Gaja bo imela svoje predstavnice v različnih skupinah, moški in ženski C kategoriji, v moškem in ženskem tekmovalstvu za italijanski pokal za neklasificirane igralce, v prvenstvu mladincev under 16 in mladink under 12 ter v prvenstvu veteranov over 35.

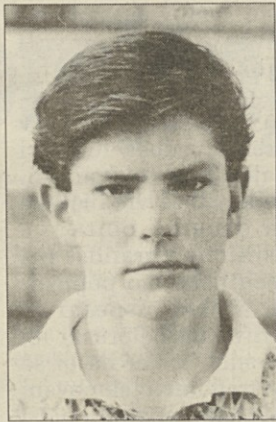
Prvi bodo začeli tekmovalci C kategorije. Ženska ekipa je od lanskega leta ostala nespremenjena. Tudi letos bodo namreč Gajo zastopale Cirila Devetti, Dasa Grgić in Sonja Momić. V skupini šestih ekip upajo ob koncu prvenstva pristati nekje na sredini lestvice. Prvi svoj nastop bodo dekleta imela že jutri na domačem igrišču z zahtevnim srečanjem proti ET Cordons, ki je z ekipo iz Camponogorja kandidat za napredovanje v finalni del deželne tekmovalne sezone. Precej novosti pa je v moški ekipi C lige, saj sta od laniških igralcev ostala le Dorjan Gomizelj in Borut Plesničar. Alberto Prelec je letos pri vojakih, Ales Plesničar pa je zacasno prestopil k drugemu klubu, pri katerem lahko nastopa v višji kategoriji. Dorjanu in Borutu bo letos v dobro oporo Borut Vehovec, ki je že nekaj let tudi njihov trener, letos pa ga je društvo uspelo redno vpisati v kategorijo C 3. Ob treh klasificiranih bosta se Maks Pačor in Claudio Puglia, ki sta že v prejšnjih letih na-

Cirila Devetti

stopala za Gajo in sta bila tudi že klasificirana, a sta zaradi premalo nastopov na turnirjih izgubila točke.

Gajevci se bodo v prvenstvenih nastopih srečali večinoma z višje uvrščenimi igralci. Njihov cilj pa je iztržiti čimveč posameznih

Borut Plesničar

zmag. In če bo že težko posegati po samem vrhu v skupini, pa bodo skušali priti čim više na končni lestvici, saj se zavedajo, da imajo dober potencial. Prvo prvenstveno srečanje bo za mosko ekipo v nedeljo v gosteh pri ST Monfalcone.

Sonja Momić

Gajevi nasprotniki so bolje kotirani od naših igralcev, ki pa bodo skušali že v prvem srečanju poskrbeti za presenečenje.

Tekmovanja za moski italijanski pokal in za veterane over 35 se bodo pričela 1. maja oziroma 30. aprila.

Pri italijanskem pokalu bodo tudi letos glavni Gajini predstavniki Andrej Pregar, Robert Corbo in Riccardo Canone, ki že vrsto let zastopajo gropsko-padrisko društvo v tem tekmovalstvu. Ob njih se bodo zvrstili se drugi igralci, med katerimi mladince Vasja Vavpetić in Martin Vidali. V ženskem tekmovalstvu za italijanski pokal bosta Gajo zastopali dve ekipi. Predvsem od prve, ki jo bodo sestavljale Dasa Grgić, Chantal Rossmann in Sonja Momić, si društvo precej obeta. Že lani so se iste igralke uvrstile v finalni deželni del in bi tudi letos morale brez večjih težav doseči isti ali celo boljši rezultat. Ženska ekipa bo svoje prvenstvo začela komaj konec meseca maja. (Ma)

Obvestila

AO SPDT

obvešča vse tečajnike, da bodo pratkične vaje v nedeljo, 24. t. m. v Glinščici na steni Giardini d'Inverno. Zbirališče ob 8. uri na trgu v Boljuncu. Priporočamo točnost!

SPORTNI KROŽEK KRAS

sklicuje v petek, 29. aprila 1994 30. REDNI OBCNI ZBOR, ki bo v sportno-kulturnem centru v Zgoniku ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju. Dnevni red: 1. upravnno in finančno poročilo predsednika upravnega sveta; 2. razprava o poročilu; 3. odobritev poročila, obračuna 1993 in proračuna 1994; 4. izvolitev sveta delegatov in nadzornega odbora; 5.razno. Upravni odbor poziva člane, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo.

Danes igra za vas Totocalcio

Ivo Emili

Genoa - Atalanta	1
Lazio - Lecce	1
Napoli - Parma	1 X 2
Piacenza - Juventus	2
Reggiana - Sampdoria	X 2
Torino - Foggia	1 X
Udinese - Cremonese	1 X
Cesena - Padova	1 X 2
Andria - Bari	2
Palermo - Modena	1 X
Pisa - Pescara	1
Como - Chievo	1
Giorgione - Lecce	X

Ivo Emili (letnik 74) je košarko začel igrati pri Kontovelu, ko je bil star devet let in uspešno igral v vseh mladinskih ekipah. Pred dvema letoma je prestopil k Jadranu in postal tudi član prve ekipe, ob začetku letošnje sezone pa si je poškodoval koleno in je zaradi tega že več mesecev neaktiven. V prostem času rad kolesari. Prejšnji teden je Aleks Domenis pravilno napovedal 8 izidov.

KOŠARKA / KVALIFIKACIJE ZA KADETSKO EP

Slovenija dobila tudi drugo tekmo Visoka zmaga Italije proti Belorusiji

V Polzeli v Savinjski dolini so v teku kvalifikacije za nastop na kadetskem EP na Portugalskem prihodnje leto. Drugi dan je Italija premagala Belorusijo, Slovenija pa zvečer Belgijo.

Italija - Belorusija 94:39 (38:16)
ITALIJA: Molari 19 (3:7), Bertolazzi 4 (2:4), Salvatori 16 (3:4), Ceper 12 (4:4), Mordente (0:1), Kostantini 7 (1:2), Giacomini 4 (1:4), Boschi 8 (3:4), Di Giulio Maria 12 (2:6), Fiasco 8 (2:2), Pepa 4 (0:1).

BELORUSIJA: Korzun 7 (0:2), Kancinski 8 (2:6), Nalivaiko 4 (0:4), Taunik 2, Maksimir 13 (0:4), Kuhanov 5 (1:6).

Do 5. minute je bila igra enakovredna (5:4), nato pa je veliko boljša italijanska ekipa prevzela pobudo in s točkami izvrstnih Salvatorija in Molinarija v 15. minuti povedla s 36:14. V drugem polčasu so Italijani samo se povečevali prednost in Belorusiji zadali še drugi poraz na turnirju.

Slovenija - Belgija 56:44 (27:21)
SLOVENIJA: Savič 12 (0:4), Medvesek

7 (1:3), Grum 4, Gladović 8 (2:8), Kovac 7 (4:6), Marović 18 (8:10), Smodiš (0:4).

BELGIJA: De Brouw (0:2), Buscio 10 (4:6), Van Hecke 4 (1:2), Stipulante 2 (2:2), Lauwers 9 (4:4), Johnson 4, Vrancken 7, Deriye 6 (2:10), Fisson 2 (0:2).

Mlada slovenska reprezentanca je v drugem kolu kvalifikacij za nastop na kadetskem evropskem prvenstvu na Portugalskem dosegla pomembno zmago nad Belgijo. Po začetni negotovosti je slovenska reprezentanca prvi polčas le dobila s šestimi točkami razlike. Prvi del drugega polčasa je bil izenačen (v 30. minuti je bilo 37:36), potem pa sta pri odlično zaigrala Marović in Savič in na koncu so mladi slovenski reprezentanti zasluženo zmagali.

Današnji spored: Italija - Svica, Slovenija - Belorusija.

IZIDA PRVEGA DNE: Slovenija - Svica 97:44 (39:19); Belgija - Belorusija 89:48 (44:23)

Konjske dirke

piše: Giorgio Plettersech

Najbolj negotovo bo tokrat v Trstu V Montecatiniju je favorit Imposimato

1. dirka (Bologna): Leopard Blue (1) je specialist za ta tip dirke in je zato eden glavnih favoritov. Dostojen nasprotnik mu bo Icar Ba (X), pozornost pa zasluži se Leonidas As(2);

2. dirka (Neapelj): Oahu (2) je obvezen favorit, pazi- ti pa bo moral na Langoneja (1) in Nissan Rodija (X);

3. dirka (Montecatini): Imposimato (2) je izrazito boljši od vseh, toda za zmago se lahko borita tudi Gasser (X) in Lacos del Rio (1);

4. dirka (Trst): napoved je zelo težka. Po našem mnenju imajo več možnosti Gianni Gius (X), Nil

Mercurio (1) in Oscar D'Asolo (2);

5. dirka (Rim): obvezen favorit je Flaming Top (1). Če pa bo teren težaven, se bo v boj za zmago vključil tudi Addio (X), v skupini 2 pa je najboljši Tom Guinn;

6. dirka (Milan): Red Duke (X) bo odločno startal na zmago, paziti pa bo moral na Pellegatija (X) in Golden Lypharda (2).

Dirka tris

NASI FAVORITI: 15. Giacimento Em; 5. Maya Solera; 13. Omarin Sama.

DODATEK ZA SISTE-MISTE: 16. Gusek; 11. Omeruk; 18. O'Poeta.

Totip

1. — prvi	1X
drugi	2
2. — prvi	2
drugi	1X
3. — prvi	2X
drugi	1
4. — prvi	X
drugi	12
5. — prvi	1
drugi	X2
6. — prvi	X
drugi	X2

KOŠARKA / PROMOCIJSKO PRVENSTVO - GORIŠKA SKUPINA

Z zmago bi si domovci zagotovili drugo mesto

Težka naloga Brega proti tretjeuvrščnemu Pomu

Tudi v goriski skupini promocijskega prvenstva manjkajo do konca le tri kola, obe naši ekipi pa imata precej razlogov, da skušata iztržiti čim ve. Jutri bosta tako Dom kot Breg igrala v gosteh, vlogo favoritov pa imajo tokrat le belordec, saj bodo Brežani merili moci s tretjeuvrščnim Pomom.

DOM - Prednost starih točk pred tretjeuvrščnimi ekipama bi se lahko v tem kolu se povečala, saj bodo domovci igrali proti najslabši ekipi v prvenstvu (Alba iz Krmina), Ardita in Pom pa bosta pred zahtevnejšo nalogo. Najzavnejše pa je to, da je domovcem dovolj le se ena zmaga za osvojitev končnega drugega mesta, saj imajo Mianijevi fantje tudi boljši medsebojni obračun z obema nasledovalcema. Kosuta, Orzan in ostali

Boris Žerjal ne bo več igral

morajo jutri le paziti, da ne ponovijo porazne igre, ki so jo pokazali na zadnji tekmi proti Villesseju, ko so zaradi podcenjevanja in nezbranosti za nasprot-

nikom zaostajali celo za 16 točk. V prvem delu prvenstva so domovci zmagali s 110:99.

BREG - Med tednom si je Boris Žerjal hudo poškodoval koleno in obnem odločil, da ne bo več igral košarke. Cancianijeva ekipa pa ima v zadnjem delu prvenstva izredno težak razpored. Jutri bodo Kneipp, Corbatti in ostali igrali proti Pomu iz Trzica, čez teden dni proti prvouvrščnemu Staranzanu, v zadnjem kolu pa je na sporedu se mestni derbi z Libertasom. V borbi za obstanek (federacija se ni odločila, koliko ekip bo nazadovalo v 1. divizijo) morajo Brežani absolutno vsaj se enkrat zmagati, uspeh v Trzicu pa bi bil tudi prestižnega pomena. V prvem delu so Pom v dolinski te- lovadnici že premagali s 83:78. (VJ)

KOŠARKARSKO PROMOCIJSKO PRVENSTVO / 24. KOLO NA TRŽAŠKEM

Cicibona in Sokol v gosteh z nižjeuvrščeni ekipama

Kovačičeva ekipa ponovno okrnjena - Kontovel prost

Tri kola pred koncem so se v tržaški skupini košarkarskega promocijskega prvenstva na lestvici formirale štiri jakostne skupine ekip, ki se potegujejo za povsem različne cilje. Za prvo mesto se borita Ferrovio- rio (34 točk) in Santos (32), kljub težjemu razporedu pa so »železnice« favoriti, ker imajo dve točki prednosti in tudi boljši obračun v medsebojnih spopadih. Za tretje mesto sta v boju Scoglietto (28) in Inter 1904 (26). Prvi imajo izredno zahteven razpored (Santos, Cicibona in Ferrovio- rio), drugi pa nekoliko lažjega, v medsebojnih obračunih pa je na boljšem Scoglietto. Se najbolj zanimiv pa je boj za peto mesto (morda se zadnje, ki lahko tudi vo-

di v D ligo, ni pa se nič določene), kjer so tudi vse tri naše ekipe. V prednosti je Cicibona (22), pred Sokolom (20), Kontovelom (20), Lego Nazionale (20) in Cusom (20). Cicibonasi in sokolovci imajo tekmo manj, Kontovelci bodo v tem kolu prosti, Cus pa bo prost v zadnjem kolu. Kovačičevi fantje imajo tudi boljši obračun z vsemi ostalimi tekme- ci in lažji razpored od ostalih. Edini problem je ta, če bodo poškodovani igralci kmalu okrevali in če bo ekipa lahko končno igrala v popolni postavi. Najnevarnejši tek- mec bi moral biti prav Sokol (derbi je na sporedu v ponedeljek 2. maja), ki pa ima težak razpored (tudi Ferrovio- rio in St.Azzurra). Se težje tekme imajo Kontovelci

(Inter 1904 in Lega Nazionale), ostali dve ekipi pa sta najbrz brez vsakih možnosti, ker sta že dalj časa v hudi krizi. Na dnu lestvice, v razmaku dveh točk, so se štiri ekipe, ki se bodo skušale izogniti zadnjemu mestu, St.Azzurra (14) in Fincantieri (14) pa sta vsaj na papirju boljša od Agipa (12) in Lav.Porto (14).

V tem kolu bo Cicibona igrala zadnjo tekmo v gosteh, proti Agipu pa so belozeleni favoriti kljub temu, da bodo spet igrali v nepopolni zasedbi. Odsoten bo Stefan Semmen (na poročnem potovanju), zelo vprašljiv pa je tudi nastop Viktorja Tomsica in Boruta Pertota, ki sta poškodovana. Tudi Sokol bo igral v gosteh, proti neugodnemu Fincantieriju, ki je kljub

Aljoša Terčon (Sokol)

skrajno neprivlačni in počasni igri že marsikoga presenetil. Trener Ivo Starc nima težav pri sestavi mostva, saj ni nihče poškodovan. V prvem delu prvenstva so cicibonasi premagali Agip s 86:83, Fincantieri pa si je privosčil sokolovce z izidom 72:67.

Vanja Jogan

NOVICE

Izpadel prvi nosilec Stich

MONTE CARLO - V 3. kolu teniskega turnirja v Monte Carlu (nagradni sklad 1, 72 milijona dolarjev) je Rus Jevgenij Kafeljnikov poskrbel za presenečenje in izločil prvega nosilca, Nemca Michaela Sticha, s 7:6 (7:3) in 6:4.

Ostali izidi 3. kola: Ivanišević (Hrv) - Yzaga (Per) 6:1, 6:3, Rikl (Ces) - Skoff (Avt) 3:6, 6:2, 6:3, Edberg (Sve) - Corretja (Spa) 6:1, 7:5, Muster (Avt) - Gustafsson (Sve) 6:2, 6:4, Medvedev (Ukr) - Dosedel (Ces) 6:4, 6:3, Courier (ZDA) - Gaudenzi (Ita) 6:3, 6:4, Bruguera (Spa) - Berasategui (Spa) 6:7, 6:0, 6:0.

Debevec peti

FORT BENNING - Najboljši slovenski strelec Raymond Debevec je na tekmovanju za svetovni pokal v Fort Benningu v disciplini malokalibrska puška proste izbire zasedel peto mesto. Debevec se je izkazal predvsem v zaključnem streljanju, ko je z 98, 8 kroga zabeležil drugi rezultat, kar je ob ne preveč dobrem streljanju v predtekmovanju zadostovalo za peto mesto.

Rezultati: 1. Bakes (Ces) 1267, 2 kroga (1171/96, 2), 2. Kurka (Ces) 1266, 9 (1168/98, 9), 3. Amat (Fra) 1264, 5 (1168/96, 5), 4. Belijajev (Kaz) 1264, 2 (1166/98, 2), 5. Debevec (Slo) 1262, 8 (1164/98, 8).

Roger Milla spet na SP

YAOUNDE - Trener kamerunske nogometne reprezentance Francoz Henri Michel je v mostvo za svetovno prvenstvo poklical tudi 42-letnega Rogerja Millo in s tem zaključil večtedensko uganj, ki je afriško dezelo razdelilo na dva tabora. Millo so po tem, ko se je Kamerun leta 1990 na SP v Italiji uvrstil v četrtfinale, v svoji domovini obojevali kot boga in ljudstvo je zahtevalo njegov nastop v reprezentanci. Milla je to izkoristil in grozil Michelu z nemiri v Yaoundeju in Douali, dveh največjih kamerunskih mestih, če ne bo na seznamu reprezentantov. V Kamerunu je zato zavladala prava euforia, ko je bil Milla vpoklican, vendar so na zvezi hitro dodali, da spisek reprezentantov se ni dokončen. To je bila voda na mlin drugih igralcev, ki nastopajo v tujini, saj ti grozijo z bojkotom, če bo Milla igral. Slednji je po štiriletnem premoru letos spet zaigral v kamerunskem prvenstvu, za mostvo Tonnerre de Yaounde pa je odigral le dve tekmi in dosegel dva zadetka, nato pa se je sprl s trenerjem. Pravi, da je pripravljen na nov izziv. »Kdor si nekaj resnično žareži, tudi uspe. Redno treniram in v ZDA bom zanesljivo lahko pokazal 80 odstotkov tistega, kar sem naredil v Italiji.«

Satojeva med profesionalce

TOKIO - Z japonske drsalne zveze so sporočili, da bo njihova tekmovalka Yuka Sato, ki je pred dobrim mesecem zmagala na svetovnem prvenstvu, prestopila iz amaterskega v profesionalni tabor. 21-letna umetnostna drsalka je zvezi pisno sporočila, da bo nehala tekmovali.

Zmagovalcu 550 tisoč »zelencev«

NEW YORK - Prireditelji so za letošnje odprto teniško prvenstvo ZDA (US Open) ponovno pripravili rekorden nagradni sklad, ki bo znašal kar 9.360.100 ameriških dolarjev ali 15.000 več kot lani. Tudi kdor bo porazen v prvem kolu turnirja v Flushing Meadowu, ki bo na sporedu od 29. avgusta do 11. septembra, se bo lahko tolazil z 8.150 ameriški dolarji.

KOŠARKA / FINALE EUROCLUBA

Evropski naslov nepričakovano osvojil Juventut

Olympiakos razočaral

TEL AVIV - Povsem v nasprotju z napovedmi je Joventut iz Badalony premagal favorizirani Olympiakos in po dveh Koracevih pokalih zdaj osvojil se naslov klubskega evropskega prvaka, njegov trener Željko Obradović pa je uspel ponoviti podvig iz leta 1992. Takrat je Obradovićev Partizan, kateremu nihče ni pripisoval nikakršnih možnosti, z metom Djordjevića v zadnji sekundi premagal prav Joventut, tokrat pa je za podoben preobrat poskrbel Thompson, ki je slabih 15 sekund pred koncem srečanja zadel trojko in Joventut popeljal v vodstvo z 59:57. V zadnjem napadu je imel Olympiakos priložnost, da izenači rezultat, toda Zarko Paspalj je zgrešil prosti met v kombinaciji 1+1, nato pa je zgrešil se met po odbiti žogi.

Prav Paspalj je bil tragični junak včerajšnjega srečanja. V prvem delu je igral izredno, dosegel 15 točk, poleg tega pa je povsem onemogocil Američana Smitha. V drugem delu je Paspalj v napadu zaigral katastrofalno, zgrešil nekaj izredno enostavnih metov, s črte za proste mete pa v petih poskusih ni zadel niti enkrat. Tako v drugem delu ni dosegel niti kosa. Toda ob Paspalju lahko med tistimi, ki so v drugem delu dejansko omogočili zmago nasprotniku omenimo vsaj še Tarpleya, ki je dobesedno bezal izpod koša, katastrofalno tekmo pa je odigral tudi Fasoulas, ki je dosegel le dve točki.

Pri zmagovalcih sta bila najboljša strelca

Ferrand Martinez s 17 in Jordi Villacampa s 16 točkami, pri poražencih pa je bil kljub katastrofalnemu drugemu delu najbolj učinkovit Paspalj s 15 točkami.

Sama tekma ni bila lepa, kar pa je že stalnica finalnih obračunov zadnjih let. Spanci so bili boljši v uvodnih minutah, od sedme minute dalje pa vse do konca srečanja - razen ob odmoru, ko je Smith prav v zadnji sekundi prvega dela stanje izenacil na 39:39 - pa so vodili Grki, ki pa se več kot za stiri točke niso uspeli oddaljiti. V drugem delu so bili strelci izrazito nerazpoloženi, o čemer najbolje priča izid drugega polčasa, ki so ga Katalonci dobili z 20:18.

V tekmi za tretje mesto je Panathinaikos brez večjih težav premagal Barcelono. Po prvem delu, ki je bil se kolikor toliko izenačen so se »Grki« (navednice so skoraj obvezne) razigrali, največ zaslug za prepričljivo zmago pa imata Rus Aleksander Volkov, ki je dosegel 29 točk, in Hrvat Stojko Vranković, ki je delil blokade na levo in desno, ujel precej odbitih žog, ob tem pa dosegel tudi 14 točk. Pri Panathinaikosu je bil sicer najuspešnejši strelec Nick Gallis, ki je dosegel 30 točk. Pri Barceloni pa so bili najuspešnejši Fred Roberts z 19, Tony Massenburg z 18 in Juan San Epifanio s 16 točkami.

SINOCNJA IZIDA

Finale za 1. mesto: Joventut - Olympiakos 59:57 (39:39)

Tekma za 3. mesto: Panathinaikos - Barcelona 100:83 (54:49).

BRISBANE / SP V ORODNI TELOVADBI

Ivankov novi svetovni prvak

Peganov uspeh ima velik odmev

BRISBANE - Tretji dan svetovnega prvenstva so tekmovali moski v mnogoboju. Naporna dva dneva sta se poznala skoraj v vseh izvedbah tudi pri najboljših telovadcih. Padci so se vrstili drug za drugim, očitno je psihična zbranost pri vseh nekoliko popustila. Najbolj uspešni so bili tokrat beloruski telovadci, kakor da bi se po treh dneh tekmovanj sele aklimatizirali.

Najmanj napak in s tem največ točk sta si »prtelovadila« novi svetovni prvak Ivan Ivankov (Belorusija) in Aleksej Voropajev (Rusija) pred tretjevršnim Vitalijem Šerbom, ki se je po velikih napakah in celo padcu na bradlji komaj prebil do bronaste kolajne.

V mnogoboju sta Slovenijo zastopala dva predstavnika - Dejan Ločnikar in Klemen Bedenik. Oba sta telovadila solidno in po pričakovanjih, čeprav bi se Ločnikar lahko, če bi delal vaje brez večjih napak, uvrstil v prvo polovico, tako pa je z oceno 51.00 točk pristal na 63. mestu med 86 udeleženci. Klemen Bedenik pa je na koncu s seštevkom 49.40 osvojil 73. mesto.

Rezultat, ki ga je na svetovnem prvenstvu v Brisbanu dosegel slovenski telovadec Aljaz Pegan na drogu, je v Avstraliji naletel na veliko odmevnost. Slovensko vrsto so obiskali tudi Slovenci v Avstraliji in slovenskim telovadcem čestitali za ve-

Vitalij Šerbo se je moral zadovoljiti s tretjim mestom (AP)

lik uspeh. Najvisja ocena in prvo mesto Pegana na drogu ter s tem uvrstitev v finale je po 24 letih največji uspeh slovenske gimnastike.

Strokovnjaki ocenjujejo, da je to največja vaja na svetu, ne samo po težavnosti, ampak tudi v izvedbi. Slovenski tabor se v Brisbanu po tem uspehu intenzivno pripravlja na nedeljski nastop in upa na najboljše.

Danes, četrty dan svetovnega prvenstva, se bodo za naziv svetovne prvakinja v mnogoboju

pomerila dekleta.

Rezultati moskega mnogoboja: 1. Ivankov (Blr) 57.012, 2. Voropajev (Rus) 56.924, 3. Šerbo (Blr) 56.350, 4. Belenki (Nem) 56.312, 5. Sabajev (Rus) 56.275, 6. Korobcinski (Ukr) 55.812, 7. Lee Joo-hyung (J. Kor) 55.800, 8. Chechi (Ita) 55.762, 9. Supola (Madz) 56.662, 10. Li Xiaoshuang (Kit) 55.650, 11. Tanaka (Jap) 55.575, 12. Nemov (Rus) 55.362, ... 63. Ločnikar 51.000, 73. Bedenik (oba Slo) 49.400. (S. M.)

MOTOCIKLIZEM / V NEDELJO VELIKA NAGRADA JAPONSKE

Vsi v lov na nov rekord prenovljene proge

V politrskem razredu v vodstvu Kocinski

SUZUKA - Najboljši motociklisti na svetu bodo te dni na Veliki nagradi Japonske v Suzuki lovili rekord proge, ki je doživela popolno preobrazbo. »Zaradi sprememb bo proga zagotovo hitrejša kot prej in časi za en krog bodo bistveno krajši,« je dejal eden izmed favoritov v politrskem razredu Mike Doohan. »Dirkalisce so spremenili predvsem na tistih delih, ki so zlasti v dežju povzročali tekmovalcem veliko težav,« je še povedal Avstralec, ki tekmuje s hondo. Veteran Kevin Schwantz, ki je prvič na tem dirkališču tekmoval leta 1988, je lani postavil rekord proge v 500-kubnem razredu z 2:09.819.

Doohan upa, da bo v Suzuki dosegel nov rekord proge, potem ko je zmagal na prejšnji dirki v Shah Alamu in ugnal Američana Johna Kocinskija. Slednji, ki je zmagal na uvodni tekmi v Avstraliji, s 45 točkami se vedno vodi v točkovanju za svetovno prvenstvo s petimi točkami pred-

nosti. Kocinski je po drugem mestu dejal, da je zadovoljen, medtem ko Doohan kljub zmagi meni, da se ni pokazal vsega: »Zmaga v Maleziji je prišla prav, vendar me ni prevzela, kajti do konca sezone je še veliko časa.« Na tretjem mestu je Italijan Luca Cadalora, ki za Doohanom zaostaja za osem točk, na treningih pa se mu je vsakič izmaknil najboljši startni položaj.

Domaci favorit Shinichi Itoh, tretji v Maleziji in četrti v skupni razvrstitvi, bo tokrat pod hudim pritiskom.

Kevin Schwantz, ki je lani svojo briljantno kariero kronal z naslovom svetovnega prvaka v kraljevskem razredu, letos ni med vodilnimi, vendar ga peto mesto se vedno ne oddaljuje preveč od Doohana in Kocinskija. V Suzuki bo American lahko dokazal, da si je opomogel po poškodbi - padel je z gorskega kolesa in si zlomil roko - zaradi katere je sprva kazalo, da bo moral izpustiti celo sezono. (J. M.)

Luca Cadalora je trenutno tretji v politrskem razredu

KOLESARSTVO / 77. GIRO

Na letošnji dirki po Italiji bo nastopilo 18 ekip Med udeleženci štirje dosedANJI zmagovalci

RIM - Prireditelji 77. Gira d'Italia so sporočili, da bo na letošnjem tekmovanju, ki bo od 22. maja do 12. junija, sodelovalo 18 profesionalnih mostev s po devetimi kolesarji. Drugega junija se bo v Kranju končala 12. etapa, naslednji dan pa bo tam start 13. etape. Na letošnjem Giru bodo tudi štirje zmagovalci te velike kolesarske dirke. American Andy Hampsten je zmagal leta 1988, Italijan Gianni Bugno leta 1990, njegov rojak Franco Chioccioli leta 1991, medtem ko je bil na zadnjih dveh dirkah najboljši Spanec Miguel Indurain. Zal pa med najboljšimi aktivnimi tekmovalci ne bo kapetana italijanske ekipe Mapei-Clas, Svicarja Tonija Romingerja. Odlocil se je, da bo tako kot lani nastopil le na spanski Vuelti in na dirki Tour de France.

Mostva in nekaj vodilnih kolesarjev: Amore&Vita (Lodge, Bonca), Brescialat-Reffin (Roscioli, Leali, Giupponi), Carrera Jeans Tassoni (Chiappucci, Sierra, Puljnikov), Gewiss-Ballan (Furlan, Ugrumov, Argentin, Rijs), Lampre-Panaria (Tonkov, Belli, Conti), MG Maglificio-Technogym (Museeuw, Sörensen), Mapei-Clas (Della Santa, Bortolani), Navigare Blue Storm (Zanini, Pagnin, Lom), Team Polti (Bugno, Abduzaporov, Fidanza, Totschnig), ZG Mobili-Selle Italia (Perini, Colage), Castorama (De Las Chuevas, Brochard, Marie), Telekom (Bolts, Raab, Merckx), Jolly (Jaskula, Konjisev, Cerkasov), Mercatone Uno-Medeghini (Cipollini, Chioccioli, Baffi), Artiach (Guitierrez, Camargo, Espinosa), Banesto (Indurain, Bernard, Rue), Kelme (Cubino, Zamana, Garcia) in Motorola (Hampsten, Aloala, Armstrong, Mejia).

gospodarstvo in finance

ITALIJA / ZAČASNI STATISTIČNI PREGLED V 9 VZORČNIH MESTIH

Marca zmernejši porast cen kot v prejšnjih mesecih

Če bodo podatke uradno potrdili, se bo letna inflacija znižala

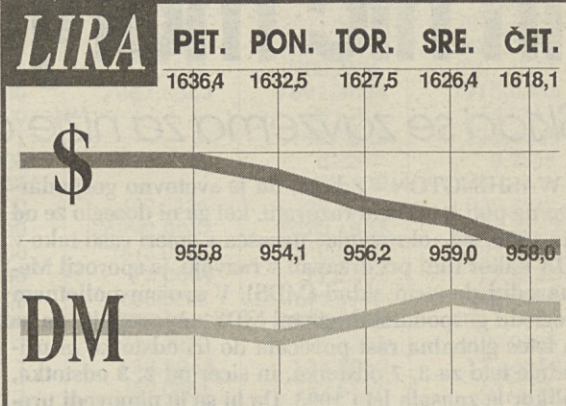
RIM - Marca so bili poviski cen zmernejši kot v prejšnjih mesecih: tako zagotavljajočasni izračuni, ki jih mora statistični urad Istat se potrditi. Prvi izračuni torej pravijo, da so se v devetih vzorčnih mestih marca cene v povprečju zvisale za 0,2 - 0,3 odstotkov. Če bo Istat te podatke potrdil, potem bi se letna inflacija znižala s 4,2 na 4,1-4,0 odstotkov.

Med obravnavanimi mesti je tokrat izjema Trst, v katerem marčno

povprečje poviskov v raznih sektorjih znaša 0,6 odstotkov. K takemu povisku je najbolj prispeval stanovanjski sektor, saj so se v tem izdatki družin zvisali kar za 2,3 ods., isti povisek so sicer marca zabeležili tudi v Milanu. V Trstu so bili poviski višji od vse-državnega povprečja marca se v kategorijah »oblačila« (0,6) in »dobre in službe« (1,3), nobenega poviska ni bilo na področju zdravstvenih uslug, medtem ko so

v sektorju »elektrika-kurjava« zabeležili znižanje (-0,2) in tudi tokrat je tržaski podatek enak milanskemu.

Tudi izračun na letni osnovi pokaže, da cene narasčajo najbolj v stanovanjskem sektorju in to v vseh vzorčnih mestih. V letnem razponu so precej narasli izdatki delavskih in uradnihskih družin za javne (občinske) prevoze, tudi cena gretja in elektrike narasča in vsepovsod se visajo izdatki za razne službe.

Borza nazadovala, lira pa je vzdržala

RIM - Zapleten italijanski politični položaj je tudi včeraj vplival na kotacije delnic. Vrednost delnic je v glavnem padla, tako da je znašal indeks MIB 12216 (0,84 odstotka manj kot dan prej). Precej boljše je včerajšnji dan preživela lira, saj je vrednost skoraj vseh valut nazadovala ali pa ostala skoraj nespremenjena. Ameriski dolar je bil včeraj vreden 1.618,16 lire (dan prej 1626,46 lire). Cena nemške marke je ostala skoraj nespremenjena (-0,4 lire), prav tako japonski jen (-0,01), medtem ko se je britanski funt okreplil za skoraj 7 lir, eku pa je pridobil le za 0,26 lire.

VARČEVANJE / ALTERNATIVA KLASIČNIM OBLIKAM VLAGANJA PRIHRANKOV MALIH VARČEVALCEV

Zadnji rod skupnih investicijskih skladov zagotavlja dokaj zanesljivo investiranje sorazmerno skromnih vsot

Italijanski zakonodajalec je z zakonom iz leta 1983 poskrbel za prednostno zaščito interesov varčevalca

Hranilne vloge in državni vrednostni papirji so bili dolga leta edina oblika, ki so se je italijanski varčevalci posluževali za investiranje svojih prihrankov. S privatizacijo velikih državnih podjetij in bank pa je prisla nekako v modo tudi se do pred kratkim za širšo javnost skrivnostna borza, na kateri meri svoje sposobnosti tudi vse več malih varčevalcev. Njihove možnosti za uspeh so seveda zelo omejene, zato se jih veliko raje odloča za skupne investicijske sklade, ki varčevalcem omogočajo strokovno in neprimerno zanesljivejše investiranje prihrankov. Odločili smo se, da tem skladom posvetimo nekaj več prostora v prepricanju, da bomo s tem koristili našim bralcem.

Kaj so skupni investicijski skladi

Manjši ali tudi srednji varčevalec, ki namerava investirati del svojih prihrankov na borzi, se bo znal pred vrsto težav. V veliki večini primerov nima potrebnih izkušenj, informacij in tudi analitičnih sposobnosti, da bi lahko izbral med

številnimi možnostmi, ki se mu ponujajo. Ne razpolaga niti s potrebno količino kapitala, da bi s sestavo primerne vrstičke vrednostnih papirjev lahko svoje investicije diversificiral in tako zmanjšal tveganje z nakupom delnic. Razlika med možnostmi in potrebami po razpršitvi tveganja postaja se bolj očitna, če se varčevalec odloči za investiranje na raznih svetovnih borzah, kjer že samo nihanje vrednosti delnic na borzi in obrestnih mer povzroča tudi nihanje vrednosti posameznih svetovnih valut.

Ce pa se večje število varčevalcev, ki nameravajo investirati na borzi, poveže, lahko spravi skupaj dovolj obsežen kapital za potrebno razdrobitev tveganja. Večji kapital jim tudi omogoča, da plačajo finančne strokovnjake, ki bodo njihove prihranke ustrezno upravljali. Tako pridemo do pojava skupnih investicijskih skladov: to je premoženje, naloženo v prenosljive vrednostne papirje, ki so ga finansirale fizične ali pravne osebe in ki je v lasti teh oseb.

Prednosti investiranja v sklad so za majhnega varčevalca naslednje:

- kljub omejenim sredstvom ima možnost investiranja v najbolj inovativne finančne instrumente;
- možnost izbire casa, vsote, in naci na investiranje ter visoka stopnja likvidnosti investicije;
- stalno strokovno upravljanje prihrankov;
- razpršitev rizika;
- možnost vsakodnevne spremljanja rezultatov investicije prek krajevnih dnevnikov.

Kako delujejo

Sredstva investicijskega sklada se zbirajo z javno prodajo kuponov (deležev). Za prodajo so zadolžene posebne družbe za distribucijo finančnih produktov (SIM - Società di intermediazione mobiliare), ki morajo imeti zakonsko predpisano pooblastilo.

Imetnik investicijskega kupona ima pravico, da ga kadarkoli proda investicijskemu skladu, vnovči denar in izstopi iz sklada.

Vrste skladov

Skladi se delijo v dve veliki katego-

riji:

Odprti skladi (fondi aperti - open end), ki lahko stalno zbirajo nove varčevalce, izdajajo nove kupone in tako sirijo svoje premoženje. Vsakemu lastniku morajo omogočiti, da lahko umakne vsa ali del v sklad vloženih sredstev. Varčevalec torej kupi določeno število kuponov odprtega sklada; vrednost deleža se določa dnevno na podlagi inventarja vseh vrednostnih papirjev in likvidnosti, ki jih premore sklad; tako pridobljena vsota se nato razdeli s številom obstoječih kuponov, izračun pa pokaže vrednost kupona (NAV - net asset value), ki jo naslednji dan objavi v casopisi.

Zaprti skladi (fondi chiusi - closed end) so zelo podobni delniškim družbam, tako da jim v Sloveniji pravijo kar investicijske družbe. To so posebne delniške družbe, ki jih ustanovijo izključno za javno zbiranje denarnih sredstev in investiranje tako zbranih sredstev v prenosljive vrednostne papirje. Pri tem se držijo načel omejevanja in razprševanja tveganja.

Družba za upravljanje skladov izbere torej vnaprej določeno premoženje, ki ga nato upravlja. Deleži tega sklada so v bistvu prave delnice in so navadno kotirane na borzi. Da bi varčevalcem olajšali deinvestiranje njihovih prihrankov, so nekateri zaprti skladi ustanovili posebno družbo za odkup teh delnic.

Sklade delimo tudi po sestavi port-

felja, torej po investicijski izbiri, katerim vrednostnim papirjem nameravajo upravitelji dati prednost. Po zadnji razdelitvi poznamo naslednje skupine skladov:

- globalne nacionalne delniške
- globalne mednarodne delniške
- delniške - Italija
- mednarodne delniške - Evropa
- mednarodne delniške - Amerika
- mednarodne delniške - Pacifik

- mešane (bilanciati) delniške - Italija
- mešane (bilanciati) delniške - tujina
- nacionalne globalne obvezniške
- čiste obvezniške - Italija
- čiste monetarne obvezniške
- globalne mednarodne obvezniške
- mednarodne čiste obvezniške.

(Nadaljevanje prihodnjic)

BCTKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

VABILO DELNIČARJEM

na izredni in redni občni zbor, ki bosta v drugem sklicu

DANES, 22. APRILA 1994

ob 18. uri v Kongresnem centru Pomorske postaje v Trstu, Nabrežje Bersaglieri 3, z naslednjim dnevnim redom:

Izredni občni zbor:

1. Povišek družbene glavnice od 35.000.000.000 lir na 50.000.000.000 lir, z izdajo 1.500.000 rednih delnic v opcijo delničarjem proti plačilu; sprememba 5. člena družbenega statuta ter zadevni sklepi.
2. Sprememba členov od 2. do 6., 11., 17., 18. in 20. člena družbenega statuta.

Redni občni zbor:

1. Poročilo Upravnega sveta o poslovanju, poročilo Nadzornega odbora, odobritev bilance poslovne dobe 1993 in zadevni sklepi.
2. Pooblastilo za nakup lastnih delnic.

Za udeležbo na občnem zboru in pravico do glasovanja se upoštevajo veljavni zakonski predpisi.

Upravni svet

MEDNARODNI DENARNI SKLAD / POROČILO O GOSPODARSKIH GIBANJIH

Razcvet gospodarstva in nič manj brezposelnih

Sklad se zavzema za nižje obresti v Evropi in višje v ZDA

WASHINGTON - Zdi se, da je svetovno gospodarstvo na poti k takemu razcvetu, kot ga ni doseglo že od leta 1988, saj »okrevanje« narasča v smeri rasti tako v ZDA kakor tudi pri državah v razvoju, je sporočil Mednarodni denarni sklad (MDS). V svojem polletnem pregledu gospodarskih gibanj MDS napoveduje, da se bo letos globalna rast povečala do tri odstotke in prihodnje leto za 3, 7 odstotka, in sicer od 2, 3 odstotka, kolikor je znasala leta 1993. Da bi se te napovedi uresničile, se MDS zavzema za nadaljnje nizanje obrestnih mer v Nemčiji, Franciji in po možnosti tudi na Japonskem ter za dvig obrestnih mer v ZDA, kot del globalne strategije, ki naj bi zagotovila dolgotrajno rast.

Pri industrijsko razvitih državah se prav tako zavzema, naj sprejmejo dodatne ukrepe, s katerimi bi zmanjšali proračunske primanjkljaje. Izboljšajo pa naj tudi delovanje svojih trgov v zvezi z delovno silo, zato da bi lahko pričakovana

gospodarska rast hitreje vplivala na brezposelnost. Pri MDS ne pričakujejo, da bo hitrejša rast, do katere naj bi prislo že letos, zlasti pa v prihodnjih letih, spodbudila inflacijo, saj naj bi se drobnoprodajne cene v industrijskih državah po

napovedih ustalile pri dva in pol odstotnem povečanju v letih 1994 in 1995. Dolgoročne obrestne mere so se v minulih tednih po vsem svetu močno zvišale, zaradi česar so nekateri analitiki znova izrazili zaskrbljenost, da bi se inflacija lahko povečala. Sprico dejstva, da je politika obrestnih mer zelo previdna, MDS meni, da ni verjetno, da bi prislo do nenadne izgube zaupanja v tržisca, in sicer v strahu, da so industrijsko razvite države nesposobne obrzdati inflacijo. Inflacija drobnoprodajnih cen naj bi se v prihodnjem letu zvisala od letošnjih 2, 8 odstotka na 3, 2 odstotka. Ob tem MDS ugotavlja, da bi morala ameriška zvezna rezerva še naprej zviševati kratkoročne obrestne mere, da bi to raven tudi ohranila. ZDA bi prav tako lahko dodobra izrabile priložnost, ki jo ponuja dober gospodarski položaj, za nadaljnjo zmanjševanje svojega proračunskega primanjkljaja, in sicer ob trdnih zagotovilih, da načrtovana reforma zdravstvenega varstva ne bo povzročila dodatnih izgub, opozarja MDS. Za ostrejšo fiskalno politiko se zavzema tudi pri drugih državah, vključno s Kanado, Nemčijo, Francijo in Italijo. Tudi Nemčija in Francija bi morali še naprej zniževati kratkoročni obrestni meri, s čimer bi pomagali k hitrejšemu okrevanju njihovih gospodarstev, ugotavlja MDS. Neznatno povečevanje plač in krčenje denarne mase v obtočku pa naj bi pomenilo trdno izhodišče previdnega toda pomenljivega zniževanja obrestnih mer v Nemčiji. Gospodarstva Evropske unije naj bi po mnenju MDS letos dosegla rekordno 1, 3-odstotno rast in 2, 5-odstotno rast prihodnje leto, potem ko se je obseg leta 1993 precej skrcil. Letosnja rast gospodarstva v Nemčiji naj bi bila 0, 9-

odstotna, do leta 1995 pa naj bi narasla že na 2, 1 odstotek. »V večini evropskih držav napovedana ozdravitev gospodarstva se ne bo tolikšna, da bi vplivala na zmanjšanje brezposelnosti vse do leta 1995,« opozarja MDS. Japonska se mora otresti pretirane regulative v svojem gospodarstvu ter svoje tržišče odpreti za uvoz, priporoča MDS. MDS pričakuje, da bo ostal japonski plačilno-bilancni presežek se naprej visok, in sicer od letošnjih 133 milijard dolarjev ter v primerjavi z lanskoletnimi 131 milijardami dolarjev, kolikor naj bi znasal prihodnje leto. Za hitrejšo okrevanje gospodarstva, katerega obseg naj bi letos narasčal po 0, 7-odstotni stopnji in po 2, 3-odstotni stopnji prihodnje leto, pa bi Japonska morala še naprej zniževati svoje obrestne mere ter zagotoviti trajnejšo finančno podporo svojemu gospodarstvu. V nasprotju s precej omejenimi možnostmi, ki jih MDS napoveduje za Japonsko, pa meni, da bodo dobički veliki, zlasti pri državah v razvoju, ki bodo zacele »zeti« dobičke svojih minulih gospodarskih reform: njihova gospodarstva naj bi rasla po 5, 5-odstotni stopnji v letu 1994, v letu 1995 pa naj bi se njihov obseg povečal za 5, 8 odstotka. (Reuter)

Sklad odobril posojilo Rusiji

WASHINGTON - Mednarodni denarni sklad (MDS) je včeraj Rusiji končno odobril posojilo v visini 1, 5 milijarde dolarjev. MDS se je za ta korak odločil po dolgotrajnih in težavnih pogajanjih, ki so se vlekle nekaj mesecev, sam korak pa vsekakor pomeni zaupnico vladi predsednika Borisa Jelcina. Predstavniki MDS so povedali, da je to posojilo namenjeno v podporo vladnemu programu, s katerim namerava Rusija zmanjšati inflacijo, in sicer z večjim nadzorom nad proračunom in visjimi obrestnimi merami, ki naj bi skupaj oblikovale temelje za gospodarsko rast in izboljšanje življenjskega standarda ruskih državljanov. »Ko bodo ruske oblasti ugotovile, da so njihovi napor pri prilaganju obrodili sad, bo mednarodna skupnost zacela igrati ključno vlogo pri zagotavljanju finančne pomoči, vključno z zmanjševanjem dosedanjega dolga,« so izjavili predstavniki MDS. Z orožjem pečata MDS, ki ga je ta vtisnil na njene gospodarske reforme, bo Rusija zdaj po vsej verjetnosti pritisnila na tuje vladne in bančne upnike, da ji bodo zmanjšali njen 80 milijard dolarjev visok dolg. Posojilo MDS, za katerega je celo Michel Camdessus, direktor tega denarnega sklada, priznal, da prinaša vrsto tveganj, naj bi prav tako omogočil večjo darežljivost Svetovne banke do Rusije, ki naj bi letos po nekaterih napovedih sprostila celo do dve milijardi dolarjev. Stevilni analitiki se zmeraj močno dvomijo, ali bo ruski vladi res uspelo uresničiti tiste gospodarske reforme, ki jih je obljubil MDS. Toda MDS se je skupaj s svojimi zahodnimi članicami očitno odločil, da je vredno tvegati. V okviru sporazuma, ki ga je Rusija sklenila z MDS, se je obvezala, da bo mesečno inflacijo konec letošnjega leta spravila pod sedem odstotkov, zaostрила nadzor nad proračunsko porabo in se naprej izvajala strogo selektivno politiko odobravanja posojil. (Reuter)

Slovaška: država jemlje, kjer lahko

BRATISLAVA - Slovaška bo uvedla trošarino na alkoholne pijače in tobacne izdelke ter hkrati 25-odstotni davek na dodano vrednost za nekatere osnovne prehranske izdelke. Premiera Josefa Moravčika je izjavil, da so nove dajatve v skladu s priporočili Mednarodnega denarnega sklada (MDS), s katerim je Slovaška v začetku aprila sklenila prvi krog pogajanj o stand-by posojilu v vrednosti 180 milijonov dolarjev. Moravčik ni povedal, kdaj bodo te dajatve zacele veljati, analitiki pa napovedujejo, da jih vlada zeli uveljaviti že maja, ko naj bi na Slovaško znova prisla delegacija MDS in se udeležila nadaljnjih pogajanj. V skladu z načrtovanimi ukrepi vlade bodo približno 10 odstotkov osnovnih prehranskih izdelkov, ki so zdaj obremenjeni s 6-odstotnim davkom na dodano vrednost, obremenili s 25-odstotnim davkom, je sporočil Moravčik. Po slovaški davčni zakonodaji spadajo med osnovne prehranske izdelke meso, mlečni izdelki, sadje in zelenjava. Visje trošarine bodo uveljavili tudi za alkoholne pijače, pivo in za vse tobacne izdelke. (Reuter)

Avtomobile je ceneje izdelovati kar v ZDA

TOKIO - Obseg izvoza dveh največjih japonskih avtomobilskih proizvajalcev se je v fiskalnem letu, ki se je končalo marca 1994, zmanjšal, saj je avtomobilska industrija povečala proizvodnjo v svojih cezmorskih podružnicah v ZDA, da bi se izognila vplivu premočnega jena, kakor tudi trgovinskemu trenjem z ZDA. Toyota Motor Corp. in Nissan Motor Corp. sta objavila podatke, da je njihov izvoz v fiskalnem letu 1993/94 upadel za 13, 5 oziroma 30 odstotkov. »Padajoci trend izvoza se bo najbrž nadaljeval v japonski avtomobilski industriji še v prihodnjih letih, ob hkratnem povečevanju proizvodnje japonskih tovornih v drugih državah,« je napovedal eden od industrijskih analitikov. Analitiki sicer napovedujejo, da se bo skupen izvoz japonskih vozil zmanjšal za 12 odstotkov, kar pomeni, da so v letu 1993/94 prodali 4, 622.071 vozil, hkrati pa je to leto že drugo zapored, ko izvoz upada. Zveza japonskih avtomobilskih proizvajalcev bo uradne podatke o tem objavila se ta mesec. Predstavniki Toyote so povedali, da bo ta družba s koncem koledarskega leta 1996 povečala svojo cezmorsko proizvodnjo za več kot 50 odstotkov. (Reuter)

NEMČIJA / CENTRALNA BANKA O GOSPODARSTVU

Nižje plače in stroški dela so povečali konkurenčnost nemškega gospodarstva

FRANKFURT - Bundesbanka je včeraj sporočila, da zahodnonemsko gospodarstvo »okreva« od skokovitega nazadovanja, ki pa ga po njenem mnenju ne bi mogli označiti za najhujšo gospodarsko recesijo po drugi svetovni vojni. Centralna banka v svojem letnem poročilu za leto 1993 ugotavlja, da kljub za dva odstotka manjšem obsegu gospodarstva lani, to ni nazadovalo do ravni, ki jo je doseglo v zadnji recesiji leta 1982.

»Zato tega nazadovanja ni ustrezno označevati za najhujšega v zadnjem povojnem obdobju,« zatrjuje Bundesbank. Možnosti za rast so zdaj veliko večje spričo večjega povpraševanja po izvozu ter vrste sklenjenih sporazumov o tem, da bodo plače narasle z zamikom glede na inflacijo. V prvih mesecih leta 1994 sicer ni bilo oprijemljivejših znamenj o narasčanju proizvodnje, »kljub temu pa prejšnja znamenja gospodarskega okrevanja kažejo, da se je rast znatno okrepila«, je zapisala centralna banka. Obseg tujih naročil se je zlasti povečal v zadnjem tromesečju leta 1993 in v prvih mesecih letošnjega leta. Zaradi obetov, da se bo gospodarski položaj izboljšal po vsem svetu, pa se bodo ti trendi po vsej verjetnosti nadaljevali. »Posledica usklajevanja plač bo v letu 1994 pripeljala do njihovega manjšega zviševanja, prav tako pa je sklenjenih vse več individualnih pogodb, zaradi katerih so postali stroški dela gibljivejši, prav tako pa tudi delovni čas,« ugotavlja poročilo. K zmanjšanju stroškov dela so seveda prispevali tudi odpusti. »Skupaj z rezultati, ki so bili doslej doseženi na področju plač, je

to zelo pomemben korak pri zagotavljanju konkurenčnosti zahodnonemškega izvoza,« se ugotavlja poročilo. »Na Vzhodu je prislo do znatnega napredka pri dohajanju Zahoda, kljub temu da se je razširil obseg tistih nalog, ki jih je se treba rešiti,« je zapisal predsednik Bundesbanke Hans Tietmeyer v svojem uvodu v omenjeno poročilo. Toda Tietmeyer je hkrati poudaril, da bo mogoče rešiti številne strukturne probleme tako na vzhodu kot na zahodnem delu Nemčije sele po nekajletnih naporih. Politiko plač v vzhodni Nemčiji bo potrebno preveriti kot del sirših naporov za povečanje konkurenčnosti tega območja, medtem ko bo počasnejše dohajanje zahodnonemskih plač v vzhodni Nemčiji ne samo ohranilo delovna mesta, ampak ustvarilo tudi nova. Tietmeyer je ponovno zanikal misel, da bi nemška denarna politika, ki dosledno izhaja iz srednjeročnega pristopa, kakorkoli ovirala gospodarsko okrevanje in povzročala kakršnekoli probleme v gospodarstvu v letu 1993.

Pospešeno zniževanje obrestnih mer namreč ne bi prispevalo k okrevanju gospodarstva. Po mnenju Bundesbanke tudi ne bo prislo tako kmalu do vrnitve v ozje okvire tečajnih nihanj znotraj Evropskega monetarnega sistema ob vprašanju, ali bi bila takšna vrnitev pred uveljavitvijo Evropske gospodarske in monetarne unije sploh potrebna. Nemška centralna banka je prepričana, da je pomembno ustvariti predvsem gospodarsko konvergenčnost ter stabilnost valut znotraj obstoječega sistema. (Reuter)

ŠVEDSKA / AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA

Volvo bo opustil del proizvodnje

Družba se bo osredotočila na avtomobile, tovornjake in motorje

GÖTEBURG - Švedska industrijska skupina Volvo je v napovedi svoje nove strategije, ki bo sledila spodelitvi združitvi z Renaultom, včeraj napovedala, da namerava prodati vse premoženje, ki ni povezano s transportom ter se osredotočiti zlasti na proizvodnjo avtomobilov, tovornjakov in motorjev. »Volvo se bo razvijal v smeri avtomobilске družbe.

Nas največji kapital je naša znamka Volvo,« je izjavil izvršni direktor Soren Gyll pred 1300 delničarji, ki so se udeležili redne letne skupščine na sedežu Volva, v mestu Göteborg. Omenjeni načrt je pot, po kateri namerava Volvo po precejšnji zmedbi, ki jo je povzročil izjavo, ki jo je poskus združitve s francoskim avtomobilskim

proizvajalcem Renaultom lani decembra, sam preživet. Ta je terjal tudi odstop bivšega predsednika in izvršnega direktorja Petra Gyllenhammarja, tako da mora zdaj Gyll preusmeriti razvoj drugam kot njegov predhodnik, ki je hotel razširiti kraljestvo Volva se na druge proizvodne dejavnosti. Medtem ko je bil Gyllenhammer nadvse ponosen, da je ustvaril švedskega industrijskega paradnega konja, Gylla veliko bolj skrbi položaj samega Volva, ki je trenutno na devetem mestu največjih avtomobilskih proizvajalcev v Evropi. Poleg prizadevanj, da bi razvoj osredotočil predvsem na avtomobile, si zeli tudi več sredstev, s katerimi bi zmanjšal dolg in zagotovil več denarja za razvoj avto-

mobilske proizvodnje. Ta preusmeritev Volva v skupino, katere proizvodnja bodo izključno avtomobili, bo v celoti končana med letom 1996,« je dejal Gyll. Vse delničarske in druge interese, ki so bili zdaj razpršeni, bodo tako preusmerili v novo krovno družbo, kar bo imelo takojšen vpliv na Volvo, ki bo imel tudi svoje vodstvo, je povedal Gyll. Sporočil je tudi, da je bilo poslovanje v prvem četrtletju 1994, leta dobro ter da je Volvo prodal 100 tisoč potniških avtomobilov, se pravi za četrtino več kot v istem obdobju lani. Toda kljub tem rezultatom, je poudaril, mora Volvo še naprej iskati potencialne partnerje na tistih tržiščih, ki spadajo med najbolj konkurenčna na svetu. (Reuter)

AZIJA / SLABO RAZVITA INFRASTRUKTURA

Promet ne dohiteva gospodarstva

Vsako leto bi morali v infrastrukturo vložiti 130 milijard dolarjev

MANILA - Zaradi hitre gospodarske rasti postaja vse bolj očitno, da razvoj infrastrukture v azijskih državah zaostaja za drugimi področji.

Ce bi infrastruktura hotela ujeti korak z rastjo teh gospodarstev, ki je najhitrejša na svetu, bi zahtevala več kot bilijon dolarjev, je v sporočilu Azijska banka za razvoj (ADB). Azijske države so pri dohajanju svoje spektakularne gospodarske rasti zatajile vse po vrsti, od kitajskih železnic do filipinske energetske krize, saj so premalo namenile za razvoj svojih cest, železnic, elektram in telekomunikacijskega omrežja. ADB, ki meni,

da bi morali v celotni Aziji tem stroškom za razvoj nameniti 40 odstotkov sredstev, je tako opozorila, »da bo kakršnokoli odlašanje pri zagotavljanju infrastrukture zanesljivo upočasnilo razvoj, tudi v primeru, če bodo drugi dejavniki tej rasti se tako naklonjeni.« V svojem letnem poročilu, ki so ga objavili pred rednim letnim zasedanjem, ki bo v Franciji prihodnji mesec, ADB ugotavlja, da mora Azija v ta namen izločiti še nadaljnjih 130 milijard dolarjev vsako leto - do konca tega desetletja. Energetika in promet bosta zahtevala največ teh sredstev, se ugotav-

lja ADB. Vsako od omenjenih področij bi zahtevalo od 300 do 350 milijard dolarjev novih vlaganj, telekomunikacije 150 milijard dolarjev, preskrba z vodo in zagotovitve ustreznih higienskih pogojev pa se nadaljnjih sto milijard dolarjev do leta 2000. ADB navaja Kitajsko kot primer države, katere železnisko omrežje ne more zadostiti velikanski potrebi po železniškem transportu. Ce bi hoteli ujeti korak s povpraševanjem, bi morali na celotnem območju v povprečju povečati sredstva za infrastrukturo na 5 do 7 odstotkov BDP se v naslednje desetletje. (Reuter)

MENJALNIŠKI TEČAJI

21. april 1994

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	78,60	79,20	11,11	11,23	8,09	8,28
Banka Noricum d.d., t: 133-40-55	78,60	78,99	11,15	11,24	8,06	8,24
Banka Vipra NG, t: 065/ 28-511	78,71	78,98	11,12	11,22	8,14	8,23
Bund Ljubljana, t: 18-51-318	78,70	79,10	11,00	11,25	7,90	8,30
Come 2 us*	78,56	78,80	11,11	11,18	8,08	8,27
Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12						
Creditanstalt Nova banka LJ	78,70	79,10	11,10	11,25	8,15	8,35
Dom caffè Domzale* t: 715-199	78,50	78,80	11,16	11,25	8,10	8,35
Eros Ljubljana*, t: 13-17-197	78,65	79,00	11,14	11,20	8,20	8,30
Hida, od 7-19, sob od 7-14	78,75	78,85	11,15	11,17	8,19	8,24
Idila Secovlje* t: 066/ 79-048	78,60	78,90	11,10	11,20	8,15	8,25
Ilirika Ljubljana (WTC)	78,68	78,71	11,16	11,17	8,20	8,22
Kompas Hertz Celje*	78,70	79,00	11,11	11,18	8,05	8,23
Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-13						
Kompas Hertz Velenje*	78,70	79,05	11,11	11,18	8,09	8,23
Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13						
Kompas Hertz Idrija*	78,70	79,05	11,11	11,18	8,09	8,23
Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-13						
Kompas Hertz Tolmin*	78,70	79,05	11,11	11,18	8,01	8,23
Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-13						
Kompas Hertz Bled*	78,70	79,05	11,11	11,18	8,05	8,23
Tel: 064/ 77-180, od 8-12, 17-19, sob od 7-13						
Kompas Hertz Nova Gorica*	78,70	79,05	11,11	11,18	8,05	8,23
Tel: 065/ 28-711, od 7-19, sob od 7-13						
Kompas Hertz Maribor*	78,55	78,80	11,13	11,18	8,05	8,23
Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13						
Kreditna banka Maribor d.d.*	77,90	78,95	11,07	11,22	8,11	8,32
LB splošna banka Celje	78,25	79,35	11,05	11,24	8,00	8,26
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	78,66	79,30	11,14	11,25	8,18	8,31
Libertas Koper* t: 066/ 37-110	78,70	79,10	11,10	11,20	8,15	8,28
Madai NG*, t: 065/ 23-083	78,65	79,00	11,11	11,20	8,15	8,23
Niprom Ljubljana t: 12-61-092	78,65	78,75	11,14	11,18	8,23	8,27
Poštna banka Slovenije*	77,35	78,85	10,84	11,19	7,98	8,27
Publikum Ljubljana, t: 312-570	78,75	78,84	11,16	11,18	8,22	8,24
Publikum Celje, t: 063/ 441-405	78,50	79,08	11,12	11,19	8,12	8,25
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675	78,50	78,85	11,11	11,17	8,10	8,30
Publikum Robic, t: 065/ 85-983	78,50	78,95	11,12	11,22	7,90	8,25
Publikum Mozirje, t: 063/ 831-842	78,55	79,09	11,11	11,21	8,10	8,30
Publikum NM, t: 068/ 26-094	78,50	79,10	11,10	11,25	8,11	8,28
Publikum Kamnik, t: 061/832-914	78,62	78,95	11,13	11,22	8,16	8,27
Publikum Tolmin, t: 064/ 22-180	78,72	79,30	11,11	11,20	8,14	8,22
Publikum Sevnica, t: 0608/ 82-822	78,60	78,94	11,10	11,20	8,05	8,24
Publikum Šentilj, t: 062/ 651-355	77,35	79,00	10,85	11,22	8,10	8,30
Publikum Šentjur/CE, t: 063/ 743-174	78,40	79,05	11,09	11,18	8,10	8,24
Publikum Trebnje, t: 068/ 45-670	78,65	79,09	11,15	11,22	8,08	8,20
Publikum Žalec, t: 063/ 715-114	78,60	79,50	11,11	11,20	8,10	8,26
Shalaby Koper, t: 066/ 25-688	-	-	-	-	-	-
SKB d.d.*	78,50	79,10	11,05	11,25	8,05	8,33
SHP Kranj, t: 064/ 223-700	78,65	78,89	11,12	11,19	8,18	8,23
SZKB d.d. Ljubljana	78,57	78,98	11,12	11,22	8,13	8,30
Tentours Domzale	78,60	78,90	11,12	11,21	8,18	8,35
UBK Ljubljana, t: 061/444-358	78,50	79,15	11,11	11,24	8,17	8,28
Upimo Ljubljana, t: 212-073	78,70	78,80	11,14	11,16	8,25	8,27

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: * *

NASLOVI MENJALNIC

A banka d.d., Ljubljana, Slovenska 50, 61000 Ljubljana, del. cas: 7.30-18.00, sobota 7.30-12.00, tel.: 061/320-044, faks: 061/302-640

Banka Noricum d.d. Trzinova 4, 61000 Ljubljana, del. cas: 9.00-12.00 in 14.00-16.30, sobota 9.00-12.00

Banka Vipra d.d., Kidriceva 7, 65000 Nova Gorica, del. cas: 7.30-18.00, sobota 7.30-12.00

Bund d.o.o., Smartiska 152, 61000 Ljubljana, del. cas: 8.00-17.00, sobota 8.00-13.00

Creditanstalt - Nova Banka d.d., Ljubljana, Kotnikova 5 (Center Ledina), 61000 Ljubljana, del. cas: 9.00-16.00, sobota zaprto, tel.: 061/1321-174, faks: 061/1325-295

Come 2 us d.d., Hertz Ljubljana, Celovska 206, 61117 Ljubljana

Kompas Hertz Bled, Ljubljanska 7, 64260 Bled

Kompas Hertz Celje, Mariborska 1a, 63000 Maribor

Kompas Hertz Idrija, Lapajnetova c., 65280 Idrija

Kompas Hertz Maribor, V. Kraigherja 3 (Hotel Slavija), 62000 Maribor,

Kompas Hertz Tolmin, Trg Marsala Tita 3, 65220 Tolmin

Kompas Hertz Velenje, Stari trg 36, 63320 Velenje

Kompas Hertz Nova Gorica, Delpinova 12, 65000 Nova Gorica

Dom-caffè d.o.o., Ljubljanska 112, 61230 Domzale, del. cas: 8.00-18.00, sobota 8.00-12.00

Eros d.o.o., Trg OF 6, 61000 Ljubljana, del. cas: 7.00-19.00, sobota 7.00-14.00

Grahek d.o.o., menjalnica Idila Secovlje, Podpadno 1, 66333 Secovlje, del. cas: 8.00-16.00, sobota 8.00-14.00, tel: 066/79-048

Kreditna banka Maribor d.d., V. Kraigherja 4, 62000 Maribor, del. cas: 8.00-17.00, sobota 8.00-11.00, tel.: 062/223-311, faks: 062/224-333, 224-371

LB splošna banka Celje, Vodnikovova 2, 63000 Celje, del. cas: 8.00-18.00, sobota 8.00-12.00, tel.: 063/431-000 faks: 063/28-200

Ljudska banka d.d., podružnica Ljubljana, Miklošičeva 30, 61101 Ljubljana, del. cas: 8.00-18.00, sobota 8.00-12.00

Libertas d.o.o. Koper, Ljubljanska 5a, 66000 Koper, del. cas: 8.00-19.30, sobota 8.00-13.00, nedelja in prazniki 9.00-11.00

Menjalnica Ilirika Ljubljana, Dunajska 156 (-WTC), 61000 Ljubljana, tel.: 061/1688-204, 1688-205, del. cas: 7.30-18.00, sobota 8.30-13.00,

Menjalnica Hida, Pogacarjev trg 1 (pokrita trznica Ljubljana)

Menjalnica Madai Nova Gorica, Gradnikove brigade 45, 65000 Nova Gorica, del. cas: 9.00-18.00, sobota 9.00-13.00

Niprom Ljubljana, Cankarjeva 11, 61000 Ljubljana, del. cas: 8.00-16.00, sobota 8.00-12.00

Postna banka Slovenije d.d., Copova 11a, 61000 Ljubljana, del. cas: (na vseh poštah okolišč po Sloveniji) 7.00-19.00, sobota 7.00-13.00, tel.: 061/125-3050, faks: 061/12-53-202

Publikum d.d. Ljubljana, Komenskega 28, 61000 Ljubljana, del. cas: 8.30-13.30 in 14.00-19.00, sobota 8.00-13.00, tel.: 061/312-570, faks: 061/1331-050

Publikum Zalec, Titov trg 2, 63310 Zalec, del. cas: 8.00-15.00, sobota zaprto

Publikum Šentjur, Ljubljanska 30, 63230 Šentjur pri Celju, del. cas: 8.00-15.00, sobota 8.00-12.00

Publikum Novo mesto, Prešernov trg 4, 68000 Novo mesto, del. cas: 8.00-13.00 in 14.00-17.00, sobota 8.00-12.00

Publikum Robic, mejni prehod, del. cas: 9.00-21.00, sobota 9.00-21.00

Publikum Kamnik, Glani trg 14, 61240 Kamnik, del. cas: 8.30-18.00, sobota 8.30-12.30

Publikum Mozirje, Trg OF 3, 63330 Mozirje, del. cas: 8.00-15.00, sobota zaprto

Publikum Celje, Miklošičeva 5, 63000 Celje, del. cas: 8.00-18.00, sobota 8.00-12.00

Publikum Trebnje, Baragov trg 1, 68210 Trebnje, del. cas: 7.30-15.30, sobota zaprto

Publikum Sevnica, Kvedrova 37, 68290 Sevnica, del. cas: 8.00-16.00, sobota zaprto

Publikum Maribor, Partizanska 47, 62000 Maribor, del. cas: 8.30-18.00, sobota 8.30-12.00

Publikum Šentilj, Strihovec 17, 62212 Šentilj, del. cas: 8.30-16.30, sobota 8.30-12.00

Publikum Tolmin, Trg 1. maja 8, 65220 Tolmin, del. cas: 8.00-13.00 in 16.00-19.00, sobota 8.00-12.00

Shalaby d.o.o. Koper, Zupanciceva 41, 66000 Koper, del. cas: 7.30-19.30, sobota 7.30-13.00,

SKB banka d.d. Ljubljana, Ajdovščina 4, 61000 Ljubljana, del. cas: 9.00-12.00, 14.00-17.00, sobota 9.00-12.00, tel.: 061/1332-132, faks: 061/314-549

Slovenska hranilnica in posojilnica Kranj p.o., Likozarjeva 1, 64000 Kranj, del. cas: 8.00-16.00

Slovenska zadrzna kmetijska banka d.d., Ljubljana, Miklošičeva 4, 61000 Ljubljana, del. cas: 6.30-17.00, sobota 7.30-12.00, tel.: 061/1253-251, 1253-192, 1254-176, faks: 061/219-396, 216-886

Tentours, Domzale, Ljubljanska 80, 61230 Domzale, del. cas: 7.30-19.00, sobota 9.00-12.00, tel.: 061/711-229, 715-577, faks: 061/713-705

UBK banka d.d. Ljubljana, Trzaska 116, 61111 Ljubljana, p.p. 87, del. cas: 9.00-16.00, sobota zaprto

Upimo Ljubljana, Subiceva 1 (plocad), 61000 Ljubljana, del. cas: 8.30-18.00, sobota 8.00-12.00

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 078 z dne 21. 4. 1994 - Tečaji veljajo od 22. 4. 1994 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	94,7584	95,0435	95,3286
Avstrija	040	šiling	100	1118,4703	1121,8358	1125,2013
Belgija	056	frank	100	382,2201	383,3702	384,5203
Kanada	124	dolar	1	96,1904	96,4798	96,7692
Danska	208	krona	100	2005,6306	2011,6656	2017,7006
Finska	246	marka	100	2417,7401	2425,0151	2432,1534
Francija	250	frank	100	2293,3518	2300,2526	2307,1534
Nemčija	280	marka	100	7867,6863	7891,3604	7915,0345
Grčija	300	grd	100	—	53,8751	54,0367
Irska	372	funt	1	—	192,9043	193,4830
Italija	380	lira	100	8,2044	8,2291	8,2538
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	2,1000	—
Japonska	392	jen	100	129,5336	129,9234	130,3132
Nizozemska	528	guilder	100	6999,0937	7020,1542	7041,2147
Norveška	578	krona	100	1813,0296	1818,4851	1823,9406
Portugalska	620	escudo	100	77,0089	77,2406	77,4723
Švedska	752	krona	100	1680,5378	1685,5946	1690,6514
Švica	756	frank	100	9255,6889	9238,5395	9311,3901
Velika Britanija	826	funt sterling	1	198,7220	199,3200	199,9180
ZDA	840	dolar	1	132,8066	133,2062	133,6058
Evropska unija	955	ECU	1	152,0863	152,5439	153,0015
Španija	995	peseta	100	96,5129	96,8033	97,0937

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 22. aprila 1994

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. MAJA 1994:					1.500,000	798,933	787,147	1.586,080s
18		106,5244%	104,9530%	105,7387%	150,000	79,893	78,715	158,608

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

21. APRIL 1994

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	8,50	9,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	8,80	9,20
Avstrija	Posojilnica Borovlje	8,50	9,10
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,00	9,50
Avstrija	Posojilnica Ločilo	8,80	9,20
Italija	Kmečka banka Gorica	12,20	12,60
Italija	Tržaška kreditna banka	12,30	12,70

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

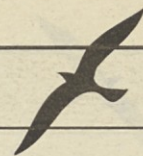
21. APRIL 1994

valuta	v LIRAH	
	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1595,00	1640,00
nemška marka	948,00	968,00
francoski frank	274,60	283,00
holandski gulden	838,90	864,50
belgijski frank	45,80	47,15
funt sterling	2376,10	2448,50
irski sterling	2300,00	2369,90
danska krona	240,20	247,60
grška dramma	6,40	6,65
kanadski dolar	1155,00	1189,00
japonski jen	15,50	15,95
švicarski frank	1111,00	1144,50
avstrijski šiling	134,00	138,00
norveška krona	217,10	223,80
švedska krona	201,70	207,80
portugalski escudo	9,20	9,50
španska pezeta	11,50	11,90
avstralski dolar	1137,00	1171,00
madžarski florint	11,00	15,00
slovenski tolar	11,95	12,50
hrvaški dinar	0,15	0,22

KMEČKA BANKA - GORICA

21. APRIL 1994

valuta	v LIRAH	
	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1595,00	1645,00
nemška marka	949,00	971,00
francoski frank	275,00	285,00
holandski gulden	840,00	860,00
belgijski frank	45,80	47,30
funt sterling	2380,00	2450,00
irski sterling	2310,00	2380,00
danska krona	240,00	247,00
grška dramma	6,40	6,90
kanadski dolar	1155,00	1190,00
švicarski frank	1119,00	1140,00
avstrijski šiling	133,20	13

POTOPIS

S kolesom okoli Velike Britanije (5)

York je bil privabljal književnike in igralce

Današnji spomin na tedenje case so imena stevilnih ulic, ki se končujejo na »gate«, kar v danščini pomeni ulica. V začetku 11. stoletja je bilo mesto po borbah z Williamom Osvajalcem popolnoma razdejano. Da se je ubranil se vedno nevarnih Vikingov, je William zgradil dve trdnjavi.

Za varnost je skrbelo tri tisoč mož, York pa je ponovno postal dobro utrjeno mesto. Že leta 1069 je bilo mesto po na-

padu združenih sil s severa ponovno uničeno.

Yorsko katedralo, danes najmogočnejšo zgradbo v mestu, so pričeli graditi leta 1220, današnja oblika pa je dobila 252 let kasneje. Strokovnjaki jo ocenjujejo kot pravo umetnino srednjeveške arhitekture. Srednjeveski York je bil pomembno pristaniško mesto. Prenekateri institucije so začele z delom že tedaj in ga vse do danes niso prekinile. York je bil,

tako kot že v rimskih časih, izhodišna točka za morebitne vojaške posege na severu. V mesto so radi zahajali najimenitnejši predstavniki oblasti in Cerkve.

Mestu se je slabo pisalo

V času Tudorja, ki je ukinil vse socialne ustanove in močno povisal davke, je razvoj mesta za nekaj časa zastal. S preselitvijo kraljevega sodišča iz Londona v York, pa je to mesto v 17. stoletju postalo eno od pomembnejših upravnih središč tedanje Anglije. Leta 1644, v času državljanske vojne, je bil York se enkrat dodobra razdejan. Tedanji zupan mesta piše: »Vemo, kakšno je bilo včasih naše mesto. Bogaštvo naših prednikov pa nam danes ne more pomagati. Revni smo, veliko meščanov je odšlo. Mesto je zapuščeno, trgovina je uničena, reka neplovna. Uradniki so že zdavnaj odsli, nikomur ni mar za prihodnost, nihče noče biti zupan ...«

Kot že tolikokrat dotlej se je York znova pobral in postal se celo bolj privlačen. Kot center cerkvenega, družbenega, zabavnega in intelektualnega življenja na severu Anglije je bil privlačen za pesnike, pisatelje, igralce. Defoejev Robinson Crusoe je nastal prav v Yorku. Defoe je o mestu zapisal: »Pozari, obleganja, ropanja in uničenja so bili pogosta usoda Yorka. Zatorej bi se marsikdo lahko vprašal, če je od mesta sploh še kaj ostalo.«

Simon Demšar
(Se nadaljuje)

Manjša in večja popravila so sestavni del kolesarske avanture

IZLET ZA KONEC TEDNA

Srečanje naravne in tehniške dediščine (2)

Prometni oddelek je v muzeju v Bistri najboljše

Pot mimo kovačije in mlina drži naravnost v prometni oddelek, ki je v muzeju najboljše. Prastara kolesa in avtomobili z začetka tega stoletja vzbujajo pozornost vseh obiskovalcev, tudi tistih, ki niso ljubitelji sveta na dveh ali starih kolesih. Med najbolj nenavadnimi avtomobili v zbirki je avstrijski perl z leseno karoserijo, ki je edini se ohranjen primerki na svetu.

Veterani ZIL, mercedes in packard

Skozi kmetijski oddelek, ki se je »vrnil« v prometnega, pridemo do zbirke Titovih vozil. Obsega približno četrtno njegovega voznega parka. Tukaj obiskovalec samo gleda in se čudi. »Zveri« s pet do osem tisoč kubičnimi motorji so le nekaj posebnega. V oči najprej udari velikanski mercedes 540 K, za katerim prav nič ne ostajata blindirana šesttonska ZIS in packard. V avtomobilu, ki so ga varovale osemcentimeterske sipe, je moralo biti precej

vroče. Vendar je to že zgodovina, kakršnakoli je že bila. Nekaj njenih eksponatov govori o njej na precej zgovoren način.

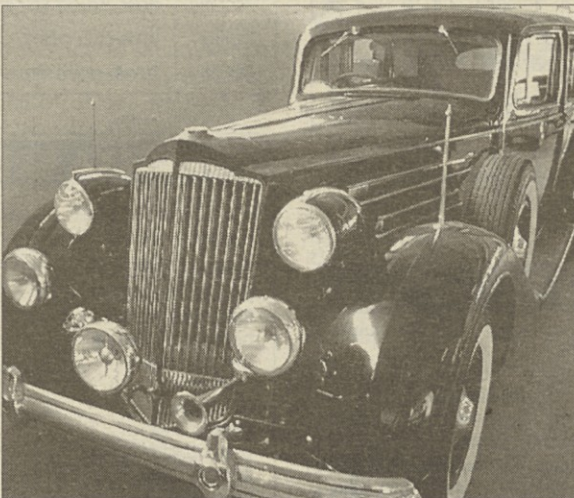
Potem ko smo »obdelali« se motorna kolesa in vp्रेzna vozila, pridemo do izhoda muzeja. Spet nas nekaj žene, da bi si uredili misli. Nič lažjega. Pod nekdanjim stražnim stolpom se zacenja učna pot po gozdovih Bistre. Na njej je skoraj trideset postajališč, ki nam s pomočjo vodnika, ki ga kupimo v muzeju, razkrijejo skrivnosti gozda »na licu mesta«.

Po približno stiri kilometre dolgi poti bomo - odvisno od dolzine postankov - hodili uro ali dve. Pot je označena z modro-rumenimi markacijami, ki jim v začetnem delu delajo družbo rdeče-rumene markacije evropske pespoti E7. Učna pot je označena tudi na planinsko-izletniški karti Ljubljana - okolica (1:50.000).

Dario Cortese
(Konec)

Avtomobil Wanderer Puppchen so izdelali leta 1921

Oklepni Packard Twelve iz leta 1937 je Titu podaril Stalin

Cadillac V12 iz leta 1936 (Vse fotografije: Dario Cortese)

PODLISTEK

Protokolarni objekti na Slovenskem (5)

Brdo je gostilo najpomembnejše povojne politike

Med drugo svetovno vojno so bile v gradu nemške okupacijske sile - enote tretjega rajha. Po njihovem umiku je grad ostal se do leta 1947 v lasti družine Karadordevič. Tega leta so jim vse premoženje nacionalizirali, odvzeto pa jim je bilo tudi državljanstvo z obrazložitvijo, da so med vojno delovali proti ljudstvu.

Konec leta 1990 je Aleksander Karadordevič poslal zahtevo po vrnitvi gradu in posesti Brdo. Ta zahtevek je sicer dvignil precej prahu, vendar nas zakon o denacionalizaciji natančno določa, komu in zakaj se vrne nekoč odvzeto premoženje. Tam je tudi navedeno, da se premoženje, odvzeto zaradi razlogov kot v primeru družine Karadordevič, ne vrne.

Letna rezidenca predsednika Tita

Ko je bil leta 1947 grad s pripadajočim ozemljem nacionaliziran, je postal last SFRJ. V njem si je predsednik Tito uredil svojo rezidenco, kjer je bival ob obiskih v Sloveniji in v njem sprejemal tuje visoke državnike. V protokolarni knjigi gostov lahko danes zasledimo najvidnejša imena povojne svetovne politike: imena egiptovskih predsednikov Naserja, Sadata in Mubarak, ime iranskega šaha Reza Pahlavija, romunskega predsednika Nikolaja Ceauscesca, predsednika CSSR Novotnyja, ime predsednice vlade Cejlona Sirimavo Bandaranaike in se bi lahko naštevalo.

Leta 1956 je vlada FLRJ grad delno prenovila. Leta

1961 je J. B. Tito s posebnim dekretom, menda edinim te vrste, lastninske pravice prenesel na republiko Slovenijo. Leta 1966 pa so grad začeli znova temeljito preurejati pod vodstvom arhitekta Glanza. Preuredili so vse grajske fasade z novimi ometi, okenske odprtine in portale. Zasteklenili so tudi arhitekturni hodnik grajskega atrija, predelali glavno stopnišče, v celoti je bilo zamnjano tudi ostrešje in kritina. Na starejših, predvojnih fotografijah so se vidne skodle in na nekoliko mlajših fotografijah brove.

Edino, kar se je starega še ohranilo, je zgodovinsko jedro, ki se kaže v zasnovi traktov, stolpov, arkad in dvorišča. Ohranjena sta še profilarni leseni

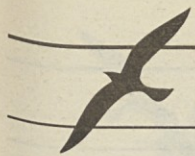
Jedilnica, v kateri je Tito gostil številne tuje državnike (Foto: Bogdan Kladnik)

strop (kjer je danes likalnica) in baročna stukatura na oboku grajske kapele.

Pri tej obnovi se dobro kaže politika in miselnost našega povojnega, socialističnega časa, ko se je brez občutka prenavljalo zgodovinske spomenike in uničevalo lepote preteklosti na račun sodobne namembnosti. Sicer pa je imel

grad Brdo v primerjavi z mnogimi drugimi slovenskimi gradovi, ki so pripadali neki kapitalistični preteklosti, še srečo, da so ga namenili za reprezentan-

cno poslopje kabineta predsednika FLRJ, saj je tako ohranil vsaj nekaj malenkosti iz svoje bogate preteklosti. Vera Senica
(Se nadaljuje)

IZ STARIH ČASNIKOV

Obsojenec na smrt je postal izjemno uspešen pisec

Krvnik se je že odločil o debelini vrvi, ki bi jo potreboval za vešala

Cudna so pota usode, bi lahko zapisali na začetku te zgodbe. Medtem ko je nekomu namenjena večna slava, se nas večina potopi v brezimno množico. Pod naslovom »Na smrt obsojeni piše drame« je pisal tednik Mladina leta 1965 o nenavadni življenjski poti angleškega dramatika Jamesa O'Connorryja.

Ko je pred tridesetimi leti znani Anglež napisal dve novi drami, je o njem pisal ves angleški in svetovni tisk. O'Connorry je postal kot komediograf eden najbolj priljubljenih dramatik piscev.

Vsa njegova dela so opisovala življenje v zaporih in drame, ki jih doživljajo na smrt obsojeni, medtem ko čakajo na izvršitev smrtnih obsodb. Na vprašanje,

zakaj opisuje te nenavadne probleme, je O'Connorry odgovoril, da lahko na to vprašanje, ki mu ga zastavljajo mnogi, odgovorijo z nekaj besedami. »Leta 1942, sem bil kot triindvajsetletni mladenič v celici smrti. Tu sem spoznal življenje v zaporih in celih osem tednov sem pričakoval zoro v razmiselnju, da bo to moj zadnji dan. Pričakoval sem stražarje, ki me bodo zbudili z udarcem po ramenih in rekli: prišel je trenutek.«

Njegova odisejada, pravi avtor članka v Mladini, se je začela med vojno, ko je kot mladenič, ki je ljubil viski, pretepe in avanture v nekem spopadu ubil Georga Ambriga. Bodoci pisatelj je prišel tako na zatono klop. Sodniki so odločili, da je James O'Connorry,

znan pretepec in povzročitelj neredov, obsojen na smrt z obešenjem.

Tako je pristal znani dramatik v bloku smrti, kot so imenovali tisti del zapore, kjer so bili le na smrt obsojeni in kjer živijo v celicah ljudje, za katere ni več možnosti vrnitve. V osmih tednih, pravi pisatelj, ki jih je preživel v celici smrti, je imel dovolj časa, da je sam spoznal ter pravilno ocenil, kaj je storil. »Ko sem se nekega dne sprehajal po dvorišču, ki je bilo ograjeno z visokim obzidjem, sem opazil dva zaporniška uslužbenca, ki sta na majhnem zaporniškem pokopališču kopala grob. Zagledala sta me in mi z znaki pojasnila, da pripravljata grob zame. Nekaj dni kasneje sem ob prvi zori zaslišal udarce

kladiva in cviljenje zage. Vedel sem, da pripravljajo vešala.«

V začetku osmega tedna ga je upravnik zapore obvestil, da je določen točen datum njegove smrti, ki naj bi bila izvršena čez tri dni ob četrti uri zjutraj. Le nekaj ur pred izvršitvijo smrtno kazni pa je angleški minister za notranje zadeve spremenil obsodbo. Namesto na smrt je bil O'Connorry obsojen na dosmrtno ječo, zato so ga iz bloka smrti preselili v drug blok. Tu je preživel deset let, nato pa so mu kazen ponovno zmanjšali. Dvajset let zapore je bila naslednja odločitev. Vendar so ga po treh letih izpustili.

V zaporih je prebral O'Connorry veliko knjig in začel pisati. Ze tu je pisal

drame z zaporniško tematiko, takoj po prihodu iz zapore pa so njegova dela bralci z navdušenjem sprejeli.

»O'Connorry je danes star šeststirideset let,« piše Mladina, »in na obrazu se mu se poznajo sledovi njegove odisejade. Ostal mu je tudi spomin na krvnika, ki je nekaj dni pred izvršitvijo smrtno kazni prišel k njemu in ga, kot pravi temu pisatelj, premeril, določil tezo in s tem odločil o debelini vrvi, ki bi jo potreboval za vešala.«

Nekoč obsojeni na smrt se je tako za vedno zapisal v zgodovino, spomin na Georga Ambriga pa se je utopil v množici. Kdo ve, kakšne neodkrita sposobnosti je skrival v sebi.

Marjeta Smolnikar

LABIRINT ZNANJA

Kviz »Labirint znanja« je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radia Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo na tej strani.

Izpolnite prijavnico, jo izrežite in nalepite na dopisnico oziroma dajte v kuverto ter pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Če boste izzrebani, se bo v torek zvečer pri vas oglasil telefon in nežni glasek bo rekel: »Halo, tukaj Labirint znanja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in težka vprašanja, ki jih zastavlja Alenka Sivka in Tomaž Srsen. Pravilni odgovori pa prinasajo ceden kupček denarja...

LABIRINT ZNANJA

Ime in priimek: _____

Telefonska številka: _____

Naslov: _____

Glasbena želja: _____

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana,
za LABIRINT ZNANJA

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Vas delovni zagon bo polagoma upadal, vendar boste se zmeraj zgled številnim »lenuhom« in malce nezanimljivi. Trud, da bi jih predramili zgolj z vzorom, je odveč.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Najbolje bo, da se ne naprezate preveč. Ko boste zaznali svoje notranje omejitve in energetski primankljaj, si privoščite počitek in lenarjenje.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Zazeleli si boste prebiti ozke okvire vsakdana ter doseči nekaj večjega, trajnejšega. Vas vzvišeni zagon se bo najočitneje izrazil na delovnem mestu.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Ne bo vam prav jasno, kdo s kom manipulira: usoda z vami ali vi z usodo. Bolj in bolj boste spoznavali, da bo nekdo od vaju moral popustiti.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Neka vaša ideja se bo klavrn izjalovila, vendar si zaradi tega ne boste belili las. Zavedali se boste namreč, da je zrasla na sanjskem zelniku vaših želja.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Nadvse se boste trudili, da bi dosegli nekakšno idealno stanje, čeprav vam ne bo prav jasno, kako naj bi bilo videti. Ima idealno stanje sploh kako obliko?

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Medtem ko boste v službi veselo uredili svoje nove naloge, boste v ljubezenskem gnezdecu, kjer so spremembe prav tako nujne, se zmeraj omahovali.

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Blizajo se trenutki, ko se bo v vaše telo poselila neprijetna utrujenost, v dušo pa dolgotrajna naveličanost. Vendar krizica ne bo trajala predolgo.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Navzven boste videti umirjeni in stabilni, v vaši notranjosti pa se bo včasih odvila tudi kakšna majcena nevihta. Ne bo pustila vidnih sledov.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Živeli boste v prepričanju, da se bo zdaj zdaj zgodilo nekaj veličastnega. Cudovit občutek, vendar ga bo vseskozi spremljal dvom, da ne bo nič.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Začutili boste zaton vsega tistega, po čemer so vas poznali in vas imeli radi. A nikar ne skrbite preveč; karksnikoli ste že, vselej ste najboljši.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Postavljeni boste pred nujnost izbire: ali odločna sprememba ali večer zastoj. Zbali se boste neuspeha in izgube, zato boste na začetku malce omahovali.

KRIŽANKA

Vodoravno:

1. sposobnost hotenja, 6. število z dvema ničloma, 9. roman ruskega pisatelja Dostojevskega, 10. kitajska utezna enota, 11. glas pisčalke, 12. krajša oblika imena Rodoslav, 13. nemški meščanski filozof (Georg), 14. oddaljenost, do katere se lahko z iztegnjeno roko dotikamo predmetov, 15. avtomobilska oznaka Benetk, 16. velika azijska država, 17. nekdanji britanski državnik (George Nathaniel), 19. antično ime otoka Vis, 20. glavno mesto skandinavske države, 24. zenitovanski kruh podogovate oblike na Stajerskem in v Prekmurju, 26. pustna sema s Ptujkega polja, 29. začetnici skladatelja Tartinija, 30. naslovni junak Shakespeareove tragedije, 31. egiptovski bog, varuh rokodelcev in umetnikov, 32. staroslovanska boginja lepote in ljubezni, 33. nekdanja izraelska ministrska predsednica (Golda), 34. otok grške mitološke carovnice Kirke, 35. nestabilni osnovni delci, 36. mik, privlačnost, 37. tropski sadež.

Navpično:

1. prebivalci kraja pod Nanosom, 2. grški mitološki junak pred Trojo, Laertov sin, 3. del knjige, 4. izraz zalosti, 5. arabski zrebec, 6. nekdanja vzhodnonemška tajna policija, 7. eden od Kristusovih apostolov, Juda, 8. jezero na jugu Karelje v Rusiji, 12. nataliteta, 14. spodnji del posode, 16. nekdanja španska kraljica 18. kratica Republike Slovenije, 21. kemijski znak za samarij, 22. zgornji dom v norveškem parlamentu, 23. kanadska provinca ob Velikih jezerih, 25. nekdanji japonski telovadec (Takasi), 26. sladko pecivo, 27. prikritje zasluzka pred davkarji, 28. oseba, ki vzdržuje red, 31. južnoameriški dninar, 33. ime ameriške filmske igralka Farrow, 35. začetnici ameriške filmske igralka Monroe.

1	2	3	4	5		6	7	8
9						10		
11					12			
13				14				
15			16					
17		18						
19					20	21	22	23
			24	25				
26	27	28					29	
30							31	
32							33	
34					35			
36					37			

lo, Pta, Lada, Meir, Aja, mloni, car, mango
VE, Indija, Curzon, Issa, oslo, bosman, kurent, CT, Ote-
Vodoravno: volja, sto, idiot, tan, pišk, Rade, Ast, dose-
RESITEV

Danes goduje

Leonid

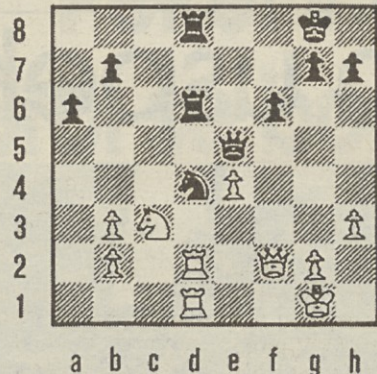
Leonid je živel v Aleksandriji v Egiptu ob koncu 2. stoletja. Bil je izobražen in premožen mož, oče sedmih otrok. Po poklicu je bil učitelj, vendar svojih otrok ni poučeval le o svetnih znanostih, ampak tudi o krščanski veri. Zlasti od najstarejšega sina Origena je zahteval, da se je temeljito učil svetega pisma. Nekatera poglavja je moral znati kar na pamet. Origen je v očetovi soli dobil dobro podlago za poznejše znanje, po katerem slovi kot eden največjih učenjakov starokrščanske znanosti.

V tistem času je bil v rimskem cesarstvu na oblasti cesar Septimij Sever, ki je bil kristjanom nekaj časa celo naklonjen, leta 202 pa je pod smrtno kaznijo prepovedal spreobračanje v krščansko vero. Število kristjanov je namreč po vsem cesarstvu naglo raslo, cesar pa se je zbal, da vedno močnejša cerkev postaja država v državi. Misli, da bo s svojo prepovedjo narasčanje števila kristjanov zajezil.

Posledica prepovedi je bilo preganjanje kristjanov, zlasti katehumenov (kandidatov za krst). Cesarski namestnik v Egiptu je kristjane skušal popolnoma zatreti. V ječo je vrget tudi Leonida. Ker vere ni zatajil, so ga leta 204 obglavili. Njegovo premoženje so zaplenili, tako da so nepreskrbljeni otroci in vdova ostali brez vsega. Origena je podpirala neka plemenita gospa in mu omogočila, da je končal solanje in skrbel za družino svojega očeta.

(Vir: Leto svetnikov)

ŠAH

Delplank - Pardon / Belgija 1976

Črni, ki je na potezi, lahko vzame kmeta na polju b3, vendar bi po zamenjavi trdnjav na d liniji partija presla v koncnico, kjer bi se verjetno končala z remijem. Kaj pa druga možnost, razmisli črni in hrabro krene v razplet, ki se konča v njegovo korist. Kako poteka pot do zmage črnega?

Resitev naloge

Seveda se črni ni odločil za jemanje kmeta, temveč je odigral zmagovito potezo 1...Sf3+! Beli je sedaj spoznal, da po 2.gf3 Dg5+ izgubi trdnjavo na drugi vrsti in je priznal premoč belega ter se vdal! Dvojni napad je bil tudi tokrat odločilen!

Silvo Kovac

JUTRI

Pisalo se je leto
1563

Največji ponos Španije

Roland Gööck uvršča med največja čuda sveta tudi Escorial, ki so ga po nekaterih podatkih začeli graditi 23. aprila 1563.

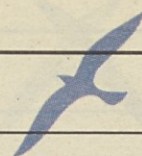
Nekaterim se zdi mraben, mrzel in nepristopen, drugim pa mogočen, monumentalen, veličasten. Odkar je dal Filip II. postaviti to stavbo - zrasla je po tridesetih letih dela, stala 5.260.570 dukatov in je mešanica palače, samostana in grobnice velikanskih razsežnosti - v samotni granitni gorovja Sierra da Guadarrama, niso nikoli utihnil glasovi kritikov. Številni zgodovinarji so očitali graditeljem neznansko potrpnost in način gradnje, ki se je ravnal po španski dvorni etiki. Špancem pa pomeni Real Monasterio de San Lorenzo del Escorial - tako se glasi njegovo uradno ime - vrhunski gradbeni spomenik Španije, kakor je Cervantesov Don Kihot vrhunski dosežek španske književnosti. Obiskovalci Španije občejejo Escorial, ki se danes stoji v strogi pokrajini, kakor je stal nekoč: granitni blok sredi granitnega pogorja.

»Escorial spada med najsilenjša umetniška doživetja sveta, med največje grajske stavbe v zgodovini umetnosti,« je razsodil umetnostni zgodovinar Franz Litschauer.

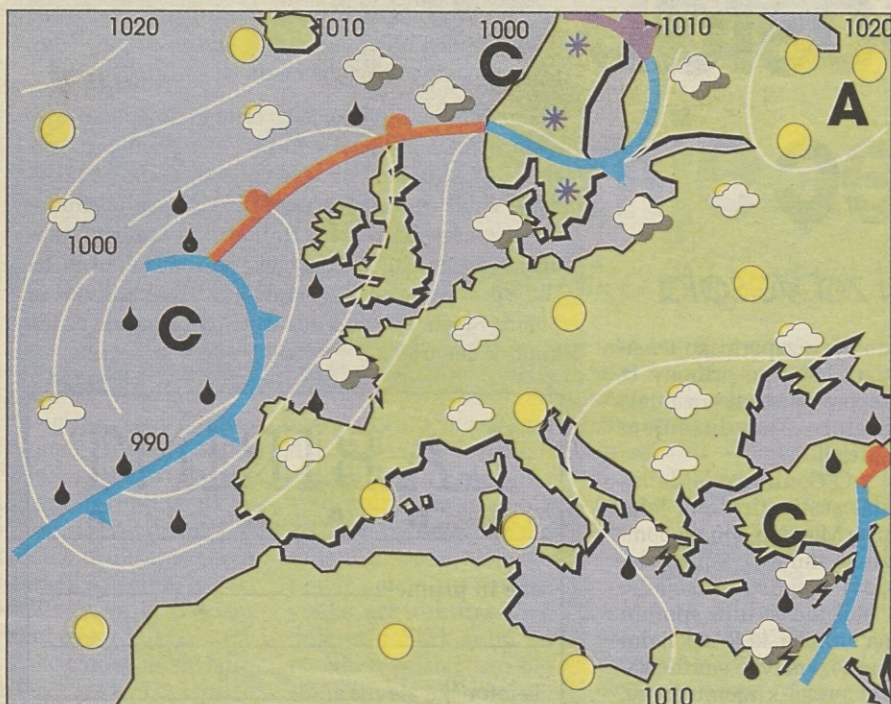
PREBLISK

Je čas, ko se ne da nič povedati, in čas, ko se da kaj povedati, ni pa časa, ko bi se dalo vse povedati.

latinski pregovor

EVROPA / SONČNO IN TOPLO

Vremenska slika:

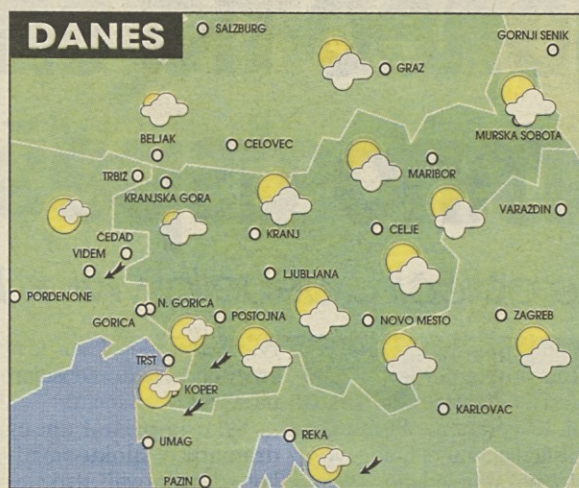
Nad srednjo in vzhodno Evropo ter Sredozemljem sibo območje visokega zračnega pritiska. Ob severovzhodnih vetrovih priteka nad naše kraje toplejši in suh zrak.

Podatke posreduje Hidrometeorološki zavod RS

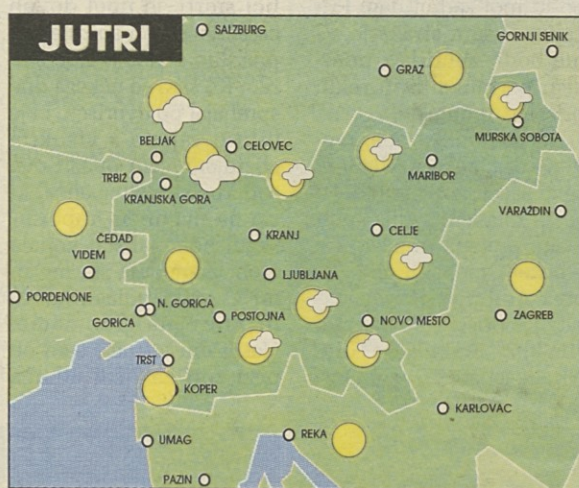
ALPE JADRAN / VEČINOMA SONČNO IN TOPLO

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

Slovenija: Večinoma sončno bo. Najvišje dnevne temperature bodo med 16 in 21 °C.

Soslednje pokrajine: Tudi v sosednjih pokrajinah bo večinoma sončno, popoldne bodo v Alpah posamezne plohe.

V Sloveniji: Sončno bo in še topleje. Popoldne bodo se posamezne plohe.

Obeti: Tudi v soboto in nedeljo bo sončno in toplo.

TEMPERATURE
ALPE JADRAN

včeraj ob 8. in ob 14. uri

LJUBLJANA	9/15
TRST	11/17
CELOVEC	5/13
BRNIK	7/-
MARIBOR	6/15
CELJE	9/15
NOVO MESTO	8/13
NOVA GORICA	6/19
MUR. SOBOTA	7/15
PORTOROŽ	7/16
POSTOJNA	7/15
ILIRSKA BISTRICA	0/17
KOČEVJE	7/12
CRNOMELJ	8/14
SLOV. GRADEC	6/14
RATEČE	3/13
VOGEL	-2/5
KREDARICA	-2/0
VIDEM	7/18
GRADEC	8/15
MONOSTER	7/14
ZAGREB	10/15
REKA	11/16

TEMPERATURE
PO EVROPI

včeraj ob 8. in ob 14. uri

HELSINKI	1/7
STOCKHOLM	3/10
MOSKVA	-4/9
BERLIN	5/15
VARSAVA	3/13
LONDON	4/11
AMSTERDAM	3/13
BRUSELJ	8/13
PARIZ	8/14
DUNAJ	4/13
ZÜRICH	8/14
ŽENEVA	8/11
RIM	8/17
MILAN	11/17
BEOGRAD	1/14
BARCELONA	8/14
ISTAMBUL	8/13
MADRID	4/14
LIZBONA	8/16
ATENE	15/27
BUCAREST	7/19
MALTA	13/20
PRAGA	2/14

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 5.04, zšlo pa ob 18.58. Dan bo dolg 13 ur in 54 minut. Luna bo vzšla ob 15.01, zšla pa ob 02.52.

RAZMERE NA CESTAH

Ceste po Sloveniji so suhe in normalno prevozne. Promet poteka tekoče in brez zastojev, le na mejnem prehodu Dolga vas je kakalna doba za tovorna vozila ob izstopu iz države okoli ture.

SNEŽNE RAZMERE

FURLANIJA-JK	
Piancavallo	-/- cm
Forni di Sopra	-/- cm
Zoncolan	-/- cm
Trbiz	-/- cm
Nevejsko sedlo	30/300 cm
Sauris	-/- cm
VENETO	
Sappada	30/70 cm

SNEŽNE RAZMERE

SLOVENIJA	
Golte	do 50 cm
Kanin	do 270 cm
Krvavec	70 cm
M. Pohorje	do 100 cm
Pokljuka	do 70 cm
Rakitna	40 cm
Rogla	100 cm
Soriska planina	90 cm
Velika planina	do 40 cm
Vogel	do 150 cm

PLIMOVANJE

Danes: ob 2.24 najnižje -35 cm, ob 8.16 najvišje 25 cm, ob 14.04 najnižje -36 cm, ob 20.27 najvišje 50 cm.

Jutri: ob 2.57 najnižje -46 cm, ob 8.58 najvišje 32 cm, ob 14.43 najnižje -37 cm, ob 20.58 najvišje 56 cm.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Tudi Fayev prijatelj Šiu bo šel pod palice

SINGAPUR - Singapurski sodnik, ki je že prejšnji mesec obsodil ameriškega mladeniča na šest udarcev z bambusovo palico, je včeraj zaradi enake obtožbe obsodil se enega fanta na kar dvanajst udarcev z bambusovo palico in na osem mesecev ječe.

Sodnik Remedios je razsodil, da je sedemnajstletni Siu Ci Ho iz Hong Konga kriv za razprsilcem (v družbi Americana Michaela Faya in drugih) septembra lani. Siu bo moral tudi plačati globo 1.500

singapurskih dolarjev (1.000 ameriških dolarjev) zaradi treh prometnih prekrškov, ki jih je priznal včeraj, niso mu pa naložili globe zaradi vandalskih dejanj. Fanta so izpustili na svobodo proti kavciji 75.000 singapurskih dolarjev (50.000 ameriških dolarjev). Njegov odvetnik je že izjavil, da namerava vložiti priziv proti obema obsodbama zaradi vandalskih dejanj in rabsodbi.

Sodnik je pred nedavnim dejal, da je zadovoljen, da je tožilstvu uspelo neizpodbitno dokazati, da je Siu kriv

vandalskih dejanj. Zavrnil je ugovor obrambe, da fant ni kriv vandalstva in da ga sploh ni bilo na kraju zločina. Remedios je podčrtal, da je vandalstvo hud prestop, in izjavil, da je edina primerna kazen za ta zločin zapor. Dejal je, da je Siu zakrivil zločin zavestno in namerno ter pri tem uporabljal neizbrisno snov, zaradi česar so udarci s palico obvezni.

Remedios je povzročil pravi mednarodni spor, ko je 3. marca obsodil 18-letnega ameriškega državljana Michaela Faya na šest udarcev z bambu-

sovo palico, stiri mesece zapora in mu naložil globo 3.500 singapurskih dolarjev (2.000 ameriških dolarjev) zaradi mazanja avtomobilov z razprsilcem in drugih prekrškov. Fay se trenutno nahaja v nekem singapurskem zaporu in čaka na izid zadnjega priziva, ki ga je v sredo vložil njegov odvetnik pri singapurskem predsedniku Ong Teng Ceongu.

Siu je na začetku sodne razprave izjavil, da ga je policija med zasliševanjem napadla. Pri policiji so Siujeve trditve zanikali, čes da so fanta samo »izpraševali«, vprašanja pa so postavljali »specialisti«. Čeprav se je Fay na sodišču proglasil za krivega, je tudi on trdil, da so mu priznanje izvalili s silo. Fayev primer je vzbudil veliko zanimanja v ZDA, kjer je iz anket izšlo, da se mnogi strinjajo s strogimi kaznimi za zločince, čeprav so se nekateri ameriški politiki in novinarji zgrozili nad strogo telesno kaznijo. Zločince namreč tepejo posebno izurjeni mošje, ki tako udrihajo z bambusovo palico, da se udarec zareže v kožo, povzroči krvavitev in izredne bolečine ter pusti brazgotine za vse življenje. Predsednik Clinton je izjavil, da je Fayevo kazen »pretirana«, in je pisal predsedniku Ongu ter ga pozval, naj fanta pomilosti.

Niti klošar noče hrane iz Amerike

Tudi južnokorejski klošar je na svojevrsen način protestiral, ker uvažajo hrano iz ZDA. Zanj pa se policija ne meni, saj čaka naval bolj bojovite mladine (Telefoto AP)

Barbrin uspeh

Pevka Barbra Streisand je na svojem prvem londonskem koncertu požela izreden uspeh, tako da je sedaj na črni borzi vstopnica vredna kar 3.000 funtov (Telefoto AP)